

Yttranden vid Stockholms kommunfullmäktiges sammanträde den 18 oktober 2007

§ 5 Förslag till budget 2008 för Stockholms stad och inriktning för 2009 och 2010 samt ägardirektiv 2008–2010 för koncernen Stockholms Stadshus AB samt ärenden som avskrivs eller besvaras i samband med kommunfullmäktiges beslut om budget 2008 för Stockholms stad (bilaga 14 till budgetutlåtandet)

Inledning

Anförande nr 1

Borgarrådet A x é n O l i n (m): Herr ordförande! Jag ser av ordförandens problem att de 650 miljoner kronor vi avsätter för att förbättra IT i staden är väl avsatta pengar.

Kära fullmäktige! I går morse var det ungefär som många andra morgnar. Vi var sena som vanligt. Barnen skulle i väg till skolan. Jag kom ut med Maria, vi var senast av allihop – då fungerade inte centrallåset på min bil. Jag och Maria fick klättra in i bilen. Jag körde henne till skolan, och vi klättrade ut ur bilen igen, naturligtvis till stor underhållning för ett antal föräldrar som stod bredvid mig och som bedyrade att de visste precis hur det var.

Vi kom att börja prata om helgens nattvandringar, då vi är allt fler föräldrar som är oroad över våra barns situation. Även om våra barn är för små för att vara ute på nätterna har vi redan regelbundna nattvandringar för att göra vad vi kan. Som vanligt kom samtalet att handla om ekorrhjulet och hur man får vardagen att gå ihop, hur man får bitarna i livspusslet att räkna till och att inte bli sönderstressad.

Stockholm är människornas stad. Det är vi som lever här som tillsammans skapar och utvecklar staden. Med de erfarenheter som vi har, med alla våra möten med människorna, med egna erfarenheter och med vår historia vet vi vad Stockholm behöver och vad stockholmarna förtjänar. Som stockholmarnas förtroendevalda är det vår uppgift att stödja och underlätta för stockholmarna.

Det måste finnas en infrastruktur som fungerar, vägar och tåg men också flygplatser som gör att Stockholm kan vara en stad som man kan röra sig i och leva och bo i. Det lägger också grunden för företagande och nya jobb, som så många stockholmare behöver. Det är också vår uppgift att se till att servicen är den bästa på den tid som människor själva vill välja sin service, titta på kvaliteten och se vad man har gjort på dagis på dagen. Då ska vi underlätta för stockholmarna att själva kunna välja den service som de vill på de tider som de önskar.

Det är också vår uppgift att ta vårt ansvar för stadsdelar som länge har varit eftersatta. Vi gör därför en rekordstor satsning på Järvafältet i en Järvasatsning för att äntligen på lång sikt förändra människors boende i Järva.

Men det är också vår uppgift att se till att Stockholm är en stad som vi kan vara stolta över också om 30 år. Vi ska både bli en internationell storstad och se till att Stockholm har en miljö och ett vatten som vi kan vara stolta över. I den delen har vi startat arbetet med The Capital of Scandinavia. 43 kommuner går nu samman om marknadsföringen för att Stockholm ska bli en världsstad som finns på kartan.

Men vi gör också en rekordstor satsning på miljön för att långsiktigt minska klimatförändringarna där staden har ett ansvar.

Herr ordförande! För ett år sedan fick Moderaterna, Folkpartiet och Kristdemokraterna förtroendet från stockholmarna att förbättra deras livssituation. Och kanske den allra viktigaste frågan var att stockholmarna valde att minska bidragsberoendet och se till att fler människor får ett arbete. Det går fantastiskt bra. På ett år har arbetslösheten sjunkit med 28 procent, och vi går nu vidare och inrättar jobbtorg och andra förslag till beslut för att slutgiltigt komma ned ännu mer i arbetslösheten och minska bidragsberoendet.

Vi gör det också lättare för arbetande stockholmare. I år har vi sänkt skatten med 30 öre. Nästa år går vi vidare och sänker skatten med 20 öre. Tillsammans vill vi i Moderaterna, Folkpartiet och Kristdemokraterna men också Centerpartiet underlätta för stockholmarna och förbättra deras ekonomi. Våra skattesänkningar leder till att en Stockholmsfamilj har över 2 500 kronor i månaden mer i plånboken att spara eller att välja vad man vill göra för.

Herr ordförande och fullmäktige! Jag är stolt över den här budgeten. Det är en stark budget, och vi har en fantastisk utveckling i staden. Alla förslag vi kommer att debattera de här dagarna kanske inte hjälper min bil att få centrallåset lagat så att jag slipper klättra in i den, men vi kan åtminstone underlätta stockholmarnas vardag, se till att livspusslet blir lättare och att det blir bättre och lite enklare att leva i den fantastiska stad som Stockholm är.

Anförande nr 2

Borgarrådet J ä m t i n (s): Ordförande, fullmäktige, åhörare i salen och på andra ställen runt om i staden! Det är alla vi som tillsammans bygger den här staden. Det är vi stockholmare som gör staden och som är staden. Det är vi som genom vårt arbete tillsammans skapar och utvecklar den tillväxt och den stad som nu så snabbt förändras. Fler får jobb, och det är fantastiskt att se.

Några av oss stockholmare är valda att vara politiker. Den huvudsakliga anledningen till att man är vald att vara politiker är att man är vald att ta ansvar för nuet och för framtiden. Du, Kristina Axén Olin, har fått stockholmarnas fantastiskt fina förtroende att ta ansvar för Stockholm i nuet och för framtiden. Det gör mig orolig när jag läser er budget, för den är varken ansvarstagande för nuet eller för framtiden.

Inför nästa år får Stockholms stad in mer pengar än någonsin. Det ställer oss inför ett svårt val som politiker. Ska vi sänka skatten, eller ska vi öka och förbättra kvaliteten i välfärdstjänsterna?

Det socialdemokratiska svaret på den frågan är att vi väljer välfärden. Vi stärker välfärden genom att göra investeringar i välfärden som ger en bättre välfärd i nuet och, hoppas jag, i framtiden. Vi höjer ambitionen för att ungarna ska få en bättre skolgång och för att de äldre ska få en bättre omsorg. Men ni väljer att sänka skatten och minska möjligheten att stärka välfärden i dag och på sikt. Det är inte ett ansvarstagande, tycker jag.

Ni skriver i den borgerliga budgeten att vi har nått toppen av högkonjunkturen. Vad gör man om man har nått toppen av högkonjunkturen? Man stärker välfärden, och man borde spara lite grann i ladorna. Man borde inte öka uttaget från bolagen, som ni gör i er budget, utan i stället se över bolagen så att de kan vara en tillgång för framtiden. Men ni vill också fortsätta sälja ut stockholmarnas mark och fastigheter i rasande tempo, vilket gör det svårt för oss att planera för nuet, för bostadsbyggandet som minskar, men också för framtiden då vi behöver nya arbetsplatser och nya bostäder. Även utförsäljningarna i den takt som ni gör är en brist på ansvarstagande.

Fullmäktige! Den största satsningen i vår budget handlar om skolan. Att bygga en skola där alla barn kan utvecklas och lära är det avgörande, kanske det största avgörande uppdraget när det gäller att ta ansvar för stockholmarnas framtid. Därför väljer vi att satsa 421 miljoner kronor mer än ni gör just på skolan. Det är ett val, återigen, mellan skattesänkningar och kvalitetsutveckling.

Vi satsar på att höja kvaliteten, utjämna socioekonomiska ojämlikheter och att säkra att alla barn har nära till en skola, oavsett vilken stadsdel de bor i. Ni lägger besparingsbeting, tvingar rektorerna till nedskärningar, och ni säger att den summa ni satsar ska räcka till utveckling. Men den kommer knappt att räcka till de kostnadsökningar som beräknas för nästa år. Varje krona som ni väljer att sänka skatten med och lite mer därtill lägger vi på skolan. Det tycker vi är att ta ansvar för barnen i dag och för framtiden för oss alla.

Fullmäktige! Stockholm har varit en av de kommuner som har haft bäst rykte och varit bäst på miljöpolitik i dagens verksamhet och i idéutveckling. För att fortsätta hålla fanan högt och vara en innovativ föregångare måste vi satsa på strategiskt arbete och strategiska investeringar. Det gör vi i vårt budgetförslag. Vi fortsätter att satsa, både med budget och med utveckling på miljöområdet. Ni gör det omvända. Ni drar in på centrala, miljöstrategiska funktioner. Ni drar in på det viktiga utvecklingsarbetet. Ni drar också in på miljöarbetet i nuet genom att fortsätta skära ned på miljöförvaltningen. Ni anser inte heller att miljöhänsyn ska vara ett krav vid stadens upphandlingar. Inget av det här är hållbart, varken i nuet eller för framtiden.

Fullmäktige! Vi vill att Stockholm och stockholmarna ska fortsätta att vara en drivkraft för vår egen utveckling i den här staden och i länet, men också för landet. Vi kräver att vi i den här staden orkar vara strategiska och medvetna i nuet och i framtiden, inom skolan, inom miljön och inom näringslivet. Framför allt kräver framtiden att vi i den här salen orkar lyfta oss och ta ansvaret.

Bifall till den socialdemokratiska budgetreservationen!

Anförande nr 3

Borgarrådet E d h o l m (fp): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Stockholm ska vara en världsstad för alla. Vi står för en modern borgerlig politik där välfärdssatsningar kombineras med ekonomiskt ansvarstagande. Visionen om Stockholm som en världsstad handlar om att människor ska vilja flytta till vår stad för att bo, arbeta och leva ett gott liv. God barnomsorg, en kunskapsskola i världsklass och högre utbildning är fundament för att nå dit, liksom också tillgången på bostäder och arbete.

Vi går nu från Socialdemokraternas bidragspolitik till en jobbpolitik. Den ger resultat. Allt fler stockholmare får jobb. Stockholm håller på att utvecklas till en av de mest intressanta tillväxtregionerna i världen. Både enskilda individer och företag söker sig till vår stad. Stockholms län står för hälften av Sveriges totala befolkningsökning. Det är inte längre en orimlig tanke att Stockholms stad kommer att hysa omkring en miljon invånare 2030. Talet om Stockholm som The Capital of Scandinavia är inte bara tomt prat. Jag tror att en del av den frustration som några köpenhamnare gav uttryck för häromveckan är ett tecken på att Stockholm faktiskt tagit på sig ledartröjan i norra Europa.

Stockholm är också en tillväxtmotor för hela Sverige. Trots att den ekonomiska tillväxten nu också är hög i andra regioner som tidigare har varit väldigt svårt drabbade av stagnation och arbetslöshet är Stockholm den viktigaste ekonomiska regionen i Sverige. Men det finns hot mot Stockholms tillväxt och därmed också mot välfärden i hela Sverige. Ett sådant hot är naturligtvis bristen i infrastrukturen. Utan en väl fungerande kollektivtrafik, utan väl fungerande vägar riskerar vi stagnation och minskad tillväxt. Det är knappast någon nyhet i den här salen att Stockholmsregionen år efter år har fått en usel tilldelning av de statliga pengarna till vägar och spår.

Nästa års stora infrastrukturproposition blir ett viktigt test på om vi har lyckats övertyga statsmakterna om vikten av stora satsningar också i den här delen av landet eller om våra rop återigen blir de ensammas rop i öknen. Den som reser kan lätt se att infrastrukturen är eftersatt i Stockholm och även i en del andra delar av Sverige jämfört med hur det är i många andra länder. Sverige är ett stort land med relativt få invånare och att bygga vägar och järnvägar är dyrt. Men nu måste vi lyfta oss själva i kragen och se till att investeringstakten ökar de kommande åren. Annars är risken uppenbar att tillväxttakten avtar och att vi inte längre förmår dra nytta av alla våra konkurrensfördelar. Det statliga globaliseringsrådet pekar i sin första rapport ut just den eftersatta infrastrukturen som ett problem. OECD har tidigare sagt exakt samma sak.

Sverige går just nu som tåget. Tillväxten är hög, arbetslösheten minskar och allt fler människor försörjer sig själva. Skatteintäkterna ökar kraftigt, samtidigt som det totala skattetrycket faktiskt minskar. Staten betalar av sin statsskuld i en rasande takt. Med nuvarande takt kommer statsskulden att vara helt raderad omkring 2017. Vem hade kunnat tro det för ett par år sedan?

Att betala våra gemensamma skulder är att inte överlåta dagens problem på kommande generationer. Samtidigt kan man inte låta bli att ifrågasätta om inte en större del av dagens överskott borde gå just till trafikinvesteringar. Också det är ju

satsningar inför framtiden. Jag tycker att regeringen borde ta sig en rejäl funderare på om inte avbetalningstakten på statsskulden borde skruvas ned aningens lite och satsningarna på infrastruktur i stället öka. Finansministern borde lyssna både på OECD och på sitt eget globaliseringsråd.

Det mesta av utvecklingen i Stockholm står stockholmarna själva för. Vi ska inte tro att det är vi som politiker som skapar utvecklingen. Det gör stockholmarna själva. Vi politiker bidrar med en mycket liten del av allt det goda som sker i den här staden, men det vi gör ska vi göra bra.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 4

Borgarrådet R u w a i d a (mp): Hej alla stockholmare! Jag har en hälsning till er. Ge inte upp modet när ni tycker att politiken blir fel, för det går att påverka. Här i salen i dag ser vi kranvatten från en maskin, något som vi i Miljöpartiet har kämpat för. Det har införts i dag efter vår protest mot att man använder klimatdåligt flaskvatten i den här salen.

Vi i Miljöpartiet vill bygga ett modernt, mänskligt och miljövänligt Stockholm. Men majoriteten fastnar i nyliberal sköt-dig-själ-mentalitet, ihålig miljöretorik och tomma reformlöften. Klimatinitiativet är en klimatbluff, och reformerna när det gäller skola, barnomsorg och äldre är en budgetbluff. Jag är verkligen bekymrad för att majoritetens reformlöften skapar förväntningar hos de äldre, hos elever, hos föräldrar och hos stadens anställda. Det är falska förväntningar, förväntningar som inte infrias, för de pengar som man har lagt i budgeten täcker inte ens löne- och prisökningar. Och jag är riktigt förbannad över hur man kan agera på det sättet.

Elsa på äldreboendet får sämre omsorg och fyraåriga Samiras barngrupp blir större med majoritetens skattesänkningar. Det blir mindre personal, sämre och dyrare service för Elsa och Samira med skattesänkningarna som ger ett finansborgarråd 5 400 kronor per år. Men Samiras mamma får 68 kronor i månaden, och det täcker inte de ökade kostnaderna för barnomsorg, Samiras danslektioner på Kulturskolan och SL-kortet. Och Samira kommer hem tröttare och gnälligare från dagis därför att barngruppen är större och stökigare.

Vi uppmanar här i dag till och vi kommer i morgon att lägga fram ett yrkande på att vi i budgeten i framtiden ska införa pris och löner för varje verksamhet så att vi får en tydlig politik som arbetsgivare och en ärlighet gentemot stockholmarna. Vi har försökt att lägga in pris och löner i varje verksamhet. Vi är det enda parti som har gjort detta. Det är vår största satsning. För att kunna satsa på bättre skola, barnomsorg och äldre, på miljö och på kulturen behåller vi skatten på 2006 år nivå. Det är de pengarna som vi använder. Det som ni gör till skattesänkningar använder vi till bättre verksamheter.

Finansborgarrådet pratar här om rekordstor satsning på miljön. Det är rekord för Moderaterna möjligen, för borgarna här genomför en historisk nedskärning av Stockholms miljöarbete. Miljöförvaltningen halveras, Agenda 21-arbetet och konsumentarbetet har försvunnit. Miljökrav vid upphandling och byggande

försämras eller försvinner. Stockholm Vatten försämrar sitt underhåll av vatten- och avloppsrör. Miljöcentrum för små- och medelstora företag läggs ned. Antalet beslut som försämrar för miljö- och klimatarbetet har haglat över denna stad, och detta i en tid då städer över hela världen ökar sitt miljö- och klimatarbete.

Vi vill att Stockholm ska behålla sin världsledande ställning och satsa på ett nytt miljöprogram med högt ställda miljömål. Såväl företagare som invånare ska göras delaktiga i arbetet med att göra Stockholm till miljöhuvudstad. Vi inför en klimatstyrgrupp som ska hantera den stora utmaningen att ställa om så att Stockholm har klimatberedskap och så att Stockholm tar klimatansvar och därmed kan minska sina utsläpp och växthusgaser.

Medan majoriteten väljer att sälja ut Centrumkompaniet och avsätter pengar för vägar använder vi de pengarna för en klimatomställning av Stockholm. Miljonprogramsområdena upprustas, energieffektiviseras och får ny miljöteknik för 2 miljarder. Lika mycket lägger vi på att bygga miljövänliga, klimatsmarta, små och billiga hyresrätter. Hyresrätten måste värnas, och vi vill ha en folkomröstning om ombildningen till bostadsrätt i innerstaden. Ytterligare 4 miljarder satsas på att minska vår miljöskuld och på klimatåtgärder. Dessa 8 miljarder bidrar till att göra Stockholm till världens klimat- och miljöhuvudstad.

Jag har en present i dag till finansborgarrådet. Jag brukar göra så ibland. Det här är en bok som heter *Sex grader: vår framtid på en varmare jord*. Jag hoppas att finansborgarrådet kan läsa den, lära sig av den och kanske vilja ha riktigt höga ambitioner på klimatområdet.

Anförande nr 5

Borgarrådet L i v h (v): Ordförande, fullmäktige och alla stockholmare som lyssnar på oss i dag! Det är er vardag som den här debatten ska handla om under två dagar.

Vi i Vänstern kallar vår budget för Stockholm för *Världens friaste stad*. Frihet, ordförande och fullmäktige, ska omfatta alla: de små barnen, de gamla på servicehusen, människor med funktionshinder och de som utestängs från arbetsmarknaden. Alla ska kunna förverkliga sina livsdrömmar.

Högerns största frihetsproblem tycks vara att en del människor varken vill eller anser sig kunna betala för städhjälp för att lösa sina livspussel. Ett viktigt politiskt beslut för högern är därför att de ska få bidrag från det offentliga för att kunna genomföra det. Bidrags-Sverige får en ny innebörd.

Om alliansens mål är att uppnå stor skicklighet i att trola med pengar och fatta snabba och oförankrade beslut får ni i alliansen MVG i betyg i Jan Björklunds skola. Men om målet är att alla stockholmare ska ha samma möjligheter blir det ett klart Icke godkänd.

Stockholm ska vara världens friaste stad. Det betyder att barnen, Kalle, Ibrahim och Patricia, ska ha frihet att gå tillsammans i en modern och demokratisk skola med utbildade lärare, elevdemokrati och bra fritidsverksamhet. De skulle till exempel ha kunnat gå i Västbodaskolan i Farsta, som flera hundra elever och föräldrar valde.

Men när skolborgarrådet skulle trola bort underskottet i utbildningsförvaltningens budget lades skolan ned. Alliansen pratade *väldigt* lite om valfrihet när de lade ned Västbodaskolan. För att alla Stockholmsbarn ska kunna gå i en bra och fri skola ger vi 447 miljoner mer till skolan än alliansen gör.

Frihet för mig och för andra som bor i miljonprogrammet är att slippa ta de här bolånen på 2–3 miljoner för att bli integrerade. Om Ibrahims föräldrar och deras grannar övertalas att köpa sina lägenheter, vips trollas alla kostnader för stambyten och eftersatt underhåll bort från de kommunala bolagens budgetar. I stället får bostadsrättsföreningen betala. I vårt fria Stockholm lägger vi ned Bilda bostad och öppnar i stället Bestäm själv-kontor i stadsdelarna för att hjälpa hyresgäster som vill bilda lokala styrelser. Vi investerar 1 miljard för att rusta upp förorterna, och det är de boende som ska bestämma över de här pengarna.

Patricias mamma är ensamstående och jobbar i stadens barnomsorg. För henne är frihet en lön att leva på, ett jobb där hon inte blir utsliten tio år före pensionen och att slippa oron för att någon ska utnyttja utmaningsrätten och lägga anbud på hennes arbetsplats. Hon tycker inte att den mest lysande personalpolitiska åtgärden är tjänstebilar för stadens chefer. Hon tycker liksom vi att staden ska vara en modern arbetsgivare. Vi satsar 20 miljoner på kortare arbetstid i äldreomsorgen, 20 miljoner för att höja de lägsta lönerna och 20 miljoner för att garantera alla rätt till heltid. En stor del av vår rättvisemiljard går till investering i personalens budget.

Slutligen, ordförande och fullmäktige, skulle jag vilja prata lite om mjölk. I en artikel i City säger Kristina Axén Olin att en vanlig barnfamilj förlorar 2 500 kronor när vi återställer skatten till 2006 års nivå. 2 500 kronor är kostnaden för familjens årsförbrukning av mjölk, enligt finansborgarrådet. Men snälla Kristina Axén Olin, bara höjningen av taxorna för Stockholms bad med 10 kronor för vuxna och 5 kronor för barn blir en utgift på nästan 1 600 kronor per år om familjen simmar en gång i veckan. Sedan kan vi lägga till fördubblingen av avgiften i Kulturskolan, högre taxor i barnomsorgen när den fria månaden i förskolan försvann och inget SL-kort för gymnasieelever. Kostnaderna blir betydligt högre än de 2 500 kronorna. Era skattesänkningar finansieras med taxehöjningar som slår hårt mot speciellt de fattiga stockholmarnas plånböcker. Satsningar som ni gör i verksamheterna äts upp av besparingar.

Kristina Axén Olin! Det är väldigt roligt att trola, speciellt om man som ni håller på att bli riktigt, riktigt duktiga på det. Men skickliga trollerikonster räddar inte er budget. Den är djupt ohederlig och en stor bluff. Därför har vi köpt en trollerilåda till er. Du får väldigt många presenter i dag, verkar det som. Men vi tycker att ni ska använda den för att sitta hemma och trola, leka och utveckla era trollerikonster. Men sluta trola med stockholmarnas pengar!

Bifall till Vänsterpartiets reservation!

Anförande nr 6

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Ordförande, fullmäktige och alla åhörare! Det går bra för Sverige, och det går bra för Stockholm. Det är naturligtvis en fantastisk

utmaning att möta alla de behov som dagens stockholmare har men att också planera för framtiden och de krav som kommande generationer kommer att ställa.

Stockholm är en storstad, men vi är också på väg mot att bli en världsstad. Det ger många möjligheter. Pulsen, en härlig puls i Stockholms stad, med arbetstillfällen, kultur, turism, konferenser och kongresser betyder massor av möten mellan människor från hela världen här i Stockholm, den vackraste och ofta benämnd som den renaste staden i världen. Det handlar om bostäder. Det handlar om infrastruktur som behöver förenkla mötena tvärs över staden. Det handlar om spår och det handlar om båtturen kollektivtrafik. Det handlar om Förbifart Stockholm, men det handlar också om spaden i marken för Slussen, och det handlar naturligtvis om ett positivt företagarklimat. Det handlar om en äldreomsorg med hög kvalitet. Det handlar om en skola att längta till, och det handlar om en fungerande barnomsorg. Det handlar om vårt dagliga liv, att det ska bli lättare att leva.

Stadens verksamheter är till för stockholmarna, därför ska besluten naturligtvis fattas i allra första hand hemma i den egna familjen, hos den enskilda stockholmaren. Valfrihet ökar makten hos enskilda personer, och valfriheten är för mig viktig om det så bara är en enda familj som vill välja en annan barnomsorg eller om en enda äldre person faktiskt vill påverka hemtjänsten eller vilket äldreboende man ska till. Det handlar om just den enskilda människans makt över sitt eget liv, sin egen vardagssituation. Vi är och förblir olika. Vi kommer att ha olika behov också framöver. Därför är det så märkligt att s och v alltid pratar om att man vill ha in människor i en och samma fälla så att man har kontroll. Människor vill välja, och det bejakar vi.

Det är också intressant att se att det faktiskt finns underlag. Många undersökningar visar på att människor vill ha valfrihet. Tre av fyra socialdemokrater sade det i en Almegaundersökning och 76 procent av de LO-anslutna. Tittar vi specifikt på äldreomsorgen kan vi notera att det i går presenterades en undersökning där man hade ställt frågor till personer födda mellan 1935 och 1945. Där sade 86 procent att just äldreomsorgen var viktig att kunna påverka genom valfrihet.

Det pågår ett systemskifte i Sverige. Vi går från bidrag till jobb. Vi går från utanförskap till arbetsgemenskap. Arbetslösheten är rekordlåg. Fler kan leva på sin lön. Det är intressant att höra på s, v och mp som lovat låglönesatsningar i många år, men det är först nu med en borgerlig regering som arbetsmarknadens parter faktiskt har kommit överens om ett rejält lönelöft för personal inom framför allt äldreomsorgen. Fler i arbete ger ökade skatteintäkter. Skatteistan växer, och det intressanta är att nästa år ger stockholmarna 1,8 miljarder mer i skatter och intäkter. 1,8 miljarder är vad stockholmarna betalar in mer i skatter och avgifter. Höjda löner ger ju också ökade skatteintäkter. Det ska vi inte glömma bort.

Det är så intressant när man pratar om skatter, för det är som om den här skatteistan har en nivå som bara påverkas om man höjer eller sänker skatten. Men det är just att fler människor kommer i arbete som gör att skatteintäkterna ökar. Då måste vi väl också ha råd att sänka skatten för alla, att öka makten i den egna verkligheten och se till att människor faktiskt styr med sin egen plånbok.

Ekonomiska resurser är viktiga i politiken och i den enskilda familjen. Men det betyder inte allt. Jag kan känna sorg när jag läser om alltför många unga som mår dåligt i dag. Jag är övertygad om att familjen faktiskt är den viktigaste grundförutsättningen för ett bra liv. Det handlar bland annat om ett vårdnadsbidrag som vi nu kommer att införa i Stockholms stad från och med halvårsskiftet, där föräldrar själva kan påverka att få mer tid tillsammans med sina barn, där normer och värderingar kan föras över från en generation till en annan. Vi kan aldrig ta detta för givet, precis som demokratin måste dessa vinnas dag för dag.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 7

P e r A n k e r s j ö (c): Skönt att veta att man alltid får sista ordet!

Ordförande, fullmäktige! Nobelpristagaren Milton Friedman, som gick bort för snart ett år sedan, har sagt att det finns fyra sätt att spendera pengar på.

Det första sättet är att du spenderar dina egna pengar på dig själv. Vad du än köper för pengarna kommer du att se till att du får absolut bästa valuta för pengarna, att du får mest kvalitet för minst pengar.

Det andra sättet att spendera pengar är att spendera dina egna pengar på andra. Du kanske köper en present till någon eller bjuder på middag. Visst är det trevligt om det du köper uppskattas, men det är inte riktigt lika viktigt som när du köper någonting till dig själv.

I det tredje fallet spenderar du andras pengar på dig själv, kanske företagets pengar på en representationslunch. Vid det här laget är det definitivt viktigare att lunchen är god än att företaget får valuta för pengarna.

Det fjärde sättet att spendera pengar är att spendera andras pengar på andra. Även om alla har mänskliga insikter i att göra bättre för sina medmänniskor har man därmed kopplat bort mekanismerna som gör att man tar ansvar för pengarna på det sätt man gör när man spenderar sina egna pengar på sig själv.

Det är därför det är viktigt att inte spendera andras pengar på andra om det inte är absolut nödvändigt. Oavsett politisk färg, ideologi och ideal är man inte lika mån om andras pengar, inte lika mån om att de används rätt som man är när det gäller de egna eller familjens pengar.

Nu delar jag inte alla Friedmans värderingar. Det är viktigt att säga. Men det är mot den här bakgrunden som vi i Centerpartiet är det parti som är berett att sänka kommunalskatten mest här i salen i dag. Vi vill sänka skatten med ytterligare 10 öre jämfört med majoritetsförslaget. Det ska inte i första hand tolkas som en signal till dem som vill sänka utan till dem som vägrar sänka, till dem som vill återställa och ta in mer pengar än vad som behövs för att kunna spendera andras pengar på andra, för att med andras pengar köpa vänner och stöd.

Låt mig säga det för att vara tydlig: Skatter behövs. De är grunden för en gemensam välfärd. Samtidigt är det goda tider, och stockholmarna tjänar mer pengar. Det innebär att skatteintäkterna ökar stort. Centerpartiet vill att de hundratals miljoner som skiljer vårt förslag från vänsterpartierna ska stanna hos stockholmarna själva. Där skapar de frihet, och där gör de nytta. Det behöver man inte heta Milton Friedman för att begripa.

Centerpartiet har en vision om ett Stockholm som är modernt, tolerant och grönt. I vår vision fyller företagen en viktig funktion som motor, bränsle och olja. Det är företagen som driver förskolor, skolor och äldreboenden. Det är också företagen som är med och löser miljöproblemen genom teknik och innovationer. Stockholms framtida tillväxt står och faller med hur vi behandlar och tar till vara kreativiteten hos människor här. Centerpartiet föreslår därför en satsning på företagare i de invandrartäta områdena genom inrättande av det vi kallar för Företagare direktkontor i samarbete med andra offentliga och privata aktörer inom området, inte minst aktörer som kan tillhandahålla riskkapital. Det ska vara ett öppet och välkomnande ställe där man kommer in med en idé och kommer ut med ett företag med en vässad plan, med de tillstånd som krävs och kanske i bästa fall också finansiering.

Stockholm är en stad som har invånare med ursprung i alla kulturer, världsdelar och religioner. Det är en fantastisk tillgång för ett modernt företagande. Centerpartiet ser de nya svenskarnas företagande som en viktig faktor för tillväxt, ekonomisk förnyelse, nya jobb och minskat utanförskap.

Ordförande, fullmäktige! Det har gått drygt ett år sedan vi i Centerpartiet tredubblade vårt stöd i Stockholm och kom tillbaka till Stadshuset. I förra årets budgetdebatt kritiserade vi majoriteten när det gällde miljöpolitiken. Men jag måste faktiskt säga att det har hänt en del sedan dess. Det finns en hel del i budgeten som vi faktiskt stöder även när det gäller miljön. Vi känner att vi har en god kontakt med majoriteten i de här frågorna.

Men det finns också frågor där vi tänker driva på majoriteten ytterligare. Det handlar framför allt om partiklarna i luften, en fråga som oroar många stockholmare, inte minst föräldrar till barn som leker och vistas i miljöer där vi fortfarande bryter mot miljö kvalitetsnormerna på ett oacceptabelt sätt. Ett första steg är att göra fysiska mätningar på plats. Ett andra steg är att i ett samarbete med staten införa ekonomiska styrmedel som gör det fördelaktigt att välja andra vinterdäck än dubbdäck.

Den här frågan och andra utmaningar som staden och resten av världen står inför gör att jag tycker att det är fel att dra ned ytterligare på miljöförvaltningen. I vårt förslag får miljöförvaltningen fortsätta att effektivisera som alla andra förvaltningar, men inte mer än så. Vi kommer att behöva kompetensen där för att vara en stad med miljö i världsklass.

Ordförande! Jag kan avslutningsvis konstatera att det är det här synsättet som gör att Centerpartiet alltså är det borgerliga miljöalternativet i Stockholm. Med dessa ord vill jag yrka bifall till vårt budgetförslag.

Anförande nr 8

Borgarrådet Kristina Axén Olin (m): Herr ordförande, fullmäktige och åhörare! Vi moderater, folkpartister och kristdemokrater har ju fått förtroendet. Vi har en gemensam vision för 2030. Vi är enade. Det är inte Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet. Nästan inte på en enda punkt har ni gemensamma förslag, utom på en enda. Det är att ni vill höja skatten med minst 50 öre. 2 500 kronor högre skatt per år vill ni ta från stockholmarna. Vi moderater, folkpartister, kristdemokrater och även Centerpartiet är överens om att minska skattebördan. Vi vågar prioritera jobb, trygghet, kvalitet, valfrihet och service. Vi är enade om att minska politikernas makt och flytta fler beslut till köksborden. Men vad vill Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet?

Visst har Socialdemokraterna vackra ord i sitt budgetförslag. Man pratar om näringslivsklimat, arbete och att få fler i jobb. Men i själva verket är era förslag stelbenta regelverk, kommunala företagslokaler och sysselsättningsåtgärder. Carin Jämtin! Det är inte dessa förslag, kommunala sommarjobb och SL-kort till alla socialbidragstagare, som ger näringslivet möjlighet att anställa fler eller leder till fler jobb. Det är dags att vakna upp. Det känns som ett arbetsmarknads-pm från 1970 som faktiskt med råge har passerat sitt bäst-före-datum.

Ni i Vänsterpartiet vill höja skatten ytterligare. Ni vill ha fler stadsdelsnämnder, oklart hur många. Ni vill ha avgiftsfri kollektivtrafik, avgiftsfri hemtjänst och sex timmars arbetsdag. Leder det till fler jobb?

Miljöpartiet slåss för 8 miljarder mer till klimatfrämjande åtgärder, men inte på en enda konkret punkt kan ni tala om hur dessa ska genomföras. Ni vill också ha fler stadsdelsnämnder, fler politiker. Ni vill inrätta kommunala folkhälsoinstitut, ni vill inrätta centrala nämnder och förvaltningar och ni vill återinrätta konsumentförvaltningarna. Leder fler politiker, fler nämnder, fler personer med arvoden och kortare arbetsdag till fler jobb?

Herr ordförande! Vi har spännande dagar framför oss. Det vore intressant att höra om våra oppositionspolitikere kunde enas om ett enda annat förslag än att höja skatten.

Anförande nr 9

Borgarrådet Jämtin (s): Jag vill säga några saker. En sak är helt uppenbar. På den borgerliga sidan kan man enas om en sak. Det är att ta från de fattiga och ge till de rika.

Jag ska berätta en hemlighet för finansborgarrådet Kristina Axén Olin. Det är du som tjänar 2 500 kronor om året. Man måste tjäna ungefär 100 000 kronor i månaden för att spara 2 500 kronor om året med er skattesänkning. Jag är helt säker på att de flesta stockholmare inte tjänar 100 000 kronor i månaden, möjligen även det en överraskning för finansborgarrådet.

100 000 kronor i månaden är en bra lön. Då tycker jag att man har råd att avstå från de 200 kronor i månaden som det kostar att utveckla rättvisan. Det är skillnaden mellan våra förslag. 200 kronor i månaden ger en riktig satsning på skola, äldre och miljö. Ni lyckas enas om att det inte behövs någon satsning på välfärden i den här

staden. Det behövs ingen satsning på personalen. Det är det som ert budgetalternativ innebär.

Anförande nr 10

Borgarrådet A x é n O l i n (m): Carin Jämtin klagar på vår skattesänkning och talar om att den inte leder till 2 500 kronor. Enligt de uträkningar som finns för vad en genomsnittsfamilj i Stockholm tjänar är det 2 500 kronor i skattesänkning per år.

Vi kan gärna tala mer om skattesänkningar, för jag är stolt över vad vår regering har åstadkommit. Det innebär ungefär 1 000 kronor i månaden i skattesänkningar med de olika förslag som har lagts fram. Om Carin Jämtin vill prata med oss om våra skattesänkningar och om vem som tjänar mest gör jag jättegärna det. Men jag tycker att det vore intressant om du talade om vad din skattehöjning skulle leda till, vilken politik ni har som leder till att fler människor kommer ur bidragsberoendet och att fler får jobb. Men det kanske Carin Jämtin inte vill tala om.

Anförande nr 11

Borgarrådet R u w a i d a (mp): Kommer Moderaterna att fånga den boll som jag slängde? Kommer ni att redovisa pris och löner för varje verksamhet i framtida budgetar för att föra en ärlig politik för stockholmarna och en bra arbetsgivarpolitik för alla anställda i Stockholm?

Äldreboendet i Sofiagården kommer att få minska med fyra underskötersketjänster. Det finns inga pengar till utbildning. Det finns inga pengar som gör att man kan ha vikarier för dem som ska gå på utbildning.

Äldreboendet i Bergsund kommer att få minska antalet anställda med nio tio undersköterskor. Är det bättre service?

Kungsholmens gymnasium och S:t Eriks gymnasium kommer nästa år att behöva minska sin budget med 1 miljon efter att man har räknat in löne- och prisökningar. Det blir ingen bättre skola. Det blir naturligtvis mindre personal.

Kungsholmens förskola säger att det blir större barngrupper, därför att pengarna inte kommer att räcka till.

Jag har ringt runt till ett antal olika verksamheter i Stockholms stad för att kolla vad er budget innebär. Man kommer inte att få kompensation för pris och löner. Jag tycker att det är oanständigt att kalla det för reformer. Kan ni tänka er att i framtiden föra in detta i stadens budget?

Anförande nr 12

Borgarrådet A x é n O l i n (m): Som Yvonne Ruwaida borde veta kan vi inte ha löneförhandlingar från talarstolen i kommunfullmäktige. De sköts av arbetsmarknadens parter på annan plats.

Vi gör rekordstora satsningar på äldreomsorg, skola, förskola och en rad andra verksamheter. Vid sidan av det gör vi den största satsningen någonsin på miljön, på verkligt effektiva förslag som kommer att få ned både mängden partiklar och den påverkan som staden har på klimatförändringar.

Jag tycker att Yvonne Ruwaida i stället borde förklara hur hennes budget yttrar sig, vad ni tänker göra med de pengar som ni föreslår och vad er politik på punkt efter punkt kommer att leda till. Eftersom du mer vill prata om vår politik tyder det på att vi har träffat helt rätt, och ni har väldigt svårt att överträffa vår politik, för ni vet att den leder till bättre miljö och fler människor i arbete.

Anförande nr 13

Borgarrådet L i v h (v): Jag vill bara tala om för Kristina att tjänar man 15 000 kronor i månaden blir er skattesänkning 22 kronor i månaden. Tjänar du 20 000 blir det 32 kronor i månaden. Det räcker faktiskt inte ens till ungarnas lördagsgodis. Hur kan ni över huvud taget prata om frihet för de lågavlönade i den här staden med de här skattesänkningarna?

Apropå arbetstidsförkortningen vill jag bara upplysa dig om, Kristina, att den genomsnittliga pensionsåldern för folk med tunga jobb i den här staden är 58 år, och det beror faktiskt på att de inte orkar. En arbetstidsförkortning kanske skulle innebära att folk orkade jobba fram till pensionen. Det vore en bra arbetsmarknadsinsats, och det vore en bra personalpolitik.

Anförande nr 14

Borgarrådet A x é n O l i n (m): Ann-Margarethe Livh talar om att skattesänkningarna inte blir tillräckligt stora utan mer eller mindre bara skulle räcka till lördagsgodis. Ursäkta mig, Ann-Margarethe Livh, men tala då om hur din skattehöjning påverkar barnens lördagsgodis!

Anförande nr 15

Borgarrådet L i v h (v): Ordförande! Om vi höjer skatten till 2006 års nivå, Kristina, kommer de här barnfamiljerna att ha råd att gå och simma. De kommer att ha råd att låta barnen gå i Kulturskolan. De kommer att få en bättre skola. De kommer att få satsningar för 835 miljoner på de mest utsatta i den här staden, på barnen och på de gamla. Det är vad stockholmarna skulle få om vi styrde i staden.

Jag blev verkligen mycket orolig när jag hörde vår centerpartist gå upp i talarstolen. Jag hoppas att Pinochets rådgivare Milton Friedman inte riktigt är aktuell i vår stad. Han lyckades nämligen öka arbetslösheten i Chile med 30–40 procent. En fjärdedel av befolkningen levde under fattigdomsnormen. Där hoppas jag att du tänker om lite grann, Per.

Ordförande, fullmäktige! Det är ganska enkelt att se skillnaderna mellan höger och vänster i den här staden. Det är två helt skilda vägar. Den skillnaden blir tydligare och tydligare ju längre alliansen styr. Vi har helt olika visioner, helt olika idéer om vem den här staden är till för. Är den till för oss som bor här, eller ska det vara en

stad där man satsar på konferenser, mässor och där man ska ta på sig ledartröjan? Vi ska vara The Capital of Scandinavia. Jag tror att de flesta barnfamiljer i vår stad struntar blankt i om vi är The Capital of Scandinavia. Jag tror att de vill ha en bra och fri stad att leva i.

Vår vision för Stockholm handlar om mycket mer än att bygga konferenshotell. Vi vill bli den första staden i världen som avskaffar fattigdomen. Folk ska komma till vår stad bara för att beundra det. Det drar turister, kamrater. Vi vill ha en stad där människor med olika bakgrund och olika inkomster bor blandade i samma stadsdelar, en stad där kulturen är draglok för demokratin. Vi satsar därför 70 miljoner mer på kulturen än borgarna gör i sin budget. En sådan stad, ordförande och fullmäktige, vill människor leva i. En sådan stad vill människor besöka. Och, som sagt, jag tror att både turister och stockholmare struntar blankt i om vi heter The Capital of Scandinavia.

Anförande nr 16

Borgarrådet A x é n O l i n (m): Ann-Margarethe Livh anklagar oss återigen för vår skattesänkning och vår politik. Herr ordförande! Jag upprepar: Arbetslösheten har sjunkit med 27 procent på ett år. Det är en enastående utveckling som är helt avgörande för den positiva tillväxt som betyder att vi kan göra stora satsningar på skola och äldreomsorg, vård, miljö och annat som vi tycker är viktigt.

Men Ann-Margarethe Livh talar inte om vad hennes politik leder till: nej till Förbifart Stockholm och Österleden, nedläggning av Bromma flygplats, Hamngatan ska bli gågata, nej till kundvalssystem, nej till pengsystem, fler stadsdelsnämnder, avvecklande av servicenämnd, avvecklande av äldre- och barnnämnd, renhållningsfrågorna ska åter bli en egen förvaltning, SL-kort som löneförmån och 35-timmarsvecka för anställda. Ann-Margarethe Livh! Tror du på allvar att detta leder till tillväxt, till en bättre politik för stockholmarna, till fler jobb som gör att vi kan satsa på äldreomsorg, skola, barnomsorg med mindre barngrupper och bättre miljö?

Anförande nr 17

Borgarrådet L i v h (v): Ja, det tror jag, och jag är jättetacksam för att du rabblar upp hela vår politik så slipper jag göra det själv. Som jag visade på i mitt tidigare tal skapar vi med de 835 miljoner som vi har extra just den frihet för barn, för gamla, för funktionshindrade – för alla – som jag har försökt att beskriva. Det tror vi är en bra stad att leva i, Kristina. Det är en fri stad.

Anförande nr 18

P e r A n k e r s j ö (c): Mitt resonemang om Milton Friedman upprörde Vänsterpartiet. Det kan jag kanske förstå. Jag sade att jag inte delade Milton Friedmans alla åsikter, men det tog tydligen inte riktigt fäste.

Han har däremot sagt en hel del bra saker om hur marknadsekonomin fungerar, något som bland annat Kinas ledare tog intryck av och som innebär att de faktiskt har inlett någon slags förändring där. Men den förändringen kanske inte Ann-Margarethe Livh och hennes parti riktigt gillar. Det kanske gör dem sentimentala. Jag vet inte.

Anförande nr 19

Borgarrådet L i v h (v): Jag känner mig lite lugnare, Per, av att du inte tar till dig allt av Milton Friedman. Jag är inte helt lugn, det ska jag erkänna. Men jag blir ännu lite oroligare när jag hör det du säger om Kina. Jag förstår inte riktigt vad vare sig Chile eller Kina egentligen har med Stockholm att göra. Men om Kina är den nya förebilden för de borgerliga blir jag verkligen orolig. Jag erinrar mig faktiskt, Kristina, att vi på det senaste kommunstyrelsemötet beslutade om minst tre resor till Kina, om jag inte minns fel. Nu tror jag att vi får börja tänka om i oppositionen. Vad gör ni i Kina egentligen?

Anförande nr 20

Borgarrådet E d h o l m (fp): Herr ordförande! Jag blir också bekymrad när jag hör Ann-Margarethe Livh. Det är lite trist att hon tar avstånd från den devis för Stockholm som hittades på under hennes och hennes partis tid vid makten i Stockholm.

Det skulle också vara intressant att höra hur Ann-Margarethe Livh egentligen upplever problemen här i Stockholm. De flesta av oss tycker inte att det är något stort problem att det kommer hit för få turister. Det kommer ju massor av turister till Stockholm. Hälften av befolkningsökningen i Sverige äger rum i Stockholms län. Massvis med människor vill bosätta sig här. Vi har en fantastisk utveckling på gång. Men den är tydligen Ann-Margarethe Livh emot av någon anledning. Det är klart, är man inspirerad av Stalin snarare än Milton Friedman kanske det blir så.

Anförande nr 21

Borgarrådet L i v h (v): Det sista var så lågt så det tror jag att jag hoppar över, ordförande och fullmäktige!

Jag går inte upp i limningen för uttrycket Capital of Scandinavia. Jag tycker bara att det är utomordentligt fånigt och inte speciellt viktigt. Om företagare ska komma till Stockholm och etablera sig här, om barnfamiljer vill bo här och om turister ska komma hit är det andra saker som är viktiga. Vill vi ha till exempel företagare hit är det skolor, äldreomsorg, barnomsorg och sådant som gör livet bra för stockholmarna som är viktigt, inte att vi tar på oss någon typ av ledartröjor och springer omkring i. Jag tror inte att det har någon som helst betydelse.

Anförande nr 22

Borgarrådet J ä m t i n (s): Ordförande! Jag tappade bort mig lite grann under den intressanta ordväxlingen om olika länder i världen. Jag reflekterar också över en annan intressant iakttagelse, nämligen att majoriteten uppenbarligen inte vill prata om det som kommer att bli stockholmarnas verklighet, det vill säga den moderat-ledda borgerlighetens budgetförslag. Majoriteten vill hellre prata om vad vi tycker på den här sidan. Det tar vi åt oss. Vi tycker att det är viktigt, och vi hoppas att ni lär er en del av våra idéer.

Jag ska berätta en ny hemlighet för finansborgarrådet som jag inte tror att hon har hunnit se. Det har kommit ny SCB-statistik i dag om jobbtillväxten. Antalet jobb fortsätter att öka, och glädjande nog ökar det i en ganska snabb takt. Tråkigt nog –

eller hur jag ska uttrycka mig – för alla som är arbetslösa var takten snabbare mellan 2005 och 2006 än mellan 2006 och 2007. Det är ytterligare ett bevis på att högkonjunkturen har börjat lida mot sitt slut och att jobbtillväxten började långt innan det blev borgerlig regering och borgerlig majoritet här i stadshuset. SCB:s statistik är intressant.

Jag har två frågor. Den ena och första går till Kristina Axén Olin. Jobben kommer, och det är grunden för utvecklingen i den här staden och i det här landet. Det är glädjande för individer och det är glädjande för alla oss som bor i den här staden. Men jobben kommer inte till alla. Långtidsarbetslösheten och framför allt ungdomars långtidsarbetslöshet har fyrdubblats sedan förra sommaren. Långtidsarbetslösheten i några stadsdelar har ökat sedan förra sommaren. Och vilka stadsdelar är det? Jo, det är Kista-Rinkeby, Spånga-Tensta, Hässelby-Vällingby, Skarpnäck och Skärholmen. I de stadsdelarna ökar långtidsarbetslösheten. Ni bygger inte en stad för alla. Det visar de siffrorna mig. Vad händer med jobbgarantin, Kristina Axén Olin? Den var riktad till människor som är arbetslösa. De här personerna väntar på ett svar. De vill ha ett jobb till avtalsenlig lön inom fem dagar, som du har lovat.

Fråga två går till skolborgarrådet, som i sin inledning över huvud taget inte nämnde ordet skola. Kanske är det ett bevis för att skolborgarrådet inte riktigt vet hur hon ska föra frågan framåt. Vårt löfte till stockholmarna är att prioritera skolan – mer pengar, mer personal, både lärare och annan personal, och kvalitetsökning. Varje krona ni sänker skatten med och lite till satsar vi på skolan. Den frågan ville uppenbarligen inte skolborgarrådet diskutera. Det tycker jag är en talande och intressant tystnad. Bifall den socialdemokratiska reservationen!

Anförande nr 23

Borgarrådet A x é n O l i n (m): Carin Jämtin ställer frågor till mig angående jobben och hur det ser ut. Det enda jag kan se är att arbetslösheten ändå har minskat med 28 procent. Det som är glädjande, Carin Jämtin, är att det är just i Tensta-Rinkeby, Skärholmen, Farsta och ett antal andra stadsdelar den har minskat mest.

Det räcker inte. Nu går vi vidare och inrättar våra sju jobbtorg, eller fem jobbtorg med två filialer. Men det är ju Vänsterpartiet och Miljöpartiet emot! Carin Jämtin – tala med dem! Visa stockholmarna vad ni har för politik förutom det pm som luktar 70-tal. Du oroas över att högkonjunkturen går mot sitt slut. Hjälper det då, Carin Jämtin, att chockhöja skatterna som ni gör?

Anförande nr 24

Borgarrådet J ä m t i n (s): Det vore ju skam om inte arbetslösheten minskade mest där den har varit som störst. Men det är också i dessa områden som flest människor stod längst från arbetsmarknaden, och det är också där som flest människor är som mest besvikna för att man skär i komvux, i sfi och i arbetsmarknadspolitiska åtgärder. Det är de som hade varit beroende av att du hade levt upp till ditt vallöfte om en jobbgaranti. Men det löftet vill du inte ens prata om – det är helt uppenbart.

Kristina Axén Olin! Det du kallar för en skattechock för att människor får en lite högre utgift, som du kallar det för, som är 200 kronor för dig själv och betydligt

mindre för medelinkomsttagarna i den här staden, är framför allt en skattechock för stadens verksamheter. Det är en skattechock i form av minskade anslag till skolan, till barnomsorgen och till äldreomsorgen. Anledningen till att jag säger minskade anslag är att man måste se till att klara av både utgifts- och intäktssidan. Utgifterna ökar också under nästa år. Det räcker inte med att vara enögd, som majoriteten är.

Anförande nr 25

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Det känns nästan lite magstarkt, Carin, att du står här och pratar om att jobben inte kommer eller att vi inte satsar på jobben. Ni förlorade makten just på grund av att människor i hela Sverige och här i Stockholm kände att ni inte hade någonting att komma med förutom höjda skatter. Men höjda skatter ger inte ökad tillväxt, utan det behövs fler människor i arbete. Det ger ökade skatteintäkter och möjlighet att satsa framför allt på kärnverksamheterna runt om i Stockholm stad. I alla våra kärnverksamheter gör vi stora kvalitetssatsningar. I äldreomsorgen är det inte mindre än 200 miljoner. Titta, Carin, på vilka satsningar som gjordes under förra mandatperioden med höjda skatter! Då bleknar dina kommentarer.

Anförande nr 26

Borgarrådet J ä m t i n (s): Ewa Samuelsson! Nu hoppas jag att du hör och att alla andra hör. Jag har sagt det åtminstone tre, om inte fyra eller kanske fem gånger: Jobben kommer, och det är grunden för den fortsatta utvecklingen i Stockholm. Det är glädjande och fantastiskt för individer och för staden. Jobben kommer, och det är grunden för tillväxten. Därför jobbade vi med det under förra mandatperioden här i kommunen när vi hade majoriteten och i regeringen. Därför kom också jobben i slutet av förra mandatperioden starkare än vad de gör just nu. Näringspolitik är viktigt, men det är också viktigt att verksamheterna i kommunen fungerar.

Verksamheterna i kommunen är de fantastiska anställda som jobbar och får lön. Och vad kommer den lönen ifrån? Jo, den kommer från skatteintäkterna. Det är för de fantastiska anställda, för kvaliteten i välfärden och för allas vår skull som vi väljer att inte sänka skatten utan i stället satsa på välfärden. Men den delen vill ni uppenbarligen inte diskutera. Var går gränsen för kvaliteten i äldreomsorgen? Vi såg siffrorna i dag, och vi vet att er satsning för nästa år inte kommer att täcka pris- och löneökningarna. Det har du ingenting att säga om, Ewa Samuelsson.

Anförande nr 27

Borgarrådet R u w a i d a (mp): En av de saker och ett av de områden som Socialdemokraterna hade kunnat vara med på är att skapa de nya miljöjobben. Jag måste säga att jag är lite besviken på Socialdemokraterna, som lägger sig strax under den nivå som vi hade gemensamt förra mandatperioden.

Men en av de absolut mest akuta miljöfrågorna för stockholmarna i deras vardag är de höga partikelhalterna i luften. Jag vill fråga socialdemokraterna om ni kan tänka er att gå med på det som vi driver när partikelhalten överskrider gränsvärdena? Det är det som man har infört i Köpenhamn. Det handlar om att stoppa trafiken på de vägarna i avvaktan på att vi kan föra en effektiv politik mot de höga partikelhalterna.

Här har inte borgerligheten något svar. Spolning är inte någon lösning. Men en sak som vi kan göra i Stockholm i avvaktan på att vi får införa avgifter på dubbdäck är att dubblera parkeringsavgiften för de bilar som har dubbdäck. Är de här två sakerna någonting som ni socialdemokrater kan tänka er att gå med på?

Anförande nr 28

Borgarrådet J ä m t i n (s): Jag fick en fråga som jag vill svara på. Självfallet får vi titta på avstängning av gator, men jag hoppas att detta kan leda till en situation där människor inte kör med dubbdäck. Det är mycket sällan det behövs i vår stad, för tyvärr har vi inte snö på det sättet i den här staden tillräckligt ofta. Vi kan säkert prata om den saken. Vi vill förstås undvika situationer där man stänger av gator och göra allt för att minska partikelhalten på andra sätt. Men det får vi diskutera.

Anförande nr 29

Borgarrådet E d h o l m (fp): Sent skola syndarna vakna, får man väl säga. Ni har vaknat så sent att ni med nymornat intresse ser på skolan. Ni hör inte ens att jag säger att en skola i världsklass är en förutsättning för att den här staden och Sverige ska lyckas. Det beror på att ni i grunden har varit ointresserade av skolpolitik under de senaste 40 åren. Nu säger ni att ni ska satsa mer pengar på skolan, men ni har aldrig lyckats när ni har varit i majoritet. Det kan alla sossar i den här salen vittna om.

Anförande nr 30

Borgarrådet J ä m t i n (s): Höga applåder döljer inte tomma tunnor. Alla vet vad rektorerna klagar på där ute i form av nedskurna budgetar. Alla vet hur fantastiskt lärare, fritidspedagoger och all annan personal i den här staden jobbar. Det är i nuet en bra skola behövs. Det är barnen i dag som behöver det. Och det är barnen i dag som bygger vår framtid. Därför hade det varit intressant att höra någonting om kvaliteten i skolan och hur man ska utveckla skolan inför nästa år. Men vi väntar väl på den debatten.

Anförande nr 31

Borgarrådet E d h o l m (fp): Herr ordförande! Häromdagen nåddes världen av nyheten att den tidigare justitieministern Thomas Bodström nu ska ägna sig åt deckarförfattande. Enligt den blivande författaren kommer boken att utgöras av hälften fakta och hälften fiktion. Jag bryr mig inte så mycket om Bodströms deckarambitioner; det finns tillräckligt många bra deckarförfattare. Däremot är jag intresserad av det här med hälften fakta. Jag skulle önska att Annika Billström ville skriva en deckare, gärna med hälften fakta och hälften påhitt, från sin tid i stadshuset. För tänk om man kunde få veta hur sossarna resonerade före valet 2006, när de sade att de visst kunde tänka sig att sänka skatten bara ekonomin var tillräckligt stark! Kommer ni ihåg det? Men hur stark ska ekonomin vara för att Socialdemokraterna ska ta det steget? Uppenbarligen räcker det inte med den starkaste utvecklingen av sysselsättningen i modern tid för att Socialdemokraterna ska sänka skatten.

Eller tänk om man kunde få veta hur sossarna resonerar om valfriheten! Är det så att socialdemokrater alltid tycker att det är okej med den valfrihet som har uppnåtts men alltid säger nej till valfrihet för nya grupper? Det är lätt att tro när man ser deras agerande. Okej för valfrihet för elever, men att gamla ska bestämma var de ska bo – det är att gå ett steg för långt! Så tycks Socialdemokraterna resonera. Detta gäller alltså fram till dess att det är genomfört; då blir det väl socialdemokratisk politik det också.

Min nyfikenhet sträcker sig också till Socialdemokraternas interna resonemang kring arbetslinjen. När och varför bestämde sig Socialdemokraterna för att det inte längre var så viktigt att människor jobbar och försörjer sig själva? Och vad hade hänt om Socialdemokraterna hade behållit makten 2006?

Vi kanske inte behöver några socialdemokratiska deckarförfattare. Det är ganska lätt att gissa sig till hur resonemangen går inom socialdemokratin ändå. Socialdemokrater sänker aldrig skatten oavsett ekonomisk tillväxt. Socialdemokrater är alltid för valfrihet för den som redan har den, men aldrig för nya grupper. Socialdemokrater vill gynna arbete framför bidrag, men bara på papperet. Mot den politiken står en politik som sänker skatten när det är möjligt, som vill öka valfriheten för alla människor och som också i praktisk handling ser till att det lönar sig att arbeta. Bifall kommunstyrelsen!

Anförande nr 32

Borgarrådet J ä m t i n (s): Skolborgarrådet Lotta Edholm! Det här var intressant. Fortfarande hörs det i princip inte ett ord om skolan, och definitivt inte ett enda ord om kvaliteten i skolan och hur den ska utvecklas. Jag har en fråga som vi också kommer att jaga er med under hela mandatperioden. Den handlar om valfrihet och kvalitet. Vi tycker att kvalitet är viktigt och vi tycker att valfrihet är viktigt för äldre och för barn. Vi tycker att valfriheten ska handla om att kanske välja mellan privata och offentliga utövare, men framför allt mellan bra verksamhet av god kvalitet. Det ska inte handla om att tvingas välja bort.

Därför undrar jag hur du tycker att du har garanterat valfriheten för barnen i Farsta. Västbodaungarna har tvingats gå till en annan skola som de inte hade valt. Västboda-barnen tvingas att åka någon annanstans i staden. De hade valt den skola som hade bäst betyg, bäst omdöme och bäst resultat i hela Farsta stadsdelsnämnd. Hur garanterar du valfriheten för barnen i Farsta?

Anförande nr 33

Borgarrådet E d h o l m (fp): Herr ordförande! Att höra Carin Jämtin tala om valfrihet är ungefär som att höra Tony Soprano prata om brottsbekämpning. Det håller inte riktigt ända ut. Ni är för den valfrihet som har skapats av andra partier under andra majoriteter men ni är alltid, alltid emot valfrihet för nya grupper. Det gäller till exempel den valfrihet som jag tycker är grundläggande: att även gamla ska ha rätt att bestämma var de ska bo.

Anförande nr 34

Borgarrådet R u w a i d a (mp): Man genomför så kallade effektiviseringar på skolsidan. Det innebär att man nu har föreslagit till exempel att man ska lägga ned Dalhagsskolan i Husby. Det är en liten grundskola. Föräldrarna är jätteupprörda.

Vi har pratat ganska mycket om ungdomsvåldet under de senaste veckorna i Stockholm. Om vi inte har en bra och trygg skola kommer vi inte att kunna minska ungdomsvåldet. Skolan är en faktor som är viktig. Det räcker inte bara med nattvandringar. Jag undrar hur många av de små skolor som finns i förorterna som ni nu tänker lägga ned för att finansiera er effektivisering och er skattesänkning.

Det råder kaos i skolan i Stockholm, skulle jag vilja säga. Kaoset beror på en icke genomtänkt politik, där man inte vet vad som är lagligt möjligt. Går det att avknoppa till en enskild rektor? Går det att införa ordningsbetyg? Lotta Edholm har bara pekat med sitt finger och sagt att nu ska vi göra det ena och det andra utan att ens kolla upp om man får. Hon hade inte fått godkänt i skolan.

Anförande nr 35

Borgarrådet E d h o l m (fp): Jag håller med Yvonne Ruwaida. Trygga skolor är sannolikt en av de viktigaste faktorerna för att motverka bland annat ungdomsvåld. Men tyvärr är inte skolorna i Stockholm eller i övriga Sverige tillräckligt trygga i dag. Vi har under en följd av år tvingats se hur till exempel mobbade barn har blivit tvingade att byta skola. Så sent som i dag var det en artikel i tidningen om detta.

Detta vill vi ta krafttag emot. Men Miljöpartiet hävdar med en dåres envishet att man aldrig någonsin ska få flytta en mobbare från en skola. Vi tror att vi måste skapa mer av ordning och reda och större kunskapsfokusering i skolan än den vi har i dag. Det gör vi genom de åtgärder vi vidtar. Men det är enormt viktigt att skapa en lugn och trygg skola också av det skälet att det kommer att minska ungdomsvåldet.

Anförande nr 36

Borgarrådet L i v h (v): Lotta! I ditt anförande pratar du mycket om vad som rör sig i andras huvud. Men jag är intresserad av vad som rör sig i ditt huvud. Det handlar mycket om valfrihet. Jag har frågat, Carin Jämtin har frågat och andra har frågat: Var fanns valfriheten för barnen i Västbodaskolan? Gäller inte valfriheten dem? Ni pratar om en valfrihet för alla, och inte bara för några. Men de här barnen hade ingen valfrihet.

Jag vet inte hur ni över huvud taget kan påstå att ni satsar på skolorna. Det har aldrig någonsin tidigare under min tid som politiker i Stockholms stad ringt så många arga lärare och så många arga föräldrar som är oroliga för att deras skolor ska läggas ned. Var är deras valfrihet, Lotta Edholm?

Anförande nr 37

Borgarrådet E d h o l m (fp): Självfallet kan vi inte bedriva undervisning i skolor där elevunderlaget minska med inte fem eller tio elever utan kanske med 50 varje år, år ut och år in. Då måste man också se över lokalkostnaderna, och det antar jag att

även Ann-Margarethe Livh anser. Under förra mandatperioden lades det ju ned ett par skolor, till exempel i Skärholmen, vilket var helt rätt.

Utbildningsförvaltningen undersöker nu hur man ska kunna spara på lokaler. Men det finns absolut inga förslag till beslut ännu i frågan.

Anförande nr 38

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Ordförande, fullmäktige! Man får väl ändå säga att det hedrar Carin Jämtin att hon erkänner att det var ett svårt val att inte lockas göra skattesänkningar när skattekistan dignar. Men tillbaka in i fällan – det är skattehöjningar som gäller! Det är det enda som socialdemokrater alltid, alltid har kommit med. Man kan undra vart alla pengar tar vägen. Ni pratar om kvalitetshöjningar och kvalitetssatsningar. Ändå kan vi läsa i inspektörsrapporter och annat – det går att lägga dessa med blåpapperskopior emellan – där kritiken kvarstår.

Var finns era ord om valfrihet och trygghet? Ni motsäger er nya jobb i tjänstesektorn. Ni vill inte se att man får göra avdrag som ger möjlighet för fler att utnyttja alla de jobb som nu rullar in i tjänstesektorn. Var är er idériedom med de höjda skatter som ni aviserar hela tiden?

Ann-Margarethe Livh! Kan det vara allvar när du säger att ni vill ha ett friare Stockholm? Jag försöker och försöker tänka efter: Var någonstans har man i kommunistiska länder fått uppleva ett friare samhälle? Du inledde debatten i dag med att koppla in Pinochet. Därför undrar jag återigen: Var någonstans är er frihet? Ni vill inte ha andra utförare än kommunen. Det går absolut inte, för då blir det ingen kvalitet. Ni tycker inte att det är bra att man går från bidrag till arbete fast vi vet att för varje enskild människa innebär det en stolthet att ha makten över den egna plånboken. Varför är ni emot valfriheten som 86 procent av de enskilda medborgarna säger att de är intresserade av, särskilt inom äldreomsorgen? De vill kunna välja. Svara på det, Ann-Margarethe Livh!

Anförande nr 39

Borgarrådet J ä m t i n (s): Ewa Samuelsson! Jag sade inte att det var ett svårt val, även om det är klart att det var det. Alla val är ju svåra på olika sätt, och alla val kräver att man bestämmer sig för vad man vill för någonting.

I inledningen av mitt inledningsanförande sade jag att vi som politiker är valda för att ta ansvar. Vi är valda för att ta ansvar utifrån vår egen ideologiska grund. Den inledande debatten i den här budgetdebatten är väldigt tydlig. Det är två alternativ som står mot varandra. Vi på den här sidan har valt kvalitet i välfärden, fler vuxna i skolan, fler vuxna i förskolan och fler anställda i äldreomsorgen. Ni har valt att sänka skatten. Det var det jag sade. Vi står inför ett val, och ni har valt den andra vägen. Vi har valt att stärka verksamheterna.

Det är det som är skillnaden mellan höger och vänster, och det är det som är den tydliga skillnaden i den här salen. Jag är stolt över att vi har satsat på mer personal och fler anställda i de fantastiska verksamheterna, och jag är stolt över att våra barn, ungdomar men också äldre får en tryggare vardag.

Anförande nr 40

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Ordförande, fullmäktige! Det samhälle som Socialdemokraterna har skapat är ett omhändertagandesamhälle där människors egen makt ska vara så liten så möjligt och där svaret hela tiden är att vi tar mer pengar från er till skatter. Ni ska inte få känslan av att öka makten i era egna liv och bestämma var ni vill lägga era pengar, menar Socialdemokraterna.

Det handlar till exempel om att köpa hushållstjänster. Nej, nej, nej, säger ni. Personalen i tjänstesektorn är dyr, och det är många som inte har haft råd att utnyttja de tjänsterna. Men på andra ställen, inom hårda marknader, ska det finnas möjlighet till avdrag för maskiner och andra saker. Där ska man kunna utveckla och kvaliteter höjas. Men ni vill inte det. Ni vill att människor ska vara så styrda som möjligt in i samma fålla. Det är det förtrycket vi har levt under i alldeles för många år. Nu är det en ny tid. Det är ett systemskifte i Sverige och i Stockholm.

Anförande nr 41

Borgarrådet L i v h (v): Ordförande och fullmäktige! Det skulle aldrig i min vildaste fantasi falla mig in att anklaga Ewa Samuelsson för alla de mord och allt det förtryck som har begåtts i religionens namn. Jag förväntar mig samma respekt för mig och mina partikamrater.

Jag vill bli bedömd för vad vi gör här i Stockholms stad, där vi har suttit i stadsdelsnämnder i år efter år och drivit demokratiseringsförslag som bland andra moderater och kristdemokrater har röstat ned. Det gällde till exempel folkligt inflytande inom stadsdelsförnyelsen i Rinkeby, där man fick noll stöd från den borgerliga sidan när människor skulle vara med och bestämma.

Jag ska säga ett ord om valfrihet. När ni pratar om valfrihet pratar ni inte om Farstabarnen. Ni pratar inte om de lågavlönade som inte har råd att köpa hushållstjänsterna. Ni pratar inte om de familjer som inte har råd att skicka sina barn till kulturskolan. Det är därför jag säger till alla stockholmare som lyssnar: När högern pratar om valfrihet – tänk noga igenom detta: Valfrihet för vem?

Anförande nr 42

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Ordförande, fullmäktige! Jag fick fortfarande inget svar, Ann-Margarethe Livh! Var finns din valfrihet? Du talade inte om vad er valfrihet gäller. Det är hela tiden via ombud, via politiker eller andra som man ska få veta vad som gäller för enskilda individer. Det är inte makten hos de enskilda. Det är det vi vill se till. Genom skattesänkningar och genom fler utförare inom vård, skola och omsorg ska vi se till att människor blir nöjda med sin tillvaro i Stockholm.

Anförande nr 43

Borgarrådet R u w a i d a (mp): Hej, alla stockholmare! Den här budgeten innebär en omfördelning av resurser från dem som har det bäst till dem som har det sämst. En del av budgeten som vi inte har pratat så mycket om här handlar om den politik man har för hemlösa och den politik man har för dem som står utanför arbetsmarknaden. För dem som inte har ett eget jobb inför man en stadsdelsarrest genom att ta bort SL-

kortet. Man sparar på de familjer som har det sämst genom att man ökar avgifterna till exempel till kulturskolan. Man ökar olika avgifter, vilket gör att idrott och kultur blir mindre tillgängligt för dem som inte har lika mycket pengar i plånboken.

Skattesänkningarna slår också fel, för de som har mest lön får mest pengar. Vad händer med den stackars pensionären Elsa? Hur mycket får hon i skattesänkning? Hur mycket skattesänkning får studenten? Det blir de med högst löner som får mest pengar. Jag tycker att man ska tänka på att borgarnas valfrihet handlar om mer pengar till de rika och mindre service och mindre stöd till dem som har det sämst.

Jag vill komma in på miljöfrågorna igen. Moderaterna har anammat en miljöretorik. De pratar mycket miljö. Man har presenterat ett klimatinitiativ, som man kallar det. Det är ett vackert ord. Men det innebär inte att Stockholm som fastighetsägare kommer att göra mer än vad någon privat fastighetsvärd gör. Man kommer inte att satsa mer på underhåll, på att göra om ventilationen eller på att byta glödlampor än vad en privat fastighetsvärd gör.

Klimatinitiativet handlar om underhåll, om god ekonomi och om hushållning. Det är inte en satsning på ny teknik. Ny teknik handlar i stället om att vi i Stockholm till exempel på Bromma flygfält skulle kunna ha en klimatneutral stadsdel med hus som är nollenergihus med solcellspaneler där vi utvecklar ny teknik. Det är teknik som inte bara kommer att ge oss en god miljö utan också garantera att vi har de nya företagen och jobben här i Stockholm. Men här gör man ingenting.

Och vad gör man när det gäller partiklarna? Kommer finansborgarrådet att vara beredd att stänga av trafiken när partikelhalten är så hög att den verkligen är farlig? Eller tror man fortfarande på spolning? Förvaltningarna har sagt redan för två år sedan att spolning inte ger någon effekt. Lyssnar man inte på sin egen förvaltning? De säger att det inte fungerar, och det gör det inte heller. När kommer ni att ha en verkningsfull miljö- och klimatpolitik? Det kanske är dags att läsa den där boken.

Anförande nr 44

Borgarrådet A x é n O l i n (m): Yvonne Ruwaida! Jag tror att du säkert vet att det visst fungerar med spolning. Spolning är ett av de bästa sätten. Nu har vi utökat det och gör det i princip i hela staden, om jag vet rätt. Gamla stan var sist ut, för det var svårast att hitta bilar dit. Spolning är ett av de mest effektiva sätten att få ned partikelhalten.

Men det räcker inte. Vi gör en massa saker. Vi satsar 1 miljard. Självfallet handlar det om saker som att byta våra lampor. Där är Fortum också med. Vi byter till energisnåla lampor. Du som är intresserad av miljöpolitik vet säkert att det är det som påverkar klimatförändringarna absolut mest. Det handlar egentligen inte om plastflaskor eller glasflaskor, utan lamporna är den största boven av allihop när det gäller klimatförändringarna.

Vi tätar husen, vi byter svängdörrar mot snurrdörrar och vi gör alla möjliga andra saker för att förbättra miljön. Vi satsar 1 miljard, och det tycker möjligen inte Yvonne Ruwaida att vi borde göra. Då måste jag ändå få fråga dig, Yvonne Ruwaida: Vad gjorde ni förra perioden för att förbättra miljön? Varför har vi inte

bytt alla lampor? Varför har vi inte bytt alla fönster? Varför har vi inte bytt svängdörrar? Varför började vi inte spola för att åtminstone få ned partikelhalten någonting? Allt detta frågar du. Men vad gjorde ni? Berätta det för stockholmarna!

Anförande nr 45

Borgarrådet R u w a i d a (mp): Ja, vad var det vi gjorde förra mandatperioden? Vi började köpa grön el, vilket ni var motståndare till. Nu köper även stora företag grön el. Vi införde trängselavgifterna, vilket ni också var motståndare till. Nu finns de kvar, men ni låter pengarna gå till vägar, till Bromma flygplats och till Förbifart Stockholm. Det är stora klimatbovar.

Ni kallar någonting för klimatinitiativ. Men man kan ju gå in i budgeten och kolla: Vad gör Svenska Bostäder? Vad gör Sisab? Vad gör man i underhåll i de olika egna fastigheterna? Vad gör man i form av vanligt underhåll som är god ekonomi? De har ju jobbat med miljöarbete hela tiden, men det här är inget nytt miljöarbete och ingen ny ansträngning. Ni har räknat ihop det som är vanligt underhåll och som varje fastighetsvärd gör, och så kallar ni det för ett klimatinitiativ. Det är miljöretorik.

Du frågade mig tidigare vad det är vi gör och att det inte står någonting någonstans. En sak är till exempel att vi bygger miljövänliga, klimatsmarta, små och billiga hyresrätter för 2 miljarder i stället för att använda pengarna till Förbifart Stockholm. Vi behöver små, billiga lägenheter i Stockholm. Vad ni gör är att ni hela tiden pratar miljö. Men ni behöver fylla ert prat med ett innehåll.

Anförande nr 46

P e r A n k e r s j ö (c): Ordförande och fullmäktige! Många miljarder blir det – bomiljard, rättvisemiljard, klimatomiljard, en miljömiljard, två miljömiljarder och julafton för skolan men samtidigt en fasteperiod för Stockholms skattebetalare.

Jag gillar höga hus. Jag brukar få höra att jag vill bygga monument med mina skyskrapor. Jag håller inte med om den beskrivningen. Men de här miljarderna hit och dit är verkligen monument, om något. De är politiska monument som inte tar hänsyn till att var och en av de kronor som bygger upp miljarderna en gång har kämpats och gnetats ihop av snickare, forskollärare, läkare eller småföretagare.

Centerpartiet har en budget som är ansvarsfull. Vi sänker skatten lite mer och vi väntar ett halvår med vårdnadsbidraget. Vi vill vara solidariska i effektiviseringen av stadens förvaltningar där miljön inte straffas, och vi är försiktiga med reformer. Men vi gör en nödvändig satsning på nyföretagande i invandrartäta områden och på problemet med partiklar i Stockholmsluften. Vi vill förnya stadsbilden. Vi vill tillsammans med de andra borgerliga partierna satsa ansvarsfullt på skolan. Vi vill ha mycket valfrihet för stockholmarna och fler alternativ att välja bland.

Vi vill inte vara jultomtar som delar ut presenter till alla. Vi centerpartister vill vara goda kommunpolitiker som vänder på slantarna och gör det bästa med dem i stället. Partier och partiföreträdare i exempelvis Vänsterpartiet som vill ha höga skatter och som tycker att de spenderar stockholmarnas pengar bättre än stockholmarna själva brukar raljera och hävda att skattesänkningar bara räcker till en pizza eller två.

Mellan Centerpartiet och skattehöjarnas budget skiljer det cirka 1 miljard skatteknor. För den summan kan jag berätta för fullmäktige att jag kan köpa 18 181 818 lunchpizzor på Erstahörnan, min kvarterspizzeria på Södermalm. Där får man ändå välja mellan 20 olika sorter för det priset, och jag kan garantera ordförande och fullmäktige att alla sorterna är mycket godare än skattehöjarnas pizzor. De har alldeles för mycket röd tomatsås och alldeles för lite fyllning och innehåll.

R VIII KULTUR- OCH IDROTTSROTEN

**Kulturnämnden: kulturförvaltningen och stadsarkivet, Stockholms Stadsteater AB, Stadsdelsnämnderna: Kultur- och föreningsverksamhet, Stadsdelsnämnderna: Verksamhet för barn och ungdom, Idrottsnämnden, Stockholm Globe Arena Fastigheter AB
Punkt 10, 30, 5, 9, 31)**

Kulturnämnden: kulturförvaltningen och stadsarkivet, Stockholms Stadsteater AB, Stadsdelsnämnderna: Kultur- och föreningsverksamhet, Stadsdelsnämnderna: Verksamhet för barn och ungdom

Anförande nr 47

Borgarrådet S j ö s t e d t (fp): Ordförande, fullmäktigeledamöter, kära vänner och arbetskamrater! Några av världens mest kända artister, konstnärer och kulturpersonligheter bor i Stockholm. Bebo Valdez har fått många grammisar. Han tillhör samma generation som Buena Vista Social Club-herrarna på Kuba. Han har bott i Sverige i nästan 40 år. Det var för några år sedan som Bebo fick uppträda för första gången i Sverige. Den latinska delen av vår befolkning trodde inte sina ögon.

Fouad Altai är irakier – en berömd konstnär som bor i Sverige sedan många, många år. Han syns nästan aldrig i svenskt kulturliv. Han får sälja sina tavlor utanför landet. Nikolai Kosevsko är vitryss. Han är chefredaktör. Han syns sällan i svenska medier och svenska tidningar.

Vi hör väldigt lite om alla dessa personer i radio, vi läser inte om dem i tidningar och de uppträder inte här. Det är ett gigantiskt misslyckande för svensk kulturpolitik. Stora delar av det kulturliv som faktiskt finns i Stockholm syns aldrig för oss. Det är den kultur som utövas av dem som inte tillhör majoritetssamhället. Många av kulturskaparna har också blivit det offentliga klienter. Det utmålas som om a-kassan är den enda vägen till försörjning. Svensk kultursektor är en av de fattigaste och mest utmärglade i hela Europa på grund av alltför låga intäkter.

Det finns en oändlig massa kultur i Sverige. Det finns en förfärlig massa kulturpolitik, och tyvärr har den misslyckats fullkomligt i grunden. Nu ska vi bygga någonting nytt. Vi håller på att bygga en världsstad. Vi vill ha evenemang. Vi vill att det ska synas att kulturen är en levande del av staden. Ibland blir kulturpolitiken de stora ordens politik. Det är svulstiga klyschor som ibland döljer vad det i själva verket handlar om. Det är synd. Det är viktigt med kulturpolitik, för det är inom kulturpolitiken som det som är olikt blir någonting vackert. Det är en form för hur vi hanterar våra konflikter, och det är det som ska visa vårt samhälle vad man kan göra för att det ska gå framåt. Det är det som skiljer oss från djuren, och därför är det i hög grad ett område vi måste fokusera på i tider av ökade spänningar.

Men vi från staden ska inte göra annat än stödja detta. Vi ska inte driva, vi ska inte ta över och vi ska inte dirigera. Vi ska inte fortsätta med den politik som fullkomligt har gått in i väggen. Vi har många utmaningar framför oss. Den första utmaningen som jag tycker att vi ska försöka lösa tillsammans är att vi bygger staden som har en

tolerans och där alla får plats. Alla ska kunna visa vad som finns inom våra gränser. Det kan handla om att man har en annan sexualitet eller en annan härkomst. Alla ska vara välkomna och alla ska kunna visa sig. Vi har gjort en förändring i kulturstödet som gör att vi lägger en ökad betoning på integration. Det var synd att vänstersidan här i salen inte var med på detta. Miljöpartiet, Vänsterpartiet och Socialdemokraterna sade nej till detta förslag där vi försöker integrera den kultur som vi inte ser i dag i kulturstödet.

Utmaning nummer två är att utbudet blir allt smalare inom kulturen, sägs det. Men så är det inte. Det är precis tvärtom! Alla kan i dag söka sin egen kulturscen eller sin egen kulturyttring via nätet eller i andra sammanhang. Detta är på ett sätt ett hot. Det innebär nämligen att kulturen som värderingsbärare håller på att falla ihop. Det är därför det är så viktigt med bibliotek och med kulturskola. Alla barn måste få kulturens skapande kraft i sin hand så att man kan ifrågasätta och bedöma. Det är därför vi föreslår ökade öppettider på biblioteken, nya ställen för dem och fler barn i kulturskolan.

Men det viktigaste av allt är att vi kommer bort från den inverterade popularitetsprincipen. Den har uppfunnits av vänsterdelen av den här salongen, och den innebär att ju populärare en sak är, desto sämre är den. Den innebär att invånarna aldrig begriper vad som är bra och den innebär att om någon når en ny publik ska han eller hon inte ha något kulturstöd. Detta måste det bli ett omedelbart stopp för, och det lägger vi stora pengar på i årets budget. Vi ska ha en ny kulturpolitik, där kulturarbetarna kan belönas om de får ökade intäkter. Det innebär att man hjälper till med marknadsföring och att vi ser kulturen som en tillväxtsektor och inte bara som något som är tärande och som tar pengar. Men för det måste man våga erkänna att det behövs något annat än offentliga medel i kulturpolitiken. Det behövs stöd från marknader, från biljettförsäljare och från allt annat.

Jag är glad över att få leda detta arbete i riktning mot en ökad vitaliserad kultursektor och bort från det gamla. Bifall kommunstyrelsen!

Anförande nr 48

C e c i l i a B r i n c k (m): Ordförande, fullmäktige! Hur ser en ansvarsfull kommunal kulturpolitik ut? Man kan välja två vägar. Den ena är att man delar ut pengar lite planlöst till de kulturskapare, institutioner och projekt som man för tillfället anser ska ha pengar. På vilka grunder de ska ha pengar behöver man inte alltid vara så noga med att redovisa. Pengarna får man genom att öka uttaxeringen av medborgarna och på det sättet ytterligare minska människors rådighet över sina egna liv och möjligheter att själva utforma sin tillvaro.

Det här är, vilket inte förvånar någon i den här salen, vänsteroppositionens idé om hur man bedriver kommunal kulturpolitik. Det är praktiskt. Man behöver inte formulera några mål. Man behöver inte formulera några visioner. Det räcker att öppna plånboken. Pengar finns ju alltid. Skattebetalarna är en källa som aldrig sinar, tycks det, och det är alltid enkelt att vara generös med andras pengar.

Vi väljer inte den vägen. Vi vill handskas ansvarsfullt med skattebetalarnas pengar även i kulturpolitiken. Vi vet nämligen att resurserna är begränsade. Det är inte bara

att hämta nya pengar när de gamla har tagit slut, som Povel Ramel gör när akvariefiskarna i *The Gräsänkling Blues* har gått hädan. Vi tycker att det är viktigt att diskutera varför vi gör det vi gör. Varför satsar vi på det vi satsar på? Varför gör vi de prioriteringar vi gör? Vi har mål och vi har visioner med vår kulturpolitik. De målen och de visionerna går långt över vänsteroppositionens allmänt opportunistiska utdelande av pengar till alla som vill ha.

Många lever med små marginaler; vi vet det. Därför vill vi öka människors handlingsutrymme genom att sänka skatten för att på det sättet göra det möjligt för dem att själva göra sina livsval. Kulturlivet i Stockholm ska präglas av kvalitet, mångfald, valfrihet, tillgänglighet och bredd. Det ska finnas något för alla smaker, för alla plånböcker och för alla åldrar. Kulturskaparna ska ha vettiga arbetsvillkor. Vi måste bli bättre när det gäller att se till att konstnärer får möjlighet att ställa ut sina verk i Stockholm. Konstnärer ska kunna försörja sig på sina yrken. Vi vill skapa incitament för kulturskapare att hitta annan finansiering utan att deras kommunala bidrag automatiskt reduceras.

Det som dessutom är bra att komma ihåg är att mycket av den kultur som stockholmarna konsumerar skapas utan att vi politiker är ett enda dugg inblandade. Vi går på bio, vi köper skivor och böcker, vi går på privatteatrar och vi går på konstgallerier och konserter i enorm omfattning. Man måste komma ihåg att den offentliga sektorn inte har monopol på kulturen. Vi politiker har en viktig roll. Vi finansierar, vi samordnar och vi inspirerar. Men vi äger inte kulturen. Vi äger inte kulturskaparna. Vi styr inte utbudet. Och framför allt styr vi inte de val människor gör.

Det är detta som är den riktigt fundamentala skillnaden mellan oss på den här sidan och er på den sidan. Ni vill bestämma åt människor genom att först ta deras pengar och sedan styra och reglera utbudet. Vi vill öka människors möjlighet att själva välja vilken kultur de vill ta del av. Vi tror nämligen att de klarar det. Bifall kommunstyrelsen!

Anförande nr 49

Borgarrådet M o g e r t (s): Fru ordförande! Jag vill hävda att kulturen måste beskrivas med ganska stora ord, för kulturen har en central plats i vårt moderna demokratiska samhälle. Kulturen är på samma gång arenan för samtal och meningsutbyte och kittet som håller ihop vårt samhälle. Kulturen löper som en röd tråd genom begrepp som tolerans, öppenhet, yttrandefrihet och demokrati. Kulturen är, för att citera Brecht, en lyx som vi inte kan leva utan.

Det är därför det mest centrala uppdraget för all modern kulturpolitik måste vara att sträva efter att ge alla tillgång till kulturen. Det är därför den socialdemokratiska kulturpolitiken envisas med att fortsätta i samma riktning – den riktning som borgarrådet Sjöstedt nyss dömde ut som misslyckad. I den riktningen införde vi fritt inträde till Kulturhuset och stadsmuseet och öppnade Sveriges bästa och mest moderna *black box* på Stadsteatern i Skärholmen. Vi införde Kulturfestivalen som nu samlar närmare en halv miljon besökare, och vi byggde ut och breddade kulturskolan och gav dubbelt så många barn och unga i Stockholm chansen att vara med. Den här

”misslyckade” kulturpolitiken har borgarrådet protesterat mot, men hon har nu ändrat sig och omfattas av den.

Det är därför vi nu vill fortsätta och satsa ytterligare på kulturskolan och införa en kulturgaranti för barnen i skolan. Vi vill ge samlingslokalerna chansen att bli kulturens hus i stadsdelarna, och vi vill ge Stadsteatern och Parkteatern möjligheten att växa ytterligare.

Ordförande, fullmäktige! Det är därför det som händer nu är så tråkigt. Det som sker nu sker kanske inte med buller och bång. Det är snarare en tystnad som sakta breder ut sig. Det är röster som undan för undan tystnar. Jag inledde mitt anförande under den förra debatten om budgeten med att delvis berömma borgarrådet Sjöstedt. Det kan tyvärr inte bli någon vana. Jag berömde henne för att i alla fall delvis ha hållit emot de moderata kraven på nedskärningar och delvis slå tillbaka den moderata attacken på kulturen. Men när budget läggs till budget är det inte utan att man anar att det är moderata kulturpolitiker som sitter uppradade i kulissen. De sitter strax utanför rampljuset, och de flinar belåtet. Jag kan nästan höra hur de tänker: Det här går faktiskt vår väg. Bifall den socialdemokratiska reservationen!

Anförande nr 50

K e r s t i n W i c k m a n (mp): Fru ordförande, ledamöter, kära stockholmare! Dagens kulturdebatt är tillägnad de mjuka frågorna, men vem lever under hårdare ekonomiska villkor än kulturarbetarna? För att överleva som fri kulturaktör måste man helt enkelt vara ett ekonomiskt snille.

Allra sämst håller det på att bli för barnen. Enligt barnkonventionen ska alla barn ha rätt att fritt delta i det kulturella och konstnärliga livet. Vi kan konstatera att den borgerliga alliansen med sin politik bryter mot FN:s barnkonvention, artikel 31. Borgerlighetens kulturpolitik leder nu till fördubblade och tredubblade avgifter till kulturskolan. Det har man nu mot mp:s, s och v:s protester klubbat igenom i kulturnämnden. Kulturskolan måste höja sitt intäktskrav med 2 miljoner kronor. Någon uppräknings för löner ingår inte trots att lärarna inom kulturskolan i Stockholm har de lägsta lönerna bland kulturskolor i Sverige. Lika illa är det när det gäller hyreskostnaderna, som vi alla vet bara blir högre och högre. Det finns ett dolt sparkrav som den borgerliga alliansen struntar i att diskutera. Tala om strutspolitik! V och mp har i hela vår budget räknat in pris- och lönekomensationer.

Det verkliga sparbeting som kulturskolan tvingas till är mellan 13 och 18 miljoner. I praktiken minskar då lärarkåren med ett sjuttiofem deltidanställda, det vill säga 400 minus 70. Med en så drastiskt minskad personal blir det omöjligt att bedriva undervisning i hela Stockholm. Trots det kräver borgerligheten utökad verksamhet och mer enskild undervisning, och det med färre lärare! Ekvationen går inte ihop. Det här innebär att allt färre barn kommer att kunna få del av verksamheten. Misstanken infinner sig: Ingår chockhöjningen av avgiften i borgarnas planering? Man slipper ju då de barn vars föräldrar inte längre har råd att betala.

Inom kulturskolan är i princip samtliga lärare specialister. Det krävs för att man ska kunna möta de olika inriktningar som verksamheten förväntas erbjuda. Med den nu påtvingade minskningen av personalen kommer de flesta av dessa inriktningar att

försvinna ur utbudet och elevernas valfrihet därmed att minskas drastiskt. Hur rimmar det med tal om mångfald och rika valmöjligheter?

Vi i mp tycker att det är viktigt att kulturskolan får möjlighet att utveckla verksamheten efter hur behoven ser ut i olika stadsdelar. Då avser vi också inriktningen av och innehållet i verksamheten. Vi anser att lokaler för kultur ska ligga centralt, lättillgängligt och synligt i stadsdelen. Barnen och ungdomarna ska kunna gå och cykla till sina fritidsaktiviteter och slippa vara beroende av att skjutas med bil. Vi hörde nyss här hur nödvändigt det är med bil och vilka problem det orsakar för föräldrarna.

Fokusering är ett ord som de borgerliga partierna gärna tar i sin mun när de skär ned och skär bort. Deras mantra är minskad administration och besparingar av lokaler. Kulturskolan innebär att barn och ungdomar kan knyta kontakter med andra vuxna än föräldrar och lärare. Det är oerhört viktigt att ge barn som växer upp under olyckliga familjeförhållanden och som inte har lyckats klara skolans prestationskrav andra möjligheter i livet. Barn är framtiden. Som man sår får man skörda. Inget arbete i världen är så viktigt som att ge barnen möjlighet att växa mentalt och kreativt. Därför ska de som arbetar med våra barn ha en skälig inkomst. Därför har vi i mp fokuserat vår kulturbudget på kulturskolan och på barnen i våra förorter. Detta innebär en ökning på 9 miljoner. Därtill har vi avsatt pengar för löne- och prishöjningar. Kulturskolans lärare är värda en anständig lön.

Anförande nr 51

A n n M a r i E n g e l (v): Ordförande, fullmäktige och stockholmare! Kulturen behöver inte vackra ord och tomma löften. Kulturen behöver en politik som ger stöd, möjligheter och reda pengar. Med majoritetens nyspråk, bluff och trollerikonster kallar man årets budget för en satsning. Man flyttar runt pengar och verksamheter, och i slutändan blir det brutala nedskärningar för verksamheten.

Det finns till exempel inga 16 miljoner att dra ned på lokaler med. Vilka lokaler avser du då, Madeleine? Är det biblioteken, kulturskolan eller Kulturhuset? Det är inte bara bluff utan dessutom skamligt att påstå att man satsar på barn och unga samtidigt som man gör kraftiga nedskärningar i kulturskolan och chockartat stora höjningar av avgifterna. Det drabbar i första hand de fattigaste familjerna och dem som har högst trösklar till kulturen. Mest höjer ni för de verksamheter som har lockat de kulturovana. Det är klockren klasspolitik. Men det är ju ett bra sätt att trolla bort köerna.

Genom några enkla trick i stadsdelarna har stadens barn och unga hittills i år fått 30 procent mindre kultur. I den här budgeten har vi inte ens kunnat hitta ordet fritidsgård. Man nämner ordet träffpunkt i en tabell, men då är det för att skära bort 9 miljoner.

Det fria kulturlivet här i staden blir både fattigare och mindre fritt med den nya prilliga policyn om ett belöningssystem till dem som lyckas skaffa sponsorer eller en extra stor publik. Den som säljer mest på marknaden ska premieras extra, tydligen. Madeleine pratar om att man inte skulle få pengar när man är populär. Ge mig ett enda exempel på att det har förts en sådan kulturpolitik!

Vänsterpartiet gör precis tvärtom. Vi satsar nästan 50 miljoner kronor mer på kulturnämnden till det fria kulturlivet och kulturskolan. Vi säger bestämt nej till höjda avgifter i kulturskolan, som vi vill ska vara avgiftsfri. Vi lägger drygt 20 miljoner mer i stadsdelarna för att kulturen ska kunna växa i förorterna. Det ska ske med folkligt deltagande, med tillgång till kultursekreterare och med en särskild satsning på kulturarbetare i skolan.

Kulturens hyror är för det fria kultur- och föreningslivet en fråga om överlevnad. Staden måste nu sluta leka affär, avskaffa marknadstänkandet och hitta ett nytt bruksvärdessystem för kulturlokaler. Detta föreslår vi.

För oss i Vänsterpartiet är kulturen inte grädden på moset. Den är inte underhållningen till kaffet, utsmyckningen på ytan eller som i er budget bara en del av varumärket Stockholm. Kultur och skapande är en fundamental del av demokratin och en självklar del av välfärden. Det ska finnas överallt där människor finns, från förskolan till äldreboendet. Stadens kulturarbetare ska värnas och stödjas. Därför, fullmäktige, yrkar jag avslag på högeralliansens nedskärningsbudget och bifall till Vänsterpartiets förslag till budget för kulturen för 2008.

Anförande nr 52

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Ordförande, fullmäktige! Visst är det lätt att använda vackra ord när det gäller kultur, som många säger. Ingen av oss kan väl säga att kultur inte berikar livet, för så är det. Livet vore fattigt utan böckerna, utan musiken, dansen, teatern och konsten. Det är viktigt också för tillväxten, för hälsan och för välbefinnandet.

Det finns många studier som visar att människor som deltar i kulturella aktiviteter lever längre. Det gäller framför allt musik, som väl är den mest utforskade konstformen. Musik påverkar välbefinnandet med positiva resultat både psykiskt och fysiskt. Musik sänker också stresshormonerna. Jag har själv haft erfarenhet av det med utagerande barn, där vi har använt musikpedagoger som har fått dessa barn att bli lugnare och själva aktivt börja delta i musiken.

Vi ska inte heller glömma att kulturprojekt befrämjar samarbete mellan olika aktörer. Jag skulle särskilt vilja stanna lite grann vid kulturen inom äldreomsorgen, där jag tror att kulturen spelar en oerhört avgörande roll. Den kan användas som ett verktyg för att senarelägga begynnande demens. Den ger inte minst de äldre en högre livskvalitet. Kultur förebygger stress också hos de äldre, men den påverkar också personalens situation.

När jag för ett tag sedan besökte Villa Vesta – ett äldreboende i Bromma – satt en anhörig vid pianot och spelade. Hon spelade en del gamla folktraditionssånger för de äldre damer som satt där just då, som var gravt dementa och som man inte kunde föra ett samtal med. Men när hon började spela *Flickorna i Småland* kunde man höra att de började nynna med, och en del av orden i sångerna kom också fram. Den anhöriga sade: Du ska inte tro att jag är här bara för att du är här just nu, utan jag kommer en gång i veckan och sätter mig vid pianot, och jag gläds över att få göra det.

Men det handlar inte bara om underhållning utan om att aktivt ha kultur i äldrevården. Dans är till exempel en viktig del som kan utnyttjas som rytmik och rörelse för alla dem som orkar och kan. Det är ett viktigt inslag som vi därför avsätter en del pengar till just när det gäller kultur i äldrevården.

Konsten är naturligtvis någonting annat. Micasa avsätter genom sin konstnyckel pengar till vacker konst som vi också har kunnat förmedla på utställningar för att fler än de äldre på äldreboendena ska kunna njuta av den fantastiska konsten. Jag skulle själv gärna se ett ökat samarbete med kulturskolan framöver som ett viktigt inslag.

Kultur berikar allas våra liv, men kanske ska vi särskilt lyfta fram den för de mest sköra ute på våra äldreboenden där livet tyvärr alltför ofta innebär tristess. Där kan kulturen genom underhållning och aktivt deltagande berika dagen så att det blir en värdig vardag.

Anförande nr 53

P e r A n k e r s j ö (c): Ordförande, fullmäktige! Stockholm måste bli bättre på att säga ja. I den här delen av debatten ingår bland annat den verksamhet som bedrivs inom Rådet för skydd för Stockholms skönhet, i folkmun kallat Skönhetsrådet. I Skönhetsrådet är man bra på att säga nej. Nej är ett mycket tråkigt ord. Det leder sällan till roliga upplevelser, tillväxt, utveckling, spännande miljöer och annat som de flesta av oss tycker är roligt och givande. Nej är för mig mörker, medeltid, konservatism och rädsla för förändring.

Samtidigt måste jag medge att det finns en stor kompetens i Skönhetsrådet, en kompetens som jag respekterar mycket. Problemet är bara att det är en dålig balans. Vi har två tunga remissinstanser, Skönhetsrådet och Stadsmuseet, som håller tillbaka. Vi behöver jämvikt, ett råd som bejakar utveckling, tillväxt, exploatering, förändring och nytänkande i stadsplaneringen. Därför föreslår Centerpartiet att staden ska inrätta ett råd för Stockholms utveckling och förnyelse. Rådet, som ska utgöra en balans till Skönhetsrådet och Stadsmuseet, kan exempelvis bestå av representanter för företagarföreningar, arkitekter och andra som ser möjligheterna med att utveckla Stockholms stadsbild på ett samtidigt smakfullt och spännande sätt. Voilå, vi har yin och yang, plus och minus, och en chans att ta ett steg framåt i utvecklingen av Stockholm. Det här är en del av Centerpartiets vision om att Stockholm ska vara öppet och tolerant, välkomnande för både människor och idéer.

Under 2008 kommer en ypperlig möjlighet att stärka just de här karaktärsdragen i vår stad när Europride tar plats i staden i sommar. Naturligtvis ska staden ta tillfället i akt och marknadsföra det här. Därför har vi föreslagit en extra pott för ändamålet i vår budget. På så sätt kan vi vara stolta över vår stad som HBT-stad, i kontrast mot exempelvis Moskva, vars poliser misshandlade deltagare i deras Prideparad häromsistens. Här behövs en markering.

Bifall till Centerpartiets budgetförslag avseende området kultur!

Anförande nr 54

Eva Louise Erlandsson-Slorach (s): Ordförande, fullmäktige och stockholmare! I dag ska vi ta ställning till en kulturbudget som slimmats ordentligt i den borgerliga majoritetens förslag. Av någon anledning är ordet skatt alldeles förfärligt för den konservativa alliansen. Man sänker skatten med 20 öre, vilket innebär 40 kronor per månad för en löntagare med något så när bra lön, och som inte är borgarråd, medan man genast tar tillbaka detta och mer därtill med höjda avgifter inom i princip allt. Varför är avgifter helt okej men inte ordet skatt? Höga avgifter utesluter stora grupper i samhället, medan skatt bidrar till en solidarisk fördelning av välfärden. Det är sannerligen inte förfärligt.

Kulturskolan har just höjt sina avgifter med i vissa fall 100 procent enligt beslut i måndags. Bland annat är höjningen för ett barn som vill lära sig dansa närmare 200 procent. Att detta inte främjar fördelningspolitiken förstår vi ju alla. Kulturskolan ska ha en låg avgift så att alla barn, oavsett föräldrarnas inkomst ska kunna pröva på att exempelvis spela musikinstrument, teater eller dansa, något som de sedan kan ha med sig resten av livet och ha glädje av. Fler barn ska ha möjlighet att utöva kultur, inte färre som är resultatet av de kraftigt höjda avgifterna.

Kulturen ska spara 18 miljoner. Det måste tas till hårda medel från förvaltningen. Bland annat ska Stockholms stadsmuseum spara nära 5 miljoner kronor, vilket är 8 procent av hela anslaget. Vad ska försvinna av den högt uppskattade verksamheten? Museet och dess filialer är Stockholms kulturarv och används bland annat i skolornas undervisning för förståelse mellan generationerna. Ska några av museifilialerna, såsom Blockmakarens hus på Söders höjder, ett gammalt kulturhus, stängas? Eller ska den nyligen invigda lägenheten från 70-talet i Tensta stängas? Ska öppettiderna på stora museet vid Slussen kraftigt förkortas? Och hur många anställda måste nu gå? Det är förödande för det här fina museet.

Vi socialdemokrater vill ha fler ungdomsgårdar med bra kulturverksamheter i alla stadsdelar. Nu görs det tvärtom. Man lägger ned ungdomsgårdarna i förorterna. Kultursekreterarna i stadsdelarna har avvecklats. Självklart ska de finnas till för att stimulera skolorna med att till exempel samordna och erbjuda kultur till barn och unga. Vi socialdemokrater är mycket oroliga för stadens kulturella utveckling och därmed också dess attraktionskraft för företag och privatpersoner. Vi är sorgsna över den dränering av kulturen som den borgerliga alliansen nu föreslår.

Jag yrkar bifall till det socialdemokratiska förslaget till budget för 2008.

Anförande nr 55

Ann Mari Engel (v): Ordförande, fullmäktige! Jag har här en karta som visar var det finns kulturinstitutioner här i staden. Det är väl ingen överraskning för någon att det är en oerhörd koncentration till Stockholms innerstad. Det är inte heller någon överraskning att ordet förort inte ens finns med i den kulturbudget som majoriteten lägger fram. Det man vill satsa på i framtiden är ytterligare några stora kulturinstitutioner i innerstaden. Man vill nämligen bygga nya museer. Jag tror inte att ni har tänkt att de ska ligga på Järvafältet precis.

I er budget för stadsdelarna finns det tre rader om kultur- och fritidsverksamhet. Som jag sade nämner ni inte fritidsgårdar. Ni lägger ingenting på samlingslokaler. Ni skär bort pengar från träffpunkter för ungdomar, och det i en situation där vi alla vet att det är brist på vettig, icke kommersiell sysselsättning för ungdomar här i staden.

Ni säger att ni ska komma med en barnkulturplan. Men det kanske hade varit bättre att inte ta bort kultursekreterarna och hela den infrastruktur för kultur som har funnits i stadsdelarna och förorterna men som nu håller på att försvinna.

Madeleine säger att det ska löna sig att vara duktig. Det är det du brukar säga när du talar om ditt nya prilliga system. Då undrar jag: Är inte Kulturskolan duktig, Madeleine? Det finns många verksamheter här i staden som inte är så glassiga, men som är desto viktigare för dem som deltar i dem. Den väldigt misslyckade kulturpolitik som du talar om har lett till att Sverige är det land i Europa som har flest besökare och deltagare i alla kulturverksamheter. Det kanske beror på att det har funnits en medveten satsning på att nå nya grupper. Det är någonting som ni verkar ha skrinlagt helt.

Ni moderater har ju en annan kultursyn. Det har vi sett i budget efter budget här i fullmäktige. Ni har haft en nyliberal idé om att vuxna ska betala sin kultur själva. Det har ni inte fått igenom helt och hållet i alliansen. Det kan vi kanske tacka Madeleine för. Men nu smyger den sig in. Ni får inte ta bort ateljéstödet, men ni ska minska det. Ni får inte ta bort den fria entrén, men ni svälter ut Stadsmuseet så att det knappt överlever. Cecilia Brinck sade att ni har visioner. Sedan nämnde hon två saker: Sänk skatten och hitta annan finansiering!

När Centerpartiets representant går upp i kulturdebatten är jag inte förvånad över att du inte nämner ordet kultur. Ni har det mest extrema förslaget av alla. Man ska återinföra entréavgiften på Stadsmuseet och spara 2 procent i stället för 1 ½. Då får ni en kulturbudget som är ännu mindre än högeralliansens. Det är kanske så att gänget på Stureplan inte frågar så mycket efter kultur. Men resten av staden kan nog gratulera sig till att Centerpartiets inflytande är mycket begränsat.

Anförande nr 56

P e r A n k e r s j ö (c): Jag vet inte om jag ska tolka det som att du tror att folket på Stureplan inte tycker att kultur är viktigt. Jag tycker att kultur är viktig, och det gör Centerpartiet också. Jag tog tillfället i akt att under kulturdebatten lyfta fram några områden som vi tycker är speciellt viktiga, bland annat var det Skönhetsrådet.

Sedan har vi mycket riktigt som en del av vår finansiering haft med att vi faktiskt återinför entréavgifterna på stadens museer, för vuxna, märk väl, inte för barn och ungdomar, och inte på Kulturhuset.

Anförande nr 57

A n n M a r i E n g e l (v): Jag tycker att du bekräftade det jag sade, att Centerpartiet inte tycker att kultur är viktigt. Det är bara att läsa er budget. Där står ingenting annat än att man ska skära ned ytterligare i budgeten och återinföra entréavgifterna.

När du pratar om Skönhetsrådet kan jag säga att det inte ens tillhör kulturnämndens verksamhetsområde. Jag tyckte att du i ditt anförande mest pratade om behovet av att bygga skyskrapor. Det var den bristen på kultursyn som jag påtalade. Såvitt jag förstår är inte det någon satsning på kulturen. Jag har inte sett några andra signaler från Stureplan heller.

Anförande nr 58

Borgarrådet Sjöstedt (fp): Jag är mycket förvånad över tonen från oppositionen vad gäller kulturen. Som om vi hade ett kulturliv i den här staden som inte är lyckat. Det där är någonting som jag verkligen vill ta avstånd ifrån. Vi har ett fantastiskt lyckat kulturliv. Det lever i stor välmåga, oavsett om det har stöd från oss i den här salen eller inte. Det kanske är förvånande i och för sig.

Det som har stöd från oss är fantastiskt. Vi har bibliotek som äntligen har fått ett litet påslag i sin budget efter år av utmärgling under er tid. De ökar därmed sina öppettider och bryter hela trenden i Sverige, och fler personer kommer dit. Det har de lyckats med tack vare vår politik.

Vi har en Stadsteater som fullkomligt dignar av hur många besökare som kommer dit och som lyckas visa både det smala och det breda och lyckas bevisa att det som kan tyckas smalt och komplicerat även kan nå en stor publikgrupp, och det är viktigt. Vi har en rad andra verksamheter inom kommunens ram som också sköter sig fantastiskt bra, och många människor upptäcker detta.

Däremot är det vi som inte har lyckats riktigt. Det finns en massa tecken på detta, även om vi har enorma företräden i den här salen. Vi vet en massa saker. Miljöpartiet till exempel är synskt. De vet vad som kommer att stå i den verksamhetsplan som vi ska anta om två månader. De kan räkna ut hur många som inte kommer att vara anställda och så vidare. Det där är bara något som ni hittar på i er bänk. Jag förstår inte var detta kommer ifrån. Jag vill bestämt ta avstånd från allt sådant prat.

Jag kan inte förstå att ni inte oroar er över att ni har byggt upp en politik där 20 procent av alla konstnärer är arbetslösa och måste gå på a-kassa, att vi har en kultursektor som i sin helhet är den minsta i Europa, även om många tydligen nås av den, men det är ingen som får betalt, för konstnären får inget betalt. Därför är den väldigt liten. Vi har massor av konstnärer som aldrig får möta en publik och mängder av publik som aldrig får möta sina konstnärer. Det här oroar oss. Därför vill vi utveckla biblioteket, och vi vill utveckla kulturstödet, för det är inte bra som det är i dag. Det går att förändra, och det går att göra nytt. Vi vill ha en Kulturskola som når ännu fler barn. Det måste vara möjligt att diskutera hur man ska nå vägen dit.

Jag vill avsluta med att säga att jag kommer att distribuera Kulturskolans nya avgifter framför allt till medieläktaren. Då kommer ni att upptäcka att Stockholms stad har gjort en liten justering av avgifterna till Kulturskolan som gör att de fortfarande är bland de allra lägsta i Stockholms län. Det är den politik som det här handlar om.

Anförande nr 59

A n n M a r i E n g e l (v): Nu sade du två saker, Madeleine, dels att vi har ett jättelyckat kulturliv här i staden, och det är tydligen din förtjänst, dels att hela kulturlivet är alldeles misslyckat, därför att ingen konstnär får betalt och ingen människa kommer dit och så vidare. Problemet är ju, Madeleine, att du bluffar. Hela budgeten är en bluff. Man kan inte påstå att man ska få fler barn till Kulturskolan och utvidga Kulturskolan när man samtidigt gör så stora neddragningar. Du kan inte påstå att hela kulturlivet klarar sig alldeles utmärkt utan bidrag när du vet att många lever precis på svältgränsen.

Ett år med högeralliansens kulturpolitik i Stockholm har inneburit neddragningar och svältkurer. Det har också inneburit inskränkningar i det offentliga rummet, uppsägningar av kultureksekreterare, tramsigheter som affischeringsförbud för fria kulturlivet, påbud om sponsring och privatisering. Många konstnärer har fått det mycket svårare här i staden. Då kan du väl ändå inte påstå att den budget som ni nu lägger fram på något sätt skulle förbättra situationen. Erkänn att du bluffar, Madeleine! Det är inte en satsning. Er kulturbudget är en stor besparing.

Anförande nr 60

Borgarrådet S j ö s t e d t (fp): Ibland blir jag jätteförvånad. Jag började jobba i det här huset för två år sedan. Då kom jag från en verksamhet som inte var politiskt styrd utan hade helt andra villkor. I den verksamheten var det väldigt vanligt att man från ett år till ett annat bytte sin budget. Ibland gick det upp, ibland gick det ned. Den budget som nu föreligger innebär 1 ½ procents åtstramning på kulturbudgeten. Hur någon kan utmåla detta som att folk ska leva på svältgränsen övergår mitt förstånd och saknar helt proportioner till verkligheten.

Jag ser mig själv lite som folkbildare här. Jag lyckas inget vidare, konstaterar jag. Det jag vill säga är återigen att det inte är min förtjänst att kulturlivet i Stockholm är bra, och det är inte din förtjänst heller. Det är inte vår förtjänst. Däremot kan vi hjälpa till. Vi måste komma bort från detta. Jag vill återigen konstatera att Kulturskolan i Stockholm behandlas som alla andra verksamheter i verksamhetsplanen, varken du eller jag vet vad som kommer att läggas på vårt bord, och det som kommer får vi behandla då. Jag vill bestämt ta avstånd från alla idéer om att vi här kan bestämma exakt hur kulturdirektören ska göra med verksamhetsplanen på detta tidiga stadium. Det tar vi ställning till senare.

Anförande nr 61

Borgarrådet M o g e r t (s): Ordförande, fullmäktige! Jag tycker att det blir lite lustigt att tala om tonen från oppositionen när man själv har börjat med att skåpa ut all kulturpolitik sedan 1974 utan att svara på vad som är misslyckat med den fria entrén, med kulturfestivalen, med scenen i Skärholmen och de nya fria scenerna i Gubbängen, i Rågsved eller i Skarpnäck.

Det blir någonstans ännu mer lustigt när man som grund för avståndstagandet från all kulturpolitik har att man har tänkt införa en bonus till dem som får mycket sponsring och att man har ändrat Kulturskolans ambition från att vara att nå alla Stockholmsbarn till att ha en avgift som i alla fall inte är högst i länet.

Anförande nr 62

Borgarrådet S j ö s t e d t (fp): Jag konstaterar att det är ett jätteproblem när kulturarbetare i Sverige aldrig kan få betalt för det de gör och att vi i den här salen tydligen verkar tycka att det är helt okej. Jag vill införa ett helt annat system, ett annat sätt att se på detta. Det finns saker som har gjorts under förra perioden som absolut var bra, men vi måste inse att det även finns stora problem. De 20 procent av alla konstnärer som går på a-kassa måste vara ett jätteproblem. Det är nämligen så vi finansierar kultursektorn i dag. Jag tycker att det är tråkigt att ni inte ser det. Om ni såg det skulle ni kunna hjälpa oss att nå betydligt fler personer som skulle få jobb inom den här sektorn och många fler som skulle nå kulturen. Men det handlar om att våga se att det handlar om pengar och inte bara offentliga medel, och det vågar inte ni. Det är jättetråkigt.

Anförande nr 63

K e r s t i n W i c k m a n (mp): Kultur uppstår inte ur intet. Det tar tid för kultur att växa fram. Vi kan bara se vad som hände med Musikskolan och den succé som musikverksamheten sedan blev internationellt, hur många begåvade musiker som vi fick fram.

Det jag ser är att det finns vissa strukturella hinder som drabbar kulturutövarna. En av de värsta är faktiskt lokalfrågorna. Det är oerhört dyrt att över huvud taget kunna utöva sin kultur därför att man inte har någon plats att utöva den på. En keramiker måste för att över huvud taget klara elkostnader, verkstad, ugnar etcetera och få lite till brödfödan dra in 45 000 kronor i månaden. Man kan ju räkna ut hur många koppar de behöver sälja då.

Jag tycker att våra kulturarbetare är fullständigt heroiska. Att de över huvud taget fortsätter med sin verksamhet beror faktiskt på att de är besjälade av det de ägnar sig åt. Om vi ska få en levande stad tycker jag också att vi måste hitta andra lösningar.

Anförande nr 64

Borgarrådet M o g e r t (s): Ordförande, fullmäktige! Även om det naturligtvis hör till känns det lite konstigt att lyssna på när kulturborgarrådet breder ut sig om den egna budgetens kulturpolitiska förträfflighet. Det måste rimligen vara ett av de mest ointressanta, mest intetsägande och mest tvådimensionella kulturpolitiska dokument som den här församlingen har haft att ta ställning till på mycket länge. Det förmedlar faktiskt mest känslan av att vi befinner oss på ett slags sluttande plan, en gammal Magnum Bonum-hit från 70-talet där allting går ner, ner, ner.

Antalet kultursekreterare i stadsdelarna har gått ned rejält. Det låter kanske inte så fasansfullt, men vi vet att det har fått till effekt att kulturköpen i skolorna har gått ned med 30–40 och till och med 60 procent på förskola, skola och gymnasium.

Stockholms filmsatsning har lagts ned. Det som borgarrådet skulle lösa med ena handen på ryggen veckan innan valet har fått sin premiär uppskjuten till en högst osäker framtid.

I Kulturskolan går deltagarsiffrorna ned, än så länge inte med så mycket. Avgifterna däremot går upp ganska mycket. Den marginella justeringen är på 50, 100, 200 och ibland nästan 300 procent. Mest ökas de lustigt nog på de mest tillgängliga kulturformerna. För säkerhets skull dubblas de också för de 300 stockholmare som har nedsatt avgift på grund av låga inkomster. På sin egenhändigt komponerade blogg kommenterar kulturborgarrådet avgiftshöjningen med att det är roligt eftersom det gör att fler familjer kan få råd att låta barnen ta del av Kulturskolan.

Fru ordförande! Jag har stundtals i den här salen anklagats för, ibland kanske med viss rätt, att ägna mig åt en gnutta ironi. Men jag måste erkänna att i det fallet ligger jag onekligen i lä.

Nu tycker jag inte att det här är det stora problemet med den här budgeten. Det stora problemet är de nedskärningar som den här budgeten för med sig. Om jag har förstått signalerna rätt – det behöver inte bli så, vi vet inte exakt hur det kommer att slå – handlar det om 9 miljoner på biblioteket, om 5 miljoner på Stadsmuseet och i runda slängar 13 miljoner på Kulturskolan. Det återstår naturligtvis att se vad konsekvenserna blir. Men vi är väl flera här som har hört signalerna exempelvis från Kulturskolan, där man pratar om 40–50 heltidstjänster, där man pratar om nedläggning av verksamheter i två tre stadsdelar och där konsekvenserna bedöms bli kanske 2 000–3 000 färre barn i verksamheten.

Bifall till det socialdemokratiska budgetalternativet!

Anförande nr 65

C e c i l i a B r i n c k (m): Ordförande! I oppositionens värld är allt jätteenkelt. Politikens uppgift är att skriva önskelistor, och sedan höjer man skatten för att ha råd med allt som står på önskelistan. Utgångspunkten för den politiken är att alla problem kan lösas med mer pengar, och om det eventuellt finns problem som inte kan lösas med mer pengar kan förmodligen de problemen också lösas med mer pengar om man bara funderar lite till. På det sättet kan politikerna alltid känna sig lite godare, lite bättre och lite snällare än alla andra – alla goda gåvors givare. Kalaset ska visserligen betalas, men av någon annan någon annanstans.

Jag vet att vi har väldigt olika uppfattning om skatt i den här församlingen. Det ska vi få diskutera på ett helt fullmäktigesammanträde om en och en halv månad. Ni anser att vi som politiker har någon slags förstahandsrätt till människors pengar. Vi menar att det är klart att vi ska taxera ut skatt för att betala gemensamma angelägenheter. Men vi måste vara klara över vad vi gör och varför vi gör det.

När det gäller kultur är det extra roligt att vara flotta Viktor, därför att då blir man lite extra fin och extra god. Men det är inte ansvarsfullt att bedriva sådan politik. Det ni gör är att lägga ett antal miljoner på förstärkningar av kulturen. Jaha, och vad är det? Ni strör ut lite pengar hit och lite pengar dit allt efter egna preferenser eller allmänt opportunistiska avgöranden om vad som ger bäst utdelning i medierna just nu.

Vänsterpartiet vill ha gratis kulturskola, vilket är ett otroligt intressant förslag. Hur tänker ni räkna ut hur mycket det kostar, med tanke på den dramatiskt ökade

efterfrågan som alltid inträffar så fort någonting är gratis? Och hur tänker ni ransonera platserna i Kulturskolan? Genom något slags politiskt tillsatt råd, antar jag.

Vi vill någonting med kulturpolitiken. Jag är ledsen om Ann Mari Engel inte anser att det är en tillräckligt tydlig vision att låta människor bestämma själva genom att låta dem behålla mer av sina pengar. Men för oss är det liksom det som det handlar om. Det är det som är det viktiga. Vi vill fokusera och öka incitamenten för människor att söka annan finansiering, satsa på kultur för barn och unga. Att öka bibliotekens öppettider är faktiskt viktigt. Vi vill satsa på bevarande och tillgängliggörande av det kulturarv vi har – det är något som Vänstern alltid har gett en tämligen låg prioritet – Stadsmuseet, Stadsarkivet och de verksamheter som finns och som gör ett strålande arbete.

Jag vill faktiskt avsluta med att ställa en fråga till Kerstin Wickman apropå det du sade om att Kulturskolans lärare har dåligt betalt. Hur anser du att man löser det problemet genom att vägra höja avgifter som har legat stilla i elva år?

Anförande nr 66

A n n M a r i E n g e l (v): Cecilia! Du upprepar att ni vill någonting med kulturpolitiken, och ni vill sänka skatterna. Alla ska behålla sina pengar. Det vore intressant om det var några kulturarbetare i staden som hörde debatten, med tanke på det förakt som du visar för den verksamheten i staden när du talar om att ge gåvor och strö ut pengar. Vi talar inte om det när det handlar om grundskolan eller äldreomsorgen, men när det gäller kultur är det tydligen bara någon sorts extragåvor som vi tycker att vi ska vara snälla och ge ut. Men kulturen är ju en del av den gemensamma välfärden. Vi måste ha en kulturell infrastruktur precis som vi har andra verksamheter. Det är därför vi på sikt vill att Kulturskolan inte ska kosta någonting, precis som grundskolan inte kostar någonting. Det vore väl härligt om det ledde till en ökad efterfrågan, eftersom vi tror att det är viktigt för alla människor att själva delta i kulturverksamhet. Men ni vill ingenting annat än att inte ge några bidrag till kulturen. Det kan jag inte se någon utveckling i.

Anförande nr 67

C e c i l i a B r i n c k (m): Ann Mari Engel! Det är direkt fånigt att påstå att människor som inte delar din uppfattning visar förakt för kulturen.

Kulturskolan ska på sikt inte kosta någonting, säger du, precis som grundskolan inte kostar någonting. Min fråga är: För vem då? Var tar du pengar att betala den här verksamheten med? Eller blir den plötsligt gratis? Dessutom är det så att vi har skolplikt. Vill du också ha kulturskoleplikt?

Anförande nr 68

Borgarrådet M o g e r t (s): Ordförande, fullmäktige! Jag vill göra två kommentarer. Den första är att jag inte på något sätt kan se i min kulturbudget att jag skulle strö ut pengar på det ena eller andra efter vad som är mest intressant i medierna. För mig är satsningen på Kulturskolan en del av ett systematiskt och strategiskt arbete för ett

jämlikare samhälle. Jag gör analysen att skillnaderna i kulturellt kapital är en av de största ojämlikheterna i det svenska samhället.

Det andra jag vill säga är faktiskt att jag tycker att du är ärlig. Det hedrar dig. Du säger: Vi skär i kulturen därför att vi vill sänka skatten. Det är ärligt, det är rakt och så har du faktiskt även sagt innan valet. Det är hedervärt. Så borde fler göra.

Anförande nr 69

Cecilia Brinck (m): Roger Mogert! I er budget står att ni vill, och nu citerar jag ”utveckla kulturområdets verksamhet” för ungefär 10 miljoner. Det kan jag inte se som annat än ett planlöst utdelande av pengar, eftersom ni inte säger särskilt mycket mer om hur de här pengarna ska användas.

Sedan sade du också någonting som på ett rätt intressant sätt illustrerar en av de fundamentala skillnaderna i salen när det gäller kulturpolitiken, och det är att för er handlar detta om att kulturpolitiken är ett verktyg för att uppnå en massa andra politiska mål och ambitioner. Det är det inte för oss.

Anförande nr 70

Kerstin Wickman (mp): Cecilia Brinck undrar hur budgeten går ihop om man inte höjer avgifterna. Det beror naturligtvis på hur man prioriterar. Ni prioriterar nationaldagsfirande. Det ska vi satsa pengar på. Ni prioriterar en ny Berwaldhall. Ni vill ha ett vikingamuseum i Stockholm. Det är en annan prioritering.

Eftersom jag inte hann förra gången vill jag läsa upp ett av alla de mejl som jag har fått. Jag har alltså fått ett 50-tal mejl under de senaste dagarna från förtvivlade ungar och förtvivlade föräldrar.

Lägg inte ned Kulturskolan! Snälla! Det är det enda stället i Stockholm där man kan spela blockflöjt förutom med privatundervisning, och den kostar 300–400 kronor per lektion. På Kulturskolan kostar det bara 700 kronor per termin.

Om vi ska få fram våra begåvningar i framtiden, de som vi ska vara stolta över, som gör oss världsberömda, är det barnen och Kulturskolan vi ska satsa på. Det är väl investerade pengar.

Anförande nr 71

Cecilia Brinck (m): För det första lägger vi inga pengar på en ny Berwaldhall. För det andra ska Kulturskolan inte läggas ned. Jag vet inte vad ni säger till barnen och föräldrarna när de ringer eller skriver till er. Men säger ni till dem att vi tänker lägga ned Kulturskolan ljuger ni. Det här är en verksamhet som vi satsar över 100 miljoner om året på, och det kommer vi att fortsätta att göra. Sluta att fara med halvsanningar om detta!

Anförande nr 72

M a r t i n M i c h e l (mp): Fru ordförande, ledamöter och medborgare! Jag kommer nu att prata om varför vi måste stoppa försäljningen av stadens sista kollogårdar. Det här är ingen liten fråga, och det är ingen komplicerad fråga heller. Det handlar om att öka tryggheten i staden, få ungdomarna att komma bort från kriminaliteten och att vara sparsam med egendom och pengar.

Borgarna säljer nu de sista kollogårdarna, exklusiva skärgårdsfastigheter med sandstränder, badklippor, skogar och fiskevatten. De säljs billigt till privatpersoner med gott om pengar. Det som en gång var fattiga storstadsbarns chans att få tillbringa några sommarveckor på landet med bad och kojbyggen i en trygg omgivning förvandlas nu till privata sommarnöjen för ett fåtal privilegierade. Snart återstår bara de knepiga säljobjekten, de gårdar som har donerats till staden av människor med stort hjärta, engagemang och kunskap om vad det betyder att vara ett fattigt barn. Jag skulle inte bli förvånad om stadsledningen kommer att hitta sätt att sälja även de gårdarna. Vad är det för politik? Hur tänker de ansvariga?

Sedan 1998 har det beslutats att vi ska renodla verksamheterna och städa i stadens förvaltningar. Bra, kan man tycka. Men det finns verksamheter som inte låter sig inordnas på det sättet. Kolloverksamheten är just ett sådant exempel. Den är sedan ett par år fördelad på flera olika nämnder. Fastighetsnämnden är ansvarig för marken och byggnaderna, och hyrorna förstås. Kulturnämnden ansvarar för vilka avgifter som föräldrar ska betala för kolloplatsen. Sedan har vi stadsdelsnämnderna som ska köpa kolloplatserna av de organisationer som bedriver kolloverksamhet. Ingen tar ett helhetsansvar.

Allt färre barn åker på kollo. Vad beror det på? Har sommarkollo spelat ut sin roll och blivit omodernt? Nej, absolut inte. Problemet ligger hos majoriteten och stadsledningen som inte förstår att det finns åtskilliga barn i staden som skulle må bra av att byta miljö och komma bort från staden på sommaren. Kollo är en väldokumenterad och bra verksamhet för barn och ungdomar. Få verksamheter kan erbjuda en så rik och positiv miljö för unga människor med olika bakgrund och från olika stadsdelar att träffas i och bo tillsammans i några veckor på sommaren. Det är lika viktigt som det är för dem som tar charterflyget till någon Medelhavsö för en solsemester några veckor på sommaren.

Vad händer? Allt fler ungdomar går ut grundskolan med dåliga betyg, med dåligt självförtroende och dåliga förebilder. Allt fler ungdomar hamnar i dåligt sällskap och glider in i missbruk och kriminalitet.

Jag återkommer med mina sista synpunkter.

Anförande nr 73

M a t s B e r g l u n d (mp): Ordförande, fullmäktige! Det har gått ungefär ett år sedan valet. Madeleine Sjöstedt har varit kulturborgarråd i ett år, och jag har själv suttit i kulturnämnden sedan årsskiftet och sett på nära håll hur högerpartierna på punkt efter punkt monterar ned kulturlivet i Stockholm. Under den här tiden har jag sett hur ni har dragit in viktiga kulturbidrag. Södra Fot, Grekiskt kulturcentrum och Kvartersbion är några exempel. Ni har avdemokratiserat kulturstödet genom att

avskaffa bidragsutskottet och samtidigt höja beloppet för vad förvaltningen får ta på delegation. Ni har stoppat upp det digitaliseringsarbete som Stadsarkivet arbetade med under förra mandatperioden. Huvudsakligen beror det på att ni skrotade kompetensfonden. Stadsarkivet hamnar dessutom i en knepig ekonomisk sits i och med er plan för effektivisering av lokalkostnader. Ett arkiv kräver till sin natur lokalytor, vilket vi i Miljöpartiet har tagit hänsyn till i vår budget. Men ni på den borgerliga sidan väljer att dra åt repet ytterligare för Stadsarkivet genom att fortsätta spara 1,6 miljoner kronor på lokalerna. Ni har valt att inte bygga ut Medeltidsmuseet under Norrbro fast det är nu vi har den chansen, och nu senast röstade ni i nämnden igenom kraftiga avgiftsökningar för Kulturskolans kurser.

Var ska det här sluta? Det vet vi inte ännu. Men vad vi ser av er budget är i alla fall att det här kommer att fortsätta under 2008 med kraftiga neddragningar och personalavgångar. Jag blir uppriktigt förskrämd av den politik ni försöker föra. Trots alla nedskärningar har ni monumentala planer i er budget för Stockholm. Ni vill uppföra en ny Berwaldhall, ett nytt operahus och ett nytt vikingamuseum. Låt mig påminna om att Stockholm är en medeltidsstad. Stockholm grundades eventuellt av Birger Jarl för lite drygt 750 år sedan. Det är visserligen en ofattbart lång tid, men då är vi ändå bara vid år 1250 ungefär och mitt uppe i den europeiska högmedeltiden. Det manifesterar ni alltså genom att vilja bygga ett vikingamuseum. Visst, men ta för all del inte pengarna från Medeltidsmuseet! Vi har just nu en unik möjlighet när Norrbro renoveras att ge Medeltidsmuseet den utbyggnad som museet så väl behöver. Det kostar inte särskilt mycket pengar, och jag tycker att stockholmarna är värda den här länken tillbaka till stadens ursprung. Personalen på museet behöver större utrymme, men det är framför allt barn och alla skolklasser som besöker museet som behöver den här utbyggnaden. Men när ärendet kom upp i kulturnämnden tidigare under hösten stoppade ni det.

Innan jag slutar vill jag bara ge er en möjlighet att visa att ni, trots alla ekonomiska besparingar som ni tvingas göra för att sänka skatten med 20 öre, åtminstone vill väl. Vi kommer att begära votering om att uppdra åt kulturnämnden att fortsätta ge Kvartersbion vid Hornstull ekonomiskt stöd. Det rör sig i det här sammanhanget om 130 000 kronor ungefär. Det är i ekonomiska siffror en väldigt liten fråga, men se det som en symbolfråga för vilken typ av kultur vi vill ha. Den småskaliga, folkliga och nära kvarterskulturen vill vi ha i alla fall. En monumental kommersiell stordriftskultur, där de små aktörerna inte längre får plats, är det vad ni vill ha?

Jag yrkar bifall till Miljöpartiets budgetförslag.

Anförande nr 74

Borgarrådet S j ö s t e d t (fp): Det var jättebra att du räknade upp några av de saker vi har gjort. Du glömde en sak. Vi har också avskaffat biblioteksråden, vilket var er politiska överrock på en av stadens demokratiska institutioner, där ni tyckte att det behövdes politiker. Det skiljer vår politik från er. Vi tycker inte att vi politiker är bäst skaffade att göra kvalitetsbedömningar av verksamheterna ute i kulturen. Vilka som ska få pengar ska inte avgöras av den kulturinstitution som bjöd dig eller någon annan i ditt eller något annat parti på kaffe senast, utan det ska vara vettiga avvägningar som görs av vår förvaltning. Därför har vi flyttat beslutet dit.

Du frågade vart det tar vägen och vad vi har gjort. Det vi har gjort är att vi har tagit fram en ny barnkulturplan, för ni lyckades inte få fram den. Vi tar fram Spindeln i nätet som kommer att ge massor med nya barn som är funktionshindrade möjlighet att ta del av kulturlivet. Det lyckades ni inte heller ta fram. Vi genomför satsningar på biblioteken som ni lät förkrympas under era år. Vi genomför en satsning på Stadsteatern, och vi genomför nytt ateljéstöd och ett nytt kulturstöd som ska gynna dem som får in ny publik. Vi genomför mängder av saker, och det kommer vi att fortsätta med.

Anförande nr 75

M a t s B e r g l u n d (mp): Det är bra att ni genomför en massa saker, men skjut gärna till pengar så att ni kan finansiera det också. Avskaffandet av biblioteksråd, bidragsutskott och så vidare är en demokratifråga. Det handlar om insyn.

Anförande nr 76

B i l l y Ö s t h (m): Jag kunde inte låta bli att begära replik när du nämnde Södra Fot, där dina partikamrater i Skarpnäcks stadsdelsnämnd håller på och tjafsar om procedurfrågor fram och tillbaka medan alliansen satsar pengar på att Södra Fot skulle kunna vara kvar i de lokaler de har nu på Skarpnäcksfältet. Vi ger pengar och satsar på saker. Ni håller bara på och tjafsar.

Anförande nr 77

M a t s B e r g l u n d (mp): Tjafsar och tjafsar, Södra Fot kommer med er politik att lägga ned vid årsskiftet, och det är otroligt tragiskt. Det är ett uttryck för avskaffandet av den folkliga, nära kvarterskulturen som vi vill ha. Kvartersbion är ett annat exempel. Vad kommer att hända med den? Det undrar jag.

Anförande nr 78

K e r s t i n W i c k m a n (mp): Fru ordförande, stockholmare! Det finns ännu en fråga som vi över huvud taget inte har berört i dag och som verkligen förtigs just nu. Det verkar som om man har skrotat allt som heter konsumentpolitik i den här staden.

Vi lever ju alla som vi vet i valfrihetens paradys. Väldigt många hävdar det motsatta, tyvärr. Vi konsumenter måste ju vara specialister på allt, från energifrågor till näringslära, alla tillsatser i maten, alla slags material, skötselfrågor, hushållsmaskiner, datorer, programvaror, konsumentlagstiftning, pensionsfonder, produktionsförhållanden, räntor och all annan privat ekonomi med mera. Med ett kritiskt öga ska vi kunna bedöma och lyckas köpa rätt bland det ofantliga varuutbud som omger oss. Vi förväntas kunna navigera lika suveränt på nätet som bland tjänster och produkter av alla de slag hur gamla och hur funktionshindrade vi än är. Detta bara för att vi ska klara av våra grundläggande behov. Många av oss känner att vi alltid lyckas göra fel val. När vi har bytt energibolag visar det sig att det gamla var bättre. Vi hinner inte med allt vi måste. Vi blir sjuka av stress och ännu mer stressade blir vi, för nu har vi inte råd att vara sjuka längre.

Det är ett oerhört svek mot stockholmarna att skrota konsumentnämnden och över huvud taget frysa allt som heter konsumentfrågor. Miljöpartiet är det enda parti som i sin budget lyft fram dessa konsumentfrågor. De andra partiernas ointresse är förunderligt. Alla de små val vi gör som individer påverkar helheten: klimatet, tillståndet på jorden och människors livsvillkor. Därför behöver Stockholm och stockholmarna en genomtänkt och fungerande konsumentpolitik.

Anförande nr 79

A n d e r s B r o b e r g (kd): Ordförande, fullmäktige! Miljöpartiet verkar ha glömt bort att konsumentfrågorna fortfarande ligger kvar på stadsdelsnämnderna. Det finns ett sådant ansvar.

Jag förstår fortfarande inte – det hade vi debatt om under förra mandatperioden – varför just en nämnd med en massa politiker, som inte var helt gratis, skulle vara till hjälp för konsumentvägledningen. Det måste vara bättre att lägga pengarna på just konsumentvägledning åt alla medborgare.

Dessutom finns det en mängd olika aktörer som gör bra insatser på detta område. Det vi efterlyste förra mandatperioden var vad som var specifikt Stockholms ansvar. Vi kan ge upplysning och råd om femtioelva olika saker, men var gör vi extra nytta jämfört med de instanser och aktörer som redan finns? Det lyckades ni aldrig klara ut. Ni ville vara goda och ta på er hela Sveriges ansvar i detta. Det är ingen god politik. Därtill har många andra förvaltningar ett ansvar för att informera om olika saker, och det fortsätter de att göra.

Anförande nr 80

K e r s t i n W i c k m a n (mp): Du borde veta hur det förhåller sig ute i stadsdelarna. De har oerhört svårt att få ekonomin att gå ihop. Vad är det då man skrotar? Jo, kultursekreterarna. Det har vi redan hört talas om.

Det känns faktiskt som, jag ska inte säga ett svaghetstecken men det är tur att institutioner som Miljöförbundet och Naturskyddsföreningen finns som upptäcker att de handdukar som vi tvättar i våra tvättmaskiner och som vi kanske har torkat oss på dessförinnan är fyllda med miljögifter. Det var ingen annan instans som kom på den saken.

Anförande nr 81

E m m a L i n d q v i s t (s): Ordförande, fullmäktige! I inledningen till budgeten säger den borgerliga majoriteten att ekonomisk, miljömässig och social hållbarhet ska prägla Stockholms utveckling. Jag håller fullständigt med. Hållbar utveckling ska prioriteras. Vi måste arbeta för en såväl ekonomisk som ekologisk och, som i fallet med kulturpolitiken, socialt hållbar utveckling. Men med det lilla utrymme som har getts i budgeten, såväl ekonomiskt som textmässigt, kring barns och ungas möjlighet att ta del av ett brett fritids- och kulturliv sänds signalen tydligt ut att barn och unga inte är prioriterad verksamhet.

I den borgerliga majoritetens förslag till budget skär man ned på pengarna till stadsdelarna så att vi får färre träffpunkter runt om i staden. Vi socialdemokrater vill i stället satsa på att utveckla ungdomarnas inflytande och delaktighet i stadsdelarna. Vi vill säkra och utveckla de träffpunkter som till exempel fritidsgårdar och replokaler utgör.

I majoritetens budget tas kolloverksamheten upp som en viktig verksamhet. Däremot satsar man inte tillräckligt mycket pengar för att kunna erbjuda alla Stockholmsbarn kollo. I vårt budgetförslag garanterar man alla Stockholmsbarn kolloverksamhet. Kollo är en viktig mötesplats för unga med olika etnisk och social bakgrund.

Även Kulturskolan, som har debatterats en del, nämns i budgeten. Fler barn ska få delta i enskild undervisning. Därigenom får teatergrupper, musikensembler med mera återigen stå tillbaka. Samtidigt höjer man avgiften kraftigt, och det kommer att få till konsekvens, som många redan har sagt, att många i dag aktiva kulturskolelever kommer att tvingas sluta. Vi socialdemokrater vill i stället att fler barn ska ges möjlighet att delta i Kulturskolan, att man ska bredda rekryteringen. Det ska även ges plats för fler former av kulturyttringar.

Att inte låta barns och ungas möjlighet till en meningsfull fritid vara prioriterad verksamhet tycker jag inte är att låta social hållbarhet prägla stadens utveckling. Att nu satsa på att ge Stockholms unga möjlighet till en meningsfull fritid kan på sikt spara pengar åt kommunen. Man kan till exempel i rapporten *Tänk långsiktigt*, som Skolverket, Socialstyrelsen och Statens folkhälsoinstitut har tagit fram, läsa en hel del tänkvärda saker. Där framgår vikten av samhällets generella insatser för barn och unga och vilken betydelse de har för den psykiska hälsan. Det är viktigt både ur ett individperspektiv och ur ett samhällsekonomiskt perspektiv. Om vi tidigt förebygger den psykiska ohälsan, bland annat genom ett rikt fritids- och kulturutbud, kan vi både undvika ett stort mänskligt lidande och också stora samhällskostnader.

För en socialt hållbar utveckling av Stockholm yrkar jag bifall till Socialdemokraternas förslag till budget.

Anförande nr 82

Borgarrådet Söderlund (m): Fru ordförande! Jag intresserade mig lite grann för Roger Mogerts testamente, som han läste upp, där det stod hur bra allting var när Socialdemokraterna lämnade makten i Stadshuset. Det är naturligtvis väldigt sant. Det var mycket som var bra i kulturfrågorna. Jag tycker också att Kulturfestivalen har blivit en succé som har marknadsfört Stockholm på många sätt och som har uppmärksammat stockholmarna på kulturens betydelse. Den drivs också av väldigt skickliga projektledare som jag tycker att vi ska vara stolta över. Vi har en Stadsteater som är ledande i Norden och producerar oerhört fina uppsättningar. Vi har mycket annat att lyfta fram i vår stad och i vårt kulturliv. Mycket är bra.

Samtidigt när jag är ute och berättar om Stockholm och vad Stockholm är i dag och vad Stockholm kan bli i framtiden brukar jag alltid ta utgångspunkten också i vad Stockholm var för hundra år sedan. Ni vet när den här lilla fattiga staden gick från att vara fattigast i Europa till att bli en stad att räkna med. Det finns mycket man kan prata om där, men kulturen spelade en väldigt väsentlig roll i den manifestationen

och Stockholms skaparkraft fanns faktiskt på alla områden. Vi byggde operahus, vi byggde konserthus, vi byggde dramatisk teater och vi gjorde mycket annat.

Lite av den kraften och det engagemanget saknar jag i dag. Jag tycker också att det är intressant att se, Roger Mogert, att 1970 var Sverige fortfarande ett av världens rikaste länder. I dag är vi inte det längre. Vad är det egentligen för stora infrastruktursatsningar vi har gjort på kulturens område de senaste 30 åren? Inte särskilt många om vi ser på nationell nivå. Och var finns eliternas plats i kulturlivet? Mats Berglund har varit oerhört kritisk över huvud taget till etableringar av nya institutioner, som ett vikingamuseum. Wickman har sagt att begåvningarna måste få komma fram i Kulturskolan. Det är precis det som inte sker. Vi behöver satsa mycket mer på våra begåvningar. Att våra dansare är de främsta i Europa eller i världen på att lära sig balett på ett skickligt sätt, att våra musiker är de främsta i Europa är vad frågorna i kulturlivet väldigt mycket handlar om. Vad ska vi ha för kulturliv? Är det en mänsklig rättighet att delta i kulturlivet hela livet, eller ska det vara de främsta och mest intressanta som får platsen i solen och i strålkastarljuset och som kan glädja en stor publik? Lite av de mötesplatserna och brytningspunkterna skulle jag vilja se i den här debatten?

Det är inte så att vi inte behöver ett vikingamuseum eller att vi inte behöver ett bättre operahus eller att vi inte behöver satsa på Drottningholmsteatern och skapa en fantastisk årlig operafestival i en del av Stockholm som är unik i Europa, som erbjuder fantastisk arkitektur och fantastisk kultur. Det har inte gjorts på 30-35 år. Det är ju det vi står med. Det är inte ett arv att vara stolt över, Roger Mogert. Det är ett arv att skämmas över. Och Stockholm och Sverige kan mycket mer. Det är därför att den här budgeten är så viktigt och offensiv som jag vill yrka bifall till den.

Anförande nr 83

Borgarrådet M o g e r t (s): Ordförande, fullmäktige! Jag får börja med att säga att det naturligtvis är glädjande att vi är överens om att somt faktiskt var ganska bra på den gamla goda tiden innan valet. Det är glädjande, tycker jag, att ni ändrade er, att ni faktiskt hade styrkan och modet att ändra er om Kulturfestivalen, om den fria entrén och om scenen i Skärholmen. Jag tycker att det är intressant att höra dig säga att du vill satsa mycket mer på Kulturskolan.

Jag tycker också att det är intressant att du pratar om hur det är när du är ute och berättar. Jag kommer ihåg när du var ute och berättade innan valet. På en ute-och-berättar-övning som du och jag hade ihop lovade du 100 miljoner mer till de fria grupperna. Var är de?

Anförande nr 84

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Jag fick inget svar på mina frågor, Roger Mogert. Jag tycker fortfarande att den viktiga frågan i stället för att varje år prata om de 1 ½ procenten för kulturen som saknas i den kommunala budgeten i Stockholm vore att diskutera varför det blev så här i Stockholm. Det är väl mycket intressantare.

Varför har vi det sämsta operahuset i Norden? Varför är det så? Varför är det så att när amerikaner kommer till Stockholm har vi ingenstans att hänvisa dem? Det är

amerikaner, japaner och människor från övriga Sverige som frågar om vikingarna och vilken möjlighet vi har att visa vikingalivet. Det är en historisk händelse som alla utanför Sverige förknippar med Sverige. Är det inte ganska märkligt? Vi kan hänvisa dem till Historiska museet som faktiskt har en jättefin ny basutställning. Jag ska inte säga att det är nattsvart, för den är jättefin. Men varför har vi inte en mötesplats där man verkligen kan ta del av hela vikingalivet? Varför saknas det, Roger Mogert, efter 35 år av socialdemokratisk kulturpolitik?

Det är de svaren man vill ha, inte hur stora grupperna ska vara i Kulturskolan och sådant. Det är inte de väsentliga frågorna. De är viktiga, men de är inte väsentliga. Det väsentliga är de grundläggande, fundamentala förutsättningarna för svenskt kulturliv. De är ganska dåliga och har varit dåliga i många år, trots Socialdemokraternas självbild.

Anförande nr 85

A n n M a r i E n g e l (v): Det är lite skönt med Mikael Söderlund. De nya moderaterna har ju bytt retorik utan att byta politik, men du har inte heller bytt retorik. Det du nu talar om handlar om eliternas plats. Det är det kulturen ska handla om. Det är i alla fall hederligt.

Men du har lite fel när du tror att kommunen ska bygga statliga kulturinstitutioner. Operan, Dramaten, Konserthuset och Drottningholmsteatern är faktiskt statliga angelägenheter. När det gäller den kommunala kulturinstitutionen Stadsteatern, som vi har ansvar för, har du gjort dig berömd därför att du har varit den enda i styrelsen som hela tiden har äskat att den ska få mindre kommunala bidrag. Du har ju stått för en väldigt extrem nyliberal politik.

Du måste förstå att man måste ha en bredd för att få fram en elit. Väldigt många av våra mest framstående musiker har faktiskt börjat i den kommunala musikskolan. Du frågar om det är en mänsklig rättighet att ta del i kulturen. Ja, jag tycker att det är en mänsklig rättighet att själv få delta. Det är inte en mänsklig rättighet att sedan bli professionell konstnär, men vilka som blir det kan inte du och jag bedöma just nu. Det är därför vi måste ha den bredden.

Det är lite patetiskt när du är glad över er offensiva budget. Där finns ju inte ett spår av alla de kulturinstitutioner du pratar om. För övrigt har din kulturminister sagt att det inte blir något av med den saken.

Anförande nr 86

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Jag får inget svar av Ann Mari Engel heller om arvet från Vänsterpartiet bidrar till svenskt kulturliv. Jag tycker inte att det finns så oerhört mycket att vara stolt över efter de här högtidstalen. Det finns väldigt mycket mer vi kunde ha gjort. Om Sverige hade haft en tillväxt i nivå med många europeiska eller andra globala länder hade vi haft en större kaka att fördela till kulturen och ett större engagemang med en större kraft i kulturlivet. Det är jag helt övertygad om. Den typ av testamente där man hävdar att allting var jättebra innan ni elaka människor tog över håller liksom inte. Stockholms kulturliv och Sveriges kulturliv är inte i fronten jämfört med många andra länder. Det är inte sant att vi producerar de

bästa dansarna, de bästa sångarna eller de bästa musikerna. Vi har många goda exempel på skickliga kulturskapare inom alla de här sektorerna, men vi skulle kunna ha det mycket bättre.

Ann Mari Engel har helt fel när hon säger att den nuvarande Kulturskolan producerar lysande musiker. Det var den gamla kulturskolan som gjorde det, när man inte undervisade i musik i stor grupp som Ann Mari Engel har sett till att Kulturskolan gör, när man hade individuell musikundervisning och på andra sätt fokuserade på eleverna. Men när man prioriterar allt och inte prioriterar något blir också utfallet relativt dåligt. Det är det som är Ann Mari Engels problem. Det är det som är Vänsterpartiets problem. Och det är det som socialismen alltid kommer att ha som problem.

Anförande nr 87

Mats Berglund (mp): Mikael Söderlund sade att vi kritiserade era ambitioner att vilja bygga till exempel ett vikingamuseum. Det var inte riktigt det jag gjorde primärt. Det jag kritiserade er för var att inte satsa på det kulturarv som är Stockholms, nämligen medeltiden. Du undrade också varför vi inte har ett kommunalt vikingamuseum att visa upp för amerikaner och japaner. Det är för att det inte är stadens uppgift att hålla med ett sådant museum. Stadens uppgift är att hålla med ett medeltidsmuseum. Staten har uppgiften att täcka in vikingatiden.

Sedan pratar du väldigt mycket om elitsatsningar, elitkultur och den fina perioden för hundra år sedan när vi byggde Operan och så vidare. Du målar bara upp det monumentala. När jag tänker på Sverige, Stockholm och Norden för hundra år sedan tänker jag på kulturarbetarna, författarna, konstnärerna, det nordiska ljuset och det nordiska sekelskiftet. Du vill bara se det monumentala och elitsatsningen i kulturen. Jag förstår inte, var är den folkliga kvarterskulturen i er budget?

Anförande nr 88

Borgarrådet Söderlund (m): Jag tror att den folkliga kvarterskulturen alltid kommer att ha sin givna plats i staden. Jag tror att städers existens väldigt mycket handlar om folkligt kulturliv ute i kvarteren. Det känner jag mig inte ett dugg orolig för.

Däremot är jag väldigt orolig för vilken nivå vi kommer att ha i framtiden på våra kulturskapare om vi inte förbättrar undervisningen, om vi inte får bättre studenter och elever så att vi hävdar vår plats som en av de intressantaste geografiska punkterna för kulturliv och kulturupplevelser. Jag hävdar att vi slarvar bort väldigt många av våra tillgångar.

Mats Berglund problematiserar och sätter upp något slags motsatsförhållande mellan vikingatid och medeltid. För mig är det faktiskt en obegriplig ståndpunkt. Jag var med och förberedde och genomförde jubileet 2002 som flera av våra medarbetare här i Stockholms stad gjorde på ett fantastiskt sätt under ledning av Berit Svedberg. En eloge till alla som gjorde det möjligt! Då fokuserades också ett intresse på 1200-talet. Men det står inte i kontrast, Mats Berglund, till vikingafrågan. Det finns ett djupt folkligt engagemang i vikingatiden. Om man belyser det blir människor intresserade

av andra epoker, och då blir de mer bildade människor. Det är bildning som kultur handlar om. Det är inte någon allmän sysselsättningsåtgärd. Det är en bildande verksamhet.

Anförande nr 89

Kerstin Wickman (mp): Du klagar över att Kulturskolan inte är tillräckligt elitistisk. Men som jag sade tidigare, kultur uppstår inte ur intet. Den måste födas. Och den kultur som riktar sig till barnen och ungdomarna innebär faktiskt att de får möjlighet att kanske utvecklas till de stjärnor som du drömmer om.

Hur ska de stjärnor som du drömmer om få sin utbildning och hur ska de tränas? Ni drar ju ned på pengarna till Kulturskolan. Det innebär i princip att en rad specialister inte kommer att kunna fortsätta att arbeta inom Kulturskolan eftersom tjänsterna absolut kommer att försvinna. Det finns trots allt ett begränsat utrymme i ekonomin med er budget. Och hur ska ni kunna trolla fram löner? Jag förstår inte hur ni tänker bära er åt helt enkelt.

Jag vet att du värnar mycket om staden. Det gör jag också. Jag tycker att det är oerhört roligt med en stad som är levande och liksom har ett sjudande kulturliv. Men faktum är att kulturlivet skjuts ner i källare. Det kommer allt längre ut i periferin i Stockholms stad. Kulturen har inte råd att existera i innerstaden, snart inte ens i förorterna.

Anförande nr 90

Borgarrådet Söderlund (m): Fru ordförande! Det är ju alldeles sant som Kerstin Wickman säger, att kulturskolan är en inkörsport för att utveckla sina intressen. Men vad ni gjorde under er tid var att ni till exempel minskade instrumentundervisningen. Då blev kvaliteten sämre för dem som vill ägna sig åt att spela instrument här i livet.

Det finns i förlängningen ett samband mellan undervisningen och vilka som deltar i den. Därför ska vi satsa på kvalitet i undervisningen. Det är det som jag försöker säga. Kulturskolans kvalitet sjönk under er tid. Det bara är så. Undervisningen i instrumentspel blev till och med sämre under er tid. Att kulturskolan själv är medveten om att man inte längre kan producera den höga nivå bland som man tidigare har gjort är det ett problem för oss i den här salen. Om man inte längre producerar de bästa och inte upprätthåller kvaliteten i den framtida yrkesutövningen blir det ett problem för Sverige och Stockholm. Det är det jag menar med eliten.

Möjligheten att utveckla den bästa professionen inom kulturområdet är central för att kulturlivet ska överleva i det här landet.

Idrottsnämnden, Stockholm Globe Arena Fastigheter AB

Anförande nr 91

Ulf Friedebäck (fp): Fru ordförande, fullmäktige! Jag tänkte tala om de investeringar som majoriteten föreslår inom idrottsnämndens område. Totalt föreslås

det hela 325 miljoner kronor. Det innebär en ökning med ungefär 60 miljoner kronor jämfört med förra året.

Barns och ungas idrottande och motionerande är prioriterat i idrottsnämndens arbete. Men Stockholm ska också kunna erbjuda mycket goda förutsättningar för elitidrotten, motion och friluftsliv såväl inomhus som utomhus under alla årstider. Målet är att stockholmarna ska röra sig mera, engagera sig mera i idrottsrörelsens olika föreningar och därmed stärka hälsan och samhällsengagemanget.

För att nå dessa mål måste det finnas arenor och andra idrottsanläggningar. De 325 miljonerna kommer att satsas på underhåll och nybyggnationer, och jag tänkte ge några exempel.

Jag börjar med ridsporten. Det kommer att ske en modernisering och nybyggnad av Grimsta ridhus. Det ska byggas en ny ridanläggning ute i Sättra. Som ni vet utnyttjas dessa anläggningar mest av flickor. Vi säger för övrigt i budgeten att minst hälften av investeringarna i anläggningar ska gynna flickors och kvinnors idrottande.

Många simhallar är också i behov av upprustning. I tur står nu Mälsta simhall och även Beckomberga simhall som ju används framför allt av handikappade.

Vi startar även byggandet av en ny stor idrottshall vid Skanstull på Södermalm. Skanstullshallen kommer att ersätta den hall som revs i samband med att området intill Studentskrapan utvecklades.

När det gäller ishockeyn och isidrotten är årets nyhet att Hagsätra idrottsplats kommer att få en ny inomhushall under det kommande året.

Det sker ytterligare satsningar på Östermalm. Det ska anläggas konstgräs som bland annat Djurgården gärna vill ha. Det genomförs också förbättringar för skridskoåkningen nu i vinter.

Dessutom fortsätter satsningen på konstgräs på ett stort antal bollplaner i staden. Totalt satsas det 25 miljoner på konstgräs. En större satsning har vi inte sett på många, många år i den här staden när det gäller idrotten och dess anläggningar.

Anförande nr 92

B a r r y A n d e r s s o n (s): Herr ordförande! Jag vill bara ställa en fråga till Ulf Fridebäck. Förra året satsades det på ett badhus på Skarpnäcksfältet. Jag kan inte se den satsningen i den kommande budgeten. Det var inte avsatt så mycket förra året, 1½ miljon för projektering. Dessa pengar är nu borta. Betyder det att högeralliansen har släppt tankarna på ett badhus på Skarpnäcksfältet?

Sedan noterar jag att de två nya arenorna för elitidrotten för Djurgården och Hammarby, som ni utlovade inför förra valet, inte heller finns med i budgeten, och det gäller ett antal miljoner. Jag ska be att få återkomma i den frågan, men om Ulf har svar på min första fråga är jag tacksam.

Anförande nr 93

U l f F r i d e b ä c k (fp): Herr ordförande! Jag tänkte börja med det sista om arenor för elitidrott. Vid förra årets budgetdebatt gav den här församlingen stadsledningskontoret i uppdrag att utreda förutsättningarna för att bygga fotbollsarenor för Hammarby och Djurgården, och det arbetet fortgår. Därför återupprepar vi inte det uppdraget i den nya budgeten.

När det gäller simhall och Skarpnäck anslås det ju pengar för en utredning, och man har inte hunnit med så mycket mera i den frågan. Vi från vårt håll får återkomma om det senare.

Anförande nr 94

M e h d i O g u z s o y (v): Ordförande, fullmäktige, åhörare! En bra folkhälsa för Stockholms invånare kräver politiska prioriteringar och åtgärder. Det kräver satsningar som omfattar alla medborgare, vuxna, ungdomar och barn.

Vänsterpartiets idrottspolitik syftar till ett inkluderande genom att tillgängliggöra idrottsaktivitet även för de människor som väljer bort idrottsaktiviteter på grund av dålig ekonomi.

Vårt budgetförslag möjliggör gratis bad för barn och ungdomar. Vårt budgetförslag möjliggör för vuxna att nyttja stadens badanläggningar genom ett så kallat personneutralt kort. Vi tycker att det är självklart att satsningar ska vara jämställda.

Vi vill starta byggandet av badanläggningen ute i Skarpnäck som grundar sig på en motion från förra mandatperioden av Maria Hannäs.

Medan vi satsar på en bättre hälsa för alla stockholmare väljer högeralliansen att privatisera och konkurrensutsätta verksamheter enbart av ideologiska skäl. Högeralliansen väljer att betala höga konsultkostnader för att konkurrensutsätta verksamheter.

Man hör ofta från högersidan att varje skattekrona ska förvaltas väl och ansvarsfullt gentemot stockholmarna. Då skulle jag vilja fråga er: Tycker ni att det är ansvarsfullt att lägga ut pengar på dyra konsulter för att avveckla, privatisera och konkurrensutsätta verksamheter? Borde ni inte i stället satsa på gratisbad som vi införde under den förra mandatperioden när vi satt i majoritet? Tycker ni inte att det är en bättre prioritering än att satsa på höga konsultkostnader?

Anförande nr 95

A n d e r s H e l l s t r ö m (m): Du påvisade tydligt, Mehdi, er inställning till upphandling, framför allt ur de kvalitativa aspekterna. Det är det där med kvalitet som är intressant i sammanhanget.

Vi är nämligen övertygade om att där det finns möjligheter för en annan aktör att bedriva samma verksamhet för samma kostnad men på ett bättre sätt ska man inte tveka. Ja, det är ideologi att erbjuda andra möjligheter. Det kan vara ett privat företag, men förhoppningsvis kan det också vara en ideell förening, en idrottsförening som behöver förstärka sin ekonomi inför framtiden.

Det är inte på något sätt så som ni skriver i ert budgetförslag, att vi rear ut någonting. Det kan vi inte och får vi inte. Det går inte till på det sättet. Jag tror att ni har missförstått om ni tror någonting annat.

Saken är den att vad vi vill göra är att stärka de ekonomiska förutsättningarna för de idrottsföreningar som vi har i Stockholm inför framtiden.

Anförande nr 96

M e h d i O g u z s o y (v): Ni får föra vilken politik ni vill. Det har jag ingenting emot, förutom att jag kan opponera mig emot den. Jag ställde en fråga till er på högersidan, om det var rimligt att betala höga konsultkostnader för att enbart på grund av ideologiskt motiverade skäl konkurrensutsätta verksamheter? Borde inte pengarna i stället satsas på barn och ungdomar? Ni tog bort det gratis inträdet för barn och ungdomar som inte genererade några ökade kostnader för idrottsförvaltningen. Tycker ni att det är rimligt? Tycker ni att ni förvaltar stockholmarnas skattepengar på ett ansvarsfullt sätt?

Anförande nr 97

U l f F r i d e b ä c k (fp): Herr ordförande! Som svar till Vänsterpartiet och Mehdi: Hela vår budget handlar ju om att förbättra för stockholmarna och ge dem större möjligheter att utnyttja de anläggningar som vi har, exempelvis att en simklubb i stället för kommunalanställda kan sköta driften av en badanläggning. Det handlar ju inte om att sälja ut några anläggningar utan de kommer att vara kvar, men de kommer att skötas av andra än kommunen. Vi tror att en mångfald ger bättre konkurrens och en bättre kvalitet på verksamheten. Om det blir högre kvalitet blir det ju också bättre för dem som ska nyttja anläggningarna, det vill säga för stockholmarna. Så det som vi föreslår är bra.

Anförande nr 98

M e h d i O g u z s o y (v): Ulf, jag tycker inte att du är ärlig när du säger att konkurrensutsättning möjliggör för till exempel personal att ta över verksamhet och att Stockholms kommunfullmäktige fortfarande kommer att ha makt över vilken verksamhet som ska bedrivas. Det har nämligen kommit information till både dig och mig i samband med det senaste nämndmötet om att det förekommer en del tvivelaktiga metoder för hur verksamhet skulle konkurrensutsättas. Det här tänker jag återkomma till senare. Det är inte i första hand personalen som får möjlighet att ta över verksamheten utan det är stora monopolföretag inom friskvårdssektorn som kommer att kamma hem alla anläggningar som är aktuella för konkurrensutsättning.

Så det du säger stämmer inte, tyvärr.

Anförande nr 99

Borgarrådet S j ö s t e d t (fp): Att ha ansvar för idrottsfrågorna är otroligt roligt. Det – liksom kulturen – är ett område som vi ägnar oss åt på vår fritid. Men det finns en massa saker inom det här området som det är dags att ta tag i. Jag förvånar mig över den enorma självbelåtenhet som finns inom oppositionen över hur det har varit

och över att allt är perfekt som det är, för det är det verkligen inte. Hälsa är i hög grad en klassfråga, och det är därför som vi ska göra någonting åt detta.

Därför är det väldigt glädjande att till exempel besöksantalet vid våra bad kraftigt har gått uppåt, och det gäller såväl vuxna som unga och barn under de senaste åren, oavsett de priser som har tagits ut.

Vi försöker också ta tag i kvinnors motionerande genom kraftfulla investeringar bland annat inom ridningen. Och vi försöker att se till att det finns plats för alla genom att göra om reglerna för stöd till olika föreningar. Vi betonar att de måste jobba med toleransfrågor. Personer som har en HBT-läggning ska också vara välkomna i verksamheterna. Detta är mycket viktigt, och det är förändringar som vi vill genomföra.

Men det finns också en enorm utmaning här, och den handlar om idrottsföreningarnas ekonomi. Idrottsföreningarna har ansvar för en sund utveckling bland stockholmarna och för att stockholmarna kan motionera. Det är en fantastisk folkrörelse. Men dessa ideella krafter får ofta ägna sig åt att sanera ekonomiska problem i sina idrottsföreningar. Så är det inte för alla, men det finns några som har svårigheter. Det här är ett jätteproblem. Vi från staden kan inte ersätta det arbete som utförs inom idrottsföreningarna.

I somras kallade jag hela idrottsrörelsen till ett rådslag där vi diskuterade de här frågorna och möjligheter för idrottsrörelsen att förstärka sina insatser på området genom att öka intäkterna. Det är därför som vi gör det möjligt för klubbar och idrottsföreningar att få tillgång till kringintäkter och träningsanläggningar. Vi ser över om föreningarna kan driva anläggningarna själva, vilket vore fantastiskt bra. Det är något som många av dem önskar. Vi försöker också uppmuntra dem att ansöka om EU-bidrag.

Det är också självklart för oss att den simsatsning som vi gör ska tas om hand av simklubbarna. Vi måste ge idrottsföreningarna ökade möjligheter att förstärka sina egna intäkter. Men vi måste också ställa krav. Om vi ger dessa ökade möjligheter ska de också betala det som de är skyldiga till staden. Lika självklart som det är för pappan eller mamman att betala dagisavgift, lika självklart ska det vara att betala hyra för en rink eller en gympahall.

Det här kommer vi att jobba mycket med under hösten. Vi ska ta fram en tydlig policy. Ingen behöver fundera över vad som gäller i staden och över vilken ekonomisk relation som gäller. Relationen ska vara generös, konstruktiv och rättvis för alla.

Bifall kommunstyrelsen!

Anförande nr 100

M e h d i O g u z s o y (v): Du har alldeles rätt när du hävdar att hälsa är en klassfråga. Men din politik syftar tyvärr till att cementera fast skillnaderna i hälsa genom att ni höjer avgifterna till badanläggningar. Ni tar bort gratis bad för barn och ungdomar som vi införde. Gratisbaden genererade inte särskilt höga kostnader för

idrottsförvaltningen. Dessutom har det kommit rapporter om att simkunnigheten bland barn och ungdomar inte är så bra som den borde vara. Förra året när det var som varmast var det många människor som föll offer när de skulle svalka sig i vattnet.

Jag tror faktiskt inte att din politik och höjningen av avgifterna kommer att ta bort skillnaderna i folkhälsan. Jag tror inte heller att simkunnigheten kommer att öka med den politik som du företräder, tyvärr.

Anförande nr 101

Borgarrådet S j ö s t e d t (fp): Mehdi påstår en massa saker som han inte vet. I sitt förra inlägg talade han om vem som skulle vinna våra upphandlingar. Det vet varken Mehdi eller jag någonting om och inte heller någon annan i den här salen. Detta kommer att ske objektivt.

Däremot delar jag Mehdis uppfattning, att det är ett problem att många människor inte kommer i åtnjutande av det som vi erbjuder. Men jag kan inte förstå hur du resonerar. Antalet besök på våra bad har gått upp dramatiskt under det senaste året, och det är oerhört glädjande. Investeringsstakten inom idrottssektorn har aldrig varit så hög. Ni anslog ett år nästan lika mycket pengar som vi nu gör, men det bestämdes aldrig vad de skulle gå till. Där kommer vi att slå alla rekord.

När det gäller simsatsningen gör vi just det som ni inte gjorde, nämligen satsar på att lära barn att simma. Så det borde du vara väldigt glad över eftersom ni inte gjorde det.

Anförande nr 102

J a r i V i s s h e d (s): Borgarrådet säger att det finns en självbelåtenhet hos oppositionen. Jag vet inte vem som står för denna självbelåtenhet. I stället vill jag betona den samsyn som vi har haft på idrottens område alltsedan vi inledde investeringarna och satsningarna på den idrottsliga verksamheten under den förra mandatperioden. Jag tycker att det är väldigt positivt att ni har fortsatt den höga investeringstakten inom idrottens område, och där har vi ju en samsyn. Då tycker inte jag att vi självbelåtet beskriver dessa som ”våra satsningar”. Vi har faktiskt haft en samsyn på det här området.

Föreningarna är väldigt viktiga för att vi ska få stockholmarna att börja röra på sig lite mera. Det ser ju inte riktigt bra ut. Därför föreslår vi i vårt budgetförslag att man ska satsa 5 miljoner extra på föreningsstöd.

Anförande nr 103

J a r i V i s s h e d (s): Vi socialdemokrater vill satsa på breddidrotten och vi vill satsa på folkhälsan. Den idrottsliga verksamheten ska därför vara bred och tillgänglig för alla, för föreningslivet, för spontanidrotten och för skolidrotten.

Vi som sitter i idrottsnämnden har ju väldigt mycket ansvar för den idrottsliga infrastrukturen, för att det ska finnas anläggningar för idrott, bad och motion. För att

idrotten ska vara tillgänglig för alla måste man skapa ett slags grundläggande infrastruktur ute i de olika stadsdelarna.

I stället för skolornas gympasalar, som byggdes för att svara mot skolidrottens behov, ska vi bygga fullstora sporthallar och andra anläggningar som svarar mot skolidrottens, föreningslivets och spontanidrottens behov – kort sagt: en bred idrott tillgänglig för alla.

Ska Stockholm synas och identifieras som idrotts- och evenemangsstad måste det också finnas anläggningar för olika idrotter som uppfyller internationella krav.

Innan det görs större nyinvesteringar måste staden ha koll på de trender som finns inom olika idrottsförbund när det gäller den överskådliga framtiden och vilka krav som kan ställas för att man ska få en arena internationellt godkänd. Det är alltså det som gör det möjligt att få internationella matcher och större evenemang.

Vi känner alla till turismens betydelse för tillväxten. Att få större idrottsevenemang till Stockholm är ett mycket effektivt sätt att placera Stockholm på den internationella kartan i ett positivt sammanhang. Vi behöver specialhallar för olika idrotter som klarar internationella krav, om vi ska få hit de stora evenemangen.

Men som jag sade i inledningen är vi i idrottsnämnden huvudsakligen ansvariga för den idrottsliga infrastrukturen. Vill man som vi socialdemokrater satsa på breddidrott räcker det tyvärr inte bara med att bygga anläggningar för idrott om ingen vill utnyttja dem. Olika undersökningar av hur många som regelbundet ägnar sig åt någon form av idrottslig verksamhet som renderar röda kinder och en viss svettighet är tyvärr ganska nedslående. Stadens egna undersökningar visar också att det finns stora klasskillnader i fysisk aktivitet.

Att få folk att röra på sig klarar inte vi inom idrotten ensamma. Här tror jag att skolan är ett viktigt instrument. Skolidrotten måste utformas så att den uppmuntrar till ett livslångt liv i rörelse – om jag uttrycker mig så. Det finns många vittnesmål, inte minst i litteraturen, om folk som nedslagits av att inte kunnat hoppa över bocken och plinten.

Idrottsnämnden ska underlätta byggandet av anläggningar, men det är skolan som främst ska etablera vanor som leder till ett livslångt hälsosamt liv.

Bifall till sossarnas förslag!

Anförande nr 104

B i l l y Ö s t h (m): Ordförande, fullmäktige! Som Ulf Fridebäck så värtaligt sade satsar vi väldigt mycket pengar på idrottsanläggningar. Vi bygger nytt och utnyttjar anläggningarna bättre. Jari Visshed sade att vi fortsätter med de satsningar som den förra majoriteten gjorde. Det var väl ändå under den tidigare borgerliga majoriteten 1999–2002 som de verkligen satsningarna inleddes, när Alf var idrottsborgarråd.

Det sägs att Stockholm är idrottsfientligt. Det stämmer ju inte. Vi har faktiskt byggt ut väldigt mycket. Idrottsnämnden gjorde en bussresa för några veckor sedan då vi

åkte omkring i de södra förorterna. Man frapperades av hur mycket idrottsanläggningar det finns överallt. Därmed inte sagt att vi är nöjda, utan vi måste fortsätta dessa satsningar.

Vid varje sammanträde i idrottsnämnden fattas det ett genomförandebeslut om att det ska byggas någonting nytt eller att något ska förbättras. Senast beslutade vi om Hjulstahallen och tre nya konstgräsplaner på Östermalms IP. Tyvärr ville oppositionen försena det hela genom att yrka bordläggning, men det gick vi inte med på.

Samarbetet med näringslivet måste också förbättras.

AIK får sin arena i Råsundatrakten. Vi jobbar hårt för att Bajjen och Djurgården ska få sina arenor. Det är då viktigt att man inte bygger de stora mastodontarenor som i varje fall Socialdemokraterna ville bygga.

Däremot måste jag säga att vi ibland har lite skygglappar. Vi ser inte över kommungränserna, utan vi ser bara till Stockholms stad. Ibland borde vi nog tänka lite mer på att samarbeta med kranskommunerna, kanske i fråga om anläggningar för mindre målgrupper som behöver stora ytor.

Föreningsdrift är viktigt. De föreningar som vill driva anläggningar ska självklart få göra det. Det är märkligt att höra oppositionens negativism mot föreningsdrift, att föreningar som vill driva anläggningar inte ska få göra det på grund av oppositionens ideologiska skygglappar.

Mehdi pratade om gratis inträde som ni på ett kupppartat sätt drev igenom en vecka före valet för drygt ett år sedan. Det kostar ingenting, sade han. Det gör det visst det. Det kostar ett tiotal miljoner. Var ska Mehdi ta de pengarna ifrån?

Till sist: Trygghetssatsningar och satsningar mot idrottsvåld måste också göras så att vi får bort huliganismen. Det tycker jag är viktigt.

Mehdi sade också att det var vissa problem med simkunnigheten. Det är därför som vi satsar ytterligare ett antal miljoner på simundervisning.

Anförande nr 105

M e h d i O g u z s o y (v): Jag fick aldrig något svar vare sig från dig eller från övriga högeralliansföreträdare på frågan om Skarpnäcks badanläggning. När ska ni sätta i gång att bygga den?

Du anklagade oss för att ha försenat bygget av Hjulstahallen. Hade vi styrt i den här staden hade den stått färdig i dag, men på grund av era dåliga budgetar som ni lade fram lyckades ni tyvärr aldrig slutföra bygget. Det saknades pengar i er budget.

Vi har inte något emot att föreningar på den lokala nivån driver sina anläggningar. När vi hade makten drev de anläggningarna. De invändningar vi har är den konkurrensutsättning som ni genomför enbart av ideologiska skäl och att en ensam huvudman kommer att ta över de flesta anläggningar som är föremål för konkurrensutsättning. Dessutom förvägrar ni förvaltningen att avge egen-regi-anbud.

Anförande nr 106

B i l l y Ö s t h (m): Hjulstahallen blev försenad på grund av att kostnaderna för upphandlingen skenade i väg, så vi prioriterade om i budgeten och satsade på andra saker. En del av pengarna gick till satsningar på Brommapojkarna för att de skulle kunna spela på Grimsta och en del gick till andra saker. Jag kommer inte exakt ihåg hur det var. Ni har inte yrkat på någon höjd investeringsbudget jämfört med den som vi har haft, utan ni har fördelat om pengarna.

Vi får återkomma till Skarpnäcksfältet och simanläggningen där när vi antar budgeten i december. Då får vi väga den satsningen mot andra satsningar. Till skillnad från Mehdi tänker jag inte bara på min egen stadsdel där jag själv bor. Jag är inte enbart bypolitiker utan jag måste se till hela stadens idrottsbehov.

Anförande nr 107

J a r i V i s s h e d (s): Billy berörde arenafrågan. Som jag har uppfattat ert ställningstagande i den frågan innebär det att staden ska upplåta mark till föreningarna. Sedan är det föreningarna som ska bygga och driva anläggningarna. Jag är lite fundersam inför det. Det är klart att det vore utmärkt för staden om föreningarna byggde och drev arenorna utan några som helst kostnader för staden. Jag är lite tveksam till om det över huvud taget blir några arenor om man har den inställningen.

Och min fråga till dig lyder: Är ni beredda att ändra den ståndpunkten och i stället skjuta till pengar för att man ska få i gång några arenabyggen?

Anförande nr 108

B i l l y Ö s t h (m): Vi har ju sagt att vi ska upplåta mark till arenorna och att vi inte vill bekosta hela anläggningarna. Det rör sig ju om en summa på ett ganska stort antal hundra miljoner. Sedan ska vi naturligtvis hjälpa föreningarna på många olika sätt och vis. Men de olika föreningarna vill ju själva bygga och driva anläggningarna i egen regi. Jag är inte lika pessimistisk som du, utan jag tror att det inom en inte alltför lång framtid kommer att fattas ett beslut som innebär att man kan bygga ytterligare två arenor i Stockholm stad, en till Bajjen och en till Djurgården.

Anförande nr 109

A n d e r s H e l l s t r ö m (m): Jag ska prata om detta med föreningsdrift och upphandling. Vi driver nu på. För närvarande pågår det ett upphandlingsförfarande beträffande några av stadens anläggningar, någonting som vi tror är väldigt viktigt just för att kunna erbjuda föreningarna att säkerställa en ekonomisk bas inför framtiden. Dessutom finns det mycket att göra när det gäller en god omsorg om användandet av våra skattepengar.

Mehdi menade att med ett upphandlingsförfarande och annan drift skulle kommunfullmäktige förlora makten över vilken verksamhet som bedrivs. Det stämmer inte, det vet du. I ett upphandlingsförfarande är man oerhört noga med att reglera vilken typ av verksamhet som ska bedrivas på området.

På samma sätt blev jag lite förvånad när du, Mehdi, säger att det skulle förekomma ”tvivelaktiga metoder” vid konkurrensutsättningen. Jag vet inte varifrån det kommer. Kommer det från det pågående upphandlingsförfarandet borde du vara lite försiktig med vad du säger. Det är nämligen ett sekretessbelagt ärende. Jag hoppas att vi kan återkomma till detta under en annan punkt.

Det är väldigt viktigt att man lyssnar på idrottsföreningarna. Som har omnämnts tidigare här hade vi ett samrådsmöte där ett flertal föreningar bjöds in. Det var väldigt uppskattat och välbesökt. Ett flertal representanter för allianspartierna var där och någon enstaka från partierna till vänster. Det finns väldigt många goda krafter hos föreningarna och många kloka synpunkter. Och vissa av dem vill undersöka möjligheterna att driva en arena i egen regi. Då bör ju vi lyssna på dem och höra efter vad de har att erbjuda.

Lika viktigt är det att man är ärlig med vad man har för uppsåt. Du säger, Mehdi, att du inte har någonting emot föreningsdrift. Jo, det har du, för jag har läst det som står i ert budgetförslag. Socialdemokraterna säger att de tycker att föreningarna är lika viktiga, men de yrkar på avslag på upphandlingsförfarandet med hänvisning till att man inte skulle uppfylla någon typ av kvalitetsaspekter.

Vi tror på föreningarna i Stockholm. Vi tror på idrottsföreningarnas kraft. Tillsammans med dem kan vi skapa grunden, fundamentet, för en vettig idrottspolitik och ett utförande i Stockholm i framtiden.

Anförande nr 110

M e h d i O g u z s o y (v): Först måste vi göra klart att det är en sak att upphandla badanläggningar och en helt annan sak att föreningar driver anläggningar där de är verksamma. Detta måste vara klart och tydligt för stockholmarna. Det känns som att ni blandar ihop korten.

Vi tycker att det är helt förkastligt att så mycket pengar ska läggas på konsulter för att konkurrensutsätta verksamheter. De pengarna borde man i stället använda för att nå de grupper som på grund av ekonomiska bekymmer inte kan besöka anläggningarna.

Ni och vi gör olika prioriteringar. Ni prioriterar konkurrensutsättning och privatisering. Vi prioriterar barn, ungdomar och de grupper som inte har möjlighet att nyttja till exempel badanläggningar.

Anförande nr 111

A n d e r s H e l l s t r ö m (m): Om jag ska tolka dig rätt, Mehdi, vill du alltså särskilja upphandlingsförfarandet när det å ena sidan gäller badhus och föreningsdrift och å andra sidan någon annan typ av verksamhet. Det innebär att du plötsligt är för föreningsdrift. Jag kan inte utläsa det av ert förslag, men ska jag tolka det som att ni kommer att säga ja till vårt förslag om föreningsdrift, åtminstone i fråga om en viss typ av anläggningar? I så fall skulle vi få en ännu bredare majoritet i idrottsliga frågor beträffande föreningsdrift i framtiden.

Anförande nr 112

J a r i V i s s h e d (s): Vi yrkade också avslag. Den här debatten känns lite tröttsam. Jag vet inte hur många gånger vi har diskuterat detta med privatiseringar i parallella debatter.

Om en anläggning inom idrottens område inte fungerar speciellt tillfredsställande, ja, då kanske man ska pröva att upphandla den verksamheten och se om någon annan kan driva den bättre. Om en förening är väldigt angelägen om att ta över en verksamhet någonstans, ja, då kanske vi ska låta dem göra det.

Vad jag vänder mig emot är det ideologiska i det hela. Man har bestämt sig för att ett visst antal anläggningar ska upphandlas under den här mandatperioden, oavsett hur det ser ut på de olika anläggningarna. Det är fråga om ideologiskt motiverande upphandlingar. Det är det som vi vänder oss emot.

Anförande nr 113

B a r r y A n d e r s s o n (s): Herr ordförande, ledamöter! Billy Ösths anförande var rätt fantastiskt, tycker jag. Han säger nu att man ska upplåta marken, men jag vet inte riktigt vad Billy menar. Menar han att man ska ge bort marken eller att man bara ska upplåta den?

Från den borgerliga sidan svarade man på en motion från Billy Östh om två arenor för Djurgården och Hammarby. Men nu handlar det om fyra arenabyggen. Jag läste senast i tidningen i går att AIK kanske inte kommer att spela på den nya arenan. Då ska de också ha privata finansiärer. Fotbollsförbundet ska ha privata finansiärer. AIK och Djurgården ska ha privata finansiärer. Då talar vi om, mina vänner, 3–4 miljarder. Samma målgrupp ska alltså finansiera fyra arenor. Det tror Billy Östh på, han som sitter både i Globens styrelse och i idrottsnämnden och känner till dagens förutsättningar för klubbarna och vilka ekonomier de har. De kommer kanske att ha 10–12 evenemang på sina arenor, och det ska man finansiera samtidigt som byggandet, driften och skötseln ska finansieras. Och från borgerligt håll tror man allvarligt att det kommer att fungera.

Herr ordförande! Jag bara önskar att man lyckas med det, för vi kommer inte att göra det, tyvärr. Därför kan vi inte gå ut och lova det. Men nu har högeralliansen lovat det, och jag hoppas att man kommer att kunna genomföra det.

Billy sade att han inte var någon bypolitiker. Förra gången lade ni undan pengar för projektering på Skarpnäcksfältet. Det tyckte jag var bra – vi ska inte missförstå varandra. Det är klart att medborgarna där ute ser fram emot det. Jag får ofta frågor om hur det går med badanläggningen. Medborgarna är angelägna om att få ett badhus. Jag tycker inte heller att man ska föra bypolitik. Men det är klart att jag blir lite orolig när dessa pengar är borttagna i den här budgeten. Nu säger du att man får väga det mot annat. Det tycker jag är bra. Men man måste också ta de människor som har förhoppningar på allvar.

Anförande nr 114

B i l l y Ö s t h (m): Det är klart att man måste vara lyhörd för vad medborgarna tycker. Där är du och jag helt överens. Folk vill ha anläggningar överallt och man vill inte ha bostäder någonstans. Vi ska försöka att ta vara på alla människors önskemål, men vi måste väga de olika projekten mot varandra så att det blir en bra lösning. Jag har inte sagt att vi inte ska bygga någonting på Skarpnäcksfältet, men vi får väga det mot andra saker.

Nu till arenorna: Är det en nackdel om föreningarna själva bekostar dem så att staden slipper gå in med ett antal hundra miljoner kronor? Jag förstår inte riktigt vad du menar. Det är klart att vi på olika sätt och vis ska hjälpa föreningarna, men vi har aldrig lovat att vi ska skänka bort marken gratis, det har vi aldrig lovat. Vi har sagt att vi på olika sätt ska försöka att hjälpa till, hur mycket och med vad får vi väl återkomma till sedan lite längre fram.

Anförande nr 115

B a r r y A n d e r s s o n (s): Jag har absolut ingenting emot ifall klubbarna själva kan bygga, driva och sköta arenorna. Men jag vet ju hur det är. Du vet också att ekonomin inte är tillräcklig för att driva en arena för 25 000 människor med 13 fotbollsmatcher per år. Det finns inte en klubb i hela världen som klarar det, inte ens Djurgården – vår klubb – skulle klara det. Det vet jag, och det är därför som jag är orolig. Det är därför som jag vill att staden ska gå in och hjälpa till.

Men i förvaltningens utlåtande, som du yrkade bifall till, står det ju att det är naturligt att klubbarna tar hela ansvaret – antingen på egen hand eller med privata finansiärer – för såväl byggande som drift, skötsel och försäljning. Det har du yrkat bifall till. Vi har yrkat avslag på det, för vi tror inte på idén. Vi tror att kommunen måste gå in och bygga. Det är det som skiljer oss åt. Jag önskar att du har rätt och att jag har fel. Tyvärr fungerar det inte på det viset, Bill.

Anförande nr 116

Borgarrådet S j ö s t e d t (fp): Det här var ju ett jätteintressant inlägg av Barry Andersson. Han konstaterade två saker som var nyheter i varje fall för mig. Den ena var att sossarna inte tänker verka för att det byggs några arenor över huvud taget i Stockholms stad därför att staden ska damma av sitt gamla förslag som ingen människa vill ha, nämligen Billströms mångmiljardarena. Vi ska alltså slakta Slakthusområdet och lägga alla pengar på en arena. Barry säger att staden ska bygga arenorna. Varför har ni då inga pengar till det i ert budgetförslag?

Den andra saken handlade om Skarpnäcksfältets bad. Socialdemokraterna har samma investeringsbudget som vi, och det är jättebra. Vi kommer inte ha råd att bygga Skarpnäcksbadet nästa år. Men det tänker tydligen sossarna göra, och då är jag intresserad av att höra: Vad faller då bort? Vad är det som inte ska genomföras nästa år eftersom ni ska få plats med ett bad för 150 miljoner inom nästa års investeringsbudget?

Anförande nr 117

B a r r y A n d e r s s o n (s): När det gäller badet, Madeleine Sjöstedt, ställde jag bara en enkel fråga eftersom det var borta ur er budget. Vi har inte sagt att vi ska bygga. Jag ställde frågan om vart det hade tagit vägen och fick svaret att man kommer att göra en avvägning. Det nöjer jag mig med.

Jag har inte sagt ett dugg om någon stor arena. Det är min och vår vision. Men nu ska Fotbollsförbundet bygga arenan. Och jag har från talarstolen sagt ett flertal gånger medan du har suttit i salen: Den dag Fotbollsförbundet bygger arenan, då lägger vi ned. Men låt oss se om den arenan kommer till stånd.

Ni stod utanför Stadion och delade ut flygblad där det stod: Rösta på Folkpartiet så bygger vi en arena till Djurgården. Uppfyll det löftet först! Sedan ska vi återkomma till vår arena som vi inte har lovat någonting om. Om du läser våra reservationer och budgetar finns det inte med någon stor arena tack vare att Råsunda ska bygga en arena. Men jag ska be att få återkomma i den frågan senare.

Anförande nr 118

P e r A n k e r s j ö (c): Herr ordförande, fullmäktige! Idrottsdebatten i Stockholm handlar ofta om stora kommersiella intressen och indirekt föreningar som är starkt förankrade i innerstaden. Det är fotbollsarenor hit och fotbollsarenor dit.

Vi har i Centerpartiets budgetförslag för 2008 fokuserat mer på ytterområdena. Det gäller inte minst vår satsning på jobb inom företagande. Planerna och ambitionerna för Järvalyftet är också någonting som vi stöder. Vi ser att själva Järvafältet spelar en stor roll för aktiviteter som en brygga mellan bostadsområdena där.

Centerpartiet anser att Järvafältets karaktär av att vara ett aktivitetsfält borde stärkas. Det är ett kulturresevat, och kultur bygger på mänsklig verksamhet. Fältet ska vara både natur och mänsklig verksamhet på samma gång.

Därför föreslår vi att staden ska göra slag i saken när det gäller det utomhusbad som har diskuterats fram och tillbaka i många år.

Förutom Järvalyftet kommer området runt fältet att påverkas av investeringar som främst gynnar dem som inte bor där. Jag pratar om utbyggnaden av E 18 och Förbifart Stockholm. Det är inte mer än rätt att några byggmaskiner arbetar också för att skapa nytta för traktens ungdomar samtidigt som man förändrar Järvafältet till ett aktivitetsfält. Det kommer förstås att kosta pengar, men liksom andra investeringar i området har vi inte råd att inte satsa på Järvafältet och de människor som bor runt fältet.

Anförande nr 119

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Idrott är fantastiskt. Jag älskar verkligen att stå vid sidan av plan och följa mina barn och barnbarn på de fotbollsmatcher som jag går på nästan varje söndag och ibland på flera matcher på samma dag. Det är klart att visst känner man lite spring i sina egna ben när man ser kampen och lagandan ute på planen. Särskilt roligt är det att lagsporterna har ökat så mycket bland tjejerna.

Men särskilt imponerad är jag ändå av den enorma mängd föräldrar som finns runt omkring och i alla våra idrottsföreningar. Vecka efter vecka, år ut och år in samlar de sina ungdomar till träningar och till matcher. De far runt i staden, satsar egna pengar och verkligen brinner för den uppgift som de har och som ibland varar bara under några korta år, men det är betydelsefullt framför allt för de ungdomar som de tar hand om. Tänk, om vi fick se det engagemanget mer i det civila samhället! Det skulle betyda mycket för hela samhället.

Särskilt roligt är det att vi i vår budget lyfter fram vikten av satsningen på just barn och ungdomar. Det handlar om hallar, konstgräs och möjlighet att utnyttja anläggningarna året runt. Det handlar också om att se de enskilda mindre föreningarnas möjlighet att utvecklas.

En grupp som är särskilt viktig när det gäller idrotten är funktionshindrade barn och ungdomar. Det har nu tagits fram ett underlag för hur vi ska kunna satsa på dem så att de ska kunna delta i våra hallar och vid våra idrottsarenor genom projektet *Spindeln i nätet* som just nu arbetas fram med stor entusiasm.

Integrationen mår också bra av idrotten. På våra planer och i våra hallar möts ungdomar över gränserna. Det leder också till att föräldrarna lär känna varandra genom det gemensamma engagemanget i idrottssammanhang. Då blir inte barriärerna lika stora när man sedan ska ta nästa steg för att mötas vid sidan av idrottsplatserna och idrottsplanerna.

Sammantaget har idrotten naturligtvis också betydelse för folkhälsan. Ju mer vi alla ser till att röra på oss, desto bättre kommer vi att må. Det är kanske därför som alltfler äldre lever friska långt upp i åldrarna. Därför är det roligt att vi också gör sådana satsningar runt om i staden med styrkelyft och träning i några lokaler som drivs i stadens regi.

Anförande nr 120

S t e f a n N i l s s o n (mp): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Precis som den borgerliga majoriteten och Ewa Samuelsson anser också vi i Miljöpartiet att möjlighet till idrott och friluftsliv handlar om livskvalitet och folkhälsa. Vi behöver röra på oss. Det är roligt. Regelbunden fysisk aktivitet förebygger sjukdomar, det vet vi.

Ur ett folkhälsoperspektiv är det väldigt viktigt att det finns möjligheter till ett rikt friluftsliv och fria ytor för spontanidrott, motion och lek. I vårt budgetförslag har vi därför satsat 5 miljoner för en friluftsplan och frilufts- och hälsoinformation.

Men för att befrämja dessa verksamheter måste man redan i stadsplaneringen skapa utrymme och förutsättningar för motion, idrott och friluftsliv i hela Stockholms kommun. Det gäller även de områden som ligger utanför kommungränsen men som kommunen äger. Där ligger vår stora kritik mot de borgerliga partierna på det här området. Successivt inkräktar ni på dessa grönområden och därmed minskar ni på möjligheterna till friluftsliv och spontant motionerande.

Anförande nr 121

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Jag vet inte vem som hindrar Stefan från att röra sig eller springa i skogarna som ligger utanför Stockholms stads kommungräns.

När det däremot gäller stadsplanering får man vara vis av skadan av det som hände när man planerade för Södra Stations-området då man glömde detta med idrott och möjligheten att röra på sig. Det är klart att vi tar med oss det nu när vi planerar för de nya stadsdelarna vid Norra Station och Djurgårdsstaden.

Anförande nr 122

L i l i a n F a l c k b ä c k (s): Ordförande, fullmäktige! Fysisk aktivitet är bra för människor även för äldre. Det var ju tur att du till sist, Ewa, sade någonting om de äldre. Jag trodde inte att du skulle göra det.

Verksamheten ska vara tillgänglig för alla, står det i alla papper. Jag vill tala om min sport framför andra, och det är boule. Den passar både unga och gamla. Vi pensionärer är väldigt aktiva med det. Jag är bland annat gammal svensk mästare, om ni inte visste det förut.

Vi pensionärer är väldigt aktiva. På sommaren spelar vi boule på grusplaner i parker. Vi anordnar turneringar i stadsdelarna. Vi åker till Åland och spelar landskamp, vilket vi inte är så duktiga på. Men på vintern är det värre. Då behövs det fler möjligheter att spela inomhus.

När man bygger om skolor eller andra lokaler kan man satsa på att bygga några boulebanor. Pensionärsorganisationerna kan vara ansvariga för skötseln. Därför föreslår vi socialdemokrater höjda bidrag till föreningslivet. Det viktiga är att priset är överkomligt.

Det finns inomhusbanor i Liljeholmshallen, och där brukar vi spela boule. Men det behövs flera inomhusbanor i ytterstaden, särskilt i södra förorterna. På det sättet får ni se fler pigga och friska både äldre och yngre.

Bifall till det socialdemokratiska förslaget!

Anförande nr 123

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Det är roligt att du tar upp det här med boule, Lilian. Det är också någonting som diskuteras nu när vi ser över våra äldreboenden runtom i staden. Vi ska bygga vidare på hälsoträdgårdar i anslutning till dessa.

Jag väntar faktiskt på att bli inbjuden till en bouleturnering. Jag har sett att det spelas mycket här tvärs över gatan, men jag vet inte vad det är för förening. Men om du har möjlighet så inbjud mig gärna till en bouleturnering!

Anförande nr 124

L i l i a n F a l c k b ä c k (s): Det är Kungsholmen pensionärsförening som spelar där. Jag utmanar gärna dig på en singelmatch.

Anförande nr 125

Åsa Hagelstedt (v): Som vi hör kan idrott vara både mysigt, roligt, trevligt och fostra en god anda. Tyvärr vet vi att det inte alltid är så. I Vänsterpartiets budget har vi tagit upp problemen med diskriminering inom idrotten.

Jag är en av dem som går ganska mycket på idrott, framför allt på fotboll. Särskilt när jag går på herrmatcher är det inte alltid jag vet om jag vill fortsätta att gå på dem därför att det förekommer en sådan fruktansvärd jargong. När det går dåligt hänvisas det till att man spelar som kärringar, bögar eller också kallas domaren för hora. Det är ett fruktansvärt språk, men jag måste säga att det är bättre på damfotbollen.

Därför gläder det mig att man från borgarna i budgeten vill satsa på att arbeta mot diskriminering och att man ska kräva det för att betala ut bidrag. Jag tänkte fråga Madeleine Sjöstedt om vi kan göra gemensam sak över partigränserna och vara riktigt hårda mot diskriminering. Innan det blir några nya arenor för Hammarby och Djurgården bör vi vara stenhårda och säga att vi inte accepterar ett sådant språk. Man behöver sila snacket överallt inom idrotten.

Anförande nr 126

Borgarrådet Sjöstedt (fp): Det där är en kamp som jag med nöje för. Det är en strikt manlig företeelse att man måste supa, slåss och skrika okvädningsord åt varandra när man går på fotboll. Det är få kvinnor som beter sig så. Jag tar gärna den diskussionen.

Tillsammans med mina alliansbröder har jag initierat inrättandet av en grupp som ska arbeta med de bråk som ofta förekommer med anledning av fotbollsmatcher. Jag hoppas verkligen att vi ska kunna bedriva en väldigt kraftfull politik på det här området. Det är helt oacceptabelt att man inte ska kunna gå på sportevenemang utan att riskera liv och lem.

Anförande nr 127

Borgarrådet Samuelsson (kd): Tack, Åsa, för att du tog upp den här diskussionen! Det verkar vara som att slåss mot väderkvarnar när det gäller vad som händer runt om på våra idrottsläktare. Det är inget nytt att vi behöver ta tag i det här. Det har pågått under flera år, och många har velat förändra verkligheten. Jag tror att det handlar om enighet här, och att många vågar säga ifrån. Jag noterade med tacksamhet att Lars Ohly på en match häromdagen vågade resa sig upp på läktaren och säga ifrån när man bar sig illa åt.

R IV SKOLROTELN

Stadsdelsnämnderna: Pedagogisk verksamhet: Förskoleverksamhet, Pedagogisk verksamhet: Särskola, Pedagogisk verksamhet: Skola, Pedagogisk verksamhet: Skolbarnsomsorg, Utbildningsnämnden, Skolfastigheter i Stockholm AB (SISAB) Punkt 5, 16, 25)

Stadsdelsnämnderna: Pedagogisk verksamhet: Förskoleverksamhet, Pedagogisk verksamhet: Särskola, Pedagogisk verksamhet: Skola, Pedagogisk verksamhet: Skolbarnsomsorg

Anförande nr 128

Borgarrådet E d h o l m (fp): Herr ordförande, fullmäktige och åhörare! En modern skolpolitik kombinerar målinriktade satsningar med kunskapsreformer och ett återupprättat kunskapsideal. Stockholm ska mäta sig med omvärldens huvudstäder. Vi ska inte bara jämföra oss med våra grannkommuner. Man behöver inte gå långt tillbaka för att se ett helt annorlunda Stockholm och Sverige än i dag. När våra mor- och farföräldrar och deras generationskamrater var unga kunde de knappt föreställa sig vilka samhällsförändringar och vilka välståndsökningar de skulle få uppleva under sin livstid. Vikten av bildning och satsning på utbildning löper som en röd tråd genom resan från fattigt bondeland till rikt industriland.

Det finns ett starkt samband mellan livskvalitet och ekonomisk utveckling å ena sidan och satsning på utbildning å andra sidan. Då hette utmaningen industrialisering. I dag heter den globalisering. Svaret på utmaningen stavas utbildning, då som nu. Skolans huvuduppgift måste vara att förmedla kunskap – att ge sina elever goda förutsättningar för fortsatta studier och yrkesliv. Vägen dit går genom höga krav och förväntningar, genom tydliga mål och genom att våga utvärdera resultat både tydligare och oftare än vad som sker i dag.

Grunden för ett framgångsrikt arbetsliv eller högre utbildning läggs redan i grundskolan under de första skolåren. Skolan ska ge barn och ungdomar möjlighet att växa och förverkliga sina drömmar. Det är något som uppnås genom att utmana eleverna och genom att våga ställa höga krav. Men vad sänder det för signal till föräldrarna när deras barn kan – nej, faktiskt tillåts – gå nio år i skolan utan att uppnå grundläggande kunskaper i flertalet ämnen? Det går att lämna grundskolan utan att kunna läsa och räkna ordentligt. Ingen elev ska behöva lämna grundskolan utan tillräckliga kunskaper. Därför måste vi ha beredskapen och ge alla den hjälp och det stöd som behövs för att uppnå målen. I sista hand kan det innebära att de erbjuds ett tionde grundskoleår. Att bara skjuta problemen framför sig, årskurs för årskurs, löser inga problem. Utan en noggrann och regelbunden resultatutvärdering är det omöjligt att se vilka elever som når upp till kunskapsmålen och vilka som behöver stöd. Därför fortsätter vi i årets budget att inrätta fler kontrollstationer, alltid med en tydlig koppling till hur resultaten kan förbättras.

Vi återinför läsutvecklingsschemat. Vi inför skriftliga omdömen både i kunskapsutveckling och i social utveckling. Från nästa år utökas lässatsningen till att gälla ändå

upp till årskurs sex i stället för till trean, som det är i dag. Det är vår skyldighet att ge föräldrar och elever tydlig information om resultat och kunskapsutveckling.

På samma sätt som vi utvärderar eleverna ska vi även våga utvärdera skolorna själva. Men vi ska inte falla för frestelsen att låta tjänstemän och politiker detaljstyra skolan. Nu när ansvaret för grundskolan ligger på utbildningsnämnden är det vår uppgift att sätta upp mål och ramar och att våga följa upp resultaten. Makten över undervisningen ska vi lämna till lärare och till rektorer. Med den friheten följer så klart också ett stort ansvar. Därför är det viktigt att noga följa varje skolas resultat och inte bara de enskilda elevernas resultat.

Genom att sätta kunskapen i fokus och knyta an till den eminenta utbildningstradition som vi har i Sverige och genom att utmana och våga ställa höga krav kan vi här i Stockholm få en skola av världsklass. Med moderna kunskaps- och bildningsideal ska vi bli bäst i klassen också här i Stockholm. Därmed yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 129

C e c i l i a B r i n c k (m): Ordförande, fullmäktige! Snälla katten – tala om för mig vilken väg jag ska välja! sade Alice. Det beror på vart du vill komma, sade katten. Det bryr jag mig inte så mycket om, sade Alice. Men då spelar det ingen roll vilken väg du tar, sade katten. Så länge jag kommer någonstans, sade Alice. Men det gör du alltid, sade katten, bara du går tillräckligt långt.

Det är väl inte så många som läser *Alice i Underlandet* nu för tiden. I den socialdemokratiska skolan är väl knappast läsning av litterära klassiker eller läsning över huvud taget en prioriterad syssla. Den här replikväxlingen kan ändå stå som symbol för rätt mycket av vänsteroppositionens skolpolitik och skolbudget. Det enda man är på det klara med är nämligen att mer pengar ska till. Hur de ska användas diskuteras inte. Vilken väg som ska väljas är inte intressant, bara det är en väg och bara den leder någonstans så småningom. Det finns inga mål, ingen färdriktning och inga ambitioner, bara det finns något slags rörelse hit eller dit, upp eller ned – det spelar ingen roll.

Vilka problem det är som ska lösas med de ytterligare resurser utöver de drygt 230 miljoner extra som vi skjuter till för grundskolan och de ytterligare 40 miljoner vi skjuter till för gymnasieskolan vet jag inte, för det kan man inte utläsa ur oppositionens budget. I er värld kan alla problem lösas med mer pengar. Och det går dessutom av sig självt; får man bara mer pengar så ordnar sig allt. Så är det naturligtvis inte, och det vet säkert också oppositionen.

Vi satsar i den här staden mer pengar på skolan än nästan alla andra svenska kommuner. Det är bara två kommuner som satsar mer pengar än vi. Men vi är på 179:e plats när det gäller andelen elever som går ut med godkända betyg i alla ämnen. Detta sänder en rätt tydlig signal, nämligen att alla skolans problem inte kan lösas med mer pengar.

Det är vår uppgift som politiker att tala om hur vi vill att det ska se ut och staka ut en färdriktning, formulera målsättningar och formulera visioner för skolan. Till skillnad

från oppositionen har vi ett tydligt kunskapsfokus i vår politik. Vi anslår mer pengar, men vi talar också om hur vi vill att de ska användas. Vi höjer grundskoleschablonen och vi höjer gymnasieschablonen. Vi vill att skolpengen ska vara minst 70 procent av schablonen. Vi vill att kommunala och fristående skolor ska ha lika villkor. Vi ska genomföra en stor lässatsning i de lägre årskurserna, och vi gör särskilda satsningar på de fem första skolåren. Vi inför möjlighet till ett tionde skolår. Vi arbetar för en bättre arbetsmiljö och mot mobbning i skolan. Skolan är nämligen mer än trivsamt förvaring; en bra skola är det viktigaste vi kan ge barnen.

En bra skola är en skola som ställer krav. Den kravlösa flumskolan som vi har sett så mycket av under de senaste 35 åren är ett svek mot alla, i synnerhet mot de svagaste eleverna. Vår skolpolitik ger alla elever möjligheter att utveckla sina talanger, sina förmågor och sina önskningar. Vi vill ha en skola som bygger på kvalitet, på valfrihet och på mångfald. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 130

Borgarrådet M o g e r t (s): Ordförande, fullmäktige! Jag tror att jag vågar påstå att skillnaden mellan den borgerliga budgeten och det socialdemokratiska budgetalternativet ingenstans är så stort eller så tydligt som på utbildningsområdet. Det är en skillnad som ganska enkelt låter sig sammanfattas: Varje krona som ni vill använda till att sänka skatten vill vi satsa på skolan. Så enkel är faktiskt skillnaden. Ni sänker skatten. Vi satsar på barnen och skolan. Vi investerar i framtiden. Ni vill äta kakan nu.

Tror ni faktiskt inte att det genomsnittliga finansborgarrådet, som får ungefär 200 kronor mer i månaden med er skattesänkning, gärna skulle avstå dem om hon visste att varje krona gick till att göra hennes barns skola bättre? Och tror ni faktiskt inte att det genomsnittliga vårdnämnden också skulle avstå sina i runda slängar 30 kronor om hon visste att varje krona gick till hennes barns skolgång? Det är nämligen så det hänger ihop – trollerilåda eller ej. Det finns, hör och häpna, ett visst samband mellan intäkter och utgifter. Det finns ett samband mellan å ena sidan skattesänkningar, å andra sidan större barngrupper, färre specialpedagoger och nedlagda skolor. Och det finns ett samband mellan ökade resurser och mindre grupper i skola och förskola, ett ökat lugn i klassrummen och en praktisk möjlighet att satsa på en systematisk metod- och verksamhetsutveckling kring matematik, mot mobbning eller kring kulturen i skolan.

Det finns också ett ganska tydligt samband mellan ökade resurser och att skolorna i våra förorter får vara kvar. Till syvende och sist är det där det blir som allra tydligast. De hundralappar som jag och andra borgarråd får i sänkt skatt kommer att betalas bland annat med skolnedläggningar i Farsta, Husby och Rågsved. 153 miljoner ska ni spara på lokaler och administration. Det innebär sannolikt att ni måste lägga ned ett tiotal skolor i Stockholm.

Ordförande! Jag vill sluta där jag började. Alternativen är tydliga. Valet står mellan att sänka skatten eller att satsa på barnen och skolan, mellan att investera i framtiden eller att äta kakan nu. Människan är dömd att välja, sade Sartre. Det fick jag läsa i

min socialdemokratiska flumskola. I det här fallet är det ett ganska lätt val att göra. Bifall det socialdemokratiska alternativet!

Anförande nr 131

J o n a s E k l u n d (mp): Herr ordförande! Det handlar om utbildningsförvaltningen – denna nya centralstyrda koloss sedan borgarna drog in grundskolan till centralt styre i utbildningsnämnden. Politikerna i utbildningsnämnden sitter i sitt elfenbenstorn och har sina stängda möten. Mot bakgrund av hur skolan nu styrs i Stockholm är det inte konstigt att både rektorer och föräldrar känner att de inte har kontakt med den politiska ledningen för skolan i Stockholm. Eller är det kanske så att den politiska ledningen inte har kontakt med dem? Det är en svaghet som möjligen kan kompenseras med valfrihet och med individuellt inflytande i skolan för föräldrar och för elever.

Enligt både skollagen och läroplanen är demokrati, samarbete och medinflytande i skolan någonting alldeles centralt. Det finns många skolor där lärare, elever och föräldrar samarbetar på ett utmärkt sätt kring eleven. De behöver bli fler. Det behöver bli mer utrymme för föräldrainflytande i de låga klasserna och mer elevinflytande i de högre.

Vi har många friskolor i Stockholm, och det tycker vi i Miljöpartiet är alldeles utmärkt. Det behövs många olika pedagogiska alternativ som kan blomstra. Vi ska naturligtvis ställa de relevanta kraven på friskolorna. De ska ta emot alla elever, även dem med särskilda behov. I stort sett funkar detta ganska bra, men vi behöver hålla ögonen på det.

Jag går så över till att prata om förskolan. Det är ställt utom varje tvivel att barn i mindre förskolegrupper har en bättre social och intellektuell utveckling än barn i stora förskolegrupper. Under förra mandatperioden satsade vi målmedvetet på att minska grupperna. Den borgerliga oppositionen var på oss som iglar hela tiden för att vi skulle uppfylla vårt vallöfte om att minska grupperna. Vi minskade grupperna, och vi höll barnomsorgsgarantin i de allra flesta fall. I Enskede-Årsta, där jag satt i stadsdelsnämnden, höll vi den hela tiden.

Men de iglar jag nyss nämnde verkar ha tappat sugen, för nu handlar det inte om att minska barngrupperna längre. Nu ökar barngruppernas storlek i stora delar av staden. Nu tar man in fler barn i grupperna för att spara pengar i förskolan. Hur gick det då med engagemanget i förskolebarnens intellektuella och sociala stimulans? Det undrar jag. Miljöpartiet satsar 120 miljoner kronor utöver pris- och lönekomensation i förskolan för att fortsätta att genomdriva mindre grupper i Stockholms förskolor.

Anförande nr 132

I n g e r S t a r k (v): Ordförande, fullmäktige! Sprida ungarna för vinden eller skolan mitt i byn? Det är en avgörande fråga för hur våra barn och ungdomar ska lyckas i skolan och få möjlighet att följa sina drömmars mål. Skolan mitt i byn handlar om en skola för alla och ett samhälle som håller samman. Där ser vi barnen och ungdomarna, och ett samarbete mellan skola och socialtjänst utvecklas. Barnens skolväg är kort, och den goda sociala kontrollen utvecklas.

Skolan är hela samhällets angelägenhet – inte en individuell. Högeralliansens skolpolitik bygger på att inflytande och valfrihet handlar om att flytta vidare till nästa skola när man är missnöjd i stället för att använda sitt demokratiska inflytande till att tillsammans med andra förändra och förbättra.

Talet om nedläggning av kommunala skolor, avknoppning och utmaningar har skapat stor osäkerhet hos elever, föräldrar och skolpersonal. Vi har för mycket lokaler i förhållande till antalet elever, sägs det. Men vad menas? Samtidigt som kommunala skolor läggs ned får alla fristående alternativ klartecken. Om problemet är för mycket lokaler och för få elever borde det inte vara så.

Vi vill ha en inkluderande skola med engagerade vuxna som har höga förväntningar och rimliga krav, ett arbetssätt som är anpassat och uppföljningar efter elevernas förutsättningar och behov som skapar ett engagemang och en lust att lära hos eleverna. I kontrast till vår skolpolitik står er skolpolitik som sprider ungarna för vinden. Anonymiteten breder ut sig, och det enda inflytandet föräldrar och elever har är att rösta med fötterna.

Vi satsar 193 miljoner mer än majoriteten på grundskolan. I den summan ingår 4 miljoner på ökad skolpliktsbevakning. Vi vill inte se fler nedlagda kommunala skolor i Farsta, i Husby och i Rågsved. Vi gör en riktad satsning på de avgörande första fyra åren med 35 miljoner. Jämställdhet måste bli en utvecklings- och kvalitetsfråga. Jämställdhetspedagogerna måste finnas kvar. Skolans uppmärksamhet är livsviktig när det gäller tidiga insatser för barn och ungdomar som lever ett hedersrelaterat liv. Vi satsar 14 miljoner i riktade satsningar till jämställdhetspedagoger och kulturarbetare i skolan.

Vi satsar på skolan, säger alliansen. Samtidigt larmar rektorerna och säger: Pengarna räcker inte! Vi kan inte betala! Det blir inget lärarlyft, inga specialpedagoger och nedlagda skolor. Hur försvann pengarna?

Lotta Edholm! Skolan måste tillbaka till stadsdelsnämnderna där man kan fördela resurserna efter lokala behov och göra samordningsvinster. Vänsterpartiet vill tillsätta en kriskommission för skolan. Krisen är nämligen ett faktum. Vårt skolsystem befinner sig i fritt fall. Bifall till Vänsterpartiets reservation!

Anförande nr 133

Erik Sjöttner (kd): Ordförande, fullmäktige! För de allra flesta barn och ungdomar är skolan någonting positivt. Där erövrar man nya kunskaper. Där umgås man med sina kompisar och skaffar nya kompisar som kanske varar för resten av livet. De val man gör påverkar hela ens framtida yrkesval. De flesta kan också se tillbaka på sin skolgång som någonting positivt och en lärorik period i ens liv.

Det finns dock en grupp elever som inte har samma bild. För dem karakteriseras verkligheten snarare av otrygghet, av rädsla och av olust att lära sig. För dem handlar skolan snarare om hur man ska undvika lektioner och hur man under rasten ska undvika sina så kallade klasskamrater. För mig är det oerhört viktigt att skolan ser de här barnen, att skolpolitiken har sin utgångspunkt i att varje elev ska känna trygghet och lust att lära och att varje elev har en skola att längta till.

Skolpolitiken har onekligen lyckats forma en skola som passar de flesta elever. Men man har varit rädd att ställa krav och att följa upp elever så tidigt som möjligt med hänvisning till att det skulle skapa en sorteringsskola. Jag är helt övertygad om att det är det motsatta som gäller.

Att upptäcka elever i tid är att bry sig om de mest utsatta eleverna. Därför måste vi hitta verktyg som möjliggör att vi så tidigt som möjligt upptäcker elever med särskilda behov men också elever som vill och kan mer än vad läroplaner och kursplaner kräver. Något är fel när det individuella programmet, som kom till som ett slags sista utväg för de elever som inte klarade av de nationella programmen, nu har blivit ett huvudspår och ett huvudalternativ i svensk gymnasieskola, också i Stockholm.

Nu gör vi i budgeten en särskild läs- och skrivsatsning under de första skolåren. Vi kommer att göra det möjligt att få skriftliga omdömen redan från år 1. Lärlingsprogrammen kan äntligen efter många års motstånd från Socialdemokraterna och Vänsterpartiet nu införas. De kommer att bli en möjlighet för de elever som inte klarar av de teoretiska kraven. Vi tydliggör också arbetet med värdegrunden, som är så viktig för att skapa en trygg skola. Det är viktigt att regler finns på varje skola och även sanktionsmöjligheter – vad inträffar när någon överträder reglerna? Vuxenvärlden har ett ansvar för att förmedla normer och värderingar, rätt och fel.

Jag vill ha en skola med både kunskap, trygghet och arbetsro. Jag tycker att den här budgeten tar ett antal steg på den vägen. Bifall till kommunstyrelsens yrkande!

Anförande nr 134

C e c i l i a Ö n f e l t (c): Ordförande, fullmäktige och radiolyssnare! Det handlar om valfrihet. Centerpartiet vill se en radikalt ökad valfrihet både inom grundskolan och inom förskolan. Inom förskolan vill vi ha en gemensam kö för alla typer av förskolor – både fristående, enskilda och kommunala – så att man kan se om man får en plats på det ställe där man faktiskt vill ha en plats. Vi tror nämligen att föräldrarna själva kan välja plats till sina egna barn. Det är meningen att förskolorna ska kunna profilera sig genom olika inriktningar – till exempel Ur och Skur, särskild kost, genus, språkutveckling eller miljö.

Barnomsorgsgarantin är en viktig pusselbit i småbarnsföräldrars liv. Det är en pusselbit som kan få vardagen att gå ihop. Föräldrar måste kunna lita på besked om förskoleplats. Vi är öppna för att utreda kompensation till de familjer där vi inte har kunnat hålla vad vi har lovat.

Det är viktigt att staden ser möjligheterna i de privata utförarnas kapacitet och kan bjuda in till samtal kring planering av nya förskoleplatser i stället för att staden själv ska börja bygga nya, dyra byggnader eller ställa upp baracker och paviljonger som i många fall är en oinspirerande och farlig miljö som tar värdefulla grönytor i anspråk. Med en bättre samordning ser Centerpartiet stora effektivitetsvinster.

I samband med årliga miljökontroller vill vi att det sker mätningar av partikelhalter kring förskolor liksom vid lågstadieskolor. Vi är helt säkra på att föräldrar vill veta vad deras barn andas in.

Jag går nu över till att tala om grundskolan. Efter omorganisationen av utbildningsförvaltningen krävs det nu arbetsro för skolledare, lärare och elever. Fokus är på ökad måluppfyllelse och höjd verksamhetskvalitet. I den nya organisationen finns det stor möjlighet att samverka mellan olika skolor kring lokala behov. I valrörelsen föreslog Centern att lokala skolråd för kommunala och fristående skolor skulle inrättas. Det förslaget är nu högaktuellt.

Centern vill ha en totalt målstyrd skola där varje elev får den tid och det stöd som hon eller han behöver för att nå kunskapsmålet. Varje barn har rätt att lära sig läsa, skriva och räkna. Grunden är att utveckla en ny läsförståelse så att man till exempel kan ta del av en vanlig dagstidning eller till och med ett så krångligt dokument som kommunens budget.

Alla barn har rätt att varje dag utmanas i sitt tänkande. Skolan måste möta alla barns behov, även särskilt begåvade barns behov i till exempel elitklasser. Bifall till kommunstyrelsens förslag till budget!

Anförande nr 135

J o h a n n a S j ö (m): Ordförande, ärade stockholmare! Jag ska tala om en del av skolan som sällan får den uppmärksamhet den förtjänar, nämligen särskolan. Särskolan som egen skolform utgör just det som bäst kan tillvarata särskolemässiga elevers behov. En liten, särskild undervisningsgrupp med en egen läroplan är ofta garanten för individuellt anpassad utbildning. Det ger också bättre möjligheter att säkra den specialkompetens som krävs för undervisning i särskolan.

Barn, ungdomar och vuxna med utvecklingsstörning tillåts i särskolan att få den kunskap och den omsorg de behöver. De får arbeta i sin egen takt och undervisas tillsammans med elever som också har begåvningshandikapp. De kan få en undervisning som just de har förmåga att tillgodogöra sig. De har också rätt att känna sig jämförda och ha en gemenskap med andra elever med likartade behov. Personalen kan ha den specifika kompetens som krävs för att möta just dessa behov.

Integration i vanlig grundskoleklass är tyvärr ofta tvärtom. Det blir segregation men i samma lokaler. Det är inte en utveckling som gagnar eleverna. Det finns säkert exempel på hur integration av grund- och särskoleelever har fungerat acceptabelt, men de flesta exemplen avskräcker. Framför allt gäller det att se varje barns behov och att inse att de allra flesta särskolemässiga barn behöver få en egen skolgång i en egen särskola. Det är långt bättre än att leva i utanförskap invid en grundskoleklass.

Särskolan som egen skolform bör därför säkerställas och inte offras på enhetsskolans altare. Jag skulle helst se att vi inte behövde ägna tid åt att diskutera eller försvara särskolans rätt till existens. I stället borde vi kunna ägna tiden åt att diskutera kvaliteten i särskolan. Det finns nämligen en del att göra där också. En del uppföljningar visar att fokus ibland har legat lite väl tungt åt omvårdnadshållet snarare än på utbildning. Ibland visar det sig att elever i särskolan inte får undervisning i alla de ämnen som de skulle kunna tillgodogöra sig. Det är viktigt att särskolans elever får en så allsidig utbildning som ett modernt vuxenliv kräver och att elevernas individuella förutsättningar verkligen tas till vara. Kvalitet och valfrihet är minst lika viktigt för den här gruppen av elever och föräldrar som för andra i vår stad.

Anförande nr 136

S u s a n n a B r o l i n (v): Johanna Sjö! Vi är nog många som är eniga om att särskolan måste säkerställas. Problemet är bara att det också behövs ekonomiska resurser för att kunna garantera kvaliteten. Ni gör allmänt minskningar.

Er budget går också in i grundskolorna. Tidigare erfarenheter från exempelvis Nacka visar att skolorna prioriterar den andra grundläggande verksamheten, och att det blir särskolan som blir förlorare. Ni tar inte upp hur detta ska säkerställas, och det är ett problem.

Ett annat problem är kvaliteten, som du pratar om. Det behövs kompetent utbildad personal även när det gäller elevassistenter och personliga assistenter. Ni har ingenting för att fortbilda dessa, som många gånger inte har någon utbildning alls. Det är barnen som blir lidande.

Anförande nr 137

J a n V a l e s k o g (s): Ordförande, fullmäktige! Man kan konstatera att Folkpartiet och majoritetens skolpolitik i Stockholm har börjat med ett stort fiasko. I år har resurserna minskat i de flesta skolor. På Norrmalm, till exempel, har många lärare fått sägas upp och lämna skolorna. Även frukt till mellanmål till barn i de lägre åldrarna har dragits in på en del skolor.

De flesta rektorer är mycket besvikna på den här politiken, visar olika undersökningar. På förra fullmäktigesammanträdet tog jag upp frågan om orsakerna till detta. Då lovade borgarrådet Edholm att det skulle utredas eftersom man har lovat stadsdelsnämnderna detta. Men jag kollade i morse, och inga utredningar om orsakerna till det här pågår, kan jag tala om. Borgarrådet har alltså en del att göra för att få en sådan utredning genomförd.

Skiljandet av skolan från stadsdelsnämnderna är ett annat fiasko. De flesta rektorer tycker att det tidigare samarbetet fungerade utmärkt. Stadsdelsnämnderna överförde oftast mer pengar till skolorna. På Norrmalm fördes det över mer pengar till skolorna under tre av fyra år. Man kunde också göra omfördelningar, vilket kanske i sig är en av orsakerna till att resurserna har minskat så mycket som de har gjort i årets budget.

Genom detta att man förde över skolan till en central utbildningsnämnd ökar också riskerna för problem i skolan för de barn som får det svårare att få hjälp av socialtjänsten. Olika stuprörsorganisationer för skolan och socialtjänsten kommer att försämra situationen för de mest utsatta barnen. Barnen och framför allt ungdomarna riskerar att hamna mellan stolarna, vilket kan leda till att fler ungdomar kommer att ägna sig åt både missbruk och våld innan samhället reagerar. Vi har ju en del otrevliga exempel i närtid.

Vår lösning är att stärka skolornas lokala arbete och öka förankringen genom att överföra dem till stadsdelsnämnderna. Den här budgeten innebär troligtvis ingen förstärkning. Vi vet inte hur lönetalen exakt kommer att bli på lärarsidan, men i bästa fall blir det åtminstone inte någon försämring. Men troligtvis blir det även så. Vi får återkomma till den frågan.

Med tanke på de många vallöften som har getts det senaste valet om satsningar på skolan där vi nu kan läsa av resultatet i år och troligtvis nästa år är det en beklämmande läsning. Det är verkligen att beklaga för alla de föräldrar som har barn i Stockholms skolor att utvecklingen har tagit den här vändningen. Med detta yrkar jag bifall till Socialdemokraternas reservation.

Anförande nr 138

C e c i l i a B r i n c k (m): Det faktum att man har sagt upp ett stort antal lärare på Norrmalm kom som en överraskning för ordföranden i Norrmalms stadsdelsnämnd, som sitter här bredvid mig. Men jag antar att Jan Valeskog kan upplysa henne och mig om exakt vilka det rör sig om.

Med tanke på vilka förskräckliga katastrofer som har inträffat med skolan i Stockholm på ett halvår, och inte ens det – utbildningsnämnden tog inte över ansvaret för grundskolan förrän den 1 juli – kan man fråga sig hur bra du tyckte att det funkade innan dess, Jan Valeskog. Hur lyckades man lösa alla de problem som skolan har – som Skolverket påpekar i sina inspektionsrapporter och som även våra egna skolinspektörer påpekar – medan ansvaret för grundskolan fortfarande låg kvar på stadsdelsnämnderna?

Det faktum att somliga stadsdelsnämnder använde skolan som budgetregulator och plockade pengar från den för att lägga på andra verksamheter – tycker du att det var en bra lösning? Jag förstår att man på de ställena är lite sur för att man inte kan göra det längre. Men det är fullmäktige som anslår pengar till skolan, och vi har rätt att ha koll på vart de pengarna går och att de går till det som vi vill.

Anförande nr 139

J a n V a l e s k o g (s): Det är mycket enkelt för mig att visa hur många lärare det var. Min egen son förlorade en av lärarna i en förstaklass på Gustav Vasaskolan, och det finns många fler lärare som fick lämna skolan. Det är ganska känt på Norrmalm. Det vore intressant att veta orsakerna. Vi har ju sett flera tidningsartiklar om detta och om hur mycket sämre det blev i år med ekonomin på stadens skolor.

Vi känner inte till alla orsaker, men en orsak är naturligtvis att man har flyttat skolorna från stadsdelsnämnderna därför att de oftast överförde extra resurser. Det gjorde vi på Norrmalm under tre år av fyra. Detta är helt omöjligt. Man kan dessutom inte ta hänsyn till olika behov som olika skolor har i en och samma stadsdel. Den lokala kostnaden blir mycket sämre.

Med tanke på hur det har fungerat under de här åren med socialtjänsten och skolan som har suttit vägg i vägg med varandra på stadsdelsnämnderna har man mycket lättare kunnat ta tag i problem med elever på olika skolor. Man har kunnat göra insatser mycket lättare när kunskapen har funnits så nära. Nu har det skapats en stor gigantisk byråkrati och en central utbildningsnämnd där avståndet både till skolorna och till socialtjänsten är längre än någonsin. Det är oerhört allvarligt.

Anförande nr 140

Borgarrådet E d h o l m (fp): Herr ordförande! Jag var lite glad i den där interpellationsdebatten, för jag hade läst ert budgetalternativ lite slarvigt och trodde ett tag att ni hade gett upp motståndet mot att ha skolan under en central nämnd. Men Socialdemokraterna vill fortfarande att stadsdelsnämnderna ska ha ansvaret för skolan.

Det förvånar mig storligen, framför allt efter den våldsamma kritik som Skolverket riktade mot just ledning och styrning av grundskolan i Stockholms stad. Det var till och med så att vi när Skolverket kom med sin kritik som argument kunde säga: Jo, vi vet, men vi ändrar den här styrningen av skolan nu och det kommer att bli bättre. Det var precis det som Skolverket också efterfrågade i sin kritik av Stockholms skolor. Skolverket konstaterade att det fanns stadsdelsnämnder där ledamöterna knappt ens var medvetna om att de faktiskt var styrelse för grundskolan i Stockholm. Jag menar att detta är en orsak till att vi har haft 18 olika sorters skolpolitik i den här staden.

Anförande nr 141

J a n V a l e s k o g (s): Det låter ju allvarligt att det fanns personer i stadsdelsnämnderna som inte visste att de var styrelse för skolorna. Det gällde åtminstone inte den förra majoritetens ledamöter; det kan jag intyga. Möjligtvis kan det vara ett uttryck för viss självkritik därvidlag.

Att det skulle vara en våldsam kritik från Skolverket kallar jag för en våldsam överdrift. Det är ingenting som vi har sett i stadsdelsnämnderna. Men om det nu skulle stämma och det skulle ha funnits en kritik som skulle vara allvarlig kan man undra hur Skolverket då skulle resonera i dagens läge. Nu kan man ju konstatera att resurserna minskar till skolorna. Det finns inte några som kan tillföra extra resurser till skolan längre. Det finns inte längre någon som kan göra extra insatser där det behövs på vissa skolor. Skulle det vara bättre? I så fall finns det nog skäl för Skolverket att se över den här organisationsformen igen. Jag är säker på att det är den slutsatsen man kan dra och att den undersökningen i så fall kommer att vara betydligt mer negativ.

Anförande nr 142

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Ordförande, fullmäktige! Tiden när det enbart handlade om att barnomsorg – för då hette det barnomsorg – var något som skulle finnas för att föräldrarna måste jobba är för länge sedan förbi. Tiden när mammorna – för då var det alltid mammorna – skulle ha dåligt samvete för att de inte var hemma och tog hand om sina barn är också för länge sedan förbi. Den tiden är och ska för alltid vara förpassad till de sälla jaktmarkerna.

Svensk förskola är unik. Det finns ingen annan verksamhet som erbjuder barn så goda möjligheter att i en trygg och lekfull miljö lägga grunden för ett livslångt lärande. I dag går nästan 43 000 barn i förskola i Stockholm. Vi i Folkpartiet är mycket glada över att andelen barn som går i förskola ökar.

För oss är det en självklarhet att förskolan ska ha klara mål för barns pedagogiska utveckling. Eftersom språk och kunskapsinhämtning hör tätt ihop spelar förskolan en

viktig roll i alla barns språkutveckling, men alldeles särskilt om modersmålet inte är svenska. Utveckling med kvalitet kräver ett pedagogiskt ledarskap, och därför är det mycket viktigt att andelen förskollärare ökar. En ny förskoleplan med tydliga mål ska tas fram.

Kvaliteten i Stockholms förskolor är god. Det är få kommuner i storstadsområden som satsar så mycket på förskolan som Stockholms stad. Det föds många barn i Stockholm, och det är jätteroligt. Det känns mycket bra att vi nu kan konstatera att precis alla stadsdelar uppfyller barnomsorgsgarantin under den här hösten. Det har inte hänt förut; det vill jag påpeka. Men det gäller att inte slå sig till ro. Fler barn måste också betyda att vi fortsätter utbyggnaden. Skulle vi trots allt misslyckas ska föräldrarna kompenseras. Det utreds nästa år.

Även i förskolan ska det finnas alternativ att välja mellan. Redan i dag går en tredjedel av barnen i enskilt driven verksamhet. Det är viktigt med lika villkor. Den fortsatta utbyggnaden ska ske både inom kommunal och enskilt driven verksamhet. Förskolepeng införs den 1 juli. Vi förbättrar också servicen till föräldrarna. Nästa år inrättas en gemensam förskolekö för hela staden. Då blir det möjligt att gå in på nätet hemifrån, läsa om förskolorna, välja alternativ och ställa sina barn i kö när som helst på dygnet. Där kan man sedan följa sin köplats och slipper passa telefontiden för att ringa köassistenten i stadsdelen.

Vi satsar på en förskola i världsklass för Stockholms allra yngsta medborgare och för deras föräldrar. Med detta yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 143

S u s a n n a B r o l i n (v): Den tid då mammorna skulle vara hemma vid spisen är förbi, säger Ann-Katrin Åslund från talarstolen och inför vårdnadsbidraget i budgeten. Försök att lösa den knuten!

En annan sak man tar upp är att föräldrar ska kompenseras om man inte klarar av barnomsorgsgarantin. Det låter sympatiskt. Men det är ju samma minusbudget som ska finansiera kompensationen som i stället kanske skulle behövas till att bygga ut förskolorna och förskolornas kvalitet. När det gäller målen har jag skäl att återkomma.

Anförande nr 144

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): När det gäller vårdnadsbidrag ska det bli spännande att se hur det blir nästa år. Men det man tror är att det är de dagar som föräldrar redan i dag väljer att vara kvar hemma utan någon som helst ersättning för att förlänga tiden hemma med ett halvår eller så som man kommer att betala för.

Det sägs här att vi borde använda pengarna till att bygga ut i stället. Jag kan tala om att nästan varannan dag öppnas en ny förskoleavdelning i Stockholm under det här året. Jag kan också säga att det har betalats ut över 44 miljoner i stimulansbidrag för nya förskolor under året. Det behöver alltså inte vara något motsatsförhållande.

Anförande nr 145

J o n a s E k l u n d (mp): Om man lyssnar på Ann-Katrin Åslund låter det som om förskolan kommer att gå en blomstrande tid till mötes under det närmaste året. Jag undrar hur det då kommer sig att ni inte satsar några pengar för att fortsätta att minska barngrupperna – om nu förskolans kvalitet ska öka på det här viset. Kvaliteten kan öka, och det är helt klart bevisat att den ökar vad gäller barnens sociala utveckling om man har mindre barngrupper. Vi minskade barngrupperna konsekvent under förra året. Nu tar förskolorna, i alla fall i Enskede-Årsta och Vantör, in fler barn i grupperna igen för att klara sin ekonomi. Det är ett resultat av att det inte finns några pengar i budgeten för att minska barngrupperna. Varför inte?

Anförande nr 146

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Jag kan tala om att vi höjer schablonen. Som jag nyss sade har det redan till dags dato betalats ut 44 miljoner i stimulansbidrag under året till fler förskolor. Minskat barnavtal i grupperna stavar fler förskoleavdelningar. Det är precis det som det handlar om.

I Enskede-Årsta finns det tre grupper för småbarn där antalet överstiger 14. Det finns sju grupper för stora barn. Det är tre grupper av 84 och sju av 40. För de flesta barn överstigs det alltså inte, skulle jag vilja säga.

Anförande nr 147

A b e b e H a i l u (s): Ordförande! Jag undrar bara om Ann-Katrins allians har avsatt medel till föräldrar om man inte uppfyller garantin. Det gäller också barngruppernas storlek. Hur klarar ni budgeten?

Jag vill också ställa en fråga om den konsultrapport som finns om att lägga ned skolor i Stockholm. Vad tänker ni göra från Folkpartiet? Tänker ni lägga ned till exempel Akallaskolan, Dalhagsskolan, Husbyskolan och Bredbyskolan? Det är det jag vill fråga, och jag hoppas att du svarar.

Anförande nr 148

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): När det gäller skolor kanske vi kan återkomma i en senare fråga, för det här handlar ju ändå om förskolor.

I din stadsdel har man inte några barngrupper som överstiger 14 och 18 barn enligt den senaste tertialrapporten.

Vilka skolor som ska läggas ned och om de ska läggas ned är inte något som man beslutar här i fullmäktige i dag. Det har gjorts en lokalutredningsrapport, men det är inte samma sak som ett förslag. Utredningar görs hela tiden. Det är inte samma sak som beslut. Det trodde jag du visste, Abebe.

Anförande nr 149

R e g i n a K e v i u s (m): Ordförande och fullmäktige! Jag satt och funderade häromkvällen på hur förskolan skulle se ut om oppositionen hade makten. Jag funderade ett tag och kom fram till detta:

På den hypotetiska förskolan Kamraten skulle genusfrågor och solidaritet stå i fokus. Alla skulle ha gångavstånd till förskolan. Alla förskolor skulle vara kommunala. Mormor skulle få stå i kö till det kommunala äldreboende hon ville bo på, men närhetsprincipen skulle gälla för förskolan. Barnperspektivet skulle inte innebära att föräldrarna eller barnen skulle få välja förskolor. Alla förskolor skulle vara nästan likadana. Här skulle inga föräldrar få starta föräldrakooperativ eller lärare få starta friskolor. Så skulle de antagligen se ut om Vänsterpartiet fick styra.

Förskolan Röda fanan skulle arbeta aktivt med kulturfrågor. Just nu skulle man ha projektet Levande väggar på tapeten – ni förstår! Barnen skulle få ett kulturprojekt där de kunde få rita med färgkritor på väggarna. Förskolan Röda fanan skulle ligga mitt i byn. Men nu hade det ju startat så många nya stadsdelar med massor av nya stadsdelsnämndspolitiker, så det blev lite oklart var mitt i byn egentligen skulle ligga. Att det inte bodde så många barn i den här byn eller stadsdelen spelade inte så stor roll. Det viktigaste var att förskolan och skolan låg mitt i byn. Politikerna där tyckte också att det var viktigt att kommunen ”ser till att inget val riskerar att drabba barnens framtida möjligheter”. Det handlar alltså om att kommunen ska se till att det inte blir något val. Politikerna tyckte inte att det är familjerna eller barnen som skulle kunna bestämma, utan just kommunen. För visst vet kommunen bättre än föräldrarna? Så skulle det nog se ut om Socialdemokraterna fick välja.

På den nya förskolan Gröngölingen skulle alla barn ha ett varsamt förhållningssätt till naturen. Tyvärr ligger den nya förskolan mitt i ett industriområde, för politikerna kunde ju inte placera någon förskola i ett befintligt grönområde. Barnperspektivet tillvaratogs vid projekteringen, men det tog flera år innan förskolan kunde byggas eftersom man inte ville snabba på detaljplaneprocessen. Man kunde inte heller bygga i barnperspektivet enligt projekteringen, för barnen ville ha tinnar och torn. De ville ha runda fönster och rosa fasad. Men man ville inte snabba upp processen med detaljplanerna, och detaljplanerna var alltför reglerade. Så skulle det nog se ut om Miljöpartiet fick bestämma.

Vi borgerliga värnar valfriheten – valfriheten för familjen och för att familjerna själva ska få bestämma. Det är också därför vi inför en kommunal förskolepeng.

Anförande nr 150

Borgarrådet M o g e r t (s): Ordförande, fullmäktige och Regina! Jag vet inte vad det står i din kalender. I min är det 2007. Man behöver inte ha ett så där jättelångt politiskt minne för att komma ihåg hur det faktiskt var när den här sidan styrde. Då minskade vi fortfarande barngruppernas storlek. Då brydde vi oss fortfarande om att mäta barngruppernas storlek. Det är det som är den stora skillnaden nu. Det handlar inte i första hand om att vi byggde 400 nya avdelningar på fyra år utan att vi faktiskt systematiskt minskade grupperna med två barn per år.

Ni har till och med slutat att mäta. Ni har slutat att fråga hur stora grupperna är därför att ni inte har ambitionen att minska dem. Du glömde att nämna Blåmesen AB, där grupperna blir större och personalstyrkan mindre.

Anförande nr 151

R e g i n a K e v i u s (m): Jag blev förvånad över borgarrådet Mogerts replik. Det här är ju samma borgarråd som värnade om graffitin och om kulturen. Om vi ska prata barngrupper här är det viktigt att se en sak. Mitt inlägg handlade mycket om idéer – vad vill vi ha för innehåll i förskolan, hur vill vi att förskolan ska se ut och vilka ska få bestämma? När man pratar om barngruppernas storlek måste man även prata om lärartätheten. Det blir bisarrt ibland när vi slår på varandra och säger: Så här stora är grupperna! Så här små är grupperna! Men hur många förskollärare finns? Det viktigaste är att föräldrarna själva ska få bestämma vilken förskola deras barn ska gå på.

Anförande nr 152

S u s a n n a B r o l i n (v): Det är alltid trevligt med fantasi. Det kan man roa sig med länge. Men nu är det budgetdebatt och kanske inte alltid lika fantasifullt. Faktum är att skillnaden mellan hur det var när vi satt vid makten och hur det är när ni sitter vid makten är att det när vi satt fanns klara åtaganden för förskolorna, till exempel minskade barngrupper. Så sent som i dag kan man läsa i tidningen att om schablonbeloppet per barn inte höjs kanske staden får tänka om. Antingen får man tillåta större barngrupper eller sänka kravet när det gäller utbildad personal. Vad gäller för dig i den verklighet vi befinner oss i?

Anförande nr 153

R e g i n a K e v i u s (m): Jag skulle vilja säga så här: Det är inte vi som har en fantasibudget i alla fall. Jag tror att det är viktigt att fokusera på vad som görs i budgeten. De som lyssnar på radion nu eller tittar på webb-tv undrar nog vad de där politikerna pratar om. Jag tror att vi bör prata lite mer så att folk förstår. Vi bör prata om idéer och visioner i en budget som är verklig och som går att genomföra.

Jag kan till exempel nämna att vi inrättar ett gemensamt kösystem. Det fanns inte under förra mandatperioden. Man kan få se vilka förskolor man kan välja. Det finns mycket att göra. Jag skulle vilja säga att den här budgeten är otroligt verklig. Det är ingen fantasibudget.

Anförande nr 154

Borgarrådet M o g e r t (s): Ordförande och fullmäktige! Jag har inte kunnat undgå att märka att borgerligheten här i dag har trummat ut budskapet att det inte är mer pengar som behövs i skolan. Jag tycker att det är lite roligt, eftersom skolborgarrådet mig veterligen har kallat den här budgeten för en historisk satsning på skolan när hon har presenterat den i medierna. Jag tycker att det skulle kunna vara positivt. Jag tycker att det behövs en satsning på skolan.

Problemet är möjligtvis att hon sade exakt samma sak när hon presenterade förra årets budget. Och det var inte bara hon som gjorde det, utan också finansborgarrådet. När finansborgarrådet presenterade budgeten i Aftonbladet sade hon: Skolan är den stora vinnaren. Vi satsar 300 nya miljoner på skolan. En månad efter detta sade borgarrådet Edholm: Det här är en jättesatsning på skolan. Vi satsar 200 miljoner på skolan. Redan här började man ana visst oråd.

När signalerna sedan kom från skolorna blev det ännu större anledning till oro. Tomten missade visst oss, sade en rektor. Hur tänkte ni egentligen? skrev nio rektorer när de hade sett sin budget. En rektor blev så sur att hon tog sin Mats ur skolan. Hon sade: Det här går inte! Sedan gick hon.

Vi fick höra att det inte var något problem, för pengarna skulle komma under hösten, det vill säga ungefär nu. Men när vi ringde runt inför hösten till alla skolor med 7–9-verksamhet var inte det svaret – hör och häpna! Det var bara 3 skolor av 60 som upplevde att de hade fått lite mer pengar. 80 procent av skolorna uppgav att de hade fått mindre pengar, allt annat lika. Många av dem sade att de hade fått rejält mindre med pengar.

Detta hände trots att ni valde att ensidigt lägga ut lärarnas löner på 2 procent. Det här senaste gör att det finns en viss besvikelse – en viss berättigad besvikelse, skulle jag vilja säga – hos lärarkåren. Det finns också en revanschlusta och ett praktiskt behov av att kompensera sina löner 2008. Det gör att vi antagligen kommer att få ganska stora löneökningar när avtalet väl är klart. Det lär knappast bli ett sifferlöst avtal för lärarfacken en gång till, om man säger så. Det betyder i sin tur att de ganska höga schabloner som finns i majoritetens förslag till budget för grundskolan antagligen inte räcker. De räcker antagligen inte för att hantera årets underskott och inte för att hantera nästa års kostnadsökningar. Framför allt räcker de inte för några som helst satsningar eller någon utveckling av verksamheten.

Återigen: Det är två tydliga alternativ vi har. Det handlar om att satsa på skolan och på barnen eller om att äta kakan nu och sänka skatten.

Anförande nr 155

C e c i l i a B r i n c k (m): Roger Mogert! Jag har inte hört någon – inte mig själv och inte någon annan heller – säga att skolans problem inte kan lösas, åtminstone delvis, med mer pengar. Vad vi sade är att det inte är enbart pengar det handlar om. För er tycks det vara så. Ni tillskjuter pengar men säger ingenting om hur de ska användas. Ni har inga visioner och inga målsättningar. Vilka mål är det som skolan ska kunna uppnå, tycker du?

Stockholmsskolorna hamnar på tredje plats från toppen när det gäller kostnader enligt SKL:s sammanräkning av vad skolan kostar i landets kommuner. Men vi ligger på 179:e plats när det gäller antalet elever som är godkända i alla ämnen. Hur förklarar du det?

Anförande nr 156

Borgarrådet M o g e r t (s): Ordförande, fullmäktige! Den första fråga man måste ställa sig efter det att vi har konstaterat att mer pengar är ett sätt att lösa problemen är: Är mindre pengar till skolan ett sätt att lösa problemen? Det måste bli min motfråga.

Jag tycker att det framgår ganska tydligt att vad vi vill är att stärka skolan och minska grupperna. Vi vill ha fler specialpedagoger, fler lärare och fler vuxna i skolan. Därutöver vill vi satsa exempelvis på att fortsätta det arbete som vi har varit överens om när det gäller läsutvecklingsschemat med ett liknande arbetssätt i matematik. Vi vill gå vidare och utveckla arbetet mot mobbning. Vi vill utveckla kulturens roll i skolan. Det framgår ganska tydligt i vår budget.

Det är ganska enkelt att svara på varför det inte finns ett direkt samband mellan resultat och pengar. Det är nämligen inte samma elever i Stockholm som det är i Vellinge.

Anförande nr 157

Borgarrådet E d h o l m (fp): Herr ordförande! Jag tycker, som jag sade i inledningsrundan, att det är roligt att Socialdemokraterna också har börjat diskutera skolans resurser. Nu diskuterar ni väl tyvärr bara resurser och absolut ingenting annat.

Jag kan bara konstatera att det ni ägnar er åt är kvalificerat torrsim. Så fort ni kommer ut på djupt vatten i den här staden sjunker ni som en sten. Ni har aldrig någonsin i majoritet lyckats lägga på särskilt mycket pengar till skolan. Det har alltid varit så att borgerliga majoriteter i den här staden har lagt mer pengar till skolan än vad ni har lyckats åstadkomma i majoritet. Det beror på att ni aldrig någonsin vågar ta pengar i byråkrati, på lokaler eller på någonting annat. Ni satsar på saker som inte ger effekter ute i skolan.

Vi satsar nästan en halv miljard kronor mer innevarande år. Någon sådan satsning gjordes aldrig under den förra majoriteten.

Anförande nr 158

Borgarrådet M o g e r t (s): Jag tycker att det var roligt att du tog upp det. Om man jämför vår föregående period med er föregående period är det nämligen skrämmande tydligt. Schablonökningarna var mer än dubbelt så stora på Erik Nilssons tid som på Jan Björklunds tid. Resultaten under Jan Björklunds tid sjönk kontinuerligt medan de under Erik Nilssons tid steg kontinuerligt. Det bildar ungefär en partisymbol för ett mig närstående parti på vänsterkanten.

Anförande nr 159

J o n a s E k l u n d (mp): Jag ska fortsätta och spåna vidare på det som Roger Mogert sade om att höga kostnader i Stockholm inte nödvändigtvis betyder att man ligger på samma platser i resultatlistan när det gäller betyg. Det beror på att man måste betala mer för att anställa en lärare i Stockholm än för att anställa en lärare i

Borlänge. Det är nödvändigt att vi har hög lärartäthet. Det kanske är den jämförelsen man ska göra, varför hög lärartäthet inte ger resultat i Stockholm.

I Miljöpartiets budget satsar vi 250 miljoner kronor mer på förskola och skola än man gör i den borgerliga budgeten. Vi har en kostnadsenhet centralt i staden och vi har en upphandlingsenhet som gör att skolorna inte behöver sköta den delen av administrationen själva. Det är en rejäl förbättring av ekonomin för skolorna och förskolorna. Den borgerliga majoriteten lägger i stort sett bara till de pengar som behövs för att täcka prisökningar och löneökningar.

De barn som i Folkpartiets Stockholm ska få en skriftlig icke-godkändstämpel på sig redan i årskurs 1 ska i Miljöpartiets Stockholm via sina föräldrar muntligen få veta att man behöver vidta åtgärder. Det ska man göra tillsammans, elev, förälder och lärare. Man kommer att sätta till resurser för det. Vi satsar 20 miljoner mer på elever med särskilda behov.

Jag yrkar bifall till Miljöpartiets reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 160

C e c i l i a B r i n k (m): Det är självklart att det är skillnad i kostnadsläge. Men Miljöpartiet ska inte försöka inbilla mig att den skillnaden i kostnadsläge motsvarar skillnaden mellan plats 3 och plats 179.

Anförande nr 161

E r i k S l o t t n e r (fp): Det pratas återigen om mer pengar som om det vore den enda lösningen. Och så säger man att vi ska ge en icke-godkändstämpel, som man kallar det, från årskurs 1. Miljöpartiet vill i stället att det ska göras genom föräldrarna.

När ska informationen komma? Någon gång måste det ju komma information om hur man ligger till i olika ämnen. Jag tror att ju tidigare man ger information – det är skriftliga omdömen vi pratar om, inga siffror – desto lättare är det att fånga upp de elever som har problem. Det är viktigt att elever inte faller mellan stolar. Det är viktigt att inte vuxenvärlden kan skylla på varandra. Det finns familjer där föräldrarna inte kommer att klara av detta. Det finns barn vars föräldrar inte är särskilt engagerade skolan. Det är de mest utsatta barnen. För dem är det en vinst att så tidigt som möjligt få en signal från vuxenvärlden i skolan om hur man ligger till i olika ämnen.

Anförande nr 162

J o n a s E k l u n d (mp): För de mest utsatta barnen är det väl särskilt viktigt att beskedet om att det är problem eller att något är fel inte kommer via ett papper som föräldrarna ska skriva på. Det beskedet bör komma genom att läraren ringer till föräldern och säger att man måste ha ett möte och göra något åt detta. Det är ett svek mot varje elev som skriftligt får besked om att han eller hon inte klarar av skolarbetet eller är stökig. Skriftligheten är alldeles överflödig och verkar enbart stigmatiserande.

Anförande nr 163

Borgarrådet E d h o l m (fp): Ordförande! Jag är en positiv människa och väljer att se Jonas inlägg som ett fall framåt. Han representerar ett parti som tidigare har tyckt att man knappast ska utvärdera någonting alls som åstadkoms i skolan eftersom det skulle vara stigmatiserande för eleverna. Nu får det tydligen ges åtminstone muntlig information, och det är ju bra det.

Väldigt många föräldrar efterlyser också skriftlig information. Det är bra att ha det nedskrivet inför ett utvecklingssamtal till exempel. Då har man lättare att diskutera det som är viktigt.

Jag ska på utvecklingssamtal med min son i morgon. Det har mycket föredömligt kommit ett skriftligt omdöme i förväg. De lärare som han har tar där upp de punkter där de tycker att det behövs förbättringar och de punkter där min son är duktig. Det är ett mycket bra sätt att kommunicera.

Som sagt: bättre muntlig information än ingen information alls.

Anförande nr 164

J o n a s E k l u n d (mp): Det är väl bra att du har fått ett brev från skolan om hur ditt barn klarar sig i skolan. Det har jag ingenting emot. Det är det betygsliknande i det som inte är konstruktivt.

Det har funnits förslag på hur omdömena ska se ut. Det ska handla om att man när det gäller ett barn som går i ettan ska skriva antingen att barnet förväntas uppnå målen i klass fem och klass nio eller inte förväntas uppnå målen i klass fem och klass nio.

Vad sägs om att göra det lite mer nyanserat? Vad sägs om att göra något konstruktivt åt det i stället för att skriva ned det på ett papper och ha det som ett myndighetsbeslut?

Anförande nr 165

G u l a n A v c i (fp): Skolans huvudmål är att förmedla kunskap. Kunskap säkerställer att vårt gemensamma arv förs vidare till kommande generationer och att människor kan växa till starka och oberoende individer, såväl ekonomiskt som socialt. Det är dessa hörnstenar som det svenska utbildningsväsendet vilar på. Det handlar om solidaritet och rättvisa.

Ordförande! Vi är olika. Vi har olika talanger och olika förutsättningar. I skolan finns det elever som behöver extra hjälp för att de ska lyckas med sina studier och klara kunskapsmålen. Det finns också de som inte behöver lika mycket hjälp, de som är mer självgående.

Skolans huvuduppgift är att se till att alla elever får en bra utbildning för vuxenlivet. Under de senaste åren har vi sett vad som har hänt med den svenska skolan. Vi har sett att elever lämnar grundskolan med ofullständiga betyg. 10 procent går ut utan att klara av att få godkända betyg i kärnämnen, det vill säga svenska, engelska eller

matte. Ungefär var fjärde elev som går ut nionde klass får icke godkänt i ett ämne. De individuella programmen har blivit de absolut största programmen på den svenska gymnasieskolan i dag. Det är en skam för den svenska skolan.

Det finns elever som kommer från hemmiljöer där studietraditionen inte har varit så stark. Man kanske har föräldrar med utländsk bakgrund som inte klarar av svenska språket tillräckligt bra för att kunna ge sina barn extra hjälp med läxorna hemma. Det kan vara arbetarbarn som kommer från familjer där studietraditionen inte har varit så stark. De eleverna behöver den här hjälpen. Den hjälpen ska inte komma först i nionde klass. Den ska komma i första årskursen. Det är där vi lägger grunden för att eleverna ska få sina kunskaper och ska klara de mål som skolan ställer.

Även Socialdemokraterna har erkänt sitt svek mot stadens unga. På grund av att förtroendet för den socialdemokratiska skolpolitiken är så lågt har man till och med tillsatt en arbetsgrupp. Det är väldigt bra. Där ska man utveckla skolpolitiken. Man ska forma de nya målen. Än så länge har det enda resultatet varit att man har tagit hand om formuleringarna, men inte fyllt dem med något innehåll. Stockholms elever behöver inte bara tomma ord. De behöver reformer och åtgärder.

Ordförande! Skolan är vår absolut viktigaste samhällsinstans. Om vi ska klara av att få Sverige att bli en konkurrent i den globala världen är det viktigt att det satsas mest på skolan. Därför yrkar jag bifall till kommunstyrelsens budgetförslag.

Anförande nr 166

Borgarrådet M o g e r t (s): Vi har sett hur det har gått de senaste åren, säger Gulan. Jag kan inte låta bli att upprepa hur det faktiskt har gått de senaste åren. De senaste åren med socialdemokratiskt styre har det gått ned till de 10 procent som du pratar om som inte når målen. Det var 13 procent som inte nådde målen när Jan björklund lämnade över skolan till oss. Möjligen behöver ni också en arbetsgrupp.

Anförande nr 167

G u l a n A v c i (fp): Ordförande! Jag vet inte om jag ska bli förvånad. En sak är väldigt tydlig i dagens debatt. Det kommer att bli allt tydligare ju längre vi kommer i debatten. Det finns fortfarande två tydliga alternativ.

Vi har en vänsteropposition som sätter sig emot all form av förändring som handlar om att se till att ge elever de verktyg som behövs för att de ska lyckas i sina studier. Vi har en alliansmajoritet som ställer krav, som vill att det ska vara lugn och arbetsro i skolan så att eleverna får möjlighet att bildas och komma in i vuxenlivet.

Det blir intressant att se hur ni på den sidan av salen klarar av att regera om ni får tillbaka makten efter valet 2010. Ska vi ha läxor? Ska vi ha nationella prov? Ska vi ha olika verktyg för att säkerställa elevernas kunskaper i god tid innan det är för sent? Det är väldigt intressant. Jag tror att alla som lyssnar på debatten i dag väldigt tydligt kommer att se att i valet 2010, precis som i valet 2006, finns det två tydliga alternativ när det gäller skolfrågorna.

Anförande nr 168

I n g e r S t a r k (v): Att det finns två alternativ när det gäller skolfrågorna är oerhört tydligt. Det har nog aldrig varit så tydligt. Jag lovar att vi tre partier galant kommer klara av att styra staden. Jag vill påstå att vi klarade skolroteln väldigt bra förra perioden. Roger har just pratat om de siffrorna. Resultatet blev faktiskt bättre då.

Vänsterpartiet satsar 35 miljoner i en direkt satsning på de första fyra åren, från förskoleklass till trean, just för att vi anser att det är väldigt viktigt att satsa pengar där.

Vi måste titta på verkligheten. Skolorna larmar om att pengarna inte räcker. De räcker inte till mindre klasser och de räcker inte till specialpedagoger. Hur förklarar ni det?

Ni har ju en bluffbudget. Skolan får ju mindre pengar nu. Det visar sig redan nu och det kommer att visa sig ännu mer sedan.

Anförande nr 169

Z a i d a C a t t a l a n (mp): Ordförande! Det är intressant att lyssna på Gulan. Man får ju uppfattningen att vi vill samma sak. Vi vill stärka eleverna. Frågan är hur vi vill göra det.

När jag lyssnar på Gulan får jag konkret höra hur borgarnas politik ser ut. Det handlar om att skapa en regementsskola där eleven är ett tyst mähä utan egen åsikt som ska lyssna på auktoriteten. Det är inte den skola som jag och Miljöpartiet förespråkar. Vi vill ha en skola där eleven lär sig att tänka själv och skolas till en demokratisk medborgare. Det är det som är det viktiga för eleven. Vi vill ha självständigt tänkande och autonomi.

Hur ska vi kunna stärka eleven när ni inte ens vill ge dem möjligheten?

Anförande nr 170

G u l a n A v c i (fp): Herr ordförande! Det är intressant med den här debatten. Ni på den sidan visar att ni är beredda att sparka på dem som redan ligger. Ni vägrar att inse vilka verktyg och incitament som behövs för att unga människor i tidig ålder ska få hjälp att lära sig läsa, skriva och räkna redan från årskurs 1. Det ska inte vara så att man upptäcker bristerna när eleverna kommer upp till årskurs 9 då det är för sent att komma in med insatser.

Jag har svårt att se hur skolan ska fungera när eleverna ska styra över de beslut som en rektor ska fatta. I skolan ska eleverna ha möjlighet att inverka, men eleverna ska inte sitta i majoritet i skolstyrelserna.

Anförande nr 171

S u s a n n a B r o l i n (v): Herr ordförande, fullmäktige, åhörare! Jag tror faktiskt att jag saknar en sida. Jag saknar en sida som handlar om förskolans pedagogiska åtagande. Nej, just det. Alliansen har ju inga i år heller. Det är bara

åtaganden om de oklara avknoppningarna. Det avslöjar er syn på förskolans pedagogiska betydelse, det är då vårt engagemang för kunskap formas som mest.

Vi i Vänstern har tydliga pedagogiska åtaganden för förskolan. Hit hör till exempel jämställdhetspedagogik relationsutvecklingsscheman, utveckling av pedagogiker som Reggio Emilia, krav på barngruppers storlek etcetera. Ni har ett svek med växande barngrupper och ett vårdnadsbidrag som är dömt att bli en integrations- och jämställdhetsfälla och i övrigt en flopp.

Ni talar om tidiga mål och förskolans status. Mitt tips är att ni själva ska leva upp till det. I den bistra verkligheten hänger status och tydliga åtaganden ihop.

Låt oss stanna ett tag vid yrkesstatus och ställa oss frågan varför man som lärare ska söka sig till Stockholm. Staden gör inga egna satsningar när det gäller kompetensutveckling för lärare. Det enda undantaget är att man skjuter till det ekonomiska som krävs för att ta del av regeringens lärarlyft. De pengarna ska tas från kraftigt begränsade budgetamar, det vill säga besparingar på 33,8 miljoner kronor.

Folkpartiets och alliansens kanske största valsvek är de höjda lärarlönerna som inte ens bidde en tumme. Ni skriver vackert om engagerade lärare men tycks glömma bort lärares engagemang för sina elever och pedagogik. I stället för att utveckla eleverna till fullvärdiga människor blir lärarna någon form av väktare.

Alliansen försöker fortfarande plocka billiga politiska poäng genom att betona svenska språkets betydelse för till exempel läsutveckling, men nonchalerar helt den moderna forskningen om att modersmålet är framgångsfaktorn.

Ni sprider falska rykten om att skolan är full av obehöriga lärare. De finns åtminstone inte i de kommunala skolorna. Ni pratar inte heller om de psykosociala förutsättningarna. Ni glömmar bort viktiga professioner som skolsköterskor och skolpsykologer. De nämns inte med ett ord. Ni skriver i stället om tydliga sanktioner och tydligare regler. Dessa sanktioner är antingen helt harmlösa eller kontraproduktiva. Ni skapar en skola som kommer att slå rekord i drop outs.

Anförande nr 172

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Du säger att vi inte säger något om förskolan. Det är inte alls sant.

Vi kommer att utarbeta en ny förskoleplan. Det kommer vi att göra tillsammans med verksamheterna nästa år. Det är otroligt viktigt.

Det finns faktiskt sådant som ska gälla. Vi har läroplan för grundskolan. Det vet du ju. När det gäller olika pedagogik är det roligt att kunna konstatera att det både i kommunala och enskilda verksamheter finns många olika. Det finns till exempel Reggio Emilia, Frenet och många andra. Det är Ur och skur och allt möjligt.

Du säger att vi ökar barngrupperna. Vi har fått en ny statistik från stadsledningskontoret. De har ökat på några ställen, men det finns inte något som visar att det är en trend att barngrupperna ökar. Ni hade majoritet under den förra perioden och ni

lyckades inte uppfylla barnomsorgsgarantin i hela staden någon enda gång. Det gör vi i höst. Det handlar om att bygga fler förskoleavdelningar.

Anförande nr 173

S u s a n n a B r o l i n (v): Visst vet jag att det finns en förskoleplan. Det är viktigt att även förskolan får sina åtaganden, precis som grundskolan. Förskolan är minst lika viktig. Det finns inga pedagogiska åtaganden i förskolan. Det är en brist. Det kan ni inte gömma er för.

När det gäller barngruppernas storlek har vi börjat se en ökning. Man slår redan nu larm om att det kommer att öka ännu mer om budgeten går igenom. Vi måste ta det på allvar. Om barngrupperna blir för stora kan man inte ta till sig pedagogiken eftersom det blir för hög ljudnivå och stressnivå.

Anförande nr 174

M a r g a r e t a B j ö r k (m): Det var nog så att du tappade en sida i ditt exemplar. På sidan 49 står det om tydliga mål för förskolan. Men du har uppenbarligen fått bilaga 11:4 där du kan se vilka styrdokument som vi har att följa. Där har vi både den nationella förskoleplanen och en egen förskoleplan som ska arbetas om eftersom det inte står så mycket om valfrihet i den.

Du pratade om utbildning. Om jag uppfattade dig rätt förstod jag att det fattas förskollärare. Man kan ju undra varför ni inte satte i gång flera förskollärarytbildningar när ni hade majoritet. Ni hade också möjlighet att påverka era egna i regeringsställning.

Vi har nog större förtroende för rektorerna än vad ni har när det gäller hur man ska rigga antalet skolsköterskor, kuratorer och så vidare. Vi vill inte detaljstyra. Vi tror på rektorernas kompetens därvidlag.

Ni pratar hela tiden om barngruppernas storlek. Vi har skrivit in flera barn till exempel på Södermalm på grund av det stora tryck vi har på vissa förskolor. Men man ska kanske inte titta ensidigt på barngruppernas storlek utan även titta på utbildningsnivån på personalen samt på hur lokalerna ser ut.

Anförande nr 175

S u s a n n a B r o l i n (v): Man verkar återigen inte kunna skilja på vad som är pedagogiska åtaganden och vad som är åtaganden. Det kanske vi kan ha en diskussion om i utbildningsnämnden vid tillfälle. Det är en viss skillnad.

Du säger att vi inte gjorde något när det gäller att få fler förskollärare. Det är knappast sant. Vi hade stora satsningar i kompetensfonden, något som ni under fyra år bara kastade skit på. Det är synd att ni inte tog del av vad som gjordes. I Enskede-Årsta var det en förskola som för första gången fick pris för sitt pedagogiska arbete. Där förstod man vikten av pedagogik.

Detaljstyrelse, säger ni när det gäller elevvård. Jag måste säga att ni ger dem väldigt fria tyglar. Ni nämner inte ens att de finns och ni viker inte av några pengar åt dem. Det är ju så fritt att man kan säga att de snart är arbetslösa.

Anförande nr 176

E r i k S l o t t n e r (kd): Ordförande! Jag vill kommentera vårdnadsbidraget. Man får nästan en känsla av att Susanna och Vänsterpartiet tycker att föräldrarna är farliga för sina barn. Ju snabbare de kommer in på förskolan och ju längre dagar de har där desto bättre. Föräldrar kan också pedagogiskt utveckla barnen. Att mamma och pappa är de första ord ett barn lär sig är nog ingen tillfällighet. Det är ju för att föräldrarna är nära sina barn och utvecklar sina barn.

I ett tidigare anförande pratade Susanna om att stå hemma vid spisen och att det är det som kvinnorna kommer att ägna sig åt om de utnyttjar vårdnadsbidraget. Vad är det för syn som Vänsterpartiet har på moderna kvinnor? De kommer att använda vårdnadsbidraget för att fjättra sig fast vid spisen och passa upp på sina män. Så låter det i er retorik. Man kommer ju att använda vårdnadsbidraget till att få mer tid för sina barn. Det är det som är poängen. Man kommer att tillbringa mer tid med sina barn för att ge dem en trygg uppväxt. Det är det som vårdnadsbidraget kommer att användas till, inte till att fjätras fast vid en spis. Den kvinnosynen har jag aldrig haft. Den hoppades jag att vi hade lämnat för länge sedan.

Anförande nr 177

S u s a n n a B r o l i n (v): Den synen har du aldrig haft, men du har heller aldrig tagit del av kvinnokampen för kvinnors frigörelse. Det har du uppenbarligen inte eftersom du inte kan se betydelsen för kvinnor att komma ut på arbetsmarknaden och betydelsen av att barnen får en pedagogisk förskola som inte bara är vård och omsorg utan också pedagogik. Jag kommer tillbaka till de pedagogiska åtagandena.

Anförande nr 178

Borgarrådet E d h o l m (fp): Herr ordförande! Jag väntade så länge jag kunde för att Susanna skulle hinna hålla sitt anförande innan jag begärde företräde.

Det har varit en intressant debatt. Våra skolor står inför jättestora utmaningar. Det råder det ingen som helst tvekan om. Om Sverige ska klara konkurrenskraften de kommande åren måste den svenska skolan bli bättre på att rusta eleverna för framtiden.

Jag tycker att det hade varit trevligt om vi lite mer hade diskuterat hur vi ska utvärdera Stockholms skolor. Ska vi ha LUS för alla elever i alla skolor? Ska vi ha skriftliga omdömen? Hur ska vi höja läraryrkets status? Det är många intressanta frågor kvar.

Jag vill plocka fram ett yrkande som jag tycker var väldigt positivt och väldigt bra. Det är det yrkande som Socialdemokraterna och Vänsterpartiet har lagt. Det handlar om att man borde använda sig mer av matematikutvecklingsscheman i Stockholms skolor. Jag är nästan beredd att yrka bifall till det. Skälet till att jag inte gör det är att

jag tror att vi först måste se vilka olika utvärderingsredskap som finns. Tanken är väldigt god.

För er som inte har varit helt uppslukade av skoldebatten kan jag berätta att vi i dag har läsutvecklingsscheman som finns i alla skolor. Det kommer att sträckas ut till årskurs 6. Det är ett sätt att utvärdera om barnen lär sig läsa tillräckligt bra. Det är inte en metod att lära sig läsa, utan en metod att utvärderar detta. Matematikutvecklingsscheman skulle fungera på samma sätt. Jag tror att det är en viktig väg att gå att utvärdera resultaten i Stockholms skolor tydligare än vad vi gör i dag.

Att utvärdera resultaten betyder ju inte bara att man utvärderar de enskilda elevernas resultat. Det är ju också ett sätt att utvärdera hur bra skolorna lyckas. Det är också ganska tydligt när man studerar resultaten i Stockholms skolor att det skiljer sig väldigt mycket. Ibland skiljer det sig mellan skolor som från början har ganska lika förutsättningar. Jag tror att den här typen av utvärderingar kan fungera som en hävstång för de skolor som behöver lyckas lite bättre.

Tack för en bra debatt.

Anförande nr 179

I n g e r S t a r k (): Debatten är inte slut än, Lotta.

Man hinner inte säga så mycket på ett treminutersinlägg. Kvalitetsutveckling fanns i mitt andra inlägg. Skolinspektörerna är naturligtvis jätteviktiga. Vi vill att de ska hinna granska alla skolor en gång om året.

Vi tycker att er lässatsning är bra – om vi nu ska kontra med sådant som vi tycker är bra. Ni gillar vår matteutveckling, och vi gillar er lässatsning och tycker att LUS är utmärkt att använda. Självklart ska vi kunna ha det upp till sjätte klass. Vi lägger 35 miljoner extra på de fyra första åren, från förskoleklass upp till trean, just för att det är så oerhört viktigt att barnen knäcker läskoden under det första året. Det håller vi helt med om.

Anförande nr 180

Borgarrådet E d h o l m (fp): Det här kanske är början till ett nytt samförstånd på åtminstone ett par punkter. Jag tycker att det vore oerhört positivt om vi kunde vara eniga om att läsutvecklingsscheman och matematikutvecklingsscheman är ett sätt att utvärdera att skolan lyckas med samtliga elever.

Anförande nr 181

Borgarrådet M o g e r t (s): Ordförande, fullmäktige! Som borgarrådet Edholm säger är det mycket vi skulle vilja prata om. Det är ett elände att det är många som vill prata om en massa annat som äldre, sport, bostad och miljö och sådant.

Jag är beredd att diskutera formuleringen om matematikutvecklingsscheman. Om vi kan hitta något som vi alla kan ställa upp på är det bra. Vi lär väl ha tid på oss fram till midnatt, misstänker jag.

Anförande nr 182

J o n a s E k l u n d (): Visst är det mycket som vi är eniga om. I allmänhet är det väl så att sådant som vi är eniga om förbigår vi med tystnad. De små och stora skillnaderna kanske vi framhäver alltför mycket.

Jag vill ändå fråga Lotta Edholm vilka krav, förväntningar och planer ni har för skolkönsvården. Det är ganska många unga som mår dåligt i dag, många som mår psykiskt dåligt. Det har bland annat att göra med att konkurrensen och stressen i samhället och människor emellan är ganska stor. Det borde skolan kontra med en medveten satsning på elevkönsvården så att det finns någon att prata med och tillgängliga sjuksköterskor och kuratorer på skolorna. Det står ingenting i er budget om det, men du kanske muntligen kan ge besked.

Anförande nr 183

Borgarrådet E d h o l m (fp): Skolkönsarbetet i Stockholm är nog bland de främsta i landet. Det görs otroligt mycket på det området just i Stockholm. Vi satsar ganska stora pengar på det. Eftersom vi har många skolor och många skolsköterskor har vi ett starkt centralt stöd för det arbetet i Stockholm. När vi gör utvärderingar brukar det arbetet ligga i topp.

Att unga människor mår psykiskt dåligt råder man ju inte bot på med enbart en bra skolkönsvård. Det är en massa andra faktorer som påverkar det. Jag tror att miljön i skolan över huvud taget är väldigt viktig, som att det blir lite mer lugn och ro i våra klassrum.

Utbildningsnämnden, Skolfastigheter i Stockholm AB (SISAB)

Anförande nr 184

E r i k S l o t t n e r (kd): Ibland får man i skoldebatten en känsla av att man har perspektivet vad som är bäst för organisationen och sedan får eleven anpassa sig efter det. Jag tycker att det är viktigt att vi i alla beslut – det må vara i utbildningsnämnden eller i riksdagen – har elevens bästa som utgångspunkt.

Det finns tre begrepp som jag tycker att man ska ha som utgångspunkt när man ser från elevens bästa.

Det första är valfrihet. Eleven ska ha så mycket valfrihet som möjligt. Inom Kommunförbundet har man nu ett arbete som innebär att man ska kunna söka gymnasieutbildningar mellan kommunerna för att öka valfriheten. Det gör vi för elevernas skull.

Vi ska öka jämförbarheten så att föräldrar och elever kan jämföra kvaliteten mellan olika skolor. Det gör vi för elevernas skull.

Etableringsrätt för friskolor. Det har varit utvecklande för svensk skola. Det gör vi för elevernas skull.

Frihet för funktionshindrade att välja skola. Det gör vi för den enskilda elevens skull.

Det andra handlar också om att upptäcka barn med speciella behov och svårigheter, att i tid upptäcka de barnen. Skriftliga omdömen redan från årskurs 1 gör vi också för dessa barns skull. Tidiga nationella prov gör vi för de här barnens skull. Omdömen av social utveckling gör vi för de mest utsatta barnens skull. En läs- och skrivsatsning gör vi för dessa barns skull, för att elever inte ska halka efter, glömmas bort eller hamna mellan stolarna.

Den tredje viktiga delen är att skolan förmedlar normer och värderingar och att vuxenvärlden sätter gränser. Vuxenvärlden måste reagera när någon går över gränsen. Att sätta gränser är att bry sig. Att sätta gränser och reagera i tid kan vara det som gör att en ungdom som är i gråzonen inte går över gränsen. Att inte sätta gränser i tid kan vara det som gör att en ungdom i gråzonen just går över gränsen.

Valfrihet, tidig upptäckt och att förmedla normer och värderingar är att sätta elevens bästa i centrum och att sätta elevens kunskapsbildning och kunskapsutveckling i centrum. Det försöker jag ha med mig när jag utformar skolpolitiken.

Anförande nr 185

S u s a n n a B r o l i n (v): Det är trevligt att vi är överens om en sak, nämligen det som du öppnade ditt inledningsanförande med - elevens inflytande. Det är väldigt viktigt, särskilt när man är så stor att man går i gymnasiet. Då är man ju snart vuxen.

Tycker du, som jag, att det är så viktigt med elevinflytande att man vill utöka elevernas inflytande till att man faktiskt ska fortsätta att ha elevstyrda gymnasier?

Anförande nr 186

E r i k S l o t t n e r (kd): Jag tycker att det är upp till skolorna själva att avgöra om man vill ha en elevstyrd skola eller inte. Jag ser problem med det. Det är inte någon självklarhet, som ni säger. Jag tror inte heller att det är det som avgör elevinflytandet om man har majoritet eller inte i en skolstyrelse. Personal, skolledning och elever ska ju samarbeta

Exakt hur man löser det har jag ingen åsikt om. Det får man själv fatta beslut om på de enskilda skolorna.

Jag kan se att friskolorna betyder väldigt mycket. Där kan man bestämma och ordna verksamheten på ett friare sätt än vad man kan i de kommunala skolorna.

Anförande nr 187

C e c i l i a B r i n k (m): Ordförande, fullmäktige! Rubriksättningen avspeglar möjligen gångna tiders ordning när grundskolan låg kvar på stadsdelsnämnderna. Det gör den inte längre som vi tidigare har varit inne på. Därför kommer vi oundvikligen att beröra grundskolan även i denna debatt.

Jag ska börja i en något annan ände, nämligen lokalfrågeändan. De var intressant att för sådär en timme och en kvart sedan höra att vi inte har för mycket lokaler. Det förekommer förmodligen något slags komplott som innebär att vi vill tömma kommunala lokaler och stoppa in friskolor i dem. Så är det naturligtvis inte. Omsorgen om väggar, golv och tak som vänsteroppositionen ägnar sig åt har jag svårt att förstå. Det är väl alldeles självklart att skolan ska ha ändamålsenliga lokaler och att lokalpengarna ska användas på ett effektivt sätt.

Nu är det så att folk inte bor riktigt där vi på 60-talet bestämde att de skulle bo. Barnen går inte i de skolor som 60-talets stadsplanerare bestämde att de skulle gå i. Vi bygger där det tidigare inte har funnits bostäder. Barnen flyttar sig över större avstånd. Skolvalet är fritt. Man kan välja att gå i en skola någon annanstans. Därför måste vi ha en skolorganisation som är så flexibel att vi kan anpassa lokalutnyttjandet till verkligheten i stället för till något slags målsättning att alla skolor måste finnas exakt där de finns just nu och se ut exakt som de ser ut just nu.

För oss är det självklart att man inte ska använda skattepengar till lokaler som inte behövs.

Så ska jag prata om något som ingen har nämnt hittills i debatten, nämligen ledarskap i skolan. Ett av de större problemen i skolan i dag är att ledarskapet inte alltid fungerar. Vi vet det, därför anslår vi 100 miljoner till kompetensutveckling av chefer inom skolan. Dessutom deltar vi naturligtvis i den stora statliga satsningen; lärarlyftet, där kommunen sätter in hälften och staten hälften för kompetensutveckling av lärare.

Jag har en fråga om gymnasiet. I oppositionens budgetar är det ganska tyst om gymnasieskolan. Nu verkar det som om åtminstone somliga socialdemokrater har insett att gymnasiereformen var ett stort misslyckande. Det har vi vetat hela tiden. Det är glädjande att ni har kommit på det efter 17 år. Det har dock inte gjort några som helst avtryck i den budget som Socialdemokraterna lägger här. Därför vill jag veta hur ni vill ha det.

I min ständigt pågående strävan att vidga kommunfullmäktiges referensramar vill jag i det sammanhanget citera anarkisten Kropotkin som, när han kritiserade marxismen sade: Där makten finns, där finns ingen frihet. Det kan möjligen stå som något slags devis över Socialdemokraternas brist på visioner och idéer om hur skolan ska se ut.

Anförande nr 188

I n g e r S t a r k (v): Jag tycker att du för ett oerhört märkligt resonemang, Cecilia Brink. Det har förts ett oerhört märkligt resonemang hela tiden när det gäller nedläggningen av kommunala skolor.

Nu handlar det om Västbodaskolan. Västbodaskolan var en av Farstas bäst fungerande skolor. Man hade aldrig haft några tomma platser. Skolan låg mycket väl placerad i sitt upptagningsområde, och föräldrar och elever hade valt den skolan. Den lades ned på 13 dagar. Jag kan inte tänka mig att ni egentligen kan tycka att det är vettigt och rimligt. Ni kan inte tycka annat än att det är oerhört odemokratiskt att göra så.

Nu står Dalhagsskolan kanske i tur att läggas ned. Där är det lika otydligt för föräldrarna vad som kommer att hända och när det ska hända. Det går inte att smita undan den här diskussionen.

Anförande nr 189

C e c i l i a B r i n k (m): Det handlar inte alls om Västbodaskolan. För drygt en timme sedan stod du i den där talarstolen och sade att vi inte har för mycket skollokaler i den här staden, precis som om det vore något som vi har hittat på.

Elever, föräldrar och lärare skulle inte behöva vara så oroliga om ni inte ägnade så mycket tid åt att skrämma upp dem för något som inte ens är ett förslag ännu.

Anförande nr 190

Borgarrådet M o g e r t (s): Fru ordförande! Låt mig börja med att säga att Kropotkin som du citerade – det kanske är för mycket begärt att du ska hålla reda på anarkisterna – var inte så väldigt mycket för maktdelning i praktiken. Det var mer teoretiskt.

Jag är oroad för era så kallade lösningar för gymnasieskolan när ni använder IV-programmet som något slags bräckjärn för den gemensamma gymnasieskolan, för att avskaffa gymnasieskolan som vi känner den och dela upp den i en klasskola med två- och treåriga utbildningar.

Jag vill påstå att bara det faktum att vi definierar det som ett problem att 15 procent av eleverna går IV-gymnasium i stället för nationella program är ett bevis på hur gymnasieskolan har utvecklats, och på hur kunskapssamhället har utvecklats.

I dag är det treåriga gymnasiet i praktiken obligatoriskt. Det finns i dag inga 15-åringar som går ut grundskolan och direkt börjar jobba. Det gjorde det när du och jag var unga. När jag gick ut för 20 år sedan var det ingen som frågade vart de tog vägen. I dag definierar vi det som ett problem. Det är ett bevis för att vi behöver en mer sammanhållen gymnasieskola, inte tvärtom.

Anförande nr 191

C e c i l i a B r i n k (m): Man kan dessvärre tolka borgarrådet Mogert som att han inte delar sin partikamrat Morgan Johanssons kritik av gymnasiereformen. Roger nickar instämmande.

Jag böjer mig naturligtvis för den överlägsna sakkunskapen när det gäller Kropotkin. Jag vet att han inte är någon eftersträfvansvärd modell, men det hindrar ju inte att man kan hitta ett och annat guldkorn.

Du vet ju lika bra som jag att det inte alls var meningen att det individuella programmet skulle bli något annat än ett undantag för en liten del av eleverna. Nu är det inte så längre. Undantaget har blivit regel. Det är det största programmet i Stockholm. Det var inte meningen. Att man konstaterar det betyder ju inte att man tycker att de eleverna inte har någon plats i gymnasieskolan eller att man inte ska

hjälpa dem. Det betyder bara att man konstaterar att gymnasiereformen som ni genomförde inte fungerar.

Anförande nr 192

Borgarrådet R u w a i d a (mp): Stockholmare! Vi har haft en lång diskussion om utbildning, och den fortsätter.

Jag ska börja med att citera en person som jobbar i en av gymnasieskolorna i Stockholm:

Det skulle vara sjystare att räkna in pris- och löneökningar så att det kompenseras. Om man vill spara är det okej, men då ska man säga det rakt ut. Man ska inte lägga ansvaret på tjänstemännen att fördela pengarna. Man ska vara ärlig från politiskt håll.

Jag vill återkomma till frågan hur budgeten ser ut. Folkpartiet pratar ofta om att det är viktigt med ordning och reda i skolan. Jag vill säga att det är viktigt med ordning och reda i vår budget. I budgeten borde det framgå vad som är pris- och löneutveckling per verksamhet, en politisk bedömning av den. Sedan gör man satsningar som man kallar för satsningar. I både grundskolan och skolan ser man inte mycket av de satsningar som har utlovats. Man försöker vifta bort frågan om pengar med att skolans kvalitet inte handlar så mycket om pengar. Så är tonläget i debatten just nu. Det är självklart att det handlar om pengar.

Skolborgarrådet säger att i Stockholm satsar vi så mycket pengar per elev jämfört med skolor ute i landet. Då glömmer skolborgarrådet bort att lönerna i Stockholm är högre. Man kan inte bara jämföra siffror på hur mycket som läggs per elev i Stockholm med siffror från andra delar av landet där vi har mycket lägre löneläge.

Jag vill ha ett annat tonläge i debatten där man gör det som många i verksamheten efterfrågar, nämligen har en ärlig retorik. Man ska säga: Det här satsar vi på skolan. Det här är kompensation för pris och löner.

Nu skapas falska förväntningar bland elever och föräldrar på vilken kvalitet man kan förvänta sig. Man kan inte trola. Vi har brister i skolan. Dem vill vi åtgärda. Då behöver man pengar. Vi lägger 250 miljoner mer på skolan än vad borgarna gör i sin budget. Det betyder bättre kvalitet. Man får fler lärare, fler som jobbar med hälsovård, fler vuxna per elev. Det är det som räknas när dagen är slut.

Anförande nr 193

Borgarrådet E d h o l m (fp): Fru ordförande! Jag är lite förvånad över begreppet pris- och lönekomensation. Det har inte förekommit i Stockholmspolitiken på många år, allra minst under den förra mandatperioden då Yvonne Ruwaidas företrädare var ansvariga för politiken. Det beror på att begreppet användes när vi levde i ett höginflationssamhälle. Det gör vi inte nu.

Det är alltid svårt att veta vad löneökningarna ska bli. Man försöker lägga mer på vissa områden än på andra. Det är så vi har jobbat. Jag tror att det fortfarande är den

rätta metoden. Jag kan notera att inga partier har hängt med på detta. Man tycker att det är bra att inte gå tillbaka till höginflationssamhället.

Anförande nr 194

Borgarrådet R u w a i d a (mp): Det är intressant att man säger som man gör. Vi i Miljöpartiet har alltid velat lägga in pris och löner. Sedan gör man reformer. Dem kallar man reformer. Så gör man i många budgetar. I ett privat företag brukar man göra så. I statsbudgeten räknar man ut hur mycket priser och löner kommer att öka, sedan gör man reformer. Det är något som efterfrågas av de anställda i staden.

Det är ett väldigt dåligt argument att säga att så här har vi alltid gjort, och därför ska vi fortsätta att göra så.

Om man ska vara ärlig politiskt kan man ändå säga att det vi gör nu är en kompensation för pris och löner, men det blir inga kvalitetssatsningar mer än att vi ändrar arbetssätt. Några nya pengar finns inte.

Jag tycker ändå att man ska vara ärlig i diskussionen. Skolborgarrådet borde veta att 2008 är ett exceptionellt år. Det är inte något höginflationsår, om inte den borgerliga regeringen misslyckas med sin politik. Det är ett år då Kommunals löner ökar väldigt mycket mer än normalt eftersom man inte fick några löneökningar i år. Det vet skolborgarrådet. Det borde man naturligtvis berätta för stockholmarna.

Anförande nr 195

C e c i l i a B r i n k (m): Efter två timmars debatt om skolan är Miljöpartiets borgarråd kvar på budgeteringstekniken. Det är fascinerande. Var är politiken, Yvonne Ruwaida? Vad vill du göra med de nya pengar som du vill tillskjuta? Vad vill ni satsa på? Vilka visioner har ni? Vilka målsättningar har ni med skolan – annat än att ni inte vill ha något av det vi vill ha?

Som finansborgarrådet sade i förmiddags löneförhandlar vi inte i den här salen. Det är ganska självklart.

Anförande nr 196

Borgarrådet R u w a i d a (mp): Det som Moderaterna kommer med är bara en dålig ursäkt, ingenting annat. Man gör bedömningar av pris och löner i budgetar. Det är inte någon löneförhandling. Man räknar på en viss schablon. Det är inte något konstigt vare sig för företag eller för den statliga budgeten. Man har gjort det tidigare i Stockholm.

Vi vill väldigt mycket med skolan i Stockholm. Det är därför vi lägger pengar på den. Vi vill ha elever som lär sig kärnämnen. Men vi vill också att eleverna ska få självkänsla och vara delaktiga i samhället. Vi har beskrivit mycket av det arbete som vi lägger på skolan. Vi satsar till exempel på demokratiutveckling, elevens personliga utveckling och på en skola utan mobbning och diskriminering. Det utvecklar vi i vår budget.

Moderaterna kanske inte har läst Miljöpartiets budget. Jag uppmanar er att göra det.

Anförande nr 197

Borgarrådet E d h o l m (fp): Fru ordförande! Gymnasieskolan ska förbereda eleverna för framtiden. Den ska lägga grunden för ett framgångsrikt yrkesliv och för studier. Tyvärr blir det som skulle vara startskottet en slutstation för alldeles för många. Att minska andelen elever som lämnar gymnasiet utan fullständiga betyg är en av den här mandatperiodens viktigaste frågor. En stor del av ansvaret faller naturligtvis tillbaka på grundskolan, men vi måste vara beredda att även förändra vår gymnasieskola.

Den som inte är i skolan har svårt att lära sig särskilt mycket. En bra gymnasieutbildning bygger på elevernas närvaro. Därför ska skolk åter redovisas i samband med betygen redan i höst. En skola för kunskap förutsätter elevens närvaro.

Stockholm och Sverige behöver en ny gymnasiepolitik. Studiemotiverade elever måste mötas av större utmaningar. Den som vill satsa på en yrkesutbildning måste kunna välja om man vill få möjlighet till en god utbildning utan krav på högskolebehörighet eller om man vill ha högskolebehörigheten.

Regeringens gymnasiereform är väldigt angelägen, men det går inte att bara slå sig till ro och vänta på utredningar. Stockholm ska vara pådrivande i arbetet med att skapa en ny gymnasieskola. I väntan på centrala reformer ska vi genomföra en rad reformer för en bättre utbildning. De yrkesförberedande programmen måste vara bättre anpassade efter arbetsmarknadens behov. Näringslivet och den offentliga sektorn behöver välutbildad arbetskraft. Ungdomar måste få en väg in i arbetslivet. Därför ska Stockholm vara med i regeringens nya lärlingsprogram.

Från 2008 ska elever kunna söka lärlingsinriktningar inom ramen för yrkesprogrammen.

På samma sätt som de yrkesförberedande programmen ska vara bättre anpassade till arbetsmarknadens behov måste eleverna vid de studieförberedande gymnasieprogrammen kunna lita på att den undervisning de får alltid håller hög klass. Därför ska kvalitetskraven på gymnasiets kurser ses över. Ett minimikrav är att varje kurs ska ledas av kvalificerade lärare och ha ordentliga kursplaner.

Av samma skäl är det viktigt för mig att sträva efter att staden ska ha endast tillsvidareanställda behöriga lärare. Det borde vara ett självklart krav att den unga generationens stockholmare ska utbildas av personer med rätt utbildning och kompetens.

Med flera profilskolor, en modern lärlingsutbildning och elitgymnasier för matematik, naturvetenskap och språk kan Stockholm visa vägen för en gymnasieskola som tar vara på elevernas olikheter och talanger i stället för att stöpa alla elever i samma form.

Jag yrkar därmed bifall till kommunstyrelsen.

Anförande nr 198

Borgarrådet M o g e r t (s): Ordförande! Jag är, som jag sade, väldigt orolig för den gymnasiepolitik som regeringen och Lotta Edholm företräder. Utan analys och utan reflexion är den enda lösningen på det faktum att inte alla elever går till det nationella programmet att avskaffa den gemensamma gymnasieskolan, avskaffa 25:4-regeln, återinföra klasskolan och börja låsa in folk i systemet som om de inte hade en framtid där vägen och nyckeln till kunskap är det centrala.

Jag är återigen orolig för ekonomin. Det är klart att ekonomin blir central för gymnasieskolan. Ni lägger en tvåprocentig schablonökning. Oavsett om vi kallar det för pris- och lönekompp eller inte – jag kan hålla med om att det är en teknikalitet – ser jag en stor risk för att de pengarna inte räcker på långa vägar. Gymnasielärarna ska väl också ha högre lön.

Sedan har vi lärlingsutbildningen. Erik Slottnér som talade tidigare må vara ursäktad. Han var inte med under den förra mandatperioden. Lotta Edholm borde veta att vi hade en utbildning för 100 ungdomar tillsammans med Hantverksföreningen. Det var en ren lärlingsutbildning. Den avskaffade ni.

Anförande nr 199

Borgarrådet E d h o l m (fp): Jag kan lugna borgarrådet. Den lever kvar i högsta välmåga. Jag har själv besökt hantverksgymnasiet. Det har sina lärlingsprogram kvar. Den är mycket bra.

Jag blev glad när jag för några veckor sedan i Dagens Nyheter läste Morgan Johanssons utskåpning av socialdemokratisk gymnasiepolitik. Han vågade erkänna att väldigt mycket har misslyckats i den svenska gymnasieskolan. IV-programmet är nu det största programmet i den kommunala gymnasieskolan. Där är det mindre än 10 procent som lyckas uppnå den högskolebehörighet som Roger Mogert anser att alla ska få tillgång till.

Roger har naturligtvis en poäng när han säger att samhället förändras. Icke desto mindre har vi skapat en gymnasieskola som slår ut tusentals elever varje år. Jag tycker att vi ska försöka göra något åt det. Jag hade hoppats att Roger Mogert skulle instämma lite i Morgan Johanssons kritik.

Anförande nr 200

I n g e r S t a r k (v): Vi är absolut emot att skolk ska redovisas i betyget. Det har vi sagt många gånger, men det tål att upprepas. Det finns alltid skäl till att en elev skolkar. Vi ska självklart inte ha skolk. I en bra värld hade vi inte det. Men nu är det ett faktum och då måste man analysera och fundera på vad det beror på. Att skriva in det i betyget är verkligen att stigmatisera.

Vi lever inte på 50-talet. Det räcker inte med en lärlingsutbildning om man ska klara sig i dagens arbetsliv. Det vet du väl, Lotta? Man måste ha kunskaper i engelska, svenska och matematik för att klara dagens arbetsliv. Den formen av lärlingssystem som ni vill införa säger vi nej till. Vi vill inte ha tillbaka den gamla klasskolan. Den är på väg med stormsteg.

Det finns problem i den nuvarande gymnasieskolan. Det tycker jag också. Men vad har du för svar när det gäller IV-programmet? Hur ska ni förändra det? Räcker det med ett extra tionde skolår?

Anförande nr 201

Borgarrådet E d h o l m (fp): Gymnasieskolan är en frivillig skola, men när man väl är där förutsätts att man är där på lektionerna. Jag är väl medveten om att Vänsterpartiet absolut inte vill att skolk redovisas i några betyg. Faktum är att varje gång det införs sjunker skolket. Jag tycker att det är bra att eleven är i klassrummet, oavsett om det är frivilligt eller inte. Jag tror att det går in en del kunskap, även om eleven får offra en fika med kompisarna.

Man kan säga som Inger Stark att dagens ungdomar behöver betydligt mer av teoretisk kunskap än tidigare generationer. Det är sant. Problemet är att IV-programmet inte leder till att de får den kunskapen. Om de fick det skulle det vara bra. Då skulle allt vara löst. Det är en utopi. Det är ytterst få av dem som läser på IV-programmet som lyckas.

Anförande nr 202

Borgarrådet R u w a i d a (mp): Vilka är de elever som drabbas när Folkpartiet inte finansierar skolan? Allra mest är det de som har behov av det största stödet. De som har behov av särskilt stöd blir de som man kommer att spara på när skolorna inte får sin budget att gå ihop. Vilka är det som diskrimineras med Folkpartiets ordningsbetyg? Jo, det är de elever som upplevs som stökiga därför att de egentligen har ett funktionshinder, ADHD eller Aspergers syndrom. Och vilka är det som inte får ta del av Folkpartiets valfrihet? Jo, det är eleverna, för ni har avskaffat den elevdemokrati som vi har utvecklat i Stockholm på flera skolor, till exempel Globala gymnasiet som hade elevstyrd styrelse. Både elever och föräldrar var väldigt nöjda, och det skapade en väldigt bra skola. Den demokratin har ni avskaffat.

Ni måste också erkänna att det är era skattesänkningar som gör att ni inte har råd att satsa på skolan. Säg det till stockholmarna, för det är det som är sanningen.

Anförande nr 203

Borgarrådet E d h o l m (fp): Fru ordförande! Jag är så gammaldags att jag tycker att stora gymnasieskolor ska styras av kompetens, av lärare och rektorer som har utbildning för att göra det. Jag tycker att de som ska styra gymnasieskolorna ska vara myndiga, för det är mycket myndighetsutövning man håller på med på en skola. Jag tror inte att elevstyrda skolor är en väg att gå för att öka elevdemokratin. Jag tror att det är ett sätt för ett ganska litet antal elever att göra sin stämma hörd.

Däremot är elevdemokrati i form av elevråd och att elever måste få delta i hur skolan utvecklas självklart. Men att ha omyndiga elever med och styra en skola och bestämma om budget, ekonomi och så vidare är jag emot.

Anförande nr 204

Z a i d a C a t a l á n (mp): Det var inte så himla länge sedan som jag gick i skolan. Jag kommer ihåg känslan man hade som elev när man fick sitt betyg. Det är ett definitivt beslut. Det är ganska liten sannolikhet att någon skulle kunna få en rektor att sätta sig över en lärare och bestämma någonting annat om betyget. Varje gång som vi i riksdagen har försökt påpeka att elever skulle kunna behöva rätten att överklaga, eller överpröva sitt betyg, som det heter, har vi fått nej. Jag förstår inte det, för det är en av de bästa rättssäkerhetsreformerna för gymnasieungdomar i dag.

Läser man då budgetförslaget från borgarna finner man en ganska fascinerande form av nyspråk, det måste jag ändå ge er. Det är skriftliga omdömen i social utveckling. Det är ett jättefint ord för betyg i ordning och uppförande, tycker jag. I budgetförslaget skriver ni att ni vill införa detta. Om jag nu tycker att jag har fått ett osjyst omdöme, om det är så att jag och min lärare inte har en bra personkemi och den personen tycker helt felaktiga saker om mig skulle jag gärna vilja veta var jag överklagar detta. Vem vänder jag mig till? Vilken instans är detta? Jag hoppas att det inte hänger på en enda person, nämligen rektorn i detta fall. Var är rättssäkerheten i borgarnas skolpolitik?

Utöver detta saknar jag många andra saker. Det som krävs i dag i skolan, likabehandlingsplaner och jämställdhetsprinciper som det ska levas upp till, lägger Miljöpartiet fram som krav i sin budget. Vi lägger till pengar för detta. Vad gör borgarna på detta område?

Det jag tycker att vårt borgarråd tog upp på ett mycket föredömligt sätt, nämligen frågan om delaktighet i skolan och elevmajoritet i skolstyrelser där det passar sig, är ingenting kontroversiellt. Det är snarare att vi som vuxna människor ser att gymnasieungdomar är de som ska formas till demokratiska medborgare i ett jämställt land i en deltagande demokrati. Om de inte kan få utöva detta, om vi inte förlitar oss på att de kan göra detta, när ska de då känna det förtroendet? Hur ska vi kunna leva upp till våra skolplaner om att elever ska formas på detta sätt? Vi ger dem inte ens det förtroendet.

Jag yrkar avslag på en auktoritär skola som inte ger eleverna förtroendet att de kan tänka själva och att de kan utveckla sin jämställdhetssyn och sin likabehandling av medborgare i hela Sverige. Bifall till en skola där demokrati och jämställdhet genomsyrar både sättet man arbetar på och sättet man bemöter sina medelever på!

Anförande nr 205

Borgarrådet E d h o l m (fp): Fru ordförande! Jag tycker att det är enormt viktigt att barn får vara barn och att de får vara det så länge som det bara är möjligt. Jag tycker inte att barn ska ta ansvar för en jätteskolas budget. Jag tycker att den budgeten ska tas om hand av dem som har utbildning och kompetens för det, inte av barn.

Likabehandlingsplaner är ju fullkomligt självklara. Det är lagstiftat att de ska finnas. Det som vi gör nu i Stockholm är att vi håller på att ta fram en policy mot mobbning som ska gälla lika i staden och vara ett stöd för rektorer när det gäller hur man arbetar, så att vi ser till att det enormt viktiga arbete som sker mot övergrepp och

mobbing också vilar på vetenskaplig grund, för det har varit lite si och så med det ibland.

Anförande nr 206

Z a i d a C a t a l á n (mp): Först och främst vad gäller skolor med elevmajoritet, Lotta, hade vi som sagt ett väldigt lyckat exempel i Globala gymnasiet. Kan du försvara ditt beslut att inte fortsätta det försöket utan att ens utvärdera hur det har varit? Elever vittnar om hur lyckat detta är. Varför inte ens utvärdera så att vi får på papper varför det inte skulle vara det, trots elevernas egna berättelser?

Vad gäller arbetet mot mobbing står det något annat fascinerande i den borgerliga budgeten, nämligen att det förebyggande arbetet i skolan ska föregås av att man inrättar skolkuratorer, skolpsykologer och skolsköterskor. Jag trodde att de instanserna sattes in när folk började må dåligt och det verkligen är något dåligt som händer på en skola. Förebyggande insatser är för mig att ha en skola där alla elever känner sig delaktiga, mår bra och ingen diskrimineras. Det är där vi måste börja.

Anförande nr 207

J o h a n n a S j ö (m): Tänk vad härligt det vore om det räckte att ha skolkuratorer som sätter sig in i saken när allt har gått åt helvete. Poängen är ju att det inte ska behöva gå åt helvete.

Överklagande finns med i den översyn som vi borgare gör inför den nya skollagen. Det kommer att finnas med. Det är jag ganska övertygad om.

Jag vill återvända till det din partikollega sade alldeles nyss, att elever inte är tillräkneliga när det gäller att ta ansvar för skolk, stök eller sitt eget uppförande. Det ska inte kunna sättas på pränt eller föras dialog om. Det vore alldeles för taskigt att kräva någonting sådant av dem. Däremot tycker ni att de ska vara kompetenta att styra skolan och ta ansvar för groteska mängder pengar och sina medkamraters undervisning. Det är faktiskt en väldigt konstig ansvarsfördelning.

När det gäller enskilda elevers inflytande är det väl bättre att föra en konstruktiv dialog om hur den kan öka, för den har varit sorgligt eftersatt. Men att tala om konstruktiva lösningar som innebär att man ska sätta 17-åringar som företagsledare tycker jag är oansvarigt och att lägga en orimligt tung börda på icke myndiga personer.

Miljöpartiet brukar vara en mycket konstruktiv samtalspart när det gäller skolfrågor, därför hoppas jag att du tittar ett varv till på vad vår budget egentligen innebär och inser att vi har mycket mer gemensamt än du tror.

Anförande nr 208

Z a i d a C a t a l á n (mp): Jag tycker att det är skrämmande att man vill blanda ihop skolans grundläggande princip som demokratisk institution med det aktiva arbetet för elever som ska vara närvarande i klasser. Självklart vill vi att de ska vara det. Jag har absolut ingenting emot en lärare som på skarpen säger åt någon elev eller

som berättar detta och för det vidare till en förälder. Men det handlar om var vi vill börja från första början i skolarbetet. Vill vi börja med piskan? Vill vi börja med en hård rapport om hur oduglig du är som elev i skolan? Eller vill du börja i den änden att du skapar en delaktig och deltagande skola där alla vet att de har en möjlighet att ha inflytande över det som sker runt omkring dem? Det är det jag tror skapar glada och lyckliga elever.

Anförande nr 209

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Ordförande, fullmäktige! I går invigdes det gemensamma kansliet för gymnasieintagningen i Stockholms län. Det är bara *en* bit i den samverkan som finns mellan kommunerna. Förutom det finns också den gemensamma intagningsorganisationen, gemensamma kvalitetskriterier och den årliga gemensamma gymnasiemässan. Det är bara några exempel.

Men nu är det tid att ta ett kliv till framåt för att ge länets ungdomar möjlighet att välja bland fler skolor på fler orter. Det handlar om de yrkesförberedande och estetiska programmen. Visst är det dumt att Lisa som bor i Skarpnäck och vill gå på byggprogrammet ska hänvisas till Stockholms stads enda utbildning som ligger i Kista, samtidigt som samma byggprogram också finns i Tyresö, dit det går direktbussar som tar 15 minuter. Genom ett utökat samarbete länets kommuner emellan ökar också valmöjligheterna och utbytet av olika utbildningsvägar. Då kan Lisa söka till byggprogrammet på samma villkor som ungdomarna från Tyresö. Det är därför som det nu är dags att teckna ett samverkansavtal mellan alla kommuner i Stockholms län. Det handlar om utbildning på fler orter. Det handlar om en betydlig ökning av det sammanlagda antalet linjer också. Och det handlar om många platser, sammanlagt drygt 17 000 på de yrkesförberedande och estetiska programmen. Det här är något som gynnar många ungdomar men som det talas väldigt tyst om.

Stockholmsområdet är en region som består av många kommuner. Men många uppfattar inte riktigt kommungränserna som lika skarpa som vi här inne kanske ibland gör. Kommunikationerna är goda och binder också samman vår region. Möjligheterna att bo i en kommun och arbeta och studera i en annan är stora, och självklart ska det också vara möjligt för Stockholms elever att kunna läsa på gymnasiet i länets andra kommuner.

Ett större samarbete med andra kommuner om dyra och kostsamma utbildningar är också viktigt. Särskilt viktigt är det förstås för länets mindre kommuner som har svårt att erbjuda de här utbildningarna. Ett samverkansavtal gör det möjligt att söka yrkesförberedande program på lika villkor i hela vårt län. Stockholms elever ska självklart kunna söka och välja gymnasieskola i andra kommuner.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 210

M a g n u s J o h a n s s o n (s): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Jag ska prata lite grann om vuxenutbildning. Jag stod här för ett år sedan och gjorde det. Då med anledning av att den första av den borgerliga majoritetens budgetar hade dragit ned ganska kraftigt på vuxenutbildningen, närmare 64 miljoner tror jag att det var. I

den budget jag läser nu har man faktiskt valt att inte göra någonting när det gäller vuxenutbildningen. Det är glädjande.

Men vi har en situation i dag där Lotta Edholm har lovat att skjuta till extramedel för vuxenutbildningen därför att vi har en fullständigt ohållbar situation. Det är för många som söker och som inte får plats i vuxenutbildningen. Det största problemet har kommit nu under hösten. Frågan har kommit i en lite annan dager när du under det här året lovar att fixa till detta men glömmer av det när du ska anta nästa budget för 2008. Samtidigt står du här och är stolt över att vi inför ett lärlingsprogram.

Jag skulle vilja ställa ytterligare en fråga till dig: Vad tycker du att de här personerna ska göra i framtiden om de på något sätt hade ett problem som gjorde att de inte kunde tillgodogöra sig gymnasieskolan under ungdomsåren? Tycker inte du att de ska ha rätt att faktiskt få ytterligare en chans i vuxenutbildningen? Just nu förvägrar du dem att lyckas med det. Det är det jag vill ha svar på.

Anförande nr 211

Borgarrådet E d h o l m (fp): Fru ordförande! I dag är det så att de som får plugga på komvux i Stockholm är de som behöver sin utbildning för att plugga vidare, antingen för att de inte har fullständiga betyg eller för att de behöver något eller flera ämnen som de inte hade från gymnasiet. Däremot har vi tagit bort möjligheten att läsa upp betygen för dem som alldeles nyss har läst kursen. Man kan inte gå ut till sommaren och sedan läsa om exakt samma kurs i engelska två månader senare. Däremot står det naturligtvis var och en fritt att läsa upp betyget och tenta av det.

Jag är inte särskilt bekymrad över komvux. Det man kan vara bekymrad över som borgarråd för skolan och komvux är att det är så väldigt svårt att planera. Antalet elever sjunker ibland kraftigt, och sedan kan det öka under någon period, precis det som Magnus gav uttryck för.

Anförande nr 212

M a g n u s J o h a n s s o n (s): Vi vet ju att arbetsmarknaden går lysande, som ni har sagt. Att det ser ut på det viset får vi väl tillsammans ta på oss. Men vi vet också att ungdomsarbetslösheten växer. Dessutom vet vi att vi har en situation där de arbetsmarknadspolitiska åtgärderna i stort sett försvinner. Jobbtorgen verkar ju inte komma i morgon i alla fall. Ni sade för ett år sedan att de skulle införas och att man skulle få ett jobb, enligt vallöfte, inom fem dagar. Men det har inte verkställts heller.

De personer som befinner sig i en långtidsarbetslöshetssituation tycker jag måste få möjligheter att utbilda sig. Men det är just det som de inte får. Vi föreslår 25 miljoner extra. Jag tycker att ni ska satsa på detta, för behovet finns.

Anförande nr 213

A b e b e H a i l u (s): Ordförande, kommunfullmäktige! I sitt inledande tal sade finansborgarrådet Axén Olin att föräldrar sönderstressas och att stockholmarnas vardag blir lättare och bättre med alliansens politik. Sanningen om alliansen, med Lotta Edholm i spetsen, är att ni uppfyller konsulternas rapport när ni, precis som i

Farsta, lägger ned Dalhagsskolan i Husby, Akallaskolan i Akalla, Bredbyskolan i Rinkeby med flera. Det är när skolan mitt i byn försvinner som föräldrar blir sönderstressade, till exempel föräldrar i Dalhagsskolan som är förtvivlade och känner maktlöshet därför att varken utbildningsförvaltningen eller utbildningsnämnden vill träffa dem.

De flesta skolor i Stockholm har drastiskt minskat sin fritidsverksamhet sedan alliansen centraliserade skolan. Därför har redan många skolor blivit otrygga under rasten. Eleverna kan inte ta emot kunskap om de inte är trygga på skolgården på rasten och i klassrummet. Ett tydligt krav från ungdomarna är ju fler vuxna runt dem för att de ska kunna ta emot kunskap.

Ordförande! Vi socialdemokrater oroas över vad som kommer att hända med tryggheten i skolan när den borgerliga majoriteten föreslår ytterligare besparingskrav.

Bifall till Socialdemokraternas reservation!

Anförande nr 214

Borgarrådet E d h o l m (fp): Fru ordförande! Nu kom det plötsligt att handla om grundskolan igen. Men det kan vi väl ta ett varv till.

Jag träffar väldigt gärna föräldrar från olika skolor. Jag brukar också bli inbjuden, och de får gärna komma till mig. Dalhagsskolan har jag haft kontakt med i förra veckan, tror jag. Vi håller på och ser efter om vi kan hitta en tid när vi kan ses.

Anförande nr 215

A b e b e H a i l u (s): Föräldrar från Dalhagsskolan ville lämna en skrivelse till borgarråden i dag eller i morgon. Men de har fått nej. Jag vet inte varifrån, men jag tror att det var utbildningsnämnden som sade att de inte fick.

Anförande nr 216

C e c i l i a B r i n c k (m): Det här känner jag faktiskt som ledamot i utbildningsnämnden inte alls igen. Vi har inte sagt nej till att träffa dem. Vi har inte sagt nej till att ta emot någon skrivelse från dem. Jag tycker att vi ska vara lite försiktiga innan vi sprider den sortens rykten i den här lokalen utan att ha kontrollerat sanningshalten i dem.

Jag tycker också att vi kanske ska fokusera på att diskutera de förslag som finns och inte de förslag som inte finns.

Anförande nr 217

B i r g i t M a r k l u n d B e i j e r (s): Ordförande, fullmäktige! Den svenska befolkningens utbildningsnivå är hög. År 2005 hade 86 procent i åldersgrupperna 25–64 år lägst gymnasieutbildning. Av OECD-länderna hade endast Slovakien,

Tjeckien, Japan och Korea en större andel med den utbildningsnivån än Sverige. I Stockholm är det förstås ungefär detsamma.

Skolan tillsammans med vuxenutbildningen i olika former i det livslånga lärandet har bidragit till att utjämna utbildningsskillnaderna. Att påstå att Socialdemokraterna, som borgarrådet Edholm antydde i sitt första inledningsanförande, skulle vara ointresserade av skolpolitik är befängt när man ser hur vi har utvecklat välfärdssamhället.

Sedan finns det en hel del som vi också är självkritiska till. Det har vi varit inne på också.

Gymnasieutbildningen har kommit att bli ett minimikrav på arbetsmarknaden. För den som enbart har grundskolan som högsta utbildning innebär det att det blir allt svårare på arbetsmarknaden jämfört med att ha en gymnasial utbildning eller en högskoleutbildning.

Socialdemokraterna tar ansvar för framtiden i dagens gymnasieskola. Generiska kompetenser såsom kommunikation, problemlösning, muntlig och skriftlig framställning och förmåga till grupparbete tillhör kompetenser som blir allt viktigare på en kunskapsintensiv arbetsmarknad. Den borgerliga majoriteten tar inte ansvar för gymnasieskolan. Det blir inte några nya satsningar på att utveckla den. Det blir inte heller några resurser till att bryta segregationen mellan innerstadens och ytterstadens skolor. Vi satsar ytterligare 30 miljoner på gymnasieskolan utöver borgarna.

SL-kort till alla gymnasieelever! Vi vill samverka med universitet och högskolor, och vi vill ha ett Navigatorcentrum.

Antalet friskolor ökar i allt snabbare takt och är nu 31 procent. Detta innebär att kommunala gymnasieskolor kan komma att få läggas ned. Med minskat elevunderlag kan friskolorna också tvingas lägga ned.

När det gäller avknoppningen har den borgerliga alliansen vaknat och tvingats tillsätta en utredning för att få klargjort om det är förenligt med lagstiftningen att knoppa av skolor. Det var verkligen på tiden.

Dagens snabba förändringar på arbetsmarknaden kräver en väl utbyggd vuxenutbildning. Därför vill vi fortsätta att satsa på den. Den borgerliga regeringen skär kraftigt ned på det statliga stödet till vuxenutbildningen, vilket innebär att många vuxna förvägras chansen till en ny start i livet.

Bifall till den socialdemokratiska reservationen!

Anförande nr 218

Borgarrådet M o g e r t (s): Ordförande, fullmäktige! Jag tror att jag vågar påstå att det aldrig förr har varit så många som läst på gymnasiet som det är i dag. Det är definitivt så att i historisk tid har aldrig så många läst på universitet och högskola som i dag. Det innebär naturligtvis inte att frågeställningen är fel när vi säger: Hur ska vi få med oss alla in på gymnasiet? Det är sannolikt alldeles rätt fråga. Men det

måste rimligen vara fel svar att säga att vi ska slå sönder skolan. För att få in alla ska skolan slås sönder.

Om jag har förstått det rätt är er lösning för de barn som i dag finns på IV-programmet att vi i stället kallar det för ett tionde år i grundskolan. En del av problematiken är de facto att ett antal av dem inte har gått nio år i grundskolan, en del därför att de har hoppat av, en stor andel därför att de är nyanlända eller förhållandevis nyanlända.

Extra tydlig tycker jag att den här problematiken blir när det gäller Navigatorcentrum. Vi startade två verksamheter för att faktiskt nå de ungdomar som vi inte fick in i gymnasieskolan, vare sig på de nationella programmen eller på det individuella programmet. Under den förra mandatperioden visade ni en hel del intresse för den här verksamheten. Ni frågade om den. Ni frågade varför det inte gick snabbare. Och efter valet var det första ni gjorde att avskaffa den verksamheten, som gick ut på att man faktiskt ibland gick hem till de här ungarna och fysiskt tog dem i kragen och ryckte upp dem ur soffan, och ersätta den med ett brev där ni erbjuder ännu ett år i grundskolan. Här finns något slags grundläggande feltänk och faktiskt något slags slarv med det arv som finns från förra mandatperioden.

Jag tänker sluta med ännu ett slarv, där ni har slarvat bort något från den förra mandatperioden. Det gäller rekryteringsprogrammet, som också ska behandlas under den här punkten. Vi hade en gemensam diskussion ett år eller ett halvår innan valet om rekryteringsprogrammet, som är en av stadens mest framgångsrika utbildnings- och arbetsmarknadsverksamheter. På det gemensamma seminarium som vi hade, där alla partier var företrädare, sade alla politiker, inklusive de tre borgerliga, varav några är här i dag, att det här var en jättebra verksamhet. Den skulle självklart vara kvar. Och nu efter valet är alla pengar borta. Så mycket var det löftet värt när det ställdes mot en skattesänkning.

Anförande nr 219

Borgarrådet E d h o l m (fp): Det är lite intressant att vi åtminstone har lite lika verklighetsuppfattning, nämligen att IV-programmet inte lyckas till den grad som det skulle behöva göra i förhållande till det som är Roger Mogerts förutsättningar. Det är klart att ingen vore lyckligare än jag om det vore så att alla elever gick treåriga yrkesutbildningar och fick högskolebehörighet. Men det är en väldigt liten andel som får det. Då måste vi förhålla oss till det.

Ett annat problem är naturligtvis att väldigt många ungdomar inte är behöriga att söka till nationellt program redan från början. Då tror jag att vi måste ha olika metoder för detta. IV-programmet är en metod. Men jag tror att det också är idé, som Roger Mogert nu avfärdar, att en del av de eleverna faktiskt skulle kunna gå ett tionde år i en grundskola som var specialiserad just på att ta emot elever som behöver det där extra året för att duvas i de ämnen som de har missat.

Anförande nr 220

Borgarrådet M o g e r t (s): Ordförande, fullmäktige! Jag noterar att du skickligt undviker frågan om Navigatorcentrum och rekryteringsprogrammet. Vi kanske får möjlighet att återkomma till dem.

Nej, jag ser inte det tionde året i grundskolan som ett särskilt intressant sätt att lösa problematiken för de ungdomar som av olika skäl inte har lyckats i grundskolan eller inte har gått nio år i grundskolan. Det är naturligtvis, precis som du säger, en individuell lösning. Men ett erbjudande om ett tionde år ser jag inte som ett speciellt intressant sätt att lösa problemet.

Anförande nr 221

C e c i l i a B r i n c k (m): Borgarrådet Mogert! Det räcker inte att få in eleverna. Vi måste ju få ut dem också, och helst inte efter halva tiden utan godkända betyg, vilket är resultatet av den skolpolitik som ni bedriver.

Kvalitetskraven sjunker ju hela tiden. De läroböcker man använde på gymnasiet för några år sedan använder man på högskolan i dag. Och så är det hela vägen. Detta är ett jätteproblem, och det är ett problem som har skapats genom er kravlösa flumskola som vi har haft sedan 1968.

Anförande nr 222

Borgarrådet M o g e r t (s): Jag har en svag känsla av att jag har nämnt någonting om resultaten på grundskolan 1992–2002 jämfört 2002–2006. Jag antar att jag inte behöver påminna om resultaten. Det verkar vara lönlöst att göra det också, eftersom det pågår en annan diskussion i salen.

Men inte heller när det gäller gymnasieskolans resultat finns det någon anledning för en borgerlig politiker att slå sig för bröstet om man jämför perioden 1998–2002 med 2002–2006. Det är inte en lika tydlig övervikt för den socialdemokratiska perioden. Men det finns ingen anledning att som borgare påstå att det är en socialdemokratisk skolpolitik som har skapat problemen.

Sedan måste jag till slut fråga: Det är klart att det är utgången som är det absolut mest centrala, men om man över huvud taget inte får in dem på gymnasieskolan, hur ska de då komma ut ur den?

Anförande nr 223

E r i k S l o t t n e r (kd): Jag tycker verkligen att det överdrivs när Roger pratar om att slå sönder svensk gymnasieskola. Så fort den nya majoritet vi har ändrar inriktning, ändrar något i systemet slår vi på något sätt sönder hela grundvalen i det svenska samhället. Vi har blivit valda för att förändra, och det tänker vi också genomföra.

Sedan undrar jag: Vad är det som säger att nio år är det optimala för alla elever att gå i grundskolan? Då man har uppfyllt alla mål som satts i grundskolan, vad är det som säger att det är det optimala för alla elever? Jag tycker inte att vi ska dramatisera över möjligheten till en extra termin eller ett extra år i grundskolan eftersom det är mycket mindre risk att en elev faller mellan stolarna om han eller hon går lite extra länge i grundskolan i stället för att gå in i det individuella programmet. Uppföljningen är mycket mer strikt vad gäller närvaroplikt och annat i grundskolan än det är på gymnasiet.

Jag blir trött på det eviga tjatet om att vi väljer att sänka skatten i stället för att satsa på välfärden. En sjättedel av det stockholmarna har betalat in i ökade skatteintäkter ger vi tillbaka i form av en skattesänkning. Fem sjättedelar av de ökade skatteintäkterna går till att utveckla välfärden. Det är tomt prat.

Anförande nr 224

Borgarrådet M o g e r t (s): Ordförande och Erik Slottnér! Om problemet är att alla inte kommer in på den treåriga gymnasieskolan och lösningen är att avskaffa den treåriga gymnasieskolan kan inte jag se det på annat sätt än att man faktiskt slår sönder gymnasieskolan och delar upp den i den gamla klassindelade skolan med en teoretisk inriktning och en praktisk som innebär att eleven låses in. Så är det de facto. Det är faktiskt mer dramatiskt än så. Man inte bara slår sönder gymnasieskolan, man avskaffar 25:4-kvoten och skär rejält på komvux. Nog är det en ganska dramatisk situation ni har skaffat er.

Jag kan inte låta bli att säga att jag tycker att det är så roligt när ni avdramatiserar skattefrågan kontra välfärdsfrågan och samtidigt, när man inte vill sänka skatten, presenterar en, hör och häpna, skattechock.

Anförande nr 225

I n g e r S t a r k (v): Ordförande, fullmäktige! Till att börja med, Erik Slottnér, finns problemet mycket tydligt att elever inte klarar av grundskolan, kanske slutar gå till skolan i sjuan eller åttan. Hur kan ett tionde år i skolan lösa det problemet? Tio år eller ej är inte huvudfrågan här utan just den frågan. Hur ska ni lösa det allvarliga problemet?

Vänsterpartiet vill ha en demokratisk gymnasieskola där alla ungdomar klarar av sina studier, har inflytande över utbildningen, trivs och mår bra. Vi ska ha väl fungerande gymnasieskolor över hela staden med ett brett utbud av program. För att motverka segregationen ska även ytterstadsgymnasierna ha attraktiva program samtidigt som innerstadsgymnasierna blandas upp med både teoretiska och praktiska program samt IV-program.

Vi lägger lite drygt 49 miljoner på gymnasieskolan, däribland 10 miljoner till SL-kort för alla gymnasieelever. Vi menar att det är viktigt att de kan röra sig fritt över staden. Vi säger bestämt nej till lärlingssystem. Alla dörrar ska vara öppna så att ungdomarna kan nå sina drömmars mål. Arbetslivet ser inte ut som på 50-talet. Alla behöver kompletta betyg med högskolebehörighet med sig in i yrkeslivet.

Samtidigt vet vi naturligtvis att många ungdomar, som jag redan har sagt och som vi har pratat ganska mycket om, av olika skäl inte orkar med gymnasiestudierna. Det är ju då det är så viktigt att de inte begränsas i sin utveckling genom ett uråldrigt lärlingssystem. Då ska de erbjudas en andra chans genom en utbyggd och tillgänglig vuxenutbildning.

Jag skulle vilja ställa en direkt fråga. Om vi har ett lärlingssystem, om ungdomarna går den här lärlingsutbildningen, finns det då öppet för dem att gå över till komvux och få fullständig högskolebehörighet senare?

Vi vill också återinföra möjligheten att studera med rekryteringsbidrag och att arbetslösa med försörjningsstöd ska få läsa in grundskolan i vuxenutbildningen utan att tvingas söka studiemedel. Vi säger också nej till pengsystem inom vuxenutbildning och sfi.

Sedan vill jag bara återkomma helt snabbt till dig, Cecilia Brinck, när det gäller för många lokaler och för få elever. Det jag sade var att om det är så att vi har för mycket lokaler och för få elever ska väl inte alla nya friskoleansökningar bara godkännas så att de får öppna. Då blir naturligtvis problemet ännu större. Det är ju den kommunala skolan som har skolpliktsansvaret. Det finns också något som kallas för närhetsprincip.

Anförande nr 226

Borgarrådet E d h o l m (fp): Om det vore så att IV-programmet lyckades ge alla elever, eller åtminstone hälften av alla elever den högskolebehörighet som verkar vara så eftertraktansvärd skulle det vara fantastiskt bra. Men nu är det inte så. Det är mindre än 10 procent av dem som går igenom IV-programmet som faktiskt når högskolebehörighet. De ägnar en stor del av IV-programmet åt att ta igen de kunskaper som de har missat redan i grundskolan. En del har missat så mycket kunskaper att de inte ens kan läsa och skriva tillräckligt bra för att gå på gymnasiet. Detta är problemet, naturligtvis.

Man kan lösa det på lite olika sätt. Det som jag tycker är lite märkligt från vänstersidan är att man inte har några egna idéer för hur man vill lösa problemet. Självklart är det så att om man inför en lärlingsutbildning ska de som går där naturligtvis också ha en möjlighet och en rättighet att läsa in ämnen som ger högskolebehörighet. Men det ska inte vara obligatoriskt, som det är i dag.

Anförande nr 227

I n g e r S t a r k (v): Vi är säkert överens om att IV-programmet är ett problem, att det finns problem i gymnasieskolan. Det är inte riktigt det som debatten handlar om. Här handlar det bland annat om att det finns elever som flippar ur skolan redan i sjuan, åttan eller nian, och då löses inte problemen genom ett tionde år. Det är det första.

Dessutom löses inte problemet med ett lärlingssystem, utan vad det handlar om är att man måste ha en grundskola till att börja med och sedan en gymnasieskola som är så bra och väl fungerande att eleverna inte droppar ur. I vår budget har vi väldigt många olika förslag till hur vi ska lösa det. Det är bara att läsa.

Anförande nr 228

E r i k S l o t t n e r (kd): Jag tycker att det vore önskvärt om alla kunde klara av grundskolans krav efter nio år. Nu vet jag att var fjärde elev inte gör det utan tvingas att gå individuella programmet. Då är frågan: Är det bättre att gå individuella programmet, eller är det kanske bättre med en extra termin eller ett extra år i grundskolan? Jag tror på det sistnämnda.

Men vi har ju insatser för att elever ska slippa ett extra år i grundskolan, tidigare insatser, läs- och skrivsatsning, nationella prov, en ökad jämförbarhet, läs- och utvecklingsscheman, skriftliga omdömen redan under första året för att upptäcka de här eleverna i tid.

Sedan talar Inger om ett urgammalt lärlingssystem. Men vi har aldrig pratat om det. Vi vill skapa en modern lärlingsutbildning där elever kan få en stor del av sin utbildning ute på en arbetsplats. Det vore en chans för väldigt många av de ungdomar som i dag har slagits ut ur en skola som ni har varit med och skapat. Det vore att ge dem ett värde, att se de eleverna: Ni kan få en chans på det här lärlingsprogrammet. Näringslivet jublar ju över vårt förslag om ett nytt lärlingsprogram. Jag förstår inte hur ett arbetarparti som Vänsterpartiet kan vara så emot detta.

Anförande nr 229

I n g e r S t a r k (v): Det är så här, Erik, att det lärlingssystem som ni inför är urgammalt. Det är inte modernt. Jag kan inte förstå vad det är som är modernt med det, faktiskt. Och att näringslivet jublar, ja, ja.

Det vi vill ha är en gymnasieskola som håller samman på ett sådant sätt att eleverna går ut med fullständiga betyg och att de faktiskt kan ta sig vidare och nå sina drömmars mål. Om det inte lyckas ska det finnas en väl utbyggd vuxenutbildning. Det är ett av våra krav.

Vår skolpolitik handlar faktiskt om att alla elever ska gå ut grundskolan med fullständiga betyg. En del av de lösningar ni kommer med tycker vi är bra, som lässatsning till exempel. Andra av era lösningar tycker vi är väldigt dåliga, och vi har andra förslag på hur skolan ska kunna fungera bättre. De står att läsa i vårt budgetförslag.

Anförande nr 230

C e c i l i a B r i n c k (m): Om man utsätter Inger Starks och Vänsterpartiets politik för negeringstestet finner man raskt hur innehållslöst det är. Vem vill inte ha en gymnasieskola som alla klarar? Det är klart att vi vill. Skillnaden är att ni tror att alla elever klarar samma skola men att vi vet att det faktiskt inte är på det sättet.

När det gäller diskussionen om lokaler och friskolor finns det några små saker som Inger Stark kanske bör ta med sig. Det första är att det faktiskt inte är kommunen som godkänner friskoleetableringar. Det är Skolverket. Kommunen är remissinstans, men det är Skolverket som fattar besluten. Av de gymnasieskolor som Skolverket ger tillstånd till är det kanske 20–25 procent som verkligen kommer till stånd.

Det andra är att i Inger Starks värld är det uppenbarligen så att friskolorna bara tar elever från kommunala skolor. Det faktum att friskolorna i allra högsta grad konkurrerar med varandra om eleverna har inte riktigt trängt in där borta i salen, tycker jag att det verkar som. Det är till att ha rysligt dåligt självförtroende när det gäller de kommunala skolornas kvalitet och konkurrenskraft.

Anförande nr 231

I n g e r S t a r k (v): Jag vet inte vad det är som tränger in borta hos dig, Cecilia Brinck. De tomma skollokalerna och nedläggningen av flera kommunala grundskolor i just ytterstaden, som faktiskt finns i den här rapporten, tycker jag att ni skulle ta lite mer på allvar och diskutera på ett seriöst sätt. Det har skapat ett problem i Farsta som jag verkligen tycker att ni ska komma ut och titta på.

Sedan är det ju så att kommunen, Stockholms stad i det här fallet, faktiskt kan skriva till Skolverket och säga att om den här friskolan etableras där och där kommer det att få allvarliga konsekvenser för våra kommunala skolor. De kommunala skolorna har fortfarande skolpliktsansvaret. Tänker ni lägga över det på några andra? Det är faktiskt den viktiga frågan.

Anförande nr 232

J o h a n n a S j ö (m): Fru ordförande, stockholmare! Ingen har undgått att vi från majoritetens sida är starkt fokuserade på skolans kunskapsuppdrag. Vi har ansvar för att ge eleverna bästa möjliga förutsättningar för kunskap och att fullfölja sitt livsprojekt. Bortsett från en kunskapsfientlig inställning från andra i den här salen, decennier av flum och brister i uppföljning och återkoppling finns andra hot mot våra elevers kunskapsinhämtning. Jag talar om mobbning, våld och kränkande beteende.

Det är svårt att lära sig någonting om man ständigt är rädd. Det är svårt att vara en god vän och hjälpa sina klasskamrater om man är orolig för att hamna på en blogg med kränkande foton och tillmälen. Det är svårt att som elev göras ansvarig för någonting som vuxenvärlden borde ha ordnat för länge, länge sedan.

Vi tar tag i mobbningen, vi tar tag i våldet och vi agerar mot de kränkande beteendena som finns på alltför många skolor. Jag är mycket stolt över att konstatera att staden äntligen håller på att ta fram en evidensbaserad stadsövergripande policy mot mobbning.

Jag är lite förvånad, men glad, att se att Vänsterpartiet stöder oss i det här arbetet. Jag tycker att det är tråkigt att se att övriga i oppositionen fortfarande verkar tro att vilja väl räcker för att stävja de här otäckheterna.

Ordning och arbetsro är en grundläggande byggsten i alla bevisat framgångsrika handlingsplaner mot mobbning. Därför är det mycket roligt att det i staden kommer att ges skriftliga omdömen om elevernas sociala utveckling från och med höstterminen i år och att olovlig frånvaro kommer att redovisas i terminsbetygen. Även här noterar jag att Vänstern har vaknat och insett vikten av att stävja skolket. Det är jätteroligt att se. Men hur hade ni tänkt gå till väga?

Stockholms skolor får nu ett tydligt uppdrag att bedriva ett målmedvetet arbete för trygghet och arbetsro och mot mobbning. Tillsammans med de satsningar som vår tidigare kollega, som numera är på Utbildningsdepartementet, gör finns det goda utsikter för våra barn och ungdomar att få det lättare att fokusera på kunskapen i skolan.

Anförande nr 233

S u s a n n a B r o l i n (v): I den debatt som pågår tror jag att det finns någonting som vi alla i salen är eniga om. Det är att vi tycker att skolan är förknippad med kunskap, inte flum och inte andra saker.

Det som skiljer oss åt vill jag göra ett förtydligande av. Det är att majoriteten ser kunskap som någonting som kommer till eleven från ovan. Om eleven är mottaglig och kan ta emot detta ska denna gåva utvecklas på elitnivå. Vi på den här sidan salen ser däremot att alla har förmåga, att alla vill lära sig. Det handlar bara om vilka metoder och vilket bemötande som vi ger eleverna i det här arbetet. Den skillnaden finns och den har funnits sedan man diskuterade huruvida Bibeln skulle översättas till svenska eller inte.

Det jag dessutom vill säga är att det är jättepositivt att ni arbetar mot mobbningen. Det tycker vi är jättebra. Vi stöder er gärna i det arbetet. Men vi vill lägga till en sak. Det är att åtgärderna som har föreslagits ska vara evidensbaserade. Och det vill jag se innan vi uttalar oss mer.

Anförande nr 234

J o h a n n a S j ö (m): Nej, kunskap kommer inte från ovan. Det tror inte vi på den här sidan salen. Kunskap kommer inifrån. Varje individ har möjlighet att lära sig. Det var det jag talade om tidigare när det gällde särskolan, och det var det jag försökte förmedla här. Men det gäller att varje elev också får möjlighet att göra det. Där gäller det att ge varje elev utsikter till detta utifrån elevens individuella förutsättningar.

När det gäller särskoleelever är det att de får en lugn och trygg miljö med en pedagogik och en takt som passar dem. När det gäller andra elever handlar det om att de får slippa mobbning och kränkande beteenden, men också att det finns utrymme för olika pedagogik, att det finns utrymme för olika hastigheter och att man kan se eleven som den är, att inte alla ska vara tvungna att göra exakt samma saker i exakt samma tempo och i exakt samma skola.

Anförande nr 235

Borgarrådet M o g e r t (s): Fru ordförande! Även jag reagerar på låtsasargumentet att det skulle finnas några här inne som är emot kunskap. Jag begriper inte det.

Jag har faktiskt också lite svårt att fånga någon slags kärna i talet om decennier av flum. Då måste jag fråga: Är det de senaste 20–30 årens kommunala skolpolitik som menas, där majoriteten har skiftat vid varje val? Eller är problemet Lgr 80, som mig veterligt togs fram av en moderat skolminister? Var finns grunden för dessa decennier av flum som vi förväntas slåss mot?

Sedan vill jag komma till ert arbete mot mobbning. Jag delar din syn att det måste vara en individuell bedömning. Det måste vara det grundläggande att varje barn ska bli behandlad som en individ. Jag känner, om jag ska vara lite polemisk, en viss oro för att det mesta ni har gjort när det gäller mobbning är att ta fram en policy. Det kan

möjligen vara gott nog, men det som skiljer våra budgetar åt är att i vår och Vänsterpartiets budgetar finns det pengar avsatta.

Anförande nr 236

J o h a n n a S j ö (m): Vi ser ju lite olika på kunskap. Jag vill gärna ha återkoppling, uppföljning och mätning så att man vet vilken kunskap det är vi talar om, om eleverna faktiskt har tillgodogjort sig någon kunskap. Men jag förstår att ni har lite annorlunda syn. Er partiledare var lite tveksam häromdagen i partiledardebatten i tv när frågan kom upp om det fanns problem med resultaten i svenska skolor. Då sade hon: Det beror lite på hur man ser på det. Att var fjärde elev går ut utan fullständiga betyg skulle man kunna se som ett bekymmer.

Du frågade mig när jag tyckte att problemen inleddes. Jag skulle säga att det väl var någonstans med Lia, Lärande i arbete, på 70-talet som det började gå utför. Man började ägna sig mer åt samtalet och hur man skulle kunna fundera lärarkolleger emellan snarare än hur man skulle lära ut till barn. När lärarna slutade ha obligatorisk undervisning på Lärarhögskolan om pedagogiska metoder för att få barn att lära sig att läsa, skriva och räkna i småskolan och i stället fokuserade på helt andra saker, som hur man skulle få ett fungerande grupparbete, tycker jag kanske att vi kom in i flumskolan.

Anförande nr 237

L o r e n t z L y t t k e n s (m): Fru ordförande, fullmäktige! Vad är det som gör en skola bra? Det är alldeles uppenbart att pengar är viktiga, det vill säga att pengar är en ekonomisk, nödvändig förutsättning för att en skola ska gå bra. Men pengar är inte en tillräcklig förutsättning för att en skola ska bli bra. Det är en dimension som jag personligen tycker saknas i den här debatten. Det har nämnts någon gång då och då, det finns i budgeten och det är värt att lyfta fram. Det är ledarskapet i skolan.

Det är nämligen så här, och det vet man från företagets värld och från alla organisationers värld, att håller man pengar i kolossala mängder på en organisation som har ett uselt ledarskap får man ingen som helst utväxling på de pengarna. Håller man mycket lite pengar på en organisation som har ett utomordentligt ledarskap får man en fantastisk utväxling på de pengarna.

I min värld betyder det att jag tror att det skulle vara bra att lägga nästan lika mycket fokus på frågor som handlar om ledarskapet i skolan som på pengarna. Men vi ägnar oss nästan bara åt pengarna. Och jag tror inte att det gör skolan en tjänst, oavsett på vilken sida i den här salen man sitter.

Anförande nr 238

Borgarrådet E d h o l m (fp): Ordförande, fullmäktige! Jag tycker att den här debatten har fokuserat på precis rätt frågor, även om vi har haft helt olika perspektiv och olika lösningar på frågorna. Det har framför allt handlat om de elever som inte klarar att uppnå det som krävs för att man senare ska kunna klara sig bra i livet, de elever som inte har klarat grundskolan, de elever som har oerhört små möjligheter att

sedan klara gymnasieskolan. Jag tycker att det är hoppfullt att också oppositionen erkänner de problem som faktiskt finns.

Sedan kan vi ha olika åsikter om vilka metoder som ska användas för att vi ska lyckas bättre. Jag tror att det är viktigt att ha olika metoder för olika elever. Jag tror att Roger Mogert själv var inne på att det behövs individuella lösningar. Det tror jag verkligen är helt korrekt. Vi måste ha möjlighet att ge tio år i grundskolan till de elever som det skulle passa. Vi måste ha yrkesinriktade IV-program för de elever som det passar. Vi behöver lärlingsprogram för dem som är extremt praktiskt inriktade. Allt det här tror jag att vi skulle kunna uppnå i Stockholms skolor. Men fokus är det riktiga, nämligen på de elever som faktiskt i dag har väldigt svårt att klara sig igenom skolan.

Anförande nr 239

C e c i l i a Ö n f e l t (c): Ordförande, fullmäktige! Valfrihet, säger jag igen. Det är roligt att så många aktörer i Stockholm vill ägna sig åt pedagogik. En skola med hållbar verksamhet blir attraktiv och får många kunder. Formen för en skolas drift ska inte spela någon roll. Huvudsaken är att huvudmannen följer lagar och styrdokument. Att få välja den skola man ska gå i skapar delaktighet och motivation. Det stora utbudet av skolor skapar en konkurrens som blir till en fördel både för eleverna och för deras föräldrar.

Centerpartiet skulle vilja se ett klimatgymnasium i Stockholm, ett klimatneutralt gymnasium med spjutspetskompetens inom miljö, naturvetenskap och teknik, där studenterna får ett storstadsperspektiv på miljöfrågorna.

En hållbar skola genomsyras av kreativitet och entreprenörskap och utvecklar förmågor som ger erfarenhet inför vuxenlivet. Eleverna i en hållbar skola ges också möjlighet till daglig fysisk aktivitet. En hållbar skola sätter stort värde på ämnet hem- och konsumentkunskap som med sitt innehåll gör elever miljömedvetna, jämställda och ansvarstagande individer. En hållbar och klimatneutral skola arbetar medvetet med ett kretsloppstänkande, och det är lätt för lärare och elever att återvinna material. En hållbar skola tar ansvar för konflikter och mellanmänniska relationer. En hållbar skola håller måttet, både inåt och utåt sett.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 240

J o n a s E k l u n d (mp): Fru ordförande! Jag hade aldrig trott att jag skulle få ordet, men det känns bra. Då får jag ta upp en viktig fråga som hör till det här blocket, och det är utbildningen i svenska för invandrare. Det hänger ganska mycket ihop med jobb, som sägs vara fokus för alliansens arbete.

Det är ofta svårt att få arbete om man inte talar bra svenska och ibland också om man inte skriver bra svenska. Där kommer utbildningen i svenska för invandrare in. Den är ganska dålig i Stockholm och har varit ganska dålig en längre tid. Jag håller med Lorentz Lyttkens om att hur mycket pengar man håller ned i verksamheten inte är det

enda som spelar roll. Men när det i Stockholm satsas en tredjedel så mycket pengar på sfi som i Göteborg är det klart att det blir en betydande skillnad.

Hur kommer det sig att alliansen som har fokus på jobb inte vill satsa mer på sfi? Man minskar satsningen på sfi för 2008 och 2009 i stället för att höja den, som vi gör. Miljöpartiet vill satsa 50 miljoner kronor mer på sfi år 2008 så att människor som är nya i Sverige kan komma in i samhället, lära sig språket och förhoppningsvis få jobb.

Bifall till Miljöpartiets förslag!

Anförande nr 241

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Ordförande, fullmäktige! Det handlar inte bara om hur mycket man satsar, utan det handlar också om vad man gör av pengarna. Det kommer att bli en ny upphandling, den är redan på gång, inför nästa år. Det kommer att bli ett samarbete med jobbtorgen, och jobbtorgen är en oerhört central del där. Det gäller att koppla ihop det här. Det är oerhört viktigt. Vad det också finns en otrolig utveckling i är sfi med yrkesinriktning, alltså sfix, som man brukar kalla det ibland. Hur organiserar man det, hur gör man med pengarna så att man får någonting ut av dem? Det är det som är viktigt. Det är inte vi som ska få ut någonting utan just de människor som behöver lära, allra helst så att de kopplar ihop det med sin kommande yrkesutbildning, eller den utbildning som man redan har. Det är kanske ännu mer viktigt.

Anförande nr 242

J o n a s E k l u n d (mp): Det är bra att det finns visioner. Som sagt är inte pengar allt. Men när vi satsar en tredjedel i Stockholm av vad man gör i Göteborg är det inte konstigt att de får bättre resultat på andra håll i landet än i Stockholm. Även om pengar inte är allt har det trots allt en viss betydelse.

När man gör den här nya upphandlingen måste man lämna utrymme för att beakta individuella behov i undervisningen. Men kostar inte det här någonting? undrar jag. Jag tror att det gör det. Jag tror att det behövs mer pengar till sfi för att vi ska få en bra undervisning i svenska för invandrare.

R VI ÄLDRE ROTELN

**Äldrenämnden, Stadsdelsnämnderna: Äldreomsorg, Micasa Fastigheter i Stockholm AB
Punkt 17, 5, 23)**

Anförande nr 243

Borgarrådet Samuelsson (kd): Ordförande, fullmäktige! Äldreomsorgen ska präglas av värdighet och valfrihet. Respekt för äldres integritet och självbestämmande är en förutsättning för att vi ska kunna genomföra det. Det handlar om att man också när man är i behov av vård och omsorg ska ha möjlighet att påverka sin situation. Man blir inte mer lika för att man blir äldre, och därför är valfriheten en självklarhet. I en nyligen redovisad undersökning säger 86 procent av personer födda mellan 35 och 45 att de tycker att äldreomsorgen är särskilt viktig när det gäller valfrihet.

Vi går därför vidare. Valfriheten inom hemtjänsten infördes redan under förförre mandatperioden, och nu inför vi valfrihet också i äldreboenden den 1 juli nästa år. Social samvaro och gemenskap ska fylla de äldres vardag. Maten och måltiden ska ta plats både i upplevelse och i tid och vara höjdpunkter under dagen. Där det är möjligt lagas maten på plats så att doften av mat kan spridas över boendet.

En värdig vardag ska också innehålla utevistelser och möjlighet att påverka innehållet i hemtjänsten från en gång till en annan. Äldreförvaltningen har det övergripande ansvaret för utbildning, policy, uppföljning. Där finns våra kostexperter, äldreinspektörer och äldreombudsmän viktiga aktörer i kontakter med verksamheter och äldre medborgare.

Under 2008 kommer vi att göra en genomlysning av hela äldreomsorgen för att se var det finns behov av satsningar på chefsutbildning, ledarskap och så vidare. Äldreomsorgen i Stockholm omfattar 6,4 miljarder. Det är inte lite pengar. Tänk om vi i olika sammanhang skulle ha utgångspunkten: Vad kan vi göra för alla dessa pengar i stället för att samlas kring att vi inte har några pengar? Jag möter många i personalen ute som hela tiden berättar för mig att de får höra om allt som de inte kan göra men som de skulle vilja göra för att det inte finns pengar. Jag hör en del säga att de kan genomföra det, för det kostar inte mer pengar. Släpp personalen fri i sin kreativitet, och vi kommer att se oändligt mycket hända i verksamheterna!

Vi satsar alltså 280 miljoner netto ute i verksamheterna under nästa år. Därutöver har vi redan fått beviljat 84 miljoner från regeringen i stimulansbidrag. Då har stadsdelsnämnderna själva fått komma med förslag till vad de vill göra med de pengarna, alltifrån hälsoträdgårdar till demensutbildning men också som i en stadsdel där man hade uppmärksammat att många äldre har missbruksproblem. För kompetensutveckling har vi fått 16 miljoner. Så det är inte lite pengar vi har att fördela, men behoven är stora, dock inte oändliga.

Förutom dessa 280 miljoner kommer de nya riktlinjerna som kommer att bli generösa. Trygghetslarm ska vara på. Det ska kunna väljas mellan matlåda och lagad

mat hemma. En för mig mycket viktig detalj när det gäller servicehusboende är att åldern ska beaktas när man gör bedömningen. Det är inte alltid så att fysiken är den sämsta vid hög ålder, men ensamheten och otryggheten gör att man önskar att välja ett äldreboende på servicehus.

Vi satsar 30 miljoner på kompetensutveckling, och helt nytt är de förebyggande hembesöken som vi ska erbjuda alla 75-åringar som inte redan i dag har en insats. 2 miljoner till kulturen, inte bara till underhållning utan för att också kunna ha kulturupplevelser där de äldre kan delta. Den totala sista summan om 200 miljoner handlar om kvalitetssatsningar generellt sett.

Fixarna finns sedan tidigare, och vi ser att steg för steg går vi vidare till att få en bättre äldreomsorg. Också här kan vi tala om systemskifte.

Ett stort uppdrag har Micasa, vårt fastighetsbolag, att klara det stora behovet av underhåll. Det lät så fint när man sade att man fick ta över verksamheter och lokaler till bokfört värde, men det finns stora behov i underhållet. Nu gör vi upp en plan för hur vi ska klara det under de kommande åren. Äldreboenden som ska också finnas med i upphandlingar framöver måste naturligtvis vara i det skick att de är attraktiva både för oss själva och för andra som vill driva verksamheten i de fastigheterna.

Seniorbostäderna är redan nu uppskattade, inte minst de som ligger på Reimersholme där man har öppnat en bistro som lockar människor i omgivningen att också gå dit och äta. Välkomna att pröva den fantastiska maten!

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 244

O l l e A n d r e t z k y (m): Det är inte särskilt lätt att gå upp efter detta eminenta anförande som Ewa höll. Det jag har skrivit ihop stämmer naturligtvis överens med vad Ewa har sagt. Jag vill betona att äldreomsorgen ska präglas av personligt inflytande, trygghet, värdighet och valfrihet. Det är ganska naturligt. Man blir beklämd ibland när man ser 80- och 90-åringar som bor i en villa eller i en lägenhet och som vill ha en plats i ett seniorboende, men så säger stadsdelsnämnden nej till det därför att de är så friska. Det säger också överinstansen i de fallen. Jag har tyvärr varit med och deltagit i någonting sådant själv, och det ångrar jag djupt i dag. Jag förstår nu när jag har blivit lite äldre att det är fruktansvärt att säga nej. Det är ovärdigt. Det strider mot valfriheten.

Jag hoppas att vi genom de nya riktlinjerna som vi har tagit fram kan göra en skillnad och att vi så småningom i biståndsbedömningen ska ta särskild hänsyn till seniorernas egna önskemål. Det här vill vi inte läsa om eller se på tv någon gång mer, utan valfriheten måste väl ändå vara det som förhärskar på området. Om de här seniorboendena inte räcker till får vi se till att bygga så att det finns så att inte människor ska känna sig vanhedrade på något sätt.

Jag vill också poängtera att 6,4 miljarder är väldigt mycket pengar att bedriva äldreomsorg för. Jag tror, liksom Lorentz tidigare, att det ledarskap som är kompetent kan göra mycket nytta i äldreomsorgen för de här pengarna. Det är också trevligt

att se att regeringen satsar särskilda pengar på Stockholms stad. Jag tror att det viktigaste som händer är valfriheten trots allt, att seniorerna får välja fritt. Vi lovar att det ska genomföras inom hela äldreomsorgen.

Sedan tycker jag att det här nya biståndsbedömningskansliet som inrättas i Stockholms stad är en mycket bra sak. Vi kan få en lika bedömning i staden där det inte har någon betydelse vilken ekonomi som respektive stadsdelsnämnd har. Vi ska också få en utredning från den så kallade värdighetskommittén som kommer den 31 mars. Jag hoppas att den blir lagstiftning och att socialtjänstlagen ändras så att det här implementeras i äldreomsorgen.

En annan sak som är viktig är minimibemanningen på demensboende. Det finns över 100 olika demenssjukdomar. Här krävs det utbildning av personal och ledarskap.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 245

B e r i t K r u s e (s): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Vi är överens om valfrihet, men det ska vara kvalitet. En av Socialdemokraternas stora satsningar görs inom äldreomsorgen. Stockholmarna lever friskare och har ett längre liv. Det är en fantastisk utveckling och ställer ökade krav på Stockholms stad. Vi socialdemokrater vill att Stockholm ska vara en bra stad att åldras i oavsett om man är frisk och aktiv eller om man är i stort behov av vård och omsorg. Därför satsar vi 164 miljoner kronor mer än de borgerliga partierna på verksamheterna för de äldre i vårt budgetalternativ för 2008.

Den moderatledda borgerliga majoriteten har däremot många vackra ord i sitt budgetförslag men mycket små möjligheter att genomföra positiva förändringar med de medel som har avsatts. Budgetökningen i de borgerliga förslagen täcker inte ens personalens löneökningar. Nya nedskärningar står för dörren. Budskapet i valrörelsen om satsningar för de äldre höll inte. I stället har de fagra löftena i praktiken bytts ut mot nedskärningar, striktare biståndsbedömningar och nedläggningar av servicehusboenden redan nu 2007.

De underskott som nu visas i stadsdelarna minskar majoritetens budgetsatsning för 2008 med cirka en tredjedel. Sänkt skatt och stramare budgetamar kännetecknar majoritetens budget. Detta är orealistiskt och ansvarslost. Den moderata ideologin går ut på att bli av med arbetsgivaransvaret och göra om äldreboendet till ett företag. Med pengssystemet ska marknadens krafter råda. Det blir mångfald i företag och inte automatiskt högre kvalitet för verksamheten för de äldre.

De äldre ska sedan kunna välja vilket företag och boende de skulle önska, den så kallade valfrihetsreformen. Det finns förslag och beslut, men det är omöjligt att se vad resultatet kan bli. Köregler och annat kommer så småningom. Att den borgerliga budgeten är alltför optimistiskt lagd kan redan skönjas.

Vår socialdemokratiska ideologi tar fram vikten av att friheten att välja måste utgå de äldres vilja, önskemål, behov och förmåga. Detta gäller både val av boende och möjlighet att påverka i vardagen i sitt boende.

Det ska självklart finnas möjlighet att välja ett kommunalt äldreboende. Där finns problem där borgarna nu säger nej till att kommunen ska kunna lägga bud vid upphandling. Vi finansierar i vårt socialdemokratiska förslag bland annat två timmars hemtjänst i veckan för alla över 75 år, möjlighet att välja mellan matlåda och lagad mat hemma, precis som Eva Samuelsson sade. Kvaliteten i vården avgörs i stort av mötet mellan personal och brukare. I kompetensfondens satsning utbildades många inom äldreomsorgen. Det behövs mer. Därför satsar vi socialdemokrater i vårt budgetförslag för 2008 återigen på forskning, metodutveckling, kompetensutveckling, 30 miljoner mer än den borgerliga majoriteten. Vi avsätter medel för att anställa 150 fler personal inom äldreomsorgen. Fler anställda och god ledning och organisation ger utrymme för personalen att ägna varje person mer tid, tid som hon eller han behöver.

För att få en god vård och omsorg lyfter vi fram behovet av samverkan med landstinget. Efter ett år av stiltje uppmanar vi nu den borgerliga majoriteten i Stockholms stad och landstinget att kraftfullt fortsätta det samarbete som byggdes upp under förra mandatperioden. Det kommer de äldre till godo.

Ordförande! Jag yrkar bifall till den socialdemokratiska budgetreservationen.

Anförande nr 246

H e l e n J ä d e r l u n d E c k a r d t (fp): Ordförande, fullmäktige! Som äldre lever vi ofta friska långt upp i åldrarna. Det vi vill jobba i vår vision med är att man verkligen ska veta att när man blir gammal, sjuk och behöver hjälp då ska den finnas där. Det ska vara en trygg vård och omsorg som man verkligen känner finns och fungerar.

En annan väldigt viktig grundbult när det gäller de äldre och äldreboenden är just att man utgår från varje människa. Ska man få en bra kvalitet för våra äldre måste man se varje människa. Gör vi inte det och utgår från deras behov och önskemål kommer det här aldrig att bli riktigt bra. Tyvärr är det detta som vi har sett mycket av i dag.

Det stora i vår budget som känns så glädjande är vi nu äntligen får valfrihet i boende för våra äldre. Vi införde det inom hemtjänsten när vi hade makten förra gången, och det är oerhört populärt bland våra stockholmare. Valfrihet är här för att stanna. Nu går vi vidare, och det har funnits ett starkt tryck från stockholmarna att de vill välja var man ska bo.

Ett stort problem har varit stadsdelsarresten. Många äldre har nekats att flytta över en gräns, en väg kanske på andra sidan, för att det har varit ekonomiskt lönsammare att ha dem kvar i stadsdelen. Det säger vi nej till. Med det nya systemet blir inte detta möjligt.

Vi håller också på att göra en kartläggning av behoven för våra äldre, hur de vill bo, hur de vill ha det. Vi var oerhört kritiska till att man lade ned så många boenden och omvandlade så många seniorboenden innan man visste hur behoven såg ut.

En annan sak som vi måste komma till rätta med är biståndsbedömningen. Den har sett väldigt olika ut i olika stadsdelar. Man har fått olika insatser beroende var man

har bott i Stockholm. Därför har vi nu infört ett kansli för att komma till rätta med sådana problem.

Just det här med boendet, valfriheten och kvaliteten är någonting som vi jobbar hårt på. Det är mycket att göra, och vi har mycket kvar att göra. När det gäller livskvaliteten vet vi att många har tristess både när man bor hemma eller har kommit in på särskilt boende. Det är inte acceptabelt, det är inte humant. Vi måste på ett helt annat sätt ha en annan attityd i grunden i de här frågorna. Vi måste också satsa på kompetens bland personalen, en bättre ledning. Där gör vi också en stor genomlysning i hela Stockholm.

Det här kommer att ta tid, men vi kommer att göra vårt allra bästa, för våra äldre stockholmare har precis samma rätt till ett bra liv som andra uppe i åldrarna. Man ska även där kunna påverka lika mycket som vi vill att man gör i alla åldrar.

Sedan vill jag understryka att vi har mycket, mycket att göra när det gäller att komma åt brister. Kvalitetsutvecklingen och tillsynen – där måste vi sätta in ordenligt med krut. Vi har börjat det arbetet.

Jag vill se en äldrevård för våra äldre i Stockholm som är i världsklass.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 247

Stefan Nilsson (mp): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Skillnaderna när det gäller äldreomsorgen mellan de olika partierna i synen på äldre anser jag är ganska små, både när det gäller kvalitet och när det gäller ökad valfrihet. Man kan få uppfattningen i debatten att det är väldigt mycket som skiljer mellan de olika partierna, men det är i alla fall inte min uppfattning.

Vi behöver ökad kvalitet och ökad valfrihet, det är ingen tvekan om det. Äldreomsorgen behöver bli bättre. De riktlinjer som har tagits fram tidigare i år är ett steg i rätt riktning. Men skillnaden finns naturligtvis mellan partierna. Ett sådant område är arbetstiden för personalen på äldreomsorgen och inom hemtjänsten. Vi miljöpartister tror att en arbetstidsförkortning skulle leda till mycket positivt. Framför allt friskare och gladare personal och högre kvalitet för de äldre eftersom kontinuiteten med friskare personal blir större. Att jobba inom äldreomsorg är tungt både fysiskt och psykiskt. Med en arbetstidsförkortning ökar möjligheten för den äldre att möta samma personal, vilket skapar trygghet. Dessutom får man behålla personalen längre och får därför också en bättre kontinuitet och kvalitet i vården.

Frågan om arbetstidsförkortning är också en jämställdhetsfråga. Den stora majoriteten som jobbar inom äldreomsorgen är kvinnor. Många av dessa kvinnor har ansvaret att ta hand om hem och familj när arbetsdagen är slut. Med kortare arbetsdag kommer dessa kvinnor att ha mer tid för sig själva och sitt liv och för att vara med familjen. Ett äldreboende som vi har varit i kontakt med har på eget initiativ infört 3-3-modellen. Tre arbetsdagar följs av tre lediga dagar. Det är den modell som ger bäst kontinuitet, anser vi. Personalen älskade modellen, men den

borgerliga majoritetens faktiska besparingar inom äldreomsorgen innebär att de nu måste återgå till ett vanligt schema för att klara ekonomin.

När det gäller vilka som ska få bistånd till äldreboende tycker vi att det är positivt att man nu börjar prata om att även otrygghet, oro och social isolering som en följd av hög ålder ska kunna ligga till grund för att kunna flytta till äldreboende, det vill säga inte bara de funktionshinder man har, utan även den en subjektivt upplevda utsattheten och ensamheten är det viktigt att ta hänsyn till.

Visst krävs det mer flexibilitet för att boendet ska passa olika individer. Alla människor är inte likadana. Äldre människor har olika personliga behov, precis som alla andra. Varför inte satsa på att utveckla mellanform mellan särskilt boende och seniorboende? Det behövs för att bättre kunna erbjuda en omsorg som bättre passar den enskilde individen. Vi måste också uppmuntra kategoriboenden. Äldre som vill ha personal med vissa språkkunskaper, även en del homosexuella äldre, ska få möjlighet att bo i kategoriboende. Det skulle vara mycket uppskattat.

Ordförande! Jag yrkar bifall till Miljöpartiets förslag till beslut inom äldreomsorgen.

Anförande nr 248

M a r g a r e t a J o h a n s s o n (v): Ordförande, fullmäktige, stadens medborgare! Mitt första arbete var på ett privat äldreboende. Huset var litet och inredningen helt fantastisk. Maten var bra och serverades på fint dukade bord. Ytan var perfekt. Vad var det som gjorde att jag ringde hem till min mamma gråtande och sade: Jag ska aldrig lämna ert på ett sådant här boende? Jo, vi putsade och putsade. Satte man sig en stund för att hålla den gamle i handen för att prata lite var föreståndarinnan där och pekade på ett fönster: putsa!

Det enda kulturella inslag under de tio månader som jag arbetade där var en trubadur som i och för sig hade ett trevligt program. Inga aktiviteter, nästan inga utevistelser, utan man satt hela dagarna i de fina fåtöljerna. Många av de gamla hade inte några nära anhöriga, och få hade regelbundna besök. Jag kommer speciellt ihåg två gamla damer som var väldigt trötta som gärna ville sova på morgnarna. Jag och en till vårdbiträde erbjöd oss att ge de två mycket morgontrötta damerna frukost på säng. Vi led verkligen led av att praktiskt taget köra upp damerna ur sängen varje morgon för att det var tid för frukost. Det var så lite extra som krävdes för att ge dem en bra start på dagen. Nej, här skulle man infinna sig till frukostbordet, basta!

Vad är det nu jag vill ha sagt? Ja, vi måste se längre än till bara yta. De gamla i Stockholm behöver en väl fungerande omsorg med hög kvalitet som utgår från den enskildes önskemål och behov oavsett som det är dagverksamhet, hemtjänst eller äldreboende, utbildad personal som har en lön som det går att leva på.

I det borgerligt styrda Stockholm är det en mångfald av privata aktörer som ska stå för kvalitetshöjning, trots att det som privatiserats i landet inte har utvärderats ordentligt. Vad är det som borgar för en kvalitet? Hur säkerställer man den och insynen i det privata äldreboendet när det inte skyddas av meddelarfrihet? Hela er privatiseringsiver är som en farlig lek. Vi vet att det finns många bra och dåligt drivna verksamheter, privata som kommunala. Löser man problemen genom att lyfta

trollstav mot den kommunala omsorgen, göra den privat och simsalabim ska allt dåligt bli bra? Nej, så lätt är det inte. Risken är att man slår sönder den kommunalt drivna verksamheten utan att ordentligt analysera konsekvenser eller ta fram ordentliga kontrollinstrument.

Fyra timmars hemtjänst med förenklad biståndsbedömning för äldre över 75 år, dessutom en budget för kultur och sociala aktiviteter, rätten att välja olika form av äldreboende, rätten till ett ombud för den som saknar anhörig, utbildning i HBT, genusetiska frågor, olika regioner, kortare arbetstid sju timmar per dag, rätten till heltid. Vi vill att staden fattar beslut om ett golv för en grundbemanning för vård- och omsorgsboende som inte får överstigas och som ska gälla i alla dagar året runt. Inga vinstintressen i äldreomsorgen. Vi vill att äldreomsorgen i huvudsak ska vara gemensamt ägd och styrd, jämställd och mänskligt hållbar.

Det här var några axblock av det som vi vill i vår budget. Jag utgår naturligtvis från att ni som vill värna äldreomsorgen ställer er bakom Vänsterpartiets budget för 2008, och jag yrkar bifall till vårt förslag.

Anförande nr 249

C e c i l i a Ö n f e l t (c): Ordförande, fullmäktige! Vi i Centern stöder majoritetens förslag till budget för äldre nämnden. Vi är för valfrihet, det har jag sagt förut, småskaliga gärna privat drivna boenden baserade till exempel på språk, läggning eller intressen. Man kan tänka sig att de som har en särskild livsstil, till exempel HBT-personer, vill bo tillsammans liksom att de som är på väg att förlora kontakten med det svenska språket vill bo med människor som talar ens eget modersmål och har gemensamma minnen från barndomen. Ett äldreboende inriktat på schack skulle säkert få entusiasterna att ställa sig i kö.

Information om olika typer av boenden och tjänster ska lämnas inte bara på hemsidan, för många äldre söker inte information på Internet i första hand, utan gärna genom tryckt material, att all information måste finnas på olika språk är väl närmast en självklarhet.

Hjärnan vill ha roligt. Vi behöver stimulans genom hela livet. Samtidigt är hjärnan det organ i vår kropp som är det allra mest energikrävande. Sådant är viktigt för personalen inom äldreomsorgen att veta. Den praktiska betydelsen av sådan kunskap är att gamla människor som äter ganska lite måste få mat som är fullpackad av energi. En fettsnål kost är nog bra hemma vid köksbordet men inte på äldreboendet. Det ska vara röd mjölk och inte blå, det ska vara grädde i såsen och smör på potatismoset, och det ska lagas på plats. Energi till hjärnan förbättrar hela hälsotillståndet och ger både de gamla och personalen en bättre vardag.

Hjärnan vill ha roligt, och i budgeten föreslås stimulans i form av kulturupplevelser, och det är bra. Kultur i vården kan betyda så mycket mer än att titta och lyssna. Man ska kunna utöva den själv även i hög ålder. När man sjunger måste man andas in mycket mer än när man bara sitter och lyssnar på sång. Djupare andetag syresätter blodet och därmed hjärnan. Vi blir friskare och piggare och vi glömmer inte att gå på toaletten och går inte på toaletten där vi sitter.

För ett tiotal år sedan drev landstinget på initiativ av Knut Nilsson, landstingsråd och centerpartist och en av de stora förespråkarna av kultur i vården, ett projekt med dans för gamla, inte sällskapsdans, vilket kan vara nog så stimulerande. Tänk bara att någon slår armarna om en och håller. Det var balett som han föreslår. En dansare anställer sitt projekt och han startade balettgrupper för olika boenden. Vinsten var förutom glädje och förväntan muskelkontroll, smidighet och en klart förbättrad balans, vilket är mycket viktigt då en fallolycka kan förstöra resten av livet.

Sammanfattningsvis: Kultur i vården är livsviktig. Majoritetens budget möjliggör just detta, jag yrkar bifall till den.

Anförande nr 250

M o n i k a L i n d h (s): Det räddade inte min budgetdebatt att höra Ewa Samuelssons beskrivning av sörgårdsidyllen, som hon tror ska inträffa nästa år. I Hässelby-Vällingby minus 14 miljoner i äldreomsorgen, Enskede-Årsta-Vantör minus 20 miljoner. Hur tänker man kring de underskotten? I Hässelby-Vällingby säger man så här: I princip ska alla andra insatser som kan tillgodose hjälpbehovet i ordinärt boende hemma vara prövat och utvärderat innan ansökan om annat boende kan beviljas. Det är egnahemsarrest.

Man säger också så här: Egna boenden i stadsdelen ska användas i första hand. Det är stadsdelsarrest.

I Enskede-Årsta-Vantör, där vi överlämnade en budget i balans i båda stadsdelarna, har den borgerliga majoriteten på bara sex månader lyckats försätta hela äldreomsorgens ekonomi i fritt fall. Det är minus 20 miljoner. Försämringen är 8 miljoner mellan juli och augusti. Åtgärderna: Man avvecklar bemanningspoolen. Man ska ha färre placeringar i särskilt boende oavsett vad gamla själva skulle vilja, man ska ha bort den biståndsbedömda sociala dagvården. Man ska centralisera och samordna måltidsproduktionen. Ingen lagad mat hemma där, inte. Man ska ha inget eget korttidsboende längre utan möjligtvis köpa plats om det skulle behövas. Om inte annat ska placeringarna gå direkt från akutsjukhusen och hem.

Så här ser det ut i nästan varje stadsdel. Det är bara två stadsdelar som inte har underskott. Det är röd flagg för hela budgeten!

Ewa Samuelsson inför ett system som i sig driver upp kostnaderna. Stadsdelarna räknar med att det kan handla om 4, 6 och upp till 10 procents ökade kostnader för kundvalssystemet. Du har kostnadsökningar på lönerna med 9 procent. Du har en valfrihetsreform som i flera stadsdelar kommer att innebära dubbla dygnskostnader. Det säger stadsledningskontoret i sitt förslag till ersättningssystem.

Hur ska du krympa ihop äldreomsorgen för att den ska passa i din valfrihetsreformskostym? Den får inte innebära några ökade kostnader. Vi reformerar äldreomsorgen, för äldreomsorg och äldres dagliga liv och leverne är ett fantastiskt reformområde med stora möjligheter i en framtid där det också handlar om att se äldres behov här och nu. Vi utgår från vad äldre säger till oss. Hjälp när jag själv vill ha, vård när jag själv behöver utifrån mina behov, gärna valfrihet men först och främst ett bistånd när jag känner att orken tryter. Där misslyckas du, Ewa Samuelsson.

Jag yrkar bifall till Socialdemokraternas förslag.

Anförande nr 251

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Ordförande, fullmäktige! Det är underbart att höra dig här i talarstolen efter fyra år av total nollsatsning inom äldreomsorgen. Jag kan berätta att det inte bara var en socialdemokrat som kom till mig och frågade vad som skulle hända, för i socialdemokratin lyftes inte äldrefrågorna. Det går an att stå här och klaga nu när vi har visioner och tankar om framtiden och när vi gör en satsning som det icke har varit på många år för att klara att ge de nya möjligheterna för de äldre. De äldre har stora förväntningar, och vi har stora förväntningar. Nu skriver stadsdelsnämnderna att de inte ska bevilja boende i andra stadsdelar är det mot alla principer. Det gällde under er majoritet, det gäller lika nu. Men från och med den 1 juli nästa år kan man välja också andra utförare.

Anförande nr 252

M o n i k a L i n d h (s): Det är du, Ewa, som här i dag talar om en sörgårdsidyll, och det är du som under ett år har varit ansvarig för äldreomsorgen, där vi nu ser underskott på runt 100 miljoner. Vi ser också att stadsdelarna, bara min egen Skarpnäck, räknar med att man utöver den snåla bugeten måste effektivisera för 18 miljoner till inom äldreomsorgen plus dra hem det underskott på 13 miljoner som man redan har. Du förstår väl att du utsätter äldreomsorgen för ekonomiskt fall. Det är röd varningsflagg för hela ditt politikområde.

Anförande nr 253

M a r g a r e t a B j ö r k (m): Ordförande, fullmäktige! Det är lite märkligt att du inte kommer ihåg att när ni lämnade 2006 hade ni en budget som var 46 miljoner mindre till äldreomsorgen än vi lämnade över 2002. Du kanske inte heller kommer ihåg de äldreomsorgsinspektörsrapporter som kom under förra mandatperioden där Hässelby-Vällingbys rapport var väldigt iögonfallande och där till och med dina egna partikamrater i Äldreomsorgsberedningen begärde att få åtgärdsrapport.

Det är väl ingen som inte vet om i dag att Hässelby-Vällingbys äldreomsorg som ni lämnade över fanns vare sig kvalitet eller ordning på ekonomin. När det gäller Enskede-Årsta-Vantör har ni också lämnat över ett underskott. Det beror väldigt mycket på att ni inte satsade någonting på äldreomsorgen under förra mandatperioden.

Anförande nr 254

M o n i k a L i n d h (s): Äldreomsorgen är ett komplicerat område. Det handlar om väldigt svåra planeringsförutsättningar. Man vet inte när folk ska bryta ben eller behöver ett särskilt boende. Men det ni gör i budgeten är att utlova en sörgård som ni redan nu vet inte kommer att hålla med pengapungen. Ni har redan nu sett till att äldreomsorgen i varenda stadsdel går back. Samtidigt kräver ni stora besparingar inför nästa år. Ni har ingen ekonomisering alls. I stort sett kommer underskotten att fördubblas under nästa år. Det är därför som vi vill hissa varningsflaggen för Kristdemokraternas äldreomsorg.

Anförande nr 255

Helen Jäderlund Eckardt (fp): Ordförande, fullmäktige! Jag känner att jag också måste påminna dig om hur det var när ni satt i makten. Det var stora problem i Stockholm. Jag kan inte säga att ni prioriterade äldrefrågorna.

När det gäller Hässelby-Vällingby var det otroliga problem, brister som inte åtgärdades och så vidare. Tänk dig lite för innan du säger sådana saker.

Vi har utmaningar att klara av nu. Det är sant, men vi gör det och vi tänker verkligen försöka lösa mycket av det som vi har fått efter er. Det är olika biståndsbedömningar, insatser som inte utfördes mellan olika stadsdelar och så vidare. Det är ett digert jobb, men vi kommer att försöka, och vi kommer att göra vårt allra bästa.

Anförande nr 256

Monika Lindh (s): Du som stod här alldeles nyss och pratade väl om att när hjälpen behövs då ska det finnas där. När du själv och dina partikamrater – kanske inte du själv då du inte är kvar i Hässelby-Vällingby – säger att egna boenden i stadsdelen ska användas i första hand. Det är ingen valfrihet. Allt ska vara gjort i ordinarie boende hemma innan man ens tar upp en ansökan om ett annat boende. Det innebär att gamla inte får välja. Det du pratar om vad gäller valfrihet i dag har du glömt bort också kostar. Ni har inte avsatt några pengar i budgeten för att klara det. Det är därför som stadsdelarna nu inför 2008 är så rädda att räkna fram hur mycket de ska behöva dra. Man kan inte i dag säga om det är 4, 6 eller 10 procent som kundvalssystemet kommer att öka kostnaderna med.

Anförande nr 257

Marieljungberg Schött (m): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Det känns himla bra att stå här i talarstolen och prata för en budget som ger våra äldre mer valfrihet, värdigare omsorg och en tryggare tillvaro.

Vi inför rätten för de äldre att välja var de vill bo. Vi upphandlar brett för att ge alternativ att välja mellan och för att uppmuntra kvalitet genom konkurrens. Det leder till att de äldre erbjuds omsorg med högre kvalitet.

Berit Kruse sade förut att det var viktigt att samverka med landstinget. Där håller jag helt med dig. Vi inleder nu ett ganska brett samarbete med landstinget med alla stadsdelsnämnder. Jag vill berätta för er att i landstinget införs under våren Vårdval Stockholm som har stor betydelse för de äldre. Där finns det en särskild punkt som gäller läkarinsatser i särskilda boenden för äldre. Där ställer vi väldigt mycket högre krav på de läkar- och sjukvårdsinsatser som ska ges i de särskilda boendena för äldre. Huvudmannen, det vill säga Stockholms kommun, har all rätt att vara med och välja vilka läkare de vill ska vara på varje särskilt boende. Vi ställer också högre krav på husläkarna för våra äldre, för dem som väljer att bo hemma och krav på att man samverkar med kommunen till exempel när det gäller hembesök för alla 75-åringar. Tillsammans, när vi samverkar och gör någonting gemensamt av våra resurser, kan vi få ut så hemskt mycket mer.

Här i kommunen inför vi nya generösare biståndsbedömningar som stärker den enskildes inflytande. Och vi inrättar ett bedömningskansli under äldre nämnden för att säkerställa rättssäkerheten för de äldre.

När jag tittar på oppositionens budgetförslag och letar efter en vision där nöjer jag mig att stanna när jag kom till Socialdemokraterna som lovar att servicehusen ska utvecklas, behållas och rustas. Så var det inte när ni hade majoritet. Vad gjorde ni då? Vad såg jag i Vantör? Ja, jag såg gamla människor som tvingades bo kvar isolerade i sina hem när ni bestämde att ni skulle strama upp biståndsbedömningar och när ni lade ned servicehus. Skillnaden mellan er och oss är att vi genomför de här generösare reglerna och valfriheten när vi har majoritet. Ni lovar när ni är i opposition, men ni stramade upp och lade ned när ni hade majoritet.

Anförande nr 258

B e r i t K r u s e (s): Det finns mycket inom äldreomsorgen som vi är överens om. Det måste man ändå säga. Sedan finns det saker som vi inte är överens om. Det som vi slår ned på väldigt kraftigt är att det man kan läsa på sidan 28 i er budget. En god budgetföljsamhet är en förutsättning för en fungerande ekonomistyrning och därmed en god ekonomisk hushållning. Budgetföljsamhet mäter hur väl den ekonomiska styrning fungerar mot givna förutsättningar i budgeten.

Det är just det som jag försökte få fram i min inledning. Budgeten stämmer inte överens med era vackra ord och er vilja att förbättra äldreomsorgen. Det är det som andra också på den här sidan har försökt förklara för er. Man måste ha en budget som strävar mot balans. När det gäller min egen stadsdel Hässelby-Vällingby fanns det fel och miss i prognosen där det visade sig att vi har fler äldre och äldre äldre så att budgeten inte räckte till.

Ni har ansvaret för att hålla balans i budgeten, och då måste ni lägga större summa pengar på äldreomsorgen.

Anförande nr 259

J o n a s E k l u n d (mp): Marie pratar om hur de var i Vantör under förra perioden. Jag kan inte svara hur det var där då, nu sitter jag i Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd och kan tala om för er hur det är där nu. Vi har ett ordentligt underskott i äldreomsorgen. Det är nämligen för många äldre som beviljats särskilt boende. Det har utgått påbud till biståndsbedömarna att undvika att ge äldre särskilt boende. I stället ska man ha så mycket hemtjänst som det går hemma i sitt hem. Det stämmer inte alls överens med vad ni vill. Sedan har man också lagt ned matlagningen i Rågsveds äldrecentrum och fraktar dit mat från Stureby. Det är en annan sak som helt strider mot vad ni säger att ni vill göra.

Är det så att det ska bli värre och värre, och då ska det plötsligt bli bättre? Är det så ni menar? Jag förstår inte riktigt. När dessutom ordföranden i nämnden är kristdemokrat och arbetar på Kristdemokraternas kansli i Stadshuset blir det väldigt märkligt med den här situationen.

Anförande nr 260

M e h d i O g u z s o y (v): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Jag har jobbat inom geriatriken och vet vad som krävs för att erbjuda äldre människor vård som är beroende av hjälp, som ligger på diverse äldreboenden och institutioner. Det första är kompetens. Det andra är fler händer. Det kan inte förnekas.

De här personalintensiva verksamheterna är redan hårt slimmade. Ni pratar om valfrihet. Det känns som om valfrihet och konkurrensutsättning skulle lösa alla de problem som finns inom geriatriken i dag.

Hur tror du ett företag som lägger bud på verksamheter som kommunen driver ska göra vinst, Ewa Samuelsson? Kan du svara mig? Jo, de ska göra vinst genom att se till att personalen ska springa fortare. Färre händer ska göra fler händers jobb. Den ekvationen går inte ihop.

När jag jobbade inom äldreomsorgen var det jämfört med i dag ganska bra när det gäller personaltäthet. Vi hade hand om ett tjugotal patienter som skulle matas, som skulle bli behjälpta med diverse göromål. De skulle matas, hjälpas på toa, badas och så vidare. De var beroende av all slags hjälp. Vissa var inte förmögna ens att äta.

Hur skapar man kontinuitet? Jo, genom att satsa på utbildning av personalen. Det gjorde vi när vi styrde i den här staden genom kompetenspengarna. Med löneökningar kan man minska den här enorma omsättningen av personal.

Arbetstidsförkortning: Personalen måste ha tid att återhämta kraft. Den här fantastiska bilden som du målar om hur trivsamt det kommer att vara för äldre att äta i en god miljö, god mat som de ska äta, utevistelse, kanske dusch en gång per vecka. Det är bara läpparnas bekännelse. Den verklighet som i dag råder i Stockholm överensstämmer tyvärr inte med den bild som du målar upp i den här salen.

Anförande nr 261

B i r g i t t a H o l m (m): Vänsterpartiet säger nej till äldrenämnden och anser att den ska avvecklas. De äldre är tydligen inte värda en egen nämnd i Vänsterns samhälle.

Kansliet för biståndsbedömning som ska möjliggöra rättssäkerhet för den enskilde får också tummen ned från Vänstern. Det är cynism på hög nivå.

Vi har nu fått en ny rättrogen vänster i staden. Ni visar stor fräckhet mot de äldre när ni baktalar deras möjligheter till valfrihetsreformer. Ert fagra prat från talarstolen gäller inte. Det går att läsa i er budgettext och i era odrägliga bilder och se att ni inte klarar äldreomsorgen. Det kommer vi inom alliansen att göra.

Anförande nr 262

M e h d i O g u z s o y (v): Det är ganska konstigt. Man blir aldrig klok på borgarnas politik. Å ena sidan vill de att politikerna inte ska lägga sig i. Man ska inte skapa nya nämnder och utskott. Å andra sidan tror Birgitta Holm att genom att inrätta en äldrenämnd har man löst alla problem. Tyvärr måste ni erkänna att det

finns för lite pengar i systemet. Ska man höja kvalitet, ska man höja kompetensen ska man ha pengar. Ska man ha fler händer inom vården krävs det pengar. Det hjälper inte att konkurrensutsätta verksamheten. Man kan inte uppfinna hjulet för femhundra gången, Birgitta Holm. Det borde du förstå.

Anförande nr 263

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Jag håller med dig, Mehdi, om att kompetensen är viktig. Det är en av grundförutsättningarna för att vi ska få en väl fungerande äldreomsorg. Därför skriver vi också in i den äldreplan som snart ska antas här i fullmäktige att för att få en tillsvidareanställning ska man ha adekvat utbildning. Det har aldrig stått i en äldreplan tidigare. Det är en del av den statushöjning som vi hoppas ska påverka arbetet ute i verksamheterna.

Sedan tror du att man ska kunna få människor att välja genom att sätta in mindre antal personal i verksamheten. Tror du det? Tror du att de är så dumma, att de skulle göra sig en björntjänst om de inte insåg att det pris som vi har satt inför upphandlingen är att det är kvaliteten som det ska tävlas med. Priset är lika för alla. Vem väljer ett dåligt alternativ? Jag tror inte att du gör det heller.

Anförande nr 264

M e h d i O g u z s o y (v): Jag tror att de människor som är beroende av hjälp, äldre personer, struntar i om det är företag A eller B som utför det de behöver. Det de önskar är lugn och ro. De ska inte behöva agera något slags vaken kund i fråga om vilken produkt som helst, utan de önskar en vård som har kvalitet, som människor trivs med i den livssituation som de befinner sig i. Inte bryr de sig om det är företag A eller B som erbjuder tjänsten.

Förra gången ni styrde i den här staden och konkurrensutsatte äldreverksamheten var det oftast de som lade lägsta budet som fick uppdraget. Tyvärr, det är min erfarenhet. Jag tror inte, med de skattesänkningar som ni föreslår, att det ni föreslår för äldreomsorgen räcker. Det kommer åter att bli så att de som kan utföra det här ekonomiskt effektivast kommer att få anbudet. Då stryker kvalitet, kontinuitet och allt det som jag har nämnt tidigare.

Anförande nr 265

H e l e n J ä d e r l u n d E c k a r d t (fp): När det gäller kompetensen är vi helt överens. Du säger att vi konkurrera med priset, men i budgeten står att vi konkurrerar med kvaliteten. Det vi egentligen vill uppnå att vi vill uppnå en certifiering, men det är inte teoretiskt möjligt. Vi kommer att uppvakta regeringen, och då kommer det att bli ett ännu bättre system för stockholmarna.

Vi står ljusår från varandra gäller hur de äldres självbestämmande ska se ut. Ni var mot hemtjänsten när vi satt vid makten förra gången. Enträget var ni emot att de äldre skulle få självbestämmande. Nu fortsätter ni. Ni tycker inte att de ska kunna välja sitt boende heller. Där står vi ljusår från varandra.

Anförande nr 266

M e h d i O g u z s o y (v): Återigen: Jag tror att innehållet i det du erbjuder de äldre är det viktigaste, inte att det finns hundra utförare som kan hjälpa dem. Kompetensen och statusen på de här yrkena ökar inte bara av att ni kräver att nya anställda ska ha utbildning. Det är jättebra, men det krävs andra åtgärder också för att höja kvaliteten för att locka människor i de här väldigt tunga yrkena.

Våra förslag är väldigt framsyftande genom att sänka arbetstiden, genom att höja lönerna och satsa ytterligare på kompetensutveckling.

Anförande nr 267

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Ordförande, fullmäktige! Rätten att få vara med och bestämma var man vill bo när man är äldre är en central och viktig punkt. Oavsett vilken ålder vi har är vi unika människor med olika behov och önskemål. Att vi vill ge makten till äldre och deras anhöriga kan inte vara någon nyhet för dem som har lyssnat på oss tidigare. Hemtjänstpengen som vi införde är permanentat för flera år sedan. Vi har sett det naturligt att gå till val på att utvidga valfriheten så att man nu kan bestämma var man vill bo. Äntligen, skulle jag vilja säga. Det vill inte oppositionen. Valfrihet är inte något för äldre människor, tycker ni. Det är alldeles för svårt och omständligt att välja när man blir gammal. Det är något som politiker och biståndsbedömare klarar mycket bättre, tycker ni.

Tänk om man vill bo nära sina barn. Tänk om man vill flytta tillbaka till sina barndomstrakter. Tänk om man vet ett boende som man känner ett särskilt stort förtroende för. Nu kommer det att finnas stora möjligheter för olika profiler på boenden, olika språk, trosinriktningar, och för någon dag sedan kunde man läsa i tidningen om ett boende som profilerar sig på att det skulle vara möjligt att ta med sig sitt eget husdjur för den som flyttade dit. Men det är ni emot, precis som ni var emot hemtjänstpengen. Så är det hela tiden. Ni är emot allt som kan göra att fler människor får makten över sitt eget liv.

När det väl är infört inser ni att det inte går att vrida klockan tillbaka. Men in i det längsta stretar ni emot allt som har med valfrihet att göra, så länge ni bara kan. Om inte alla vill välja ska ingen få välja är en gammal socialistisk devis.

Nya generösare riktlinjer beslutas det om nu. Det är till glädje för äldre stockholmare som behöver hjälp. Det betyder att den enskildes inflytande stärks och får större möjligheter att de påverkar den enskilda hemtjänstinsatsen. Nu erbjuds alla som fyllt 75 år hembesök. Det är viktigt att få information om den hjälp som man kan få, även om man kanske inte behöver den just för tillfället.

Det är särskilda satsningar som görs på måltider och möjligheten att komma ut.

De flesta äldre lever friska under en stor del av sin ålderdom och vill klara sig själva. Men också för deras trygghet och livskvalitet är det oerhört viktigt att få känna den där tryggheten och veta att den dag man behöver hjälp ska den finnas där. Så ser vårt förslag ut.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 268

B e r i t K r u s e (s): Du kanske inte har lyssnat. Vi socialdemokrater är verkligen för valfrihet. Vi vill att människor ska välja. Det vi har pekat på är att det med er modell kan bli både stadsdelsarrest annat.

Vi tycker att det är bra. Äldreomsorgen är ett reformområde och utvecklingsområde. Det behöver göras mycket. Vi är överens om det, Ann-Katrin Åslund. Jag förstår inte var du får dina påståenden ifrån.

Er budget håller inte för denna utveckling. Ni har tagit riktlinjer, ni har kundvalssystemet som inte är klubbat i fullmäktige ännu och så vidare. Vi vet inte var det hamnar. Man kan se att det kommer att kosta. Det ska kosta med de äldre i Stockholm. Det vill vi från socialdemokratiskt håll. Men lyssna på vad vi säger. Anklaga oss inte för saker.

Anförande nr 269

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Jag tycker att jag har lyssnat på dig, men jag hörde inte att du var för kundval i boendet. Jag lyssnade noga. Det är ju jättebra om ni har ändrat er. Ingen skulle vara gladare än jag.

När det gäller satsningar kan man titta på din gamla stadsdelsnämnd och man kan titta på den stadsdel där du var ordförande förra mandatperioden. Där fanns det verkligen ingen valfrihet. Jag känner personligen till flera människor som fick slåss länge för att få bo någon annanstans än där du hade bestämt att de skulle bo.

Anförande nr 270

M a r g a r e t a J o h a n s s o n (v): Det är märkligt med de här anklagelserna.

Det var vi som drev fram frågan om riktlinjer. Man måste komma ihåg att den erfarenhet vi drog var att det krävdes mycket mer pengar till omsorgen för att man skulle kunna ge bra kvalitet. Det är det vi gör i vårt förslag till budget. Det är 7,4 miljoner mer.

När det gäller avknoppning tycker jag att ni verkligen borde tänka er för. Vad är lagligt och vad är inte lagligt? Det är anmärkningsvärt att man fortfarande inte har utvärderat alla omvandlingar som gjordes under er förra mandatperiod. Vi vet inte. Det finns ingenting som säger att man får mer kvalitet i sin omvårdnad för att det är ett privatboende. Det mest förnuftiga vore väl att se till vad som är bra och vad det är som gör att man kan ge en bra omvårdnad till de äldre.

Nu är ni ute på gungfly. Ni har väldigt bråttom att genomföra något som ni inte vet om det blir bra. Den erfarenhet vi har från förra perioden är att vi blev tvungna att ta tillbaka verksamheter som inte fungerade. Man släppte dem eftersom man inte fick ekonomi i dem. Då hade man kört ned verksamheterna i botten. Är det så vi vill ha det?

Anförande nr 271

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Du tillhör ju det parti, Margareta, som hade ansvar för äldreomsorgen under förra mandatperioden. Du tillhör det parti som måste komma överens med Socialdemokraterna. Jag tror faktiskt att ni själva hade velat anslå lite mer pengar till äldreomsorgen. Det var en oerhört dålig tilldelning. Det var oerhört svårt med valfriheten och det var svårt med kvaliteten över hela staden. Det vet du. Vi har tidigare pekat på hemtjänstrapporterna.

Du är kritisk till att man inte har utvärderat verksamheter. De privata har ju också funnits med i inspektörsrapporterna. Ni hade ju fyra år på er. Varför utvärderade ni inte då?

Anförande nr 272

M a r g a r e t a B j ö r k (m): Ordförande, fullmäktige! Sent ska syndarna vakna, de som var ute på gungflyt men som nu uppenbarligen känner att de har fast mark under fötterna när det gäller äldreomsorgen.

Under den förra mandatperioden fanns det ett väldigt litet intresse från er sida när det gällde äldreomsorgen. Du sade tidigare att ni drev på de nya riktlinjerna. De kom i maj förra året. Då hade ni haft fyra år på er. Vi drev på för att få fram en permanentning av kundvalsmodellen inom hemtjänst och ledsagning. Hur lång tid tog det inte att få det permanentat? Vi drev på att man skulle ha en kvalitetsuppföljning både för hemtjänsten och för boendeformerna. Det ville inte ni. Ni ville att det bara skulle vara för hemtjänsten.

Vi drev på hela tiden, men det hände ingenting.

I dag, efter fyra år då vi har drivit äldreomsorgsfrågorna i opposition, kan vi i majoritet sjösätta vad vi ville göra.

Jag kan nämna valfrihetsmodellen inom särskilda boenden. Äntligen ska inte vi politiker bestämma var de äldre ska bo. De kan själva få bestämma.

Vi ska få ett kvalitetsuppföljningssystem, inte bara för hemtjänsten utan också för särskilda boenden, där vi ska jämföra de boenden som är i kommunens regi och de som är i enskild regi. Vi vill att verksamheterna ska bedrivas på lika villkor.

Vi ska få nya riktlinjer som ska ge möjlighet till viss flexibilitet. Det ska inte längre vara så att de äldre i Rinkeby ska få en timme för att gå till posten och banken medan de i Kista får 30 minuter. Eller att de som bor i Liljeholmen eller Enskede-Årsta ska få 30 minuter för morgonomvården och de som bor i Skarpnäck får 60 minuter.

Nu ska vi ha lika biståndsbedömning över staden. Det ska vi se till genom det biståndsbedömarkansli som ska inrättas.

Vi satsar också på demensteam. Det är något som vi tycker är väldigt viktigt.

Vi satsar på utbildning av chefer. Ledningssystemet är viktigt för att verksamheterna ska hålla hög kvalitet och hålla ekonomin.

Bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 273

M a r g a r e t a J o h a n s s o n (v): Det är så bra och vackra ord. Det gäller att se till att man har pengar till de vackra orden.

Ni har glömt att ni faktiskt har tagit bort en valfrihet. Det är valfriheten till kommunalt boende. Ni håller på att ta bort alla kommunala boenden i staden. Vad är det för valfrihet?

Visst hade vi ansvar för äldreomsorgen, och det kanske inte gick tillräckligt fort. Men vi lärde oss en hel del och jag tycker att vi tog ett stort ansvar. Jag är helt övertygad om att med vår politik får vi en rejäl kvalitet i äldreomsorgen.

Anförande nr 274

M a r g a r e t a B j ö r k (m): Jag hade uppskattat om ni hade gjort satsningar under de fyra förra åren. Det gjorde ni inte. Ni minskade budgeten för 2002 med 46 miljoner.

Du talar om valfrihet och att det ska finnas kommunala boenden. Jag hoppas att du har läst äldreplanen. Där står det att alla boenden är en gemensam tillgång i kommunen.

Anförande nr 275

M o n i k a L i n d h (s): Jag vet inte riktigt vad jag ska säga! Du säger att alla ska få likadant överallt. Det ska inte ta 60 minuter att gå till posten i Skarpnäck. Det ska ta lika lång tid som det tar att gå till posten i Rinkeby. Vad är det för valfrihet?

Det ska exempelvis ta 22 minuter att duscha för alla gamla i hela staden, oavsett vad de själva vill. Vad är det för valfrihet?

Anförande nr 276

M a r g a r e t a B j ö r k (m): Jag vet inte heller riktigt vad jag ska säga som svar på ditt inlägg.

Jag kan konstatera att du blandar ihop äpplen och päron. Valfrihet har inte med biståndsbedömningen och själva myndighetsutövningen att göra. Du vet lika bra som jag att vi har en kommunallag som säger att våra medborgare ska behandlas lika oavsett var i staden de bor. Det är det vi menar. Man ska inte kunna få flera minuter om man bor i Skarpnäck än om man bor i Enskede-Årsta. Det blir lika över staden.

Detta förnekade ni under den förra mandatperioden. Ni sade att det inte fanns någon olikhet. Men det gjorde det.

Anförande nr 277

A b d o G o r i y a (s): Ordförande, fullmäktige! När gapet mellan visionerna och verkligheten blir för stort tappar medborgarna förtroendet för politiken och politikerna. En del äldre ger upp, en del får hjälp av sina egna anhöriga.

När man läser alliansens budgetförslag kan man konstatera att ambitionsnivån är hög, men hur ser verkligheten ut?

Enligt prognos avseende äldreomsorgen i tertialrapport 2 2007 har 12 av 14 stadsdelsnämnder ett underskott som varierar mellan 0,6 miljoner kronor och 19,1 miljoner kronor. Jag har här en bild som visar exakt hur tertialrapporten ser ut. Så här ser det ut i samtliga stadsdelar i Stockholms stad.

Detta kan inte kallas för ökad kvalitet i äldreomsorgen, snarare tvärtom.

Den moderatledda majoritetens extra påslag, som Ewa Samuelsson nämnde, på 280 miljoner kronor kommer knappast att räcka till de behövliga löneökningarna, utan kommer att leda till större besparingar.

Jag ska ge ett exempel. I måndags träffade jag och Ann-Katrin Åslund ledningsgruppen i Spånga-Tensta. Man sade tydligt och klart att det här påslaget enbart kommer att räcka till löneökningar. Därmed kommer vi enligt prognosen för 2008 att ha kvar ett underskott på 7,4 miljoner kronor.

Vi socialdemokrater satsar totalt 164 miljoner kronor mer på äldreomsorgen. Därmed kommer det att finnas mer resurser både för att öka kvaliteten och för att satsa på bättre utbildning av personalen.

Jag kommer självklart att yrka bifall till den socialdemokratiska reservationen.

Jag ska avsluta med ännu en fråga som jag och Ann-Katrin Åslund fick förra veckan. Chefen för hemtjänsten hos oss säger: Hur långt ska valfriheten sträcka sig? En del kommer till mig och säger: Jag vill inte ha någon svart människa hemma hos mig. En annan säger: Jag vill enbart ha en kristen människa hemma hos mig.

Det skulle vara intressant att höra Ewa Samuelsson, Ann-Katrin Åslund och andra som representerar alliansen tala om hur man löser sådana problem i framtiden.

Anförande nr 278

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Om vi ska fortsätta med siffror kan vi konstatera att av summan 5 miljarder 972 miljoner som lades ut på äldreomsorgen i stadsdelsnämnderna förra året gick 5 miljarder 808 miljoner till verksamheten. Det behövs naturligtvis administration. Stadsdelsnämnderna måste naturligtvis en gång till kolla om det är en diskrepans mellan det som administrationen kostar och det behov som verksamheten har.

Du säger att den ökning som vi gör i vår budget bara räcker till lönerna. Fine! I så fall har ni inte kompenserat ens för den delen.

Nu lägger vi ut mer pengar än kompensationen för löner för att kunna satsa på riktlinjer, förebyggande hembesök, fixartjänster och annat som vi har infört. Du behöver inte vara orolig. Jag litar på den kompetenta personal vi har. Som ett stöd för personalen kommer vi under 2008 att göra en genomlysning av hela äldreomsorgen från ledarskap hela vägen ut i verksamheten.

Anförande nr 279

A b d o G o r i y a (s): Jag noterar att du inte svarade på min andra fråga.

Jag är förvånad över att du inte är orolig över den situation som råder i stadsdelsnämnden. Ekvationen måste ju gå ihop, både för intäkter och för kostnader. De rapporter vi får från stadsdelsnämnderna talar ju sitt klara språk. Har man inte tillräckligt med resurser måste man lägga ned eller försämra kvaliteten i de verksamheter som man har ansvar för. Jag är oerhört förvånad över att du inte tar ditt ansvar för att förbättra situationen för de äldre i staden.

Anförande nr 280

M a r g a r e t a B j ö r k (m): Du slänger upp en bild som ingen kan se och påstår att det är ett underskott. De som är ordförande kanske skulle vilja kommentera det. I den stadsdelsnämnd där jag är ordförande har vi ett överskott på äldreomsorgen.

Det handlar ju om vilka fördelningsnycklar som kommer ut. De har inte förändrats sedan ni hade majoritet.

Vi kommer nu att göra en genomlysning av hela äldreomsorgen. Vi kommer att titta på kostnaderna och jämföra dem över stadsdelarna. Ni vill inte ha någon benchmarking, för sådant trams gillar inte ni. Vi kommer att göra en väldigt noggrann genomlysning av hela äldreomsorgen för att se hur det ser ut över staden.

Anförande nr 281

A b d o G o r i y a (s): Jag förstår att du inte vill se sanningen. Det är mycket enkelt att läsa tertialrapporten från samtliga stadsdelsnämnder. De enda som har överskott är Södermalm och Hägersten. Den ena på 0,9 miljoner kronor. Den andra på 2 miljoner kronor. Alla andra har ett underskott.

Jag tror att underskottet redan har lett till stora försämringar under 2007. Risken är att det kommer att bli ännu sämre 2008 med den budget som ni lägger.

Anförande nr 282

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Du tog upp två saker, Abdo. Den ena handlade om underskott i äldreomsorgen. Det är viktigt att komma ihåg att anslag 1 inte går med underskott. Man får täcka upp från andra verksamheter. Det prognostiseras inte för nästa år heller. Det är sant. Men det du glömmer att säga är att vi fick ta ännu mer från andra områden när du var ordförande i stadsdelsnämnden. Ni anslog väldigt lite pengar till äldreomsorgen. Det är ju lätt att satsa pengar nu. Det är lite torrsim. Trots

50 öre högre skatt, som ni vill höja igen, var det mindre pengar till äldreomsorgen, både i vår stadsdel och i hela staden.

Du tog upp en annan väldigt viktig fråga, nämligen vem som ska få komma hem till en. Jag är den första att säga att jag inte gillar diskriminering. Du glömde att nämna alternativet en stor svart man. En dam på 90 år kanske vill att det ska vara en kvinna.

Jag tycker att man i första hand ska tillgodose vad människor önskar, om det är möjligt, oavsett om det gäller kön eller något annat. Det är så dags att försöka lära om när man är gammal. Jag tycker att det är oturligt om det är på det sättet, men ibland är det svårt att lära riktigt gamla hundar sitta.

Anförande nr 283

A b d o G o r i y a (s): Jag vet att man kan ta pengar från andra verksamheter. Det troliga är att ni kommer att ta pengar från barn- och ungdomsverksamheten för att klara av äldreomsorgen på den nivå som ni har i dag.

Du anklagar oss för att inte ha skött oss. Jag vill påminna dig om att vi lämnade över en budget till er i Spånga-Tensta med ett överskott på ca 32 miljoner kronor. Om ni inte hade det överskottet skulle situationen för samtliga verksamheter i Spånga-Tensta ha haft mycket sämre läge i dag.

Någon ordning och reda måste det vara i Folkpartiet. Vi vet hur det var under valrörelsen. Det lär inte bli ordning och reda i siffrorna i dag heller.

Anförande nr 284

M u j d e R a s h i d (v): Ordförande, ledamöter, åhörare! Att få vård och omsorg i närmiljön är viktigt, särskilt för äldre och människor med funktionsnedsättningar. Det ställer stora krav på Stockholm att kunna erbjuda den vård som befolkningen behöver. Äldreomsorgen måste alltid utformas utifrån varje enskild människas behov. De äldre ska få sina behov av vård och omsorg tillgodosedda i den boendemiljö de själva tillsammans med sina anhöriga väljer. Äldre människor ska inte behöva flytta omkring för att få vård och omsorg.

Personalen inom hemtjänsten måste ges möjlighet till mer sociala kontakter med de äldre. Många äldre som inte kan gå ut på egen hand har ett stort behov av att prata med någon. Därför är det viktigt att personalen har möjlighet att stanna hos de äldre en stund.

Man behöver därför mer personal inom äldreomsorgen. De behöver ha en bred medicinsk och psykiatrisk kompetens. Arbetsvillkoren för personalen måste vara humana så att de känner sig uppskattade och har utvecklingsmöjligheter. De måste ha en rimlig lön vilket också underlättar nyrekrytering inom äldreomsorgen.

Antalet äldre invandrare ökar i Stockholm. Allt fler behöver hjälp i hemmet och plats på äldreboende. Många av dessa äldre har svårt med det svenska språket. När man blir gammal, och framför allt om man drabbas av demenssjukdom, försvinner det

som man har lärt sig och det är modersmålet som gäller. I många fall tar de anhöriga till äldre invandrare ett stort ansvar.

Det finns därför behov av hemtjänst och äldreboende för olika språkgrupper i Stockholm där personalen kan tala deras modersmål och ge dem den mat som de är vana vid. Här måste staden ta vara på de erfarenheter som en del invandrarföreningar har inom området.

Med detta vill jag yrka bifall till Vänsterpartiets budgetreservation.

Anförande nr 285

Borgarrådet Samuelson (kd): Ordförande, fullmäktige! Jag njuter när jag hör att Socialdemokraterna säger att man är för valfrihet.

Hur var det 2002 när man skrev sig samman i en plattform? Vad stod det i plattformen? Jo, all verksamhet som var konkurrensutsatt skulle återtas. Hur går det ihop med valfrihet? Med vem ska s regera här i staden och se till att det blir valfrihet?

Konkurrens ökar kvalitet. Det är positivt när man får visa på olika verksamheter som har möjlighet att utvecklas åt olika håll. När vi nu säger att vi sätter priset behöver vi inte vara oroliga för att lägsta pris ska vinna. Priset är satt lika för alla.

Med den här upphandlingen ser vi en möjlighet till olika profiler. Det kan vara äldre som behöver specialkompetens. Det kan vara äldre som har Parkinson. Det kan handla om stroke eller speciella demenssjukdomar som inte så många drabbas av. Det handlar också om olika inriktningar.

I DN kunde vi häromdagen läsa om olika grupper som önskade olika. Det var HBT-personer som ville bo tillsammans. Det handlar om etnicitet och olika språkgrupper. Redan i dag kan vi på flera håll tillgodose att man får prata sitt eget modersmål.

Vi vill gå vidare inom staden. Vi har också utvecklat egna äldreboenden för till exempel ungrare, ester och finnar. Italienare börjar efterfråga detta. Vi ska också se till att vi kan tillgodose detta inom ramen för kundvalet.

Någon har redan nämnt husdjur. I Hägersten finns möjligheten att ha husdjur. En del ler när man säger det, men för en äldre som tvingas in i ett äldreboende för att man inte orkar bo kvar hemma längre kan det vara väldigt betydelsefullt för livskvaliteten att få ta med sig katten eller hunden.

Vi ska säkerställa kvaliteten genom ett kvalitetsregister som gäller lika över hela staden. Många stadsdelar är duktiga på att följa upp kvaliteten. Vi vill kunna jämföra över hela staden. Det arbetar man med på äldreförvaltningen.

Jag vill ställa en fråga till Miljöpartiet. Med den demografiska utveckling vi har, inte bara i Sverige utan i hela Europa, med allt fler äldre invånare behöver vi fler i arbete, vi behöver fler människor som kan ta hand om våra äldre framöver. Hur ska vi då kunna minska antalet timmar för varje enskild arbetare? Jag får inte det att gå ihop.

Det finns en utredning som utreder mellanformer i äldreboende. Den ska lägga sitt delbetänkande i december. Vi ser ett systemskifte inom äldreomsorgen. Vänta med att göra en uppföljning 2010 när ni får se vad vi har genomfört!

Bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 286

J o n a s E k l u n d (mp): Du nämnde förkortad arbetstid. Man kan ju hoppas att det blir så attraktivt att arbeta i äldreomsorgen att fler vill arbeta där. Det kan ju vara en fördel om man inte har slitit ut kroppen vid 58 års ålder och måste sluta arbeta redan då. Det kan man möjligen uppnå med kortare arbetstid.

Den förändring och det valfrihetssystem som de borgerliga har ambition att införa har jag stor respekt för. Men ni lägger inte tillräckligt med pengar för att administrera de merkostnader som det innebär. Men tanken är god.

Hur kommer det sig, om man ska åstadkomma valfrihet med ett sådant här system där man ska kunna välja mellan offentligt eller privat äldreboende, att man ska upphandla i stort sett alla äldreboenden som stadsdelarna driver? Det *ska* upphandlas – inte *kan* upphandlas om man tycker att det är bra av någon särskild anledning. Det ska upphandlas. Hur är tanken? Ska man inte kunna välja mellan egen regi i stadsdelarna och privat?

Anförande nr 287

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Stadsdelsnämnderna har möjlighet att själva avgöra vilka boenden som ska finnas med i upphandlingen. Mångfalden är oerhört viktig. Jag är inte ett dugg orolig för att det över hela staden kommer att finnas både privata och kommunala utförare. Vi behöver många boenden, så det kommer att säkerställas.

Vi behöver många människor i äldreomsorgen, men vi har inte de människorna i Sverige. De blir färre i förhållande till andelen äldre. Hur ska vi då kunna fylla platserna?

Anförande nr 288

Borgarrådet L i v h (v): Du säger att du inte är orolig för att det inte ska bli valfrihet mellan kommunalt och privat. Jag skulle vara väldigt orolig, om jag var du. Jag skulle vara orolig för likställdheten också. En del stadsdelsnämnder låter sin personal göra egenregianbud, andra inte. Det ska ni nog se över. Det är fruktansvärt orättvist.

Du har läst vår plattform lite fel. Det står att vi inte ska göra nya konkurrensutsättningar. Det berodde bland annat på att vi tittade på en utvärdering av äldreomsorgen som ni hade gjort. Där framgick att på alla punkter hade de kommunala boendena mycket högre poäng både när det gällde brukare, anhöriga och personal.

Vi var tvungna att ta tillbaka några av de verksamheter som hade privatiserats, till exempel Vårbergs sjukhem, för att de var så illa skötta i privat regi.

Titta på er gamla utvärdering som ni säkert har gömt i en låda någonstans på ert kansli. Den var väldigt intressant. Det var mycket negativ kritik mot de privata vårdhemmen. De som arbetade i de vårdhem som vi tog tillbaka hade lägre löner än de som hade fortsatt att arbeta i privat regi. Det finns väldigt mycket att se över när det gäller de här entreprenaderna.

Anförande nr 289

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Bland de första som ni tog tillbaka var, om jag inte minns fel, det som Kulturama drev på Östermalm. Det var en fantastisk utveckling av kulturverksamheten som var mycket uppskattad. Man lyckades ta emot många fler elever. Det är bara en av de saker som var konkurrensutsatt som ni tog tillbaka.

Det kommer naturligtvis att finnas olika utförare i staden. Jag är inte ett dugg orolig för det. Det intressanta är att du säger att när man inte är nöjd med privata utförare tar man tillbaka det till kommunen. Vad gör du med de kommunalt drivna som du inte är nöjd med?

Anförande nr 290

A b e b e H a i l u (s): Man kan inte begränsa valfrihet endast till driftformer, Ewa Samuelsson.

Äldreomsorgen i Rinkeby-Kista går enligt tertialrapport 2 back med 2 miljoner kronor.

I tertialrapport 2 antar förvaltningen att undersköterskor och vårdbiträden kommer att bli övertaliga. Vet du hur många heltider som ska försvinna från Rinkeby äldreomsorg? Det är 20 heltider från Rinkeby och 16 från Kista äldreomsorg. Sammanlagt är det 42 heltidstjänster bland undersköterskor och vårdbiträden som ska försvinna. Är det det du kallar valfrihet? Är det det som kallas satsning? 40 personer ska försvinna före den sista december.

Har antalet äldre minskat i Rinkeby? Har antalet äldre minskat i Kista? Nej, tvärtom. Enligt USK ökar antalet äldre inom Järvafältet inom fem år på grund av att de som kom hit på 60- och 70-talet för att jobba nu har blivit äldre.

Anförande nr 291

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Det är bra om man håller sig till sanningen. De papper som ni har bett att få fram är prognoser. Tertialrapport 2 visar inte de slutgiltiga siffrorna för hela året. Det står att stadsdelsnämnden Rinkeby-Kista har ett underskott på 0,6 miljoner. Du pratar om 2 miljoner. Det är en viss skillnad. Vi måste hålla oss till korrekta siffror.

Varje stadsdelsnämnd har naturligtvis ansvar för att följa upp och utvärdera sin egen verksamhet i sin verksamhetsberättelse och berätta om utfallet när året är slut. Detta är fortfarande en prognos.

R V BOSTADS- OCH INTEGRATIONSROTEN

Stadsdelsnämnderna: Flyktingmottagandet**Punkt 5)**

Anförande nr 292

Borgarrådet Alve n d a l (m): Ordförande, fullmäktige! Inledningsvis vill jag säga att jag är stolt över att bo och verka i ett land som har en liberal och human syn på flyktingmottagning, ett land som ger möjlighet att starta på nytt när ett hemland inte längre levererar trygghet och det enda som återstår där är krig, risk för tortyr, förföljelse och förtryck. Under de senaste åren har Sverige tagit ett ökat ansvar bland annat med anledning av vad som händer i Irak. Sverige lär i dagsläget ta emot hälften av alla flyktingar som kommer från Irak till Europa.

Bara i Stockholm är prognosen upp emot 4 000 flyktingar under 2007. Det är ungefär en fyrdubbling jämfört med för några år sedan.

Den liberala politiken förpliktar. Vi får lite olika signaler om hur och om vi lyckas med integrationen. I somras kom en Europabarometer där man ställde olika frågor till invånarna. Invånarna själva tycker att integrationen i Stockholm fungerar riktigt dåligt, så dåligt att vi hamnade näst sist bland alla 75 storstäder som deltog; bara Malmö var, enligt de tillfrågade, sämre.

Häromdagen kom en annan undersökning, den här gången baserad på så kallad forskning. The migrant integration policy index placerade Sverige i topp när det gäller integrationen, baserat på 140 olika faktorer.

Det kanske visar att vi har verktygen i form av lagar och policy, men vi har inte lyckats att ta vara på mångfalden och allt det som dessa resurser skulle kunna tillföra vårt land.

Det finns många skäl till att vi i dag föreslår förändringar när det gäller stadens arbete med flyktingmottagning. Arbetet ska också följas upp mer strategiskt än tidigare. Det handlar om flera delar.

De individuella introduktionsplanerna ska vara just individuella och omfatta alla, även barnen. Det ska inte vara en pappersprodukt som det till många delar är i dag. Planerna ska innehålla språkutbildning, yrkesutbildning och praktik. Det ska leda till ett arbete.

Som en del i detta kommer den samhällsinformation som stadsdelarna är ansvariga för att styras upp. Det är inte den enskilda tjänstemannen i stadsdelen som ska avgöra vilket innehåll samhällsinformationen ska ha. Det ska vara samma information oavsett var introduktionen i staden äger rum.

Svenska för invandrare, Sfi, ska få en tydlig yrkesinriktning. Vi ska erbjuda yrkes-svenska i naturlig kombination med till exempel arbetspraktik. Det har gjorts många projekt med det innehållet. Nu är det dags att permanent jobba framgångsrikt, inte bara i projektform.

Bostadssituationen är en annan viktig del när det gäller mottagandet av flyktingar. Det fria valet att bosätta sig var man vill ska stå i centrum. Är det ett fritt val i dag? I dag råder stor trångboddhet och otrygghet bland många. Många bor inneboende. Ofta hyr man en madrass på någons golv till ett kraftigt överpris.

Det har Stockholm gemensamt med till exempel Södertälje, Botkyrka och Malmö. Därför måste det bli möjligt för de enskilda individerna att välja en annan kommunplacering efter en rimlig tid. I dag tillåter Migrationsverket endast en månad. Det är orimligt kort tid för ett så viktigt beslut i ett land som man aldrig besökt tidigare.

Vi föreslår i årets budget att staden ersätter kommuner som tillhandahåller bostad med 10 procent av generalschablonen. Stadens arbete med att finna samarbetskommuner kommer att intensifieras. Det är bara genom att ge bra information om alternativa bostadsorter som vi kan säga att det finns ett eget val när det gäller var man vill bo.

I går fattade vi i full politisk enighet beslut om målbilden för Järvalyftet som ju syftar till att lyfta ett område där många med utländsk bakgrund bor och som av många inte anses som en attraktiv stadsdel. Beslutet är ett mycket viktigt inslag i en modern och offensiv politik för ökad integration.

Avslutningsvis vill jag tacka för det som i går såg ut att vara en bra början på ett gott samarbetsklimat i de här frågorna. Om vi alla står bakom en liberal flyktingpolitik anser jag att vi alla har ett viktigt ansvar att se till att lyckas i det arbetet. Allt annat görs med de nya stockholmarna som insats. Det tänker jag aldrig acceptera.

Bifall till kommunstyrelsens förslag till budget.

Anförande nr 293

M i r j a R ä i h ä J ä r v i n e n (s): Ordförande, fullmäktige! Jag har väntat länge på den här stunden.

Borgarrådet sade att integrationen fungerar dåligt i Stockholm. Det är klart att det blir så om vi betraktar integration som en separat företeelse utanför all annan politik. Vi har pratat politik hela dagen, och nu pratar vi integration i ett eget block. Det tycker jag är lite konstigt.

Integration måste ändå vara en process som genomsyrar stadens alla verksamheter. Det är inte heller någon enskilds ansvar. Det måste vara hela fullmäktiges ansvar. Det är inte heller en enskild fråga, utan en fråga inom alla politiska områden. Målet måste vara att överbygga de sociala, ekonomiska, kulturella och etniska klyftorna. Det handlar inte bara om flyktingar.

Det kan vi göra genom en helhetssyn och genom att investera i fysisk miljö och genom att satsa mer på skola, äldreomsorg och idrotts- och föreningsliv, och genom att förbättra förutsättningarna för företagande och sysselsättning.

För att öka integrationen måste det finnas en långsiktig plan med fördjupad lokal demokrati, kraftiga förstärkningar i den reguljära budgeten och ökad socioekonomisk

fördelning. Upprustad och utbyggd infrastruktur är också en förutsättning för lyckad integration.

Trots att vi var eniga i går måste jag höja ett kritiskt finger. Jag tycker inte att den borgerliga majoriteten ser till helheten. Lösningen på segregationen i Stockholm har hittills varit utförsäljning av hyreslägenheter. I gengäld har man ute i stadsdelarna försämrat för arbetsmarknadspolitiken. Man har gjort stora besparingar på skolan och med utförsäljningen av hyresrätter har man skapat sämre förutsättningar för människors möjlighet och frihet.

En annan av alliansens integrationsåtgärder är borttagandet av antidiskrimineringsklausulen i upphandlingspolicyn.

När det gäller Järvalyftet tycker vi givetvis att det är bra med satsningar på Järvaområdet, men satsningen blir ingen satsning när förutsättningarna i den reguljära budgeten är försämrade. Därför föreslår vi större satsningar i vårt förslag till budget.

Vi kan se att skolorna i ytterområdena har fått mindre resurser. Fungerande arbetsmarknadsprojekt har lagts ned. Människor med ekonomiskt bistånd har vägrats hyresbostad i vissa stadsdelar. SL-kortet är borta och enhetstaxan är ett minne blott. Järvastadsdelarna har fått mindre medel för att underhålla parker och naturområden.

I den reguljära budgeten vill vi fortsätta utvecklingen av skolan som har varit väldigt bra till exempel på Järva. Vi vill främja förutsättningarna för växande småföretagande och se till att lokala upphandlingar gynnar de lokala småföretagen och så vidare.

Om man inte bestämde att sänka skatten skulle det räcka till satsningar även på den södra sidan av staden. Nu är det bara de två stadsdelarna på Järva som får ta del av satsningarna. Om man bibehåller skatten skulle man också kunna ha lyftet på betydligt flera ställen.

I budgeten ser vi att både Stockholmhems och Familjebostäders utredning av de kommunala bostadsbolagens ökade ansvar för social och ekonomisk utveckling till viss del avskrivs. Därmed blir det inte något på den södra sidan.

Jag yrkar bifall till den socialdemokratiska reservationen.

Anförande nr 294

G u l a n A v c i (fp): Ordförande! Var femte stockholmare har utländsk bakgrund. Antalet med rötter i utlandet fortsätter att öka. Om vi ska klara de utmaningar invandringen kräver är det viktigt att människor redan vid ankomsten introduceras i samhället.

Utanförskapet är vårt samhälles största slöseri. Tusentals människor som vill vara med och göra en insats har i stället hamnat utanför. Det är stockholmarna som får betala priset för det i form av arbetslöshet, bidragsberoende och social marginalisering.

I en fungerande integrationsverksamhet förutsätts en lyckad introduktion. De första frågor som ska ställas till de nyanlända är: Vad vill ni? Vad kan ni utföra? På vilket sätt kan ni bidra till samhällets utveckling? Det är nämligen genom egenförsörjning och rätten att få ett jobb som människor blir oberoende.

Jobbfokus innebär att flyktingarna och invandrarna själva får huvudansvaret att skaffa sig praktikplatser. Personalen på de jobbtorg som kommer att träda i kraft vid årsskiftet kommer att ansvara för att ta fram individuella utvecklingsprogram så att människor kommer ut i arbete och lär sig språket samtidigt som man får möjlighet att komma ut på en arbetsplats och praktikplats.

En bra integrationspolitik, herr ordförande, vilar på två ben. Det är språk och jobb. Det är därför glädjande att vår jobbpolitik redan har gett en sådan effekt trots att vi bara har suttit ett år vid makten. Arbetslösheten har sjunkit med över 25 procent sedan vi kom hit. De som stod allra längst bort har nu fått ett arbete att gå till.

Språk handlar inte bara om Sfi. Det handlar lika mycket om att få en riktigt bra utbildning i grund- och gymnasieskolan. Det är därför glädjande med de besked som vi fick för en stund sedan när det gäller utbildningsfrågorna. Man gör en stor satsning på skolan i Stockholm. Skolan i Stockholm kommer att bli i världsklass från första klass till sista klass. Det betyder oerhört mycket för introduktionen och integrationen för såväl de människor som i dag lever i Sverige som för andra och tredje generationens invandrare och för de kommande generationerna i vårt samhälle.

En annan stor satsning som vi gör är Järvalyftet. Det kommer att förbättra människors liv och skapa trygghet i de områden som i dag upplevs som otrygga. Ett konkret exempel är att vi kommer att se till att fler lokala poliser kommer att vara närvarande i de områdena.

Jag är stolt över att här i kväll kunna säga att vi i Folkpartiet och i alliansen nu har gjort upp med den förra majoriteten om alla formuleringar och handlingsplaner som Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet har formulerat under alla dessa år.

De handlingsplanerna befinner sig i dag i papperstuggsmaskinen. Den som tror att ett land blir bra på introduktionen av nyanlända och bra på integration genom att se lösningar endast i arbetsmarknadsprogram har inte förstått så mycket. Den som tror att människor kommer till Sverige för att leva på bidrag lever i en förvriden värld.

Bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 295

Borgarrådet R u w a i d a (mp): Stockholmare! Ibland märker man tydligt att vi inte delar bilden av hur verkligheten ser ut. Integrationsborgarrådet talade om bostadssituationen och om hur viktigt det är att betona det fria valet, hur hemskt det är med trångboddhet och att människor bor inneboende när de är nyanlända till Sverige.

Vi har problem i Stockholm. Var finns de billiga lägenheterna? De billigaste lägenheterna med de kortaste kötiderna får man inte längre om man har försörjningsstöd. Vad händer då med Osam, 24 år, som är kristen irakier? Då bor han på hotellhem eller också hamnar han i en annan kommun. Han kan också hamna illegalt inneboende hos någon som accepterar det. Vi kan inte lösa det genom att jaga dem som bor inneboende. Vi måste hitta en lösning där det finns billiga lägenheter att tillgå och där man inte tränger undan dem som inte har höga inkomster.

En annan sak som jag förbryllas över är den totala frånvaron av att se diskriminering som ett problem. Diskriminering skapar de största problemen. Vi har i dag högskoleutbildade människor som kan svenska som kör taxi. De flesta av dem har utomeuropeisk härkomst. Det handlar inte om tio eller tjugo personer. Det är i dag tusentals personer i Stockholm.

Vi har lagar, men för att lagarna ska efterlevas kan vi jobba som arbetsgivare. Vi kan använda den av ombudsmännen valda antidiskrimineringsklausulen. Då ska vi jobba med den och se till att vi som arbetsgivare och att privata arbetsgivare efterlever lagen. Vi kan se till att antidiskrimineringsbyråer kan få genomföra antidiskriminerings tester av vår egen verksamhet. Det finns oändligt mycket vi kan göra för att minska diskrimineringen. Det arbetet har tyvärr totalt upphört i Stockholms stad.

Anförande nr 296

M u j d e R a s h i d (v): Ordförande, ledamöter och åhörare! Integrationspolitiken berör de mest grundläggande områdena för människors välfärd, bland annat arbetsmarknad, bostäder, utbildning, äldreomsorg och kultur. Kampen mot diskriminering på arbetsmarknaden är starkt förbunden med integrationen. Därför införde vi under den förra mandatperioden Europas tuffaste antidiskrimineringsklausuler i alla stadens upphandlingar. Den nuvarande majoriteten tog bort eller försämrade dessa klausuler. Man har alltså underlättat för företagen att diskriminera människor och göra vinst på skattepengar.

Den nuvarande majoritetens lösning på integrationen var under hela valrörelsen den så kallade jobbgarantin och att alla ska köpa sin bostad.

Efter valet såg vi hur majoriteten svek människorna genom att byta ut jobbgarantin mot en jobbplan.

Flerspråkighet och andra kulturella kompetenser ska räknas som meriter när staden anställer människor. Stockholms stad ska vara ett föredöme som arbetsgivare. Sammansättningen av människor som jobbar i staden borde på alla nivåer präglas av samma mångfald som samhället.

Vi vill att människor ska kunna bestämma mer över sitt boende genom att bilda lokala styrelser med en majoritet av hyresgästerna i området. Vi vill att alla boende ska ha möjlighet att vara med till skillnad från borgarnas förslag att endast de som har råd att köpa sin lägenhet får inflytande.

Vi tycker att tanken med Järvalyftet, som vi i oppositionen tog initiativ till 2006, är bra. Det program som majoriteten har tagit fram saknar dock underifrånperspektiv. Vi tycker att programmet ska göras om så att medborgarna i området kan vara med i processen. Även lokala politiker ska sitta i styrgruppen, inte bara politiker från stadshuset. Dessutom borde man ha tagit vara på erfarenheter från tidigare liknande satsningar.

Segregationen rör inte bara fattiga stadsdelar utan även rika. Integration uppnås inte under en mandatperiod. Det krävs en permanent politik som tar med hela staden i förnyelsearbetet. Boende i rika socialt segregerade stadsdelar bör också komma med förslag om vilka förändringar som krävs i deras områden för att bidra till mer jämlika levnadsvillkor i hela Stockholms stad.

Jag yrkar bifall till Vänsterpartiets budgetreservation.

Anförande nr 297

D i k r a n D i s o n (kd): Herr ordförande, fullmäktige! Hur vi tar hand om och integrerar nyanlända flyktingar är ett angeläget område för väldigt många människor och för vårt samhälle. Jag tror inte att det finns något parti som inte vill lyckas med det. Men när vi har sett facit på hur det har varit hittills har det varit misslyckat. Det har varit underbart att läsa budgettexterna om det som vi inom majoriteten vill göra och om den beslutsamhet som vi har att lyckas för de här människornas eget bästa, att få dem att bli en del av vårt samhälle så att de känner att de tillhör det nya Sverige.

De stater som har lyckats bäst är de som på en gång har tagit itu med att få de nyanlända flyktingarna att komma in i vardagen och att göra någonting meningsfullt. Det är när folk nyss kommit till landet som de har mest energi och störst motivation till att göra rätt för sig, att lyckas och att känna sig som en del av det nya samhället. Där finns den största resursen att bearbeta. Det är det som vi har för avsikt att göra genom att man inom fem dagar ska upprätta en individuell aktivitetsplan för dem som är nyanlända.

Jag tror att detta kommer att bli väldigt lyckosamt. Det är det som vi behöver. Tidigare här nämndes det om diskriminering. En sak som sticker i ögonen på människor är när de ser att folk inte gör rätt för sig eller tror att de inte gör det. Därför kommer detta att bidra också till att den fördomen försvinner, och det är det som vi egentligen alla vill.

Därför yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 298

L u k a s F o r s l u n d (c): Ordförande, fullmäktige! I måndags kom nyheten till oss: Sverige är bäst i EU på att integrera invandrare. Det visar en undersökning från MPG, ett Brysselbaserat nätverk för integration. Rapporten hyllar Sveriges regelsystem, lagarna mot diskriminering och rättighetskatalogen på svenska arbetsplatser. Rapporten slår också fast att Sverige är helt integrationsvänligt.

Känner ni igen beskrivningen av integrationsföredömet Sverige? Känner ni igen Stockholm i den här beskrivningen? Nej. Problemet är att man i undersökningen – precis som i svensk integrationspolitik – fokuserar på lagar, regler och rättigheter. Man ser inte den lilla människan i det stora systemet.

Att ha vackra rättigheter på arbetsplatsen är inte mycket värt om man inte har något arbete. Jag instämmer inte i rapporten, att Sverige är helt integrationsvänligt. Jag och Centerpartiet menar att Sverige och Stockholm har misslyckats med att ta till vara mängder av nya svensks resurser och potential. Det här duger inte. Stockholm mår inte bra av att vara en segregerad stad. Den viktigaste åtgärden för att förbättra integrationen i Stockholm är att bidra till skapandet av fler jobb och fler företag.

Som centerpartist är det lätt att inspireras av integrationsarbetet i Värnamo. Värnamo är ett av Sveriges mest mångkulturella samhälle, en kommun där i princip alla invandrare har jobb. Värnamo är också den kommun som tidningen Fokus nyligen utsåg till bäst i Sverige på integration. Värnamos framgångsrika integrationspolitik är enkel. Den bygger på jobb, jobb och jobb.

Men Värnamo skiljer sig från Stockholm. Sedan Värnamo kommun bildades 1971 har den styrts av Centerpartiet, och det finns även en del andra skillnader mellan Stockholm och Värnamo.

Stockholms invånare har också likheter med Värnamos invånare. De har sin bakgrund i all världens kulturer, världsdelar och religioner. Det är en fantastisk tillgång för ett modernt företagande. Nya svensks företagande är en viktig faktor för nya jobb, tillväxt och minskat utanförskap. Därför föreslår Centerpartiet att staden tar initiativ till ett företagare-direkt-koncept där man samlar all kompetens under ett och samma tak för att hjälpa fler stockholmare att starta småföretag.

Vi föreslår att staden placerar ett antal kontor i stadsdelar med många invandrade svenskar. Genom representation för finansiärer såsom Almia och andra låneinstitut kan man hjälpa till att förmedla mikrolån – som ofta efterfrågas – för att komma i gång. Stadens planer på *one-stop-shops* kan också inrymmas här liksom Nyföretagarcentrum. Poängen är att man får allt på samma ställe, på företagarnas hemmaplan med anpassad kompetens för den lokala marknaden.

Nyckeln till förbättrad integration i Stockholm är – precis som i Värnamo – jobb, jobb och jobb. Och nyckeln till jobben är företagandet.

I och med detta yrkar jag bifall till Centerpartiets budgetförslag.

Anförande nr 299

Borgarrådet A l v e n d a l (m): Herr ordförande! Tack för många bra inlägg. Jag tänkte ta upp några av de synpunkter och idéer som har kommit fram i de olika förslagen till budget.

Det handlar naturligtvis om de olika investeringar som bland annat Socialdemokraterna tar upp. De ser gärna att idén om Järvalyftet förverkligas på flera ställen. Nu anklagar man majoriteten för att inte vara intresserad av det. Då vill jag bara säga att

i vår budget när det gäller bostadsbolagen finns det ett aktivt uppdrag till alla tre bostadsbolag, nämligen att göra motsvarande arbete även i andra stadsdelar.

Jag kan trösta Mirja med att Svenska Bostäder redan har börjat med det arbetet i västerort genom att genomföra de trygghetsundersökningar bland de boende som måste ligga till grund för ett lyckat arbete. Precis så korrekt som ni alltid framhärdar ska vi tillfråga de boende innan vi kommer med förslag till hur man ska arbeta med till exempel trygghetsfrågor. Så vi kommer framöver i den här fullmäktigesalen att fatta beslut om kommande lyft i flera av stadsdelarna runtomkring i staden.

När det gäller boendesituationen håller jag med Yvonne Ruwaida. Det är klart att vi inte ska jaga de som är inneboende, och det gör vi ju inte heller. Vad vi ska göra är att vi ska jaga dem som utnyttjar andra genom att olagligt hyra ut en lägenhet som de uppenbarligen inte behöver och som kan hyras ut till exempel genom bostadsförmedlingen.

Dessutom finns det människor i den här staden som tar ut ockerhyra och som inte förser de boende med en boendetrygghet och ett besittningsskydd som man annars som hyresgäst får.

Jag håller med om att detta med diskriminering naturligtvis är ett problem, inte bara i Stockholm utan i hela Sverige. Men jag är också ledsen att säga att det inte var just antidiskrimineringsklausulen som gjorde att diskrimineringen i Stockholm försvann under ett antal år. Precis som den senaste talaren var inne på ska vi nog inte bara förlita oss på olika policyer och olika typer av lagar, utan här handlar det också om offensivt arbete. Vi har en ny antidiskrimineringsklausul som är ute remiss, och den här församlingen kommer senare att få ta ställning till den.

När det gäller integrationspolitiken i stort vill jag bara bemöta Vänsterpartiet. Jag tror inte att det finns något alliansparti som någonsin har sagt att integrationspolitik bara handlar om arbete och möjligheten att äga sin bostad. Däremot kan vi konstatera att intresset att äga sin bostad just bland människor med utländsk bakgrund är otroligt stort. Vid omröstningarna i till exempel Östberga har det varit personer med utländsk bakgrund som i mycket större utsträckning har röstat för ombildning jämfört med personer med svensk bakgrund, och det tycker jag är positivt.

Anförande nr 300

M i r j a R ä i h ä J ä r v i n e n (s): Ordförande, fullmäktige och Kristina! Ingen kan väl bli mer glad än jag om det kommer att bli satsningar på södersidan. Samtidigt var det med en viss förvåning som vi läste bilaga 14:6 på s. 322. Där avskriver man Familjebostäders utredning utan att vi har fått ta del av den. Detta besvaras bara med en hänvisning till budgetens mål om en attraktiv och växande stad för boende, företagande och besök. I ens konspiratoriska sinne börjar man då undra vad som finns med i den utredningen. I stället för att avskriva utredningen med två rader hade det varit väldigt sympatiskt om alla hade kunnat få ta del av den.

Anförande nr 301

Borgarrådet A l v e n d a l (m): Mirja vet precis lika väl som jag att om man i majoriteten föreslår olika offensiva investeringar – som i det här fallet – i andra delar av staden brukar man hantera ärenden på det sättet. Så det är inget konstigt med det. Ni gjorde exakt likadant ur er tid.

Anförande nr 302

Borgarrådet R u w a i d a (mp): Antidiskrimineringsklausulen var på plats, men det var bara början. Bara en klausul hjälper inte. Sedan måste man tillämpa den för att säkerställa att de som vi upphandlar av har mångfaldsplaner, vidtar aktiva åtgärder och att de inte diskriminerar. Det är ett arbete som kräver resurser. Det är det som klausulen kan användas till, och det är då som den blir en aktiv åtgärd. Ni får inte införa den klausul som ni nu har på remiss. Jag hoppas att ni betänker detta, för den är en ren pappersprodukt och ingenting annat.

Sedan måste jag återigen ta upp detta med bostadsförsörjningen. Var ska Osam från Irak och alla andra bo när de inte längre får ha försörjningsstöd? De får bo där det finns kort kötid och billiga lägenheter i en annan kommun. Man måste också hitta ett boende för dessa människor. Detta måste ses över, tycker jag.

Sedan har jag en helt annan fråga. Ni pratar så mycket om att sfi – svenska för invandrare – ska bli bättre. Men Stockholm satsar alltså 14 500 kronor per elev. I Malmö satsar man 35 100 per elev. Då är det inte konstigt att Malmö har bättre resultat än Stockholm. I Stockholm satsas inte tillräckligt mycket pengar, och då blir det inte någon bra kvalitet i undervisningen.

Anförande nr 303

Borgarrådet A l v e n d a l (m): Ordförande, fullmäktige och Yvonne Ruwaida! Jag tror att det absolut bästa sättet att motverka diskriminering handlar om hur vi själva agerar till exempel som arbetsgivare eller privatpersoner. Om staden kan använda sig av lagen om offentlig upphandling på ett bättre sätt kommer det att ge mycket bättre resultat än den antidiskrimineringsklausul som ni införde under er mandatperiod. Det gäller att till exempel ställa krav på företag som lämnar anbud i staden att det ska finnas 20 procent av de anställda i det företaget boende i ett särskilt område. Precis så ska vi göra nu när det gäller Svenska Bostäder. Det om något ger människor möjlighet att komma i jobb och därmed minskar diskrimineringen på ett mycket mer offensivt sätt än vilken klausul som helst.

Anförande nr 304

M u j d e R a s h i d (s): Ordförande! När det gäller jobbgarantin har jag deltagit i flera debatter på Järvafältet. Många representanter för olika partier har då sagt att ni lovade att arbetslösa skulle få jobb inom fem dagar om ni kom till makten. Folk i den här församlingen var faktiskt med då. Nu har vi sett det svek som ni har gjort mot dessa människor genom att byta ut jobbgarantin mot en jobbplan.

Vi har inte sagt att antidiskrimineringsklausulen löser alla problem. Som Yvonne Ruwaida sade är det bara början på en process. Vi från den här sidan tycker att

företag inte ska göra vinst som betalas av skattepengar om de diskriminerar sina anställda. Det var en början, men ni försämrade den möjligheten som vi införde i staden.

Anförande nr 305

Borgarrådet A l v e n d a l (m): Ordförande, fullmäktige! Jag tror att även Vänstern, om man tänker efter, tycker att det är ett lyft för den här staden att vi genom introduktionsplaner och genom jobbtorgen från den 1 januari 2008 kan få en naturlig koppling till att en språkutbildning eller en yrkesutbildning ska leda till arbete. Tidigare har nyanlända utan några som helst problem fått gå via socialtjänstens olika tjänstemän för att få en introduktionsplan i Stockholm. Det är helt felaktiga signaler som vi skickar till fullt friska människor som verkligen är beredda att bidra till en produktivitet i vår huvudstad. Det har vi totalt misslyckats med att ta till vara.

Anförande nr 306

A b e b e H a i l u (s): Ordförande, kommunfullmäktige! Flyktingmottagandet i alla stadsdelar utom två i innerstaden går med underskott då det är underfinansierat. I stadsdelarna tas det resurser från till exempel förskolan, socialpsykiatri, äldreomsorgen, barn- och ungdomsverksamheten för att man ska kunna finansiera flyktingmottagandet.

I Rinkeby-Kista är drygt 750 personer aktuella inom flyktingmottagandet. Under hösten förväntas det komma fler nyanlända till stadsdelen. Stadsdelen har 8 miljoner kronor i underskott. Spånga-Tensta har ett underskott på drygt 5 miljoner kronor. Hässelby-Vällingby, Enskede-Årsta, Vantör, Skärholmen, Farsta, Skarpnäck och Bromma dras också med underskott i flyktingmottagandet. Det gäller innevarande år, 2007. Nästa år riskerar det att bli ännu värre när anslag 1 och anslag 2 slås ihop till ett anslag. Hur ska man få det att gå ihop?

För att finansiera jobbtorgen tar ni från den 1 juni 2008 10 procent av budgeten för ekonomiskt bistånd från stadsdelarna. Med andra ord försvinner 20 miljoner kronor från Rinkeby-Kista, 13 miljoner kronor från Spånga-Tensta, närmare 20 miljoner från Enskede-Årsta-Vantör och så vidare.

Om det visar sig att jobbtorgen inte fungerar och det fortfarande finns invånare i dessa stadsdelar som är i behov av ekonomiskt bistånd kommer det inte att finnas några pengar. Då måste det ske besparingar inom förskolan, socialpsykiatri, äldreomsorgen samt barn- och ungdomsverksamheten för att budgeten ska gå ihop.

Ordförande! Flyktingmottagandet i staden behöver utvecklas och bli ännu bättre. Besparingar som ska finansieras via den borgerliga majoritetens skattesänkningar slår hårt mot dem som har ett stort behov av ett fungerande välfärdssystem och ett fungerande flyktingmottagande.

Jag vill fråga ansvarigt borgarråd, Kristina Alvendal: Hur länge tänker du underfinansiera flyktingmottagandet i stadsdelarna? När ska din stadsdel, Norrmalm,

ta emot en enda flykting? Antalet är fortfarande noll. När ska du se till att alla stadsdelar tar sitt ansvar? Varför tar inte Norrmalm och Östermalm emot flyktingar?

Precis som Lukas från Centerpartiet är jag stolt över att Sverige fick utmärkelse för det bästa landet när det gäller flyktingmottagande. Men har du sett hur det är i Danmark? En gång i tiden var det precis som i Sverige i Danmark. I dag är Danmark det sämsta landet, på samma nivå som Polen, Lettland och så vidare. Om vi inte jobbar som vi har gjort med flyktingmottagandet hamnar vi i samma situation som man har i Danmark.

Anförande nr 307

Borgarrådet A l v e n d a l (m): Herr ordförande! Det var ju tre minuter utan innehåll, jag är hemskt ledsen att säga det. Det enda som kom på slutet var att det skulle bli ett bättre flyktingmottagande. Men jag uppfattade aldrig hur det skulle gå till med din politik.

Jag ska svara på din fråga om när alla stadsdelar i staden ska ta emot flyktingar. Det är ju just det här som är det problematiska. Efter att flyktingar har fått besked om uppehållstillstånd är det de själva som ska ordna sitt boende. Då vet du liksom jag att det som oftast inträffar är att de skaffar ett boende i närheten av dem som de känner, släktingar, vänner eller andra landsmän.

Däremot vet jag att de tre stadsdelsnämndsordförandena i innerstaden har gått samman för att försöka göra någonting åt den här situationen eftersom det är helt rimligt att vi försöker att sprida mottagandet i staden så gott det går.

Anförande nr 308

A b e b e H a i l u (s): Ordförande! Borgarrådet försöker komma undan, men så lätt ska det inte bli. Alla stadsdelar går med underskott på grund av att du underfinansierar flyktingmottagandet. Jag frågar en gång till: När ska du skicka tillräckligt med pengar till alla stadsdelar? Varför ska stadsdelarna ta pengar från skola, förskola och äldreomsorg för att finansiera flyktingmottagandet? Svara på de frågorna, Kristina Alvendal!

Anförande nr 309

L u k a s F o r s l u n d (c): Vi ska naturligtvis vara stolta över den antidiskrimineringslagstiftning som finns och den rättighetskatalog som vi har. Men problemet är ju att vi inte ser till alla de människor som inte får jobb.

Det direktkoncept som jag talade om stärks av en rapport från Nutek som kom alldeles nyligen. Rapporten visar att vart sjunde företag startas av utlandsfödda medborgare. Vi har en enorm potential för att samla allting under samma tak och göra det enkelt att starta företag. Därför är vårt koncept så bra. Men naturligtvis ska vi ha kvar de rättigheter och lagar som finns.

Anförande nr 310

M u j d e R a s h i d (v): Ordförande, ledamöter, åhörare! Integrationen börjar när en flykting eller en invandrare anländer till Sverige. Därför är det viktigt att det redan då finns ett väl fungerande integrationsprogram för dessa nyanlända människor. Det gäller även barnen som behöver ha egna planer.

Stockholm kunde bli bättre på att ta hand om nyanlända flyktingar. Samordningen mellan aktörer som verkar i flyktingmottagandet bör förbättras. Flyktingguider kan vara en brygga mellan flyktingen och det nya landet.

Flyktingintroduktionen ska ge förutsättningar för de nyanlända att snabbast möjligt få en trygg bostad, en reguljär sysselsättning, plats i förskola och skola för barnen, goda kunskaper i svenska och goda förutsättningar att bli delaktig i samhällslivet. Detta var svar till borgarrådet på frågan vad vi i Vänsterpartiet tycker.

Många flyktingar upplever inte att de blir bemötta med respekt. Om staden ska uppfylla sina mål och lyckas med integrationsarbetet måste man uppmärksamma värderingsfrågor och förhållningssätt när det gäller personer som kommer från andra kulturer. Det gäller speciellt de som arbetar med flyktingarna då de anländer till Stockholm.

Sfi är en mycket viktig del av introduktionen. Därför bör sfi anpassas till vuxnas lärande och vara yrkesinriktad så att språkinläringen anpassas till den bransch som är aktuell för individen. Uppföljningen av flyktingintroduktionen och i synnerhet sfi-verksamheten måste göras mycket tätare.

Med detta vill jag yrka bifall till Vänsterpartiets budgetreservation.

Anförande nr 311

Borgarrådet A l v e n d a l (m): Herr ordförande! Jag måste säga, Mujde Rashid, att jag tycker att det var ett helt lysande inlägg som du gjorde. Jag håller i princip med dig om allt.

Anförande nr 312

F a t i m a N u r (fp): Ordförande, ledamöter! Det var glädjande att höra i morse om ett Stockholm i världsklass på utbildningsområdet. Jag är stolt över att vara i Sverige, jag är stolt över att vara från Afrika och jag är stolt över att vara i den här salen. Under ett år har vi hunnit göra mycket vilket framgår av den budget som vi lägger fram.

Vi är inte bäst på integration och mottagande. Vi är bäst på utredningar, men vi kan bli världens bästa på integration. Jag blir glad när jag hör Kristina prata om en liberal flyktingpolitik. Sverige, Stockholm, behöver flyktingar och sina invånare och har behövt det under decennier då vi har byggt upp utanförskapet och segregationen.

Makten i Stockholm har skiftat under fyra år, men är i världsklass när det gäller utbildning och arbete. Vi ska se till att det inte kommer att skifta i fråga om boendet. Utanförskap, segregation och diskriminering är inte något som ett modernt, globalt

land och en modern, global stad behöver. Oavsett om man är invandrare eller svensk behövs de människor som vi kallar invandrare för Stockholms utveckling. Det är många 40-talister som går i pension.

Att kunna äga sin egen bostad är att kunna bekräfta och berätta att man tillhör den här staden. Alla som vill och kan ska kunna göra det, och för dem som inte kan ska det finnas mångfald i staden.

När jag kom till Sverige blev jag välmenat omhändertagen. Det är inte det som stockholmarna, invandrarna och flyktingarna behöver i dagens globala värld. Vi är glada över att vi har fått en hemstad när våra hemländer är i krig. Men vi vill inte åka taxi, vi kör taxi.

I morse hörde jag en kille säga: "Det händer så mycket i Stockholm. Jag är så glad över att kunna öppna den här restaurangen. Jag vill vara med".

En kvinna som ringde mig för en vecka sedan sade: "Nu har jag startat mitt första företag. Det behövs mer politik i den världsklassen som vi har".

Bifall till Stockholms budget!

Anförande nr 313

M i r j a R ä i h ä J ä r v i n e n (s): Ordförande, fullmäktige! Jag blir nog tvungen att säga som Kristina sade till Abebe: Det var mycket prat under tre minuter, men ingenting blev sagt förutom att ni har hunnit med mycket.

Fatima, du säger att många 40-taliseter går i pension. Vet du var de flesta går i pension? Jo, inom äldreomsorgen. Samtidigt sitter man i stadsdelarna och övertalighetsförhandlar när det gäller vårdbiträden och undersköterskor. Hur går det ihop?

Skolorna i den stadsdel där jag bor har fått mindre resurser i den vanliga budgeten. De egentliga resurserna är det som krävs för att eleverna ska kunna fortsätta att förbättra sina resultat, vilket de de facto har gjort under socialdemokratisk, vänsterpartistisk och miljöpartistisk politik.

Fungerande arbetsmarknadsprojekt har lagts ned. Det var det som ni efterlyste med jobbtorgen, att matcha människor till yrken och arbetsmarknaden. Det försvinner. Jag hoppas att jobbtorgen återkommer.

SL-kortet har tagits bort så att man inte kan åka någonstans. Enhetstaxan har också tagits bort. Ungdomarna kommer ingenstans för det är oerhört dyrt att åka.

Ni har gjort jättemycket gång på gång, men till det sämre, Fatima.

Anförande nr 314

F a t i m a N u r (fp): Har vi gjort allt till det sämre skulle inte arbetslösheten gå ned så mycket på ett år. Självklart ska vi ha SL-kort och självklart ska vi satsa precis som vi gör nu. Men om ni hade uppfyllt alla era fina visioner skulle det inte vara någon segregation som det är i dag.

Anförande nr 315

P a u l L a p p a l a i n e n (mp): Man blir ju konfys. Jag har en känsla av att det är alla politiker från höger till vänster som är ansvariga för dagens situation. I den här staden har makten skiftat vart fjärde år. Samtidigt har man haft väldigt svårt att fokusera på till exempel diskriminering.

Nu hörde vi Fatima säga att det inte är modernt med diskriminering. Är det så man blir av med diskrimineringen, genom att säga att det är omodernt och tro att det plötsligt försvinner? Är det så man har hanterat könsdiskriminering, diskriminering på grund av funktionshinder, diskriminering på grund av sexuell läggning? Försvinner det på grund av att det är omodernt?

Vad har ni gjort? Och när ska ni göra någonting? Det är kanske en viktigare fråga.

Anförande nr 316

F a t i m a N u r (fp): Du har suttit här längre än vad jag har gjort, så du vet ju vad vi har gjort och vad vi inte har gjort. Det är omodernt att diskriminera. Ingen människa har råd att diskriminera. Det finns lagar. I dag finns det hopp för Stockholms stad. Både i landstinget och i regeringen lyfter vi Sverige.

Anförande nr 317

M o n i k a L i n d h (s): Herr ordförande! Av de flyktingar som kommer till Stockholm bor mer än 70 procent inneboende. De allra flesta är ensamkomna män, och den övervägande delen av dem kommer från krigets Irak. Inom kort väntar de hit sina familjer. Man räknar med att under nästa år kanske det är 2 000–2 500 personer som kommer till Stockholm. Var ska de bo?

Eftersom papporna genomgår introduktion i våra stadsdelar måste familjen i alla fall kunna bo i Stockholm. Nu är oron väldigt stor ute i stadsdelarna inför vad som ska hända när trycket på bostäder ökar samtidigt som det inte finns några bostäder att tillgå.

Ungefär 4 procent av dem som kommer hit kan få bo i genomgångsbostad som Stiftelsen Hotellhem har. Här är behovet akut och svårlöst för dem som jobbar med detta. Kön har ökat med 40 procent sedan i maj 2007. Det är nu 265 personer som står utan bostad. Det finns inga lägenheter att förmedla, och det tillkommer inte några nya genomgångsbostäder.

Det finns inte heller några besked att ge till de människor som står på gatan. Det finns alltså över huvud taget inte längre någon fungerande bostadsmarknad för denna mycket hårt utsatta grupp.

När det gäller familjer har man tidigare ändå kunnat få fram lägenheter, om familjerna har haft sådana stora psykiska och fysiska behov att de inte kan flytta från Stockholm eller genomgår en pågående behandling. Sådana lägenheter finns inte i dag. Det finns ingenting, och vi väntar hit ytterligare 2 000–2 500 personer under nästa år.

I det läget säger borgarrådet att detta förpliktar. För att klara situationen har man valt att försöka få folk att flytta från Stockholm och välja en kommunplacering någon annanstans som Stockholm betalar för. På det viset köper man sig loss från det egna ansvaret.

Vad händer då? Jo, då kanske personen flyttar till Sorsele eller Strömsund som gärna vill ha de 10 procenten av generalschablonen. Men vad händer när man kommer till Strömsund? Jo, där är kraven från arbetsförmedlingen desamma som på arbetsförmedlingen i Stockholm, att man ska flytta dit där jobben finns. Inom ett år har Sorsele tappat alla som de tog emot, för de är på väg till Stockholm igen.

Jag skulle vilja veta hur du tänker lösa den här situationen, Kristina Alvendal.

Anförande nr 318

J o h a n n a S j ö (m): Det är sant att det blir en besvärlig situation när de unga ensamma människors familjer anhöriginvandrar. Jag tycker att Sverige ska vara ett liberalt och generöst land för dem som behöver hjälp. De som har skyddsskäl ska få asyl, och de ska tas emot med god introduktion. Så är det också i dag. Sverige är i praktiken ett av världens mest generösa länder. Vi tar emot flest asylsökande nominellt per år inom EU. De flesta irakierna kommer hit.

Men politik innebär också att prioritera. Det är därför som vi moderater på nationell nivå kommer att föreslå ett försörjningskrav för anhöriginvandring. Det innebär att för att man för att få hit sin familj ska man kunna visa att man har försörjningen säkrad och att man har ett boende ordnat. Det om något kommer att skapa incitament och möjligheter att flytta någonstans där boende inte innebär en madrass på golvet tillsammans med 16 andra, utan en riktig bostad. Det innebär att man försöker få ett jobb och att man är beredd att flytta för att få ett.

Arbetslinjen ska gälla även de nykomna.

Anförande nr 319

M o n i k a L i n d h (s): Det var som jag trodde, att ni drar ned det danska gallret, att det är så ni kommer att lösa det. De här männen har sysselsättning i en stadsdel i Stockholm. Det enda som inte finns är en bostad. Du kan inte skicka de männen till Sorsele, för de kommer tillbaka till Stockholm efter ett år på grund av kraven på arbetsmarknaden. Menar du att de personerna inte ska få ta hit sin familj? Är det så svensk flyktingpolitik ska bli, att det är den danska modellen som ska gälla?

Anförande nr 320

Borgarrådet A l v e n d a l (m): Ordförande, fullmäktige! Det får ju vara lite måtta och rim och reson när det gäller vilka brösttoner som man tar till från det tidigare statsbärande partiet i det här landet, Socialdemokraterna. Du får det att låta som att de förestående bekymren skulle vara en helt ny problematik. Dina partikolleger i Södertälje, Botkyrka och Malmö har exakt samma situation som vi i Stockholm nu har, det vill säga den situation som du själv målar upp. Det finns inga bostäder.

Då försöker du få det att låta som att det är de borgerliga som har skapat det här problemet. Det fanns exakt samma problematik för ett och ett halvt år sedan. Människor bodde då i ganska stor utsträckning på madrasser ute på Järvafältet, precis på samma sätt som i dagsläget.

Det finns olika saker som vi kan göra. Jag tror inte att genomgångsbostäder är någon bra lösning, måste jag säga. Det är en tillfällig lösning för många människor som har levt under tillfälliga lösningar under alldeles för lång tid i väntan på ett uppehållstillstånd.

Det handlar om att bygga flera bostäder. Det tar naturligtvis tid, men det är det enda receptet för att rå på en bostadsbrist oavsett om det är människor som kommer från andra länder, från andra kommuner eller andra delar av landet. Men sedan handlar det om, Monika Lindh, att flera kommuner i det här landet och i det här länet måste ta ett gemensamt ansvar. Det kan inte vara så att det är Stockholm, Södertälje, Botkyrka, Malmö, Göteborg och ett antal ytterligare kommuner som tar ett stort ansvar för att ta emot flyktingar. Den diskussionen hoppas jag att du tar, liksom jag, med dina partikamrater runtomkring i hela landet.

Det är inte politikerna i den här staden som har ansvaret för att skaffa bostad till människor. Så är inte systemet utformat, och mig veterligen finns det ingen socialdemokratiskt förslag som går ut på det. Och då tycker jag att det är ganska magstarkt att prata om en dansk modell som inte någon av oss här inne förespråkar.

Anförande nr 321

M o n i k a L i n d h (s): Kristina Alvendal, jag ställde en fråga till dig. Det finns nu personer i Stockholms stad som skulle behöva en genomgångsbostad eftersom de är i så dåligt skick. Men det finns inga att få tag på. Det finns ingen fungerande bostadsmarknad. Det finns inga billiga, små lägenheter. Det finns ingenstans där dessa människor kan härbärgeras. I dag är det 265 personer som står i kön för att få en genomgångsbostad där vistelsen ska vara under så kort tid som möjligt, det är självklart.

Det är ingen på den här sidan som förespråkar att det ska byggas många genomgångsbostäder, men tidigare fanns det möjlighet att också få försöks- och träningslägenheter genom bostadsförmedlingen. Den möjligheten finns inte i dag. Enligt bostadsförmedlingen har man inte fått in en enda sådan lägenhet under det här året. Då undrar jag hur du ser på hur man ska lösa situationen 2008.

Anförande nr 322

Borgarrådet A l v e n d a l (m): Vi har i dagsläget ett antal genomgångsbostäder. Det är helt korrekt som du säger. Vi kommer att ha en situation under de närmaste åren då vi får en ganska stor andel anhöriginvandrare till Stockholm. Det är ju inte enkom Stockholms ansvar att se till att det finns ett boende för alla dessa människor, utan det är faktiskt viktigt att vi samarbetar med andra kommuner och låter människor som kommer från andra länder få en rejäl valmöjlighet, som jag i och för sig har förstått att Socialdemokraterna inte längre står för. Ni tycker ju inte att man ska få bosätta sig var man vill längre. Men för att få den valfriheten tycker i alla fall

vi inom alliansen att det är rimligt att vi ger information till människor om var det finns lediga arbeten och lediga lägenheter i stället för att de ska vara arbetslösa och hyra en plats på en madrass.

Anförande nr 323

M i r j a R ä i h ä J ä r v i n e n (s): Ordförande, fullmäktige! Vi pratar väldigt mycket om flyktingar i kväll, och det är viktigt att vi gör det. Men alla nya svenskar som bor i Stockholm är de facto inte flyktingar, fast många av dem lever ändå utan arbete och utan adekvat utbildning.

Redan före valet träffade jag min granne som kommer från Somalia. Då berättade hon glatt för mig att Moderaterna hade vunnit. ”På måndag är du borta, Mirja, och då kommer jag att få jobb, för det har de lovat”.

Jag träffade henne förra veckan i Kistagallerian, och då tittade hon bort. Hon är fortfarande lika arbetslös. Hon har inte fått något jobb trots löftet om arbete inom fem dagar. Hon är inte flykting längre, och det har hon inte varit på många år. Men likväl är hon arbetslös trots alla löften.

Det verkar som att ingen garanti gäller för min granne. Det finns oerhört många människor som lever precis som hon gör, och i synnerhet gäller det dem som bor på Järvafältet.

Jag måste upprepa att jag är väldigt glad över Järvalyftet. Det är ändå en satsning trots att den reguljära budgeten är neddragen. Vi har en enighet när det gäller målbilden, och det är väl gott.

I Kista har vi alltid haft en enighet om hur man ska jobba med arbetsmarknadspolitiken. Vi har aldrig grälat om det i vår stadsdelsnämnd. Vi har jobbat med matchningsinsatser och individuella planer för alla som har haft socialbidrag, inte bara för flyktingar, och det har varit framgångsrikt. Alla partier har tyckt att arbetslinjen är viktig och att det viktigaste för integrationen är ett arbete.

Ibland tycker jag att den här diskussionen på något sätt blir så fel. Jag tycker fortfarande att det är fel att vi måste diskutera integration i block i stället för att ha integrationsperspektivet i skolfrågor, förskolefrågor, äldreomsorgsfrågor, när det gäller gator och torg samt när det gäller byggande. Det är så jag tycker att vi ska hantera integrationsfrågorna.

Jag yrkar fortfarande bifall till vår reservation.

Anförande nr 324

Borgarrådet A l v e n d a l (m): Ordförande, fullmäktige! Det är klart att när det handlar om integrationsfrågor rör de väldigt många olika sakområden. Men jag lovar dig, Mirja, att om det hade varit så att vi hade kommit med förslaget att vi inte skulle ha en debatt om integration specifikt då hade vi haft en debatt om varför vi inte hade någon debatt om integration specifikt. Jag är helt säker på att ett antal partier i din

närhet hade pratat om diskriminering och allt möjligt. Så jag tycker ändå att det är rimligt att vi har en debatt om integration.

Visst finns det mycket kvar att göra innan vi har nått en mer eller mindre nolltolerans i fråga om arbetslösheten bland stockholmare i gemen och framför allt bland utrikes födda. Men vi kan ändå konstatera att under det senaste året har arbetslösheten bland personer med sin bakgrund utanför Europa minskat med 18 procent. Jag tycker att det är en bra början på att också din granne ska kunna få ett jobb snart.

Anförande nr 325

M i r j a R ä i h ä J ä r v i n e n (s): Ordförande, fullmäktige! Det var inte meningen att kritisera föredragningslistan. Det var snarare ett principiellt ställningstagande från min sida. Vi måste ju ändå integrera de här frågorna i alla frågor som fullmäktige behandlar.

Visst har arbetslösheten minskat, Kristina. Men vi har också haft en högkonjunktur. Det som vi såg när vi jobbade med matchningsåtgärder i Kista var – och det här brukar jag kalla för en diskriminerande arbetsmarknad – att de som var intresserade av att arbeta med den typen av matchningsåtgärder var bemanningsföretagen. Det var oerhört attraktivt för många stora företag att anlita bemanningsföretag.

Men vad hände då i en lågkonjunktur? Jo, de stora företagen kunde avföra dessa människor, ofta boende i området och med invandrarbakgrund, från sina lönelistor. Då slapp man övertalighetsförhandla om sina egna anställda. Man måste också ha en diskussion med arbetsgivarna om att man ska vara accepterad på arbetsmarknaden oavsett var man kommer ifrån. Det ska inte betyda någonting om man kommer från Eritrea eller från Finland, utan det är kompetensen som ska vara avgörande. Men det är inte riktigt så, och det ser man när man aktivt jobbar med arbetsmarknadspolitik. Det sker de facto en diskriminering på arbetsmarknaden.

Anförande nr 326

P a u l L a p p a l a i n e n (mp): Mirja, jag ville bara klargöra att vi är inte alla överens om att arbetslinjen i sig är nyckeln till integration. Människor respekteras inte för den kompetens som de har när det gäller språk och utbildning. Det är motsatsen till detta, det vill säga att människor har rätt att tro på lika rättigheter och möjligheter i Sverige och i Stockholm, som är nyckeln till integration. Sedan är arbetslinjen väldigt viktig som överlevnadsstrategi som vi som individer måste utveckla.

Men det är inte integration om en ingenjör som är utbildad på KTH tvingas att köra taxi på grund av diskriminering. Däremot är det en överlevnadsstrategi för den personen.

Anförande nr 327

J o h a n n a S j ö (m): Herr ordförande, stockholmare! Arbetslinjen är vägen till framgång. Det var roligt att höra Mirja tala om det, och jag hoppas att fler i oppositionen tar efter henne. Men det lustiga var att det gjorde man direkt inte.

Revisorernas kritik mot den förda politiken i rapporten *Stadens flyktingmottagande* var hård. Även om ersättning till nykomna har gått under benämningen introduktionsbidrag har det i praktiken hanterats som socialbidrag. Ersättningen har passiviserat och inte stimulerat till eget ansvarstagande, och den har inte förberett för arbetslivet. Behovet av att förändra detta nämner ni inte ens i era texter.

På en av de tolv rader som Socialdemokraterna förärar flyktingmottagandet nämner man att man vill att andelen nyanlända som ska få eget arbete ska öka. Även Vänstern verkar vilja öka andelen i arbete. Det låter bra, men hur? Är ni beredda att bistå oss när vi ser till att introduktionsersättningen blir just en introduktionsersättning inte bara till namnet?

Tyvärr är Miljöpartiet inte ens så tydliga om egenförsörjning som den övriga oppositionen. Men jag hoppas att även ni kan ta till er av revisorernas kritik och bistå oss så att vi får in arbetslinjen även för de nyanlända.

Tanken bakom sfi:n var god, men genomförandet har brustit katastrofalt i vår stad. Kvalitetssäkringsarbetet har påbörjats, men inte kommit långt nog. Specialisering finns tillgänglig för några få som kan delta i yrkesinriktad sfi, men för de allra flesta har undervisningen inte varit tillräckligt väl avpassad för elevens förutsättningar och möjligheter att tillgodogöra sig den. Om detta sägs det ingenting i Socialdemokraternas budget. Är ni nöjda som det är?

Miljöpartiet, som ofta är väldigt bra när det gäller utbildningsområdet, nämner inte heller behovet av yrkesinriktad sfi. Man talar om att sfi:n behöver arbetsro, och det gör mig bekymrad.

Inte heller Vänstern nämner detta i sin budget, men jag blev väldigt glad över att höra Mujde Rashid prata om att det behövdes en mer yrkesinriktad prägel på sfi:n.

Jag vill också prata lite mer om delaktighet och solidaritet. Hur ska de nyanlända komma i kontakt med dem som redan bor i vår stad? Det nämns inte heller i era förslag. Vänstern vill att tidigare flyktingar ska bli flyktingguider, men det känns lite väl introvert. Varför inte ta steget fullt ut och säga att de som har bott länge i Sverige ska kunna ställa upp?

Det finns ett väldigt bra och mycket populärt fristående gymnasium som har krav på att eleverna ska ha praktik från samhällsnyttigt arbete ute på äldreboenden för att de över huvud taget ska få ut sina gymnasiebetyg. Låt staden söka samarbete med sådana skolor! Kanske kan man skapa ett samarbete med alla gymnasieskolor om guider som går lite över gränserna. Det skulle kunna hjälpa nyanlända att komma in i vårt samhälle och att träffa människor som de annars inte skulle träffa. Men det skulle också kunna vaccinera den kommande ungdomsgenerationen mot en hel del fördomar som alltför ofta florerar.

Anförande nr 328

M i r j a R ä i h ä J ä r v i n e n (s): Ordförande, fullmäktige! Det var väl underbart att höra att majoriteten äntligen har förstått att även vi alltid har stått för arbetslinjen. Vi har också arbetat aktivt för att få människor i arbete.

Men jag kan inte låta bli att säga att bara vård- och omsorgssektorn i Sverige kommer att ha ett rekryteringsbehov på kring 25 000–30 000 personer inom alla yrkeskategorier. Då vore det väl sjutton också om inte Stockholms stad kunde föregå med gott exempel och börja rekrytera människor med en annan etnisk bakgrund.

På min egen arbetsplats har vi gjort en medveten rekrytering av barnmorskor och undersköterskor med andra språkkunskaper. Därmed har vi kunnat höja kvaliteten på vården avsevärt. Då får alla kvinnor, oaktat var de kommer ifrån, samma vård. Så kan vi göra också inom Stockholms stad, framför allt inom äldreomsorgen.

Anförande nr 329

J o h a n n a S j ö (m): Det är roligt att höra dig tala om arbetslinjen. Jag gläder mig åt att det finns socialdemokrater som känner så. Men problemet är ju att det inte genomsyrar den politik som har bedrivits. Det har varit allt annat än arbetslinje i flyktingmottagandet i vår kommun. Men lyfter man blicken och tittar på Jönköpings län, som vår centerpartiske kollega gjorde alldeles nyss, visar det sig att där har man haft en helt annan inställning. Man har verkligen drivit arbetslinjen, och där ligger arbetslösheten på 1,1 procent.

I Gnosjö, där man har tagit emot kvotflyktingar under en massa år, finns det 65 arbetslösa i hela kommunen – låt vara att det är en lite mindre kommun än Stockholm. Där vet kommunalrådet namnet på varenda gubbe som är arbetslös. Tänk, vilken fantastisk grej!

Vi måste ha en sfi som är inriktad på yrkeslivet för att förbereda för yrkeslivet. Vi måste få till ett samarbete mellan yrkeslivet och sfi. Det kan inte vara helt åtskilt. Det måste vara företagande som sammankopplas så att det finns riktiga arbeten att få efteråt, inte bara som ni från oppositionen tycker, att man ska samarbeta med kommunen för att sfi-eleverna ska få ett kommunalt arbete.

Anförande nr 330

M u j d e R a s h i d (v): År 2002 när vi tog över var läget katastrofalt för sfi:n i Stockholm. De aktörer som var inblandade visste ingenting. Ingen visste vad den andre jobbade med. Det som vi gjorde var att vi samordnade sfi:n. Arbetslinjen var också vår linje under hela förra mandatperioden, men vi lyckades inte att genomföra den totalt. Det behövs tid för att slutföra ett sådant arbete.

Vi från Vänsterpartiet stöder fullt ut detta med flyktingguider. Du menade att man skulle anlita folk som har bott länge här som flyktingguider. Det är klart att vi är med på det. Det är ju det som vi vill.

Anförande nr 331

J o h a n n a S j ö (m): Utmärkt, då ser vi fram emot att jobba tillsammans med Vänsterpartiet för att stärka flyktingmottagandet och se till att sfi:n blir mer yrkesinriktad så att vi kan återupprätta arbetslinjen även när det gäller flyktingmottagandet. Strålande!

Anförande nr 332

P a u l L a p p a l a i n e n (mp): Vi hör hur viktigt det är med språket. Samtidigt hör vi att arbetslinjen är det viktigaste här i världen. Jag nämnde tidigare taxichauffören som tvingas köra taxi på grund av diskriminering, han som har en ingenjörsutbildning från KTH. Hur mycket har språkutbildning med honom att göra? Hur mycket har arbetslinjen med honom att göra? Den situation som han befinner sig i har ingenting med integration att göra.

Det sänder snarare en dålig signal till alla människor som behöver just den yrkesinriktade sfi som du pratar om. Den signal som man sänder är att man inte bryr sig om individen. Man bryr sig bara om att människor har sysselsättning eller "pysselsättning". Det är ju det som är problemet.

Anförande nr 333

J o h a n n a S j ö (m): Arbetslinjen har allting med din taxichaufför att göra. Arbetslinjen handlar inte bara om att folk ska ha en sysselsättning. Arbetslinjen handlar om arbetsmoral, om att hela samhället ska stå upp för att människor ska komma till sin rätt och inte leva på bidrag. Hela alliansens politik, både på riksnivå och på lokal nivå, handlar om att varje människas potential ska kunna utnyttjas fullt ut. Det är det som är arbetslinjen. Det handlar om att de som är välutbildade ska kunna komma in på arbetsmarknaden.

Jag tycker att vi har allt att lära av Jönköpings län, av Gnosjö, av Gislaved, av Vetlanda och av Vaggeryd där man ser till kompetens. Man struntar blankt i religion, hudfärg, etnicitet och bakgrund. Man bryr sig bara om att folk arbetar, gör så gott de kan, är laglydiga, delaktiga i samhället och kommer in på arbetsmarknaden.

Det här är en tvåvägsgata. Det handlar inte bara om att den som söker arbete ska följa arbetslinjen. Det handlar om att företagare, kommunen och alla vi som lever i Stockholm också börjar se på arbetslinjen och släpper in dem som vi kanske inte har släppt in tidigare.

Anförande nr 334

P a u l L a p p a l a i n e n (mp): Ordförande, fullmäktige! Du säger att man ska man utgå från den kompetens de har. Det är jättekul. Men när ska det ske, och när ska vi i Stockholms stad bry oss om detta? Vi fick lite tidigare från Folkpartiets representant Gulan Avci angående andra generationens invandrare. Vet ni vad andra generationen heter i Kanada? Jo, de heter andra generationens kanadensare. I USA heter det andra generationens amerikaner. Men här och i hela Europa kallas alla som har mäts i den spännande tävling som vi just läst om invandrare eller andra generationens invandrare. Fundera på det!

Den tidigare majoriteten i Stockholm: Det har gjorts mycket sedan Folkpartiet, Moderaterna, Kristdemokraterna och Centerpartiet kom till makten. De har gjort upp när det gäller de tidigare policys. Man har gjort upp om klausul mot diskriminering i offentliga upphandlingar, det vill säga tagit bort dem. Man har gjort upp med Europeiska städer mot rasism där Stockholm satt som en ledamot i styrkommittén tillsammans med London, Barcelona, Nürnberg. Man har gjort upp genom att man

har hoppat av. Man hade antagit klausul om antidiskrimineringsklausul vid krogstillstånd. De finns inte längre. De finns inte med i de alkoholtillstånd som levereras i denna stad. Det är klart: Man har gjort upp. Det är arbetslinjen när det gäller arbetsgivare i Stockholms stad. Det är den signal som man har skickat härifrån till arbetsgivare.

Ni ska använda invandrare som reservarbetskraft. Vi ska inte respektera deras kompetens. Om ni inte har någon att tillgå då är det viktigt med deras kompetens. Det är en del i det som är problemet, den här låtsasidén om arbetslinjen. I Kanada är enligt OECD alltid bäst på att få invandrare in på arbetsmarknaden. Där är det aldrig tjat om arbetslinjen. De förutsätter att människor ska ta ett jobb. Men de sätter lika rättigheter och möjligheter främst. Det bör vi också göra.

Anförande nr 335

G u l l a A v c i (fp): Ordförande, fullmäktige! Jag måste för en gångs skull hålla med Paul i frågan när man slutar att vara invandrare. Min brorsdotter som är tre år född i Sverige. Hon har dessutom en mamma som är svensk, hon är inte invandrare. På den punkten håller jag med dig, Paul.

Det som jag blir bekymrad över är att Paul inte kan sära på rollerna som politisk förtroendevald och som domare. Om Paul och Miljöpartiet får bestämma kommer hela Stadshuset att förvandlas till en domstol där vi kommer att syna företag efter företag så fort det finns en liten misstanke, herr ordförande, på att ett företag *kan* ha diskriminerat. Då kommer de att bli av med sina upphandlingar.

Det är väldigt viktigt, Paul, att vi börjar sära på de här rollerna. Du är förtroendevald, du är inte domare, och vi har rättsväsende i det här samhället som är bra och stabil och som kan avgöra om företag diskriminerar eller inte.

Anförande nr 336

P a u l L a p p a l a i n e n (mp): Det är en intressant debatteknik att lägga in ord i min mun som jag aldrig har sagt. Jag har aldrig sagt att vi ska vara domare, däremot har jag sagt att vi ska se till att de som levererar tjänster och gods till oss ska leva upp till de diskrimineringslagar som finns.

På samma sätt ställer vi en massa kvalitetskrav i alla våra upphandlingar. Numera ställs det till exempel på miljökrav. Ingen gapar över det numera. För tio år var det annorlunda, då gick det inte. Det går att ställa sådana här krav. Det är inte att gå längre än vad man gör i Kanada eller USA, om vi vågar.

Anförande nr 337

J o h a n n a S j ö (m): Du kan tycka att vi tjarar om arbetslinjen, och det kommer vi att göra tills bidragskramandet har upphört och arbetslinjen gäller rakt igenom alla led. Du talar om att det är så fint i Kanada och att deras arbetskraftinvandring är bra, men när ni styrde hände ingenting på den punkten. Nu har alliansregeringen skickat förslag på remiss. Vi väntar proposition till riksdagen under våren, och innan jul kommer vi att fråga om arbetskraftsinvandring på plats. Det kommer att öppna för

människor från hela världen att komma till Sverige, att arbetskraftsinvandra, att slippa försöka ta sig hit på andra vägar, slippa att stå i asylkön om de inte egentligen hör hemma där. Det har inte funnits några andra vägar in när du och dina kolleger har styrt.

Vi öppnar för arbetskraftsinvandring, vi tar emot dem med öppna armar som kommer hit och gör rätt för sig. Så kom inte och säg någonting annat.

Anförande nr 338

P a u l L a p p a l a i n e n (mp): Jag har rätt att säga någonting annat, såvitt jag vet. Det kommer jag alltid att göra, särskilt varje gång jag hör den här låtsastanken om arbetslinjen. Vad har det att göra med diskriminering bara för att människor får jobb? Vi ska ställa alla ut på gatan och stoppa en månadslön i handen. Det har ingenting med integration att göra, det har ingenting med förbättring av diskriminering att göra.

Det intressanta för mig är att det är så spännande att ställa krav på dem som är utsatta i samhället. Vad jag pratar om är att ställa krav på dem som har makten i samhället. Ställ krav på arbetsgivare, ställ krav på facket, ställ gärna krav på krögare. Det är det som jag någon gång vill se från den sidan.

R VII SOCIAL- OCH ARBETSMARKNADSROTELN

Stadsdelsnämnderna: Stöd och service till personer med funktionsnedsättning, Individ- och familjeomsorg inklusive socialpsykiatri, Ekonomiskt bistånd, Socialtjänstnämnden, Stadsdelsnämnderna: Arbetsmarknadsåtgärder Punkt 5, 13)

Anförande nr 339

Borgarrådet K r i s t e r s s o n (m): Ordförande, fullmäktige! Vår övergripande inriktning när det gäller det sociala reformarbetet i Stockholm består av vid det här laget rätt välkända tre delar. Den första handlar om att gå från bidrag till arbete. Det har man väl beskrivit här. Det handlar i grund och botten om 40 000 socialbidragstagare, varav många skulle kunna arbeta och försörja sig själva om de bara hade ett jobb att gå till. Här finns positiva tecken just nu, antalet sjunker just nu. Högkonjunkturen talar väl om oss just nu. De som har varit i bidragsberoende under kort tid får snabbt arbete. Det är den goda nyheten. De som har varit bidragsberoende länge förändras väldigt lite. Det är en den dåliga nyheten. Jag känner stor ödmjukhet inför det som vi startar den 1 januari med jobbtorgen i Stockholm.

Den andra delen handlar om en ny politik för barn som far illa i vid mening, barn på glid, ungdomar på glid, föräldrar inte fullt ut kapabla eller i riskzonen för att inte vara fullt ut kapabla att ansvara och axla föräldrarollen. Här gäller att ingen kedja är starkare än dess allra svagaste länk. Det vi inte lyckas göra tidigt, med tidiga insatser för föräldrar som har måttfulla bekymmer, får vi och hela samhället lida långt senare när barn tvingas bli omhändertagna eller till och med inlåsta så småningom på institutioner. Det går väldigt illa för de barnen. Vi har väldigt mycket kvar där att göra.

Uppsidan och den goda nyheten är att vi har en kritisk massa av resurser i Stockholm som saknar motstycke någon annanstans i hela Sverige. Det vi inte klarar av klarar nog igen av. Den dåliga sidan är att det är stora skillnader mellan olika stadsdelar, det är långsamt lärande. Förra helgens katastrofala händelser på Kungsholmen visar att vi har mycket kvar att lära. Vi vet inte i dag om vi gör rätt eller fel.

Den tredje stora utmaningen handlar naturligtvis om hemlöshet med detta kopplat psykiatri och missbruk. Här har vi goda möjligheter att tvärsöver partigränserna vara relativt eniga i vad vi ska åstadkomma. Vi vet i dag att fler människor måste komma in ur härbärgen in i mer systematisk vård, starta vägen tillbaka till eget riktigt boende, i vart fall boende i ordnade former. Tak över huvudet-garantin fungerar, det är det minsta man kan begära, men den räcker långt ifrån inte. Fler människor ska in från härbärgen in i ordnade former, men fler ska också ut från ordnade former till ett eget boende.

Den goda sidan där just nu är det finns tecken på större intresse från de privata fastighetsägarna att hjälpa till, att se till att försöks- och träningslägenheter kommer fler till godo, att fler människor som har kommit tillbaka får en riktig chans att skaffa egen lägenhet. Den dåliga nyheten är att vi har fler människor, tror vi, vi vet inte exakt men allt tyder på det, riktigt unga vuxna som i dag besöker våra härbärgen och

som lever ett liv som utslagna som förr var medelålders och gamla missbrukare reserverat för.

Annat uppmuntrar och oroar också. Vi har färre unga som prövar knark i dag. Det är färre unga som debuterar med knark, men de som gör de tenderar det att gå mycket illa för och ännu snabbare än tidigare. Krogarna är bättre än tidigare på att inte servera sprit till underåriga. Å andra sidan finns tecken på att knarket flödar på fler krogar än vi tidigare visste.

Stadsdelsnämnderna är allt tydligare i sin koncentration på de stora sociala utmaningarna. Det tror jag är bra. Men vi brister i helhetstänkande, i överblick, i återkoppling på vad som funkar och vad som inte funkar. Vi är väldigt långsamma i att implementera ny kunskap. Det är fortfarande för mycket mode och tyckande i socialsvängen, för lite vetenskap och riktig kunskap.

Allra sist: De senaste åren har debatten om sprutbytesprogram för narkotikasprutande missbrukare rasat i Sverige och Europa. Forskare och missbruksläkare och behandlingsexperter träter. Jag och de flesta här i inne är enkla lekmän. Vi kan ha olika ståndpunkter. Min och Moderaternas slutsats är fortsatt att vi är mycket skeptiska. Vi tror ännu inte att det finns tecken som tyder på att det finns skäl att överge bärande delar av svensk narkotikapolitik. Men det är en komplex fråga. Det finns för- och nackdelar. Vi landar i slutsatsen att det i dag är läge för oss och den samlade alliansen att starta ett grundläggande och omfattande utredningsarbete tillsammans med landstinget för att ta fram ett riktigt omfattande och kvalificerat beslutsunderlag för ett slutligt ställningstagande i denna fråga.

Därför yrkar jag bifall till det förslag som finns utdelat, som lyder: Att staden i enlighet med socialtjänstnämndens beslut den 20 september 2007 initierar en med Stockholms läns landsting gemensam utredning inför ett kommande ställningstagande i frågan om införande av sprutbytesprogram. Därutöver yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 340

E l i s a b e t h   B r a n d t   Y g e m a n   (s): Ordförande, fullmäktige! Jag vill börja med att säga att jag välkomnar det förslag där Moderaterna nu säger sig vilja att man gör en grundlig utredning om att kunna införa ett sprutbytesprogram i Stockholm.

Men jag tänkte prata om några saker. Jag tycker att det börjar bli kallare i den här staden och i Sverige över huvud taget. Det beror inte bara på den annalkande vintern utan väldigt mycket på den förda politiken. Timmen är sen, och vi har en debatt som handlar om de stockholmare som är mest utsatta och som kanske är mest beroende av politiska beslut. Det är de som inte står först i kön direkt när arbetsmarknaden är god och som inte står först i kön för att få jobben. De har inte kunnat ta del av den tillväxt vi haft i ungefär två år redan.

Jag tycker att vi alltid ska ha på oss våra jämlikhetsglasögon när vi diskuterar och fattar beslut. Det är väldigt lätt att se när det gäller den borgerliga majoritetens budget att man inte har på sig några glasögon alls när det gäller det här området. Vi

socialdemokrater är helt övertygade om att alla människor vill kunna försörja sig själva. Men med er politik kommer fler att hamna i det utanförskap som ni säger er vilja bekämpa. Ni gör inte så att människor som står långt ifrån arbetsmarknaden i dag får jobb eller utbildning. Ni gör dem bara fattigare.

Ni har haft makten i ett år både i den här staden och nationellt, och det man kan konstatera efter det första årets bokslut är att det har varit väldigt och det har gått väldigt snabbt att fatta piskbesluten. Låt mig ge några exempel.

Det gick väldigt fort att sänka a-kassan. Det gick väldigt fort att ta bort SL-kortet som norm i det ekonomiska biståndet, så fort att vi inte hann fatta beslutet i fullmäktige. Det gick väldigt fort att slakta en del av de arbetsmarknadsinsatser och den arbetsmarknadspolitik som faktiskt fungerade. Det gick väldigt fort att dra in pengar från vuxenutbildning.

Det var pang på, men när det gäller det som var det klart största vallöftet, nämligen att införa en jobbgaranti som skulle leda till arbete inom fem dagar och avtalsenlig lön, går det långsamt. En snigel skulle framstå som rena sprintern i jämförelse. Nu kommer Ulf Kristersson att säga: Men jobbtorgen startar ju den 1 januari. Det är inget fel på tanken på jobbtorg. Det är säkert bra. Vi behöver samordna och bättre utnyttja resurserna. Man kan säkert göra en del. Men det är ingen jobbgaranti. Ni sade en sak innan valet och gör en annan nu. Det är ganska många stockholmare som trodde på ert löfte och som nu känner sig ordentligt svikna. Vad säger du till dem, Ulf Kristersson?

Vi vill i stället satsa på en mångfald av åtgärder för att få tillbaka människor i jobb. Vi utvecklar olika arbetsmarknadsprojekt och satsar på komvux och sfi. Med er politik kommer vi att leva i ett land där 200 personer får skattesänkningar på minst en miljon var årligen, samtidigt som de som har det allra tuffast inte längre ska få åka tunnelbana. Det är ett kallt samhälle. Hoa, jag huttrar redan.

Jag yrkar bifall till Socialdemokraternas förslag.

Anförande nr 341

L e n a K l i n g (fp): Ordförande, fullmäktige! Jag lovar att mina glasögon sitter fast och har suttit där ganska länge. Kallt är det ute, men varmt är det här inne. Jag känner en värme när jag läser i alliansens budget. Jag tyckte att Ulf var lite modest och försiktig. Jag ska understryka vad vi verkligen kommer att göra för våra stockholmare där ute.

Nästa år och under kommande år kommer vi att fortsätta utveckla och öka stödet för de stockholmare som är mest utsatta i vår stad. Vår politik utgår från individens behov, inte tvärtom. Vi ser individens behov och anpassar stödet därefter. Det är den utgångspunkt vi har. Vi ökar kvaliteten i verksamheten genom fler utförare. Det kommer att bli ett större engagemang från ideella föreningar och det sociala företagandet som har en stor kunskap. Det känns varmt att just deras kunskap kan komma in i den här verksamheten på ett ordinärt sätt.

Vi kommer att fokusera väldigt mycket på barn och ungdomar. De är vår främsta resurs, de är vår framtid. Som Ulf redan var inne på kommer man öka stödet för i utsatta situationer. Bland annat kommer vi att ge mer stöd och mer uppmärksamhet för barn som lever tillsammans med missbrukare. Vi kommer att tydliggöra insatserna för ungdomsbrottsligheten för att bryta den kriminella bana vissa ungdomar tyvärr redan har tagit. Vi kommer också att prioritera förebyggande arbete med ungdomars missbruk för att vi inte ska behöva se ett ökat missbruk. Vi satsar också mer på fler och bättre familjehem under kommande år.

Vi ser i dag ett stort behov av familjerådgivning. Därför ökar vi valfriheten för familjen genom att införa en familjerådgivningspeng så att familjerna kan få stöd och sitt behov mött.

Ordförande, ledamöter! Med vår politik kommer de mest utsatta stockholmarna att få individuellt stöd som leder till ökad livskvalitet för dessa.

Anförande nr 342

S t e f a n N i l s s o n (mp): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Den borgerliga koalitionen förslag till budget för de sociala verksamheterna innebär stora minskningar på missbrukarvården och omsorgen om barn, unga och familjer som har det svårt. Detta är kanske det område som har fått tag största stöten av den borgerliga skattesänkningen. Det är en hel del miljoner som har försvunnit. Vi har därför i vårt förslag lagt drygt 100 miljoner kronor med på individ- och familjeomsorg i stadsdelsnämnderna än de borgerliga och på samma typer av verksamheter under socialtjänstnämnden.

När det gäller missbruk av alkohol och narkotika är det ett område som har släpat efter, det tycker jag i alla fall, under ganska många år i Stockholm. Det är dags för en uppryckning där. Det handlar både om resurser för vård och behandling och om att jobba förebyggande med barn och ungdomar i större utsträckning, jobba gentemot föräldrarna när det gäller att förstå föräldrarnas roll som föredöme när det gäller att inte dricka alkohol i hemmet, att inte bjuda sina ungdomar på alkohol hemma.

När det gäller frågan om sprututbyte, som Ulf talade om här, tycker vi att det är väldigt positivt att de borgerliga har lagt fram det här förslaget, och det kommer nu att gå igenom senare i kväll. Det betyder att ett första steg tas mot något som kanske blir ett program för sprututbyte, och eftersom lagen ser ut som den gör krävs det att det finns en fungerande vårdkedja från det att man träffar missbrukarna, påbörjar en behandling och kan visa att det finns en fungerande eftervård.

Nu kommer bollen att gå över till landstinget. Vi hoppas att det blir en bra och klargörande utredning så att alla som fortfarande är tveksamma kan ta ställning.

Vad jag tycker är intressant, nästan lite lustigt, är den här mycket snabba moderata omsvängningen i frågan. Ulf hänvisade till socialtjänstnämndens beslut. Man hänvisar till ett beslut den 20 september, men just den formulering som Moderaterna nu yrkar bifall till yrkade man avslag på för fyra veckor sedan i socialtjänstnämnden. Så kan det gå!

När det gäller de andra verksamheterna skulle jag särskilt vilja lyfta fram hemlösheten, kanske allra mest hemlösheten bland ungdomar. Vi har därför lagt in pengar i vårt budgetförslag till akutboende för ungdomar som riskerar hemlöshet och för att kunna samordna det arbetet i socialtjänstnämnderna.

Jag yrkar bifall till Miljöpartiets förslag till beslut i de sociala frågorna.

Anförande nr 343

K a r i n R å g s j ö (v): Ordförande, stockholmare, ledamöter! En modern stad värnar barnen. En modern stad satsar på barn. Vänsterpartiet vill använda en stor satsning för att tidigt upptäcka barn som far illa. Det kan man göra om man inte sänker skatten.

Får jag fråga dig, Ulf Kristersson: Hur gynnar sänkt skatt barn, de utsatta barnen? Finns det forskning som pekar på det? Vänsterpartiet vill bygga upp barnstöd i Stockholm för att tillsammans med Ersta Vändpunkt och Rädda Barnen starta fler gruppverksamheter för utsatta barn. Det borde vara dags för barnen.

Vi vill ta fram checklistor så att de som arbetar med och möter utsatta barn snabbt ska se signalerna och gå vidare. Det är utifrån de utsatta barnen som nyrekryteringen till missbruk och kriminalitet sker. Det är nyrekryteringen vi stenhårt måste jobba mot för att nå utsatta barn innan det går snett.

Vi vill också inom Vänsterpartiet att Stockholm ska ha barnens ombud. Det är dags att ta barnen på allvar. Men vi vill också nå unga i riskzon med riktade program, de som finns i riskzon till kriminalitet och missbruk. Vad ska ni göra i stadsdelarna, Ulf? Kommer ni att satsa mer på fältassistenter och uppsökande verksamhet? Jag tror inte det. Ni satsar på en skattesänkning i stället. Och drogsamordnarna, kommer ni att värna dem, eller kommer de att försvinna helt? De årliga kampanjerna riktade till tonårsföräldrarna om alkohol och våld ska ni också skippa, har jag hört ryktesvägen. Vad ska ni göra i stället?

Det som vi har byggt upp och värnat, det förebyggande arbetet, håller ni på att rasera med ganska raska tag. Hur ska ni möta utsatta medborgare när ni drar ned nästan 200 miljoner på socialtjänsten när man räknar ihop alla siffrorna. Under valrörelsen kunde vi i Stockholms stad höra hur högeralliansens löften om hur socialpolitiken skulle förstärkas, vårdgaranti till missbrukare, mer resurser till hemlösa – retorik men ingen handling. Nu satsar ni i stället på de rika. Alla frivilligorganisationerna som ni skulle ge pengar till, ni som lovat att öka bidragen, det kan vi inte spåra i budgeten. Vart tog pengarna vägen?

Sedan årsskiftet förnekas människor som har försörjningsstöd SL-kort. De blir fast i sina stadsdelar. Så förnedrande! Och jobbgarantin – de fem dagarna har omvandlats till, vad då? Det som man kan avläsa i hela er budget är: Åt den som har skall vara givet. Det är inte modernt. Er budget känns mycket, mycket gammal.

Jag yrkar bifall till Vänsterpartiets budgetreservation.

Anförande nr 344

D i k r a n D i s o n (kd): Ordförande, fullmäktige! Den som inte visste bättre skulle kunna tro att om man ökade skatterna skulle allting vara frid och fröjd på alla kanter. Frågan är om det finns någon tveksamhet om att Vänsterpartiet och Socialdemokraterna skulle tveka att ta till den metoden för att få ännu mer röster.

Som jag sade tidigare tycker jag att det har varit roligt att läsa budgeten. Det har värmt mitt hjärta att se att det är individen som står i centrum. De människor som vi politiker är till för att betjäna och som behöver det allmännas hjälp är i våra ögon individer och ska bemötas individuellt med all respekt. Jag tycker att det är jätteroligt att vi verkligen försöker förbättra saker och ting med de medel som vi har. Vi vill fortsätta exempelvis när det gäller hemlösheten, som borgarrådet nämnde, med tak över huvudet-garantin. Det är roligt att den fungerar. Vi funderar på att införa vägen vidare-garanti för de människor som vi får kontakt med och för vilka det på något sätt har gått snett för. Vi ska hjälpa dem till ett värdigt liv.

På samma sätt vill vi ha värdighetsgaranti för funktionsnedsatta, att vi tar hand om dem och gör vårt bästa för dessa som livet kanske har varit orättvist mot. Vi gör verkligen vårt bästa här, att ge dem den hjälp som de behöver.

Vi vill vidare när det gäller anpassat boende införa bostäder inom tre månader-garanti så att de som är i behov av anpassat boende får den hjälp som de ska ha. Väldigt mycket annat är som sagt beskrivet, och det är vår ambition att göra det för de här människornas skull. De förtjänar det.

Anförande nr 345

L u k a s F o r s l u n d (c): Ordförande, fullmäktige! Arbete är en förutsättning för välfärd, enskild och gemensam. Därför måste fler människor få jobb eller skapa sitt eget arbete. Centerpartiet vill göra det lättare att få jobb, starta och driva företag och enklare att anställa. Alla ska ha rätt att bidra efter förmåga, alla insatser behövs.

Att Sverige och Stockholms stad tar jobbfrågan på största allvar är avgörande för såväl Stockholms som hela Sveriges utveckling och välbefinnande. Det är viktigt att vi i Stockholm storsatsar på att stimulera företagande och nya jobb. Det måste alltid löna sig att arbeta.

Stockholm har under det senaste året förbättrat sitt företagsklimat och ligger nu på plats 94 i svensk näringslivsrankning över företagsvänliga kommuner. Fortfarande ligger Göteborg och Malmö före Stockholm. Stockholm måste fortsätta förbättringsarbetet med målet att bli bästa storstad i landet. Stockholms näringsliv ska vara Sveriges ledande näringsliv.

På nationell nivå arbetar Centerpartiet för ny näringspolitik som sänker skatter och minskar regelkrånglet för företagen. Som jag nämnde tidigare satsar Centerpartiet i sitt budgetförslag på ett företagare direkt-koncept i stadsdelar med många invandrade svenskar. Enligt en färsk rapport från Nutek startas vart sjunde företag av utlandsfödda medborgare. Siffran är ännu högre i storstadsområden och i Stockholm.

I samma rapport framgår att utlandsfödda företagare är mer positiva till att låta det egna företaget växa och till att anställa. Samtidigt upplever de utlandsfödda företagarna att hindren är fler, inte minst när det gäller möjligheter att få lån. Här finns det en stor utvecklingspotential, och den ska vi ta till vara.

Vid sidan av den här satsningen vill Centerpartiet premiera goda insatser för näringslivet. Med Londons Dragon Awards som förebild skulle staden inrätta ett årligt pris som skulle uppmärksamma goda insatser för näringslivet, insatser som bidrar till en positiv utveckling av staden och som samtidigt premierar socialt ansvarstagande inom näringslivet. Genom att arbeta tillsammans med näringslivet, genom att förbättra och förenkla situationen för Stockholms företag skapar vi också förutsättningar för välfärd, såväl enskild som gemensam.

Jag yrkar bifall till Centerpartiets budgetförslag.

Anförande nr 346

M a r i a H a n n ä s (v): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Vänsterpartiet vill att handikapporganisationerna och handikappråden ska komma tidigt in i beslutsprocessen. De har en unik kompetens. De yttranden från råden och organisationerna ska väga tungt i de förslag som staden tar fram. Så arbetade vi under den tid då vi hade hand om funktionshindersfrågorna.

Världens mest tillgängliga huvudstad, och vi står fast vid målet att Stockholm ska bli världens mest tillgängliga huvudstad. Ni verkar fullkomligt strunta i detta. Ni har helt fallit ur ramarna. En annan sak är det handikappolitiska programmet som har antagits i enighet. Där tar man bland annat upp den saken, men det händer inte mycket på den fronten just nu.

Vi avsätter 50 miljoner kronor mer varje år till tillgänglighetsanpassningar jämfört med majoritetens budget. Vi vill också samordna tillgänglighetsarbetet centralt i staden och avsätter därför 1 miljon kronor för en samordningsfunktion inom kommunstyrelsen. Vi är det enda parti som säger nej till alla nedskärningar på det här området. Vi vill att barn och vuxna med funktionsnedsättningar ska ha en god omsorg, stöd och service som beviljas utifrån ett jämställt sätt.

Bostäder, arbete och sysselsättning ska byggas ut för alla som behöver det. Heminstruktörer för hörsel- och synskadade ska finnas i varje stadsdel. Därför säger vi nej till de nedskärningar som ni föreslår. 32, 8 miljoner är ganska mycket. Det har vi mer än ni i er budget för just de här grupperna.

En annan viktig sak är att få arbete. Vi vill genomföra det coachprojekt som initierades i samverkan med kommunstyrelsens handikappråd under förra mandatperioden. Det blev aldrig av, ni brydde er inte om det. Där satsar vi 4 miljoner kronor för att detta ska bli av. Likaså är det jätteviktigt att ungdomar ska få feriejobb. Funktionsnedsatta ungdomar måste få hjälp med detta så att de är lättare sedan att komma ut i arbetslivet.

Ytterligare en sak som är på gång och som majoriteten föreslår är att ni ska se över hyressättningen enligt LSS. Nu ska man eventuellt få betala för de gemensamma ytor

som finns, det ska ingå i hyran. Detta kommer att medföra stora hyresökningar samtidigt som kommunala bostadstillägget för funktionshindrade är på väg att fasas ut.

Jag yrkar bifall till Vänsterpartiets förslag.

Anförande nr 347

P e t e r L u n d é n - W e l d e n (m): Ordförande, fullmäktige! Som ordförande i kommunstyrelsens handikappråd kan jag säga att det är med viss bävan som man tittar fram på 2010, framför allt med tanke på hur lite som ändå gjordes. Men det är den normala politiska retoriken. När vi från den borgerliga sidan initierade målet kan man i dag i backspegeln se att vi kanske inte var helt smarta. Vi satte inte upp några mätbara mål. Men ni var också oroliga inför 2010, Maria Hannäs. I byrålådan har vi hittat er utvärdering som konstaterar att just problematiken med att inte ha utvärderingsmässigt mål gör att vi inte kan se om vi uppfyller det.

Vi i den borgerliga alliansen ihop med handikapprörelser, ihop med övriga politiska partier har sagt: Låt oss gemensamt se 2010 som en ambition och som ett mål dit vi vill. Låt oss fortsätta som ni, satsa 100 miljoner om året för att minska de fysiska lätt avhjälpna hindren. Vi har också fått SL, tack vare att vi har borgerlig majoritet i landstinget, att satsa 100 miljoner om året för att kollektivtrafiken ska handikappanpassas. Det är mycket att göra, hade ni haft lite mera fart i er under er fyra år hade vi legat längre fram.

Anförande nr 348

M a r i a H a n n ä s (v): Det är väldigt intressant. Jag sitter i en annan nämnd, med ett annat uppdrag vid stadsbyggnadsnämnden. Då berättar vår förvaltning att det inte händer någonting i vissa frågor när det gäller funktionshinder, till exempel enkelt avhjälpna hinder och ventilationskontroll. Ingenting över huvud taget händer för dessa grupper i den nämnden. Det arbetet har fullkomligt avstannat vid förra årsskiftet. Det är märkligt!

Anförande nr 349

T o m a s R u d i n (s): Ordförande, fullmäktige! Allt fler hemlösa delar på allt fler orsaker till hemlöshet i Stockholm. Socialborgarrådet konstaterar i dag att det troligtvis är så att antalet dessutom ökar. Det är inte bara droger och bostadsbrist som skapar hemlöshet. Det är psykiska sjukdomar, privatekonomiska katastrofer, och nu har även asylsökande flyktingar börjat söka sig till gruppen av växande hemlösa i våra härbärgen.

Den uppenbara själva bostadsbristen ska naturligtvis mötas med byggande av nya bostäder. Här brister högeralliansen i sin politik. Bostadsbyggandet har under första halvåret mer än halverats. Den här oförmågan att möta bristen på bostäder riskerar att leda till en ännu värre bostadsbrist. Vi kommer att slå ut ännu fler från bostadsmarknaden och till och med delar av allmännyttan har börjat tala om att ställa ökade krav på de boende.

Men det inte bara boendet som saknas, utan det behövs vård, omsorg och behandling som specialiserar sig på de hemlösas situation. Ungefär tre fjärdedelar av de hemlösa har missbruksproblem som leder till speciella sjukdomar som leversjukdomar, hjärnblödningar, epilepsi. Tänder och hudsjukdomar är också eftersatta i den här gruppen på grund av svårigheter för de hemlösa att sköta hygien. Det är åtta gånger vanligare att en hemlös hamnar på sjukhus jämfört med andra i samhället.

Vi socialdemokrater föreslår i vårt förslag till budget ett flertal åtgärder för att möta de hemlösas situation. Vårt mål är att minska hemlösheten. Vi satsar rejält på insatser för att möta behoven, utveckla ett samarbete med landstinget för att skapa nya vårdinrättningar som möter upp med social psykiatri och lågtröskelboende. Vårkningar ska vi motarbeta. Hemlösa våldsutsatta kvinnor ska ges särskilt stöd, vård och boende. Insatser måste göras för att hindra att asylsökande människor hamnar på härbärgen. Skuldsanering ska ges snabbt i de fall människor behöver hjälp till självhjälp.

Vad gör vårt socialborgarråd? Jo, i debatten i dag inleder han med att säga att han tycker tecken på att privata hyresvärdar ska ställa upp med flera lägenheter. Människor har bokstavligen tältat utanför ditt fönster, Ulf Kristersson. Allt fler människor hamnar i den här situationen. Du har i debatt efter debatt här i salen inte ens bemödat dig om att gå upp och redogöra för din politik. Du tar inte debatten, du syns inte i de här frågorna. Du säger pliktskyldigast att vi borde ha kunnat göra mer, men det händer ingenting.

Jag tycker att det är hög tid att börja ta de här frågorna på största allvar. Stadens socialborgarråd måste börja vidta åtgärder som leder till någon förbättring för den här gruppen, som just nu växer.

Jag yrkar bifall till Socialdemokraternas budgetförslag.

Anförande nr 350

F r e d r i k W a l l é n (kd): Ordförande, fullmäktige! Det är lite tidigt att börja sjunga upp för morgondagens stadsbyggnadsdebatt. Vad var det för dumheter att bostadsbyggandet har halverats under det senaste halvåret? Vi beslutade om bostadsbyggnationer i Stockholm så det sjunger i tapeterna på ett vettigt sätt. Är det så att det byggs lite mindre nu så att det blir en fördröjning är det er oförmåga under den förra mandatperioden att besluta om olika byggprojekt. Det är inte så att vi slår klubban i bordet i stadsbyggnadsnämnden, och vips springer hus upp ur marken som svampar. Byggs det mindre nu, vilket jag inte har klart för mig, är det er inkompetens att sköta bostadsbyggnationen under förra mandatperioden som slår igenom, Tomas.

Anförande nr 351

Borgarrådet K r i s t e r s s o n (m): Ordförande, fullmäktige! Den som ens andas tanken att hemlöshet är en bostadsteknisk bygnadsfråga devalverar inte bara sin egen personliga trovärdighet utan hånlar mot den som är hemlös. Det är ynkligt!

Tomas vet att i fråga om Convictus, som jag antar att du syftade på, lade vi mycket möda på den och den är löst nu, inte för evigt men löst så att vi klarar av den här

vintern. Vi har åtskilliga idéer om hur våren och den långsiktiga lösningen ska se ut. Min bild efter många samtal med Convictus är att de tycker att vi har gjort det vi ska göra i den här frågan. De betyder inte att alla de människor som Convictus ägnar sig åt och han sin uppmärksamhet på lever ett problemfritt liv.

De av er som vill göra mer än prata om hemlöshet är varmt välkomna att följa med mig ute i kväll vid pass 22.30 eller 23.00 när stadens samlade uppsökarverksamheter kommer att ägna hela natten åt den här frågan och tala med och träffa människor i missbruk och hemlöshet. Men ni bör inte ha alltför tidiga planer i morgon bitti, för vi håller på till 06.00.

Anförande nr 352

T o m a s R u d i n (s): Ordförande, fullmäktige! Brösttoner och nattvandringar i all ära, men vi diskuterar ert förslag till budget och ni har inte lagt fram tillräckliga åtgärder, menar vi. Bostadsbyggandet har halverats, vi vet sedan de år vi ledde den här församlingen att det krävs otroliga insatser för att upprätthålla ett högt bostadsbyggande hela tiden. Jag är rädd för att den minskning vi har sett är bara början. Jag är nog med att betona att det inte är en bostadspolitisk fråga i första hand. Det är också fråga om nya former av vård och omsorg som måste tas fram. Därför lägger vi fram satsningar i vårt budgetförslag på just sådana insatser, men med samordning med landstinget kan göra att kommunen kan möta den här gruppens vårdbehov.

Det som har hänt under er tid är att ni har tittat på de hemlösa i Convictus, medan de inte har fått något besked om vart de ska flytta. Därefter har ni försökt lösa frågan i panik, och fortfarande är deras behov inte tillfredsställda. Det är ynkligt! Det är också väldigt sorgligt att det enda ni kan prestera i den här debatten är att höja rösten.

Anförande nr 353

J a r i V i s s h e d (s): Ordförande, fullmäktige! Jag välkomnar att de nya Moderaterna numera tror på aktiva arbetsmarknadsåtgärder. Historiskt har man närmast bespottat nästan alla aktiva arbetsmarknadspolitiska åtgärder. Tidigare hävdade ni dessutom att arbetsmarknadspolitiska åtgärder om de över huvud taget skulle förekomma bara var på den statliga nivån. Att försöka se till arbetsmarknadspolitiska åtgärder på den kommunalpolitiska nivån var om möjligt ännu mer förkastligt än om staten gjorde det.

Nu har ni svängt. Nu tror ni på aktiv arbetsmarknadspolitik åtminstone på den kommunala nivån. Jag välkomnar det faktiskt. Visserligen är ni lite ovana vid det. Hur skulle man annars kunna förklara utfärdandet av den här så kallade jobbgarantin? I programmet 150 000 nya jobb i Stockholm, Göteborg och Malmö, som presenterades inför valet 2006, skrev Moderaterna så här: En jobbgaranti ska införas, vilken innebär att en person som blir arbetslös och söker socialbidrag ska erbjudas arbete inom fem dagar.

Det var ett klart och tydligt och till och med mätbart vallöfte. Ett par dagar efter tydliggjorde Kristina Axén Olin att det skulle vara arbete på avtalsenlig lön. Nu är min fråga till er moderater: När får fullmäktige ta ställning till ärendet om

jobbgarantin? Jag väntar. Det här var ett vallöfte, och ni vann valet. När kommer ärendet om jobbgarantin, innebärande att man får jobb inom fem dagar, att presenteras för fullmäktige? När får vi ta ställning till förslaget?

Anförande nr 354

D i k r a n D i s o n (kd): Ordförande, fullmäktige! Jag vill upplysa Jari om att när det gäller jobbgarantin och jobbtorget har vi faktiskt antagit det i fullmäktige. Jag vet inte om du inte var här.

Anförande nr 355

J a r i V i s s h e d (s): Ja, vi har tagit ett ärende om jobbtorg, det vet jag. Men här var en jobbgaranti, innebärande att man skulle jobb efter fem dagar. Det stod ingenting om det i ärendet om jobbtorg. Inte ett ord stod det.

Jag väntar fortfarande. När får vi i fullmäktige ta ställning till ärendet som handlar om att man ska få jobb efter fem dagar?

Anförande nr 356

A b i t D u n d a r (fp): Ibland blir budgetdebatten bara fråga om pengar. Man tävlar om vem som satsar mest. Men budget är inte bara siffror utan också visionsyttning vad vi vill med verksamheterna. Hittills är det vi hört från företrädare för er sida att det bara det gamla vanliga, borgarna är åter högerspöken. Men tyvärr saknar ni idéer inom just socialtjänstens område. Jag skulle vilja säga och våga säga, jag har varit tio i fullmäktige, att man nu för första gången lägger en budget som innehåller idéer och visioner.

Majoritetens budget har två röda trådar enligt mig, för att sammanfatta det hela. Den ena bygger på att socialtjänsten ska jobba utifrån de evidensbaserade metoderna. Insatserna ska vara utifrån de senaste rönen inom utveckling och forskning inom socialområdet. Det har kommit väldigt mycket kunskap. Jag här läst upp och ned åtskilliga gånger oppositionens texter. Men det nämns inte ett enda ord om den utvecklingen över huvud taget. Det enda är det gamla vanliga att man ska behandla missbrukare som människor. Ingen har väl sagt något annat.

Jag tycker att det är väldigt sorgligt att vi inte kan vara överens. Ni verkar inte ha läst innehållet i det majoriteten har presenterat. Det borde ni skriva under. Mycket skulle kunna vara blocköverskridande, och vi kunde vara överens.

Den andra röda tråden för majoriteten är att vi skyddar de utsatta människornas rättighet. Vi satsar oerhört mycket pengar, men vi vet inte om de människorna får hjälpen. Till exempel ska man utreda missbruksgarantin. Man ska utreda en tillbaka från utanförskapet-garanti. Detta är utmärkt. Det är modern socialpolitik. Men hittills har ni sagt att det luktar 70-tal och 50-tal. Sorry, jag är ledsen.

Jag gratulerar stockholmarna i dag till modern socialpolitik.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 357

K a r i n R å g s j ö (v): Grattis, stockholmarna, säger Abit. Jag är väl lite mer tveksam. Er budget är en ren besparing, men speciellt en post är superintressant, hur ni har räknat ut den minskade kostnaden för vuxnas missbruk utifrån nya evidensbaserade metoder. Hur har ni mätt och blött det? Det är jätteintressant.

Sedan vill jag säga att när det gäller evidensbaserade metoder sattes under den förra regeringen i gång arbetet med att ta fram evidensbaserade metoder. I vår budget när det handlar om förebyggande arbete och barn har vi jobbat väldigt mycket från Albert Tengström, docent och doktor på Karolinska Institutet och hans undersökningar vid Maria Ungdom. Det ligger som bas för det arbete som vi vill göra med utsatta barn i Stockholm. Så kom inte och säg till oss att vi har något slags flumsocialpolitik.

Anförande nr 358

A b i t D u n d a r (fp): Tyvärr är det flumsocialpolitik. När jag läser texten och när jag hör vad du säger. Det har kommit jättemycket forskning kring området, till exempel inom beroendevården och psykiatrin. Men ni nämner ingenting om detta.

Vad jag försökte säga, och jag menar allvar, utan att vara politiskt färgad är att för första gången i den här salen, för första gången inom det sociala området, lägger man fram så konkreta förslag. Man yttrar vad riktningen ska vara, och många socialarbetare kommer att välkomna de yttringar som majoriteten gör. Man säger att man ska arbeta utifrån de metoder som är effektivast och som ger bäst resultat, inte en massa tyckanden eller flum, som det har varit. Det är mycket svårt inom detta område över huvud taget. De välkomnar detta. Det är du som flummar. Dina texter är flummiga. Du diskuterar aldrig vad du har för idéer om att utveckla det sociala arbetet.

Anförande nr 359

E l i s a b e t h B r a n d t Y g e m a n (s): Jag läser innantill: Att kunna försörja sig själv är grundläggande för människans möjligheter att leva ett gott och rikt liv. Vägen tillbaka till egen ekonomisk försörjning ska utgå från den enskildes förutsättningar. I vår budgettext handlar det om att man ska titta på varje individ för att kunna se individuella handlingsplaner för vad som skulle kunna göras.

Vad är det för visionärt i er form av socialtjänstpolitik? Att anlägga bara piskor i incitamenten för det som ni kallar för arbetslinjen. Ni missbrukar det ordet, skulle jag vilja påstå. Men vad är det för visionärt i att hävda att det är piskan som ska gälla för att man ska få till exempel ekonomiskt bistånd? Vad är det som visionärt i det? Kan du tala om det för mig?

Anförande nr 360

A b i t D u n d a r (fp): Jo, det visionära är, som jag nämnde, att vi har en mycket tydlig inriktning. Metoderna och insatserna ska baseras på den forskning och beprövade erfarenheter som finns. Men när jag läser era texter hittar jag orden intensifieras, motarbetas, utvecklas, utöka, inrätta, utveckla, behandla missbrukare som människor etcetera men inget konkret över huvud taget.

Vad jag försöker säga är att när det gäller de ungefär 2½ miljoner som vi satsar på i staden inklusive stadsdelarnas sociala område vet vi inte exakt hur mycket resultat vi får av det. Vi vet inte hur många de enskilda missbrukare som blir behjälpta av detta. Då menar vi att det är dags att ändra riktning, och detta är modernitet, det är det som är modern politik.

Anförande nr 361

M o n i k a L i n d h (s): Ordförande, fullmäktige! För att man ska kunna leva i en trygg stad, en säker stad behövs mångas medverkan, polisen självklart men också alla de fantastiska kompetenser och resurser som vi har i oss som medborgare, medarbetare, nattnattskande mammor, far- och morföräldrar, gator och torgmänniskor. Alla de här som faktiskt finns ute dygnet om, och framför allt kanske de fantastiska unga som gör allt för att stötta tillvaron för sig och sina kompisar. När man har så bra förutsättningar är det väldigt viktigt att staden är aktiv och med inlevelse och tyngd förmår att vara strategisk och satsa där det behövs, hålla ut ekonomiskt och inte tappa fokus i det brotts- och drogförebyggande arbetet.

Vad har då hänt? Jo, i mars 2007 skriver Carin Göthblad, vår vänliga länspolismästare, när hon tittar på verksamhetsberättelsen för 2006: Det känns bra, antalet anmälda brott i Stockholms stad sjönk i fjol för tredje året i rad. På de här tre åren är det jag tycker allra roligast var att vi genomförde en sammanhållen brottsförebyggande strategi för hela staden år 2006. Där var Stockholms stad mycket aktiv. I slutet av september 2007, alltså sex månader senare, skriver hon: Det första halvåret i år visade en annan utveckling. Antalet anmälda brott ökade med drygt 8 procent. Carin Göthblad hoppas att vi kan klara av att vända utvecklingen så att första halvåret 2007 blir en parentes.

Men då behövs någonting. Det behövs att Stockholms stad också är med på banan och gör sin del av jobbet. Vad händer? Jo, hela innerstaden har avfolkats på drog- och brottsamordnare. Kungsholmen försvinner, Östermalm försvinner, Norrmalm ska minskas till halvtid som ska betjäna tre hela stadsdelar, hela innerstaden. I Skarpnäck finns det ingen kvar. Det här är illa, och det kommer att vara så att mängder av verksamheter som är till för att stötta barn och unga och förebygga brott och droger kommer att försvinna från stadsdelarna. Samverkan mellan skola och socialtjänst är för alltid bruten och fungerar inte längre enligt brotts- och drogsamordnarna. Vad gör socialborgarrådet? Jo, är oerhört passiv, tillbakalutad och initiativlös.

Så här kan man på stadens egen hemsida konstatera på tal om det brottsförebyggande programmet: Den tillträdande majoriteten i Stadshuset har aviserat att brottsförebyggande programmet ska revideras. Men detta arbete har ännu inte fått några direktiv och har därför inte inletts.

Det är resultatet av Ulf KristerSSons första år som socialborgarråd.

Jag yrkar bifall till den socialdemokratiska motionen.

Anförande nr 362

J o n a s N i l s s o n (m): Fru ordförande! Jobbtorgen vänder sig framför allt till dem som står väldigt långt från arbetsmarknaden. Jobbtorgen syftar till att vara en kortare väg till ett arbetsammare liv. I stället för att puffa för jobbtorgen kommer kritik. Kritiken riktas mot att de verksamheter som inte i alla delar har varit riktiga jobb har tagits bort. Om det är någon gång man ska satsa på riktiga jobb, som jag ser det, och jobbtorg i stället för bidrag eller konstruerade jobb så är det när det går bra för staden.

Projekt i alla ära, men dem kan man spara till en regnig dag.

Det råder inte något samband mellan välstånd, jobb och välfärd och ingen social utslagning. Om det hade varit så hade Stockholm stått sig slätt i jämförelse med län som Värmland och kommuner i Jämtland, Norrbotten eller Västerbotten. Det går bra för Stockholm. Tillväxten kommer framför allt i Stockholm. Det är bra för alla, inte minst för dem som är socialt utsatta och för dem som står långt från arbetsmarknaden.

Av Socialstyrelsens rapport som heter Ekonomiskt bistånd för kvartal ett och två år 2007 framgår att det ekonomiska biståndet minskar rejält jämfört med ett år tidigare, då den förra majoriteten satt vid makten. Det är 11 procent lägre än förra året för kvartal två. Någon kanske invänder att det ser likadant ut i hela landet. Det går bra för Sverige, men inte riktigt lika bra som för Stockholm.

De 11 procent som gäller för Stockholm motsvaras av 1 procent för resten av landet. I Stockholms län är motsvarande siffra 5 procent. Det går sämst för de kommuner som har högre skatter och bättre för de kommuner som har lägre skatter. Sug på den karamellen!

Anförande nr 363

E l i s a b e t h B r a n d t Y g e m a n (s): Ordförande, fullmäktige! Vi kritiserar ju inte jobbtorgen. Det sade jag i mitt inledningsanförande. Tanken med jobbtorgen kan vara god. Vi kritiserar att det inte är samma sak som jobbgaranti – att få ett jobb inom fem dagar. Det är stor skillnad. Ni försöker slippa diskutera detta. Ni säger att nu gör vi något och det är väl bra. Det är skillnad mellan vad ni sade före valet och det som ni nu genomför.

Jag begär inte att du ska hålla med mig eller hålla med om oppositionens upprördhet över det här. Ganska många stockholmare, inte minst i förorderna, röstade på er på grund av detta. De känner sig svikna i dag. Det räcker inte att man får ett jobbtorg i Farsta eller Vårberg. Det handlar om att se vad snacket handlade om. Var det bara något man sade före valet?

Anförande nr 364

K a r i n R å g s j ö (v): Jag har en fråga till dig, Jonas. Jag har suttit i stadsdelsnämnden Katarina-Sofia. Det var ganska många där som inte kom ut på arbetsmarknaden på grund av missbruksproblem och psykiska problem. Vi kan redan nu märka en stark oro hos stadens missbrukschefer för att jobbtorgen inte kan tillgodose

människor som har de problemen. De verksamheter i staden som arbetar med människor som har missbruksproblem eller psykiska problem kan se att de inte lika lätt får loss pengar via stadsdelarna för att bekosta arbetsträning för de här personerna.

Tror du, Jonas, att jobbtorgen kan härbärgera människor med svåra missbruksproblem och psykiska problem?

Anförande nr 365

J o n a s N i l s s o n (m): Det är lite lustigt att du tar upp stadsdelen Katarina-Sofia. Jag satt i Maria-Gamla Stan. Där lyckades den socialdemokratiska majoriteten höja försörjningsstödet med 22 procent under den förra mandatperioden, trots att man höjde skatterna. Men vi var inte lika duktiga – och nu är jag ironisk – som Katarina-Sofia där man höjde försörjningsstödet med 39 procent. Det var någon sorts Stockholmsrekord. Det är ju roligt att du tar till orda.

Ja, jag tror verkligen att jobbtorgen kan bidra till att få folk tillbaka i arbete så fort det bara går.

Anförande nr 366

P a u l L a p p a l a i n e n (mp): Det bollas med siffror hit och dit. Nu får vi höra att utslagningen är större i de kommuner som har en högre skattesats. I kommuner som Danderyd och Vellinge där man har en låg skattesats är det låg utslagning. Det kanske helt enkelt är så att de inte tar ansvar för hela problematiken.

I Sverige har vi en hög skattesats jämfört med USA. Där har man låg skattesats. Jag är övertygad om att de har en mycket högre utslagning än vad vi har i Sverige. Den där skattesatsleken är helt meningslös. Det är viktigare att diskutera sociala frågor.

Anförande nr 367

J o n a s N i l s s o n (m): Det känns som lite ålderdomlig vänsterretorik att komma dragandes med Danderyd, Lidingö och Vellinge. Det finns ju andra kommuner med låg skattesats. Solna exempelvis har en av Sveriges lägsta skattesatser. Nacka har också väldigt låga skattesatser. Det är kommuner som har alla typer av problem, precis som Stockholms kommun. Det känns bara gammalt och vänster att komma dragandes med Danderyd. Det är ju en kommun som avviker, liksom Vellinge. Det är barnsligt.

Anförande nr 368

E v a O i v i o (s): Ordförande, fullmäktige! Jag instämmer fullständigt i den bild av inre kyla och otrygghet hos stockholmarna som Elisabeth Brandt målade upp i sitt inledningsanförande.

Häromkvällen blåste den kalla vinden ganska hårt genom mig. Jag fick höra att den ytterligt framgångsrika fantastiska verksamhet som stadens så kallade rekryteringsprogram har inneburit kommer att mista en stor del av sina anslag. Det programmet

har varit riktat mot lågutbildade nyanlända flyktingar och invandrare. Det har pågått sedan början av 2000-talet. Enligt en studie av Linköpings universitet har 84 procent av dessa människor fasta jobb sedan fem sex år tillbaka. Årligen får man ut hundratal människor i fasta riktiga jobb.

Varför dra undan mattan för verksamheter som fungerar och skapar riktiga jobb? Varför lägga ned verksamhet som ni själva har berömt och som har fått mycket uppmärksamhet av er under vår majoritetstid? Varför slänger ni erfarenhet, kontakter och kompetens i papperskorgen? Varför är det en enda centralisering, byråkratisering och hårt regelverk som ska lösa alla problem? Titta på det som fungerar och satsa på det. Satsa på jobbtorgen också.

Jobb, jobb, jobb. Det är bara tomma ord.

Bifall till den socialdemokratiska reservationen.

Anförande nr 369

P e t e r L u n d é n - W e l d e n (m): Ordförande! Tyvärr får man bara ett inlägg i en sådan här budgetdebatt. Jag har fyra anföranden. Jag funderar på om jag ska tala om den socialistiska sidans oenighet om vilken budget man egentligen föreslår. Man är helt oenig om ekonomi. Jag ska inte tala om det.

Ska jag ta det som jag tycker är ganska väsentligt, men som inte med ett ord har nämnts i debatten? Det är situationen för våldsutsatta kvinnor, hedersrelaterat våld och vad vi gör för att komma till rätta med det. Jag har faktiskt valt att inte tala om det heller.

Ska jag prata om prostitution - det som jag tjtade så mycket om under den förra mandatperioden? Jag tycker tyvärr att det varje dag är smärtsamt att se att vi har ett problem. Vi har ett stort problem. Nu är det inte bara på Internet man prostituerar sig. Nu har vi prostitutionen tillbaka på gatan. Inte heller om det har jag tänkt prata.

Jag ska vara lite annorlunda och säga att vi har ett gemensamt problem och ett gemensamt mål som vi borde kunna arbeta för. Det är det som Maria Hannäs pratade om där jag kanske lite hårt och raljerande gick in i en replik.

Vi har gemensamt från alla partier i den här salen satt upp ett mål om att vi vill arbeta med tillgänglighetsfrågor. Vi vill satsa inte bara på fysisk tillgänglighet utan också på bemötande och hur vi möter dem som har ett eller annat funktionshinder. Att vara ordförande i kommunstyrelsens handikappråd är en balansgång. Det handlar mycket om det handikappolitiska program som Maria Hannäs viftade med, som jag läser nästan en gång i veckan. Det handlar om en utvärdering som påbörjades förra mandatperioden och som talar om att vi har oändligt mycket att göra.

Det handlar om att vi gemensamt, oavsett majoritet, brukar snubbla i det enkla att låta handikappörelsen yttra sig eller att vi i nybyggnation eller ombyggnation missar att sköta de handikappolitiska frågorna.

Det känns ganska bra att vi i den här budgeten har försökt styra om frågan hur vi mäter tillgängligheten med de indikatorer som har lagts in i budgeten. Alla som har att möta människor med funktionshinder får ansvar för att redovisa vad man gör. Det är förhoppningsvis också en väg framåt.

Jag vill sträcka ut en hand till alla partier. Vi har tre år på oss att nå det högt uppsatta målet att vara en tillgänglig huvudstad. Tillsammans kan vi nå dit om vi fortsätter att satsar på att avhjälpa enkelt avhjälpna hinder. Det är den handen jag vill sträcka ut. Vi får ändå inte glömma allt det andra jobbet för att minska hemlösheten, minska prostitutionen och se till att folk får arbete.

Anförande nr 370

M a r i a H a n n ä s (v): Jag tycker att du ska prata med dina kamrater i de andra nämnderna. Du slår dig för bröstet och säger att ni har kommit någonstans och att vi ska jobba tillsammans. Vi bjuder gärna till, men dina egna partikamrater verkar inte vara så särskilt välvilliga.

Utvärderingen av tillgänglighetsprojektet var inte klar när vi lämnade över makten. Ni måste ha lagt den i en byrålåda. Jag föreslår att du tittar efter den i din egen byrålåda.

Anförande nr 371

P e t e r L u n d é n - W e l d e n (m): Min utsträckta hand möttes med att man inte är ett dugg intresserad i stadsbyggnadsnämnden, och att utvärderingen inte var klar när man lämnade över makten. Utvärderingen är daterad tidig vår 2006. Jag har för mig att valet var på hösten 2006. Men strunt samma.

Jag sträcker fortfarande ut handen. Vi har ett gemensamt ansvar att försöka se till att vi med de pengar som satsas i denna budget och som kommer att satsas framöver löser enkelt avhjälpna hinder. Då kan vi arbeta vidare inte bara med den fysiska tillgängligheten utan också med bemötandefrågor. Som handikappad ska man kunna besöka stadshuset. Ett litet projekt som är på gång är att öka tillgängligheten för funktionshindrade till kulturhistoriska byggnader.

Anförande nr 372

K e r s t i n W i c k m a n (mp): En gång i tiden – för inte så många år sedan – var Sverige och Stockholm världsberömt för att man drev design för all, det vill säga man ville se till att vi fick en stad som åtminstone började bli lite mer tillgänglig. Det gällde också våra bostäder där vi hade en forskning som var världsunik. Delegationer kom hit från hela världen för att studera hur vi arbetade med detta. Tyvärr har andra storstäder gått om oss, Barcelona till exempel. Det är en skam att Stockholm inte har drivit de här frågorna med större emfas.

Anförande nr 373

P e t e r L u n d é n - W e l d e n (m): Jag fortsätter med min utsträckta hand och säger: Ja, det kanske är en skam att Barcelona har gått om oss. Vi i den nya

majoriteten har suttit i 12 månader. Det kanske är det som har hänt på 12 månader, att den skammen har kommit.

Jag tror att vi gemensamt har ett ansvar att säga: Vi kunde ha gjort mer. Vi har kommit en bra bit på vägen, men vi är inte nöjda – för att använda ett socialdemokratiskt valuttryck. Vi har mer att göra. Det är därför jag säger att vi har tre år på oss till 2010. Vi kan naturligtvis använda ord som skam. Men det tycker inte jag är att bemöta att vi har ett gemensamt arbete med att göra Stockholm tillgängligt.

Anförande nr 374

E l i s a b e t h B r a n d t Y g e m a n (s): Tack, Peter Lundén-Welden. Vi antar den utsträckta handen. Jag håller med dig om att det inte var alldeles rosenrött före september 2006 och att vi har en hel del att göra på det här området. Det kan man uttrycka på olika sätt.

Det gäller att fortsätta ett gediget arbete. Vi ska inte ge upp det även om man kan kritisera hur den ska utvärderas 2010. Det gäller att ha kvar ambitionen. Det vore väl illa om vi inte klarade av att bli mer tillgängliga än vad vi är i dag. Det kräver ju en hel del resurser. Vi får se om vi kan vara överens om att avsätta dem.

Anförande nr 375

P e t e r L u n d é n - W e l d e n (m): Tack för att åtminstone Socialdemokraterna tog emot min utsträckta hand. Det är upp till var och en av oss i denna sal att, när vi sitter i våra olika nämnder, fundera över om vi har sett till de handikappolitiska aspekterna i varje ärende. Har vi tänkt tanken i just detta byggärende, i detta boende för funktionshindrade? Har vi sett till att inte skapa kostnader i framtiden genom att inte tänka i dag? Det är genom att tänka i dag som vi kanske i framtiden slipper satsa hundratals miljoner på att korrigera de fel som vi har gjort i dag.

Tack för debatten, och tack för att ni tog min hand.

Anförande nr 376

K a r i n R å g s j ö (v): Ordförande, ledamöter och stockholmare! Det är högkonjunktur nu. Det är verkligen all-time-high. Jag hade förväntat mig en något starkare socialbudget än den här som landar på 200 miljoner i sparbetning när man räknar in allt sparande som ni ska åta er.

Hemlöshet är inte alls något naturligt inslag i en modern stad. Vi skriver i vår budget om en nollvision när det gäller hemlöshet. Vi kanske tillsammans skulle kunna lägga en femårsplan för det. Det är en stor samhällsfråga som berör alla stockholmare. Det borde vara möjligt i ett civiliserat samhälle och ett rikt land att ha en stad fri från hemlöshet.

Vi vill stärka det uppsökande arbetet och bygga upp en stark vårdkedja med försöks- och träningslägenheter, vård och behandling. Vi vill också satsa på sociala kooperativ när det gäller sysselsättning.

Bostad med olika typer av boenden är självklart a och o. Vi har länge tyckt att härbärgen är stigmatiserande. Vi måste bort från härbärgena och in i olika typer av boenden.

Vi vill också utvärdera de insatser som riktas till hemlösa. Det gäller även de insatser som riktas till frivilligorganisationerna. Här vet vi väldigt lite. Vad är det för metoder som behövs? Vad kan vi bli bättre på?

Lotsprojektet som vi lade grunden för vill vi permanenta och se till att det utvecklas.

Det är jättebra att ni i dag har gjort en kovändning när det gäller sprututbyte så att vi kan få fart på den frågan. Vi anser att sprututbyte är en hälsopolitisk fråga mer än en narkotikapolitisk.

Utförsäljningen av allmännyttan kommer att leda till en massiv minskning av hyresgäster. Det kan vi se i både ytter- och innerstaden. Det blir naturligtvis också en massiv överflyttning av förmögenhet från samhället till enskilda personer. Det kommer att slå hårt mot de hemlösa.

En som är missbrukare och hemlös kan inte flytta in i en bostadsrättsförening. Det vet vi. Tror ni att en som har fått en försökslägenhet i ett hus som ombildas kan bo kvar? Så är det ju inte. Det kommer att bli väldigt stora problem.

Vårdgarantin, Ulf Kristersson, hur ska den utvecklas? Finns det pengar till den? Var finns de?

Det finns stora ideologiska skillnader när det gäller socialpolitik. Man kan säga att alla partier har bidragit till att man har sparat under hela 1990-talet och in på 2000-talet. Där är vi alla lika skyldiga. Men det största sveket är när högeralliansen återigen väljer att sänka skatten i stället för att få lite skjuts i socialpolitiken. Det är ett slags omvänd Robin Hood – ta från de fattiga och ge till de rika.

Bifall till Vänsterpartiets reservation.

Anförande nr 377

P e t e r L u n d é n - W e l d e n (m): Jag hade tänkt ta en paus nu, men Karin Rågsjö tvingar mig att ta till orda. Det är lite synd att Karin Rågsjö och Vänsterpartiet inte tycks ha kontakt med sin representant i stiftelsen Hotellhem. Oavsett majoritet konstaterar man att möjligheten att slussa ut folk från boendet i Hotellhem till egna kontrakt aldrig har varit så stora som nu, mitt under pågående bostadsrättsomvandling. Det har alltså ingen som helst relation.

Vi konstaterar också att det nu är lättare att få försökslägenheter och lägenheter med eget kontrakt både av privata och kommunala hyresvärdar.

Din bild är felaktig. Vi har nu möjligheter. Men det finns ett problem – inte det problem som du nämnde. Problemet är hyresskuldsanering. Vi tittar just nu på ett sätt att hjälpa dem som bor i en stiftelse att bli av med sina hyresskulder så att de kan komma vidare.

Vi ser en positiv utveckling med det antal som lämnar Hotellhem för att komma in i eget boende.

Anförande nr 378

K a r i n R å g s j ö (v): Ombildningen har just börjat. Ombildningen har ju inte slutförts. Jag är tyvärr helt övertygad om att situationen för de hemlösa kommer att förvärras under åren. Vi kommer att följa detta mycket noga.

Det har aldrig gått ut så många försöklägenheter till dem som stod i kö hos bostadsförmedlingen som under det sista året av vår majoritet. Vi kommer att följa detta noga. Jag tror tyvärr att om man ombildar är man nog lite mindre benägen att hyra ut lägenheterna till före detta missbrukare och människor med psykiska problem. Det är lättare i allmännyttan.

Vi kommer att följa detta halvårsvis och se vad som händer. Jag tror tyvärr att jag har rätt. Jag önskar att det inte vore så. Har ni alla som bor i en bostadsrättsförening ambitionen att hyra ut lägenheter till före detta missbrukare? Har ni kanske en policy för det i era bostadsrättsföreningar? Jag tror tyvärr inte att det är så.

Anförande nr 379

A b i t D u n d a r (fp): Det är tråkigt, men det blir bara den gamla vanliga retoriken om att vi är hjärtlösa och att fattiga människor blir förtryckta av oss. Det blir inte den konstruktiva diskussion som jag trodde att vi skulle kunna ha på socialtjänstens område.

Det händer oerhört mycket på det här området. Det kommer fram kunskaper om vilka metoder som är mest effektiva och bäst gagnar den enskilda individen. Det skulle gagna de yrkesverksamma att vi tydligt visar vad vi vill inom socialtjänstens område.

Men tyvärr kan jag bara konstatera att du kör på i gamla vanliga spår med gamla texter som vi har hört i alla år. Du kommer tyvärr inte med några nyheter.

Anförande nr 380

K a r i n R å g s j ö (v): Ni kommer med en nyhet om 200 miljoner i sparbetning. Det måste man säga är en ganska häftig nyhet.

Allt det som vi har skrivit om förebyggande arbete grundar sig på väldigt noggranna genomgångar om vad som behöver göras när det gäller till exempel barn som är utsatta. Jag har svårt att se var i er budget det ligger pengar så att ni kan ta tag i frågan om utsatta barn.

Det verkar inte som om du Abit Dundar, har läst Anders Tengströms stora forskningsrapport som är unik i Sverige. Den åker Anders Tengström runt med i hela världen. Du måste ha missat den forskningen helt och hållet.

Anförande nr 381

Borgarrådet K r i s t e r s s o n (m): Jag vill först säga något om hemlöshetsarbetet. Den inriktning som vi lade i början av det här året återkommer till fullmäktige som nya direktiv i början av nästa år.

Det handlar, paradoxalt nog, om att skapa fler ingångar till våra härbärgen. Det handlar om att flytta människor från en situation där de inte har någon som helst kontakt med uppsökare som har en möjlighet att få dem vidare i tillvaron.

Det handlar också om att skapa fler utvägar ut ur de boenden som är de mest ordnade för de människor som har kommit längst tillbaka. Vi ska få dem tillbaka till eget boende. Det ger plats för andra människor i låg- och högtröskelboende där man får stöd att komma tillbaka. Det är den rotationen vi måste få mer fart på.

Det enda som på allvar oroar mig riktigt mycket är ökningen av antalet unga hemlösa. Det första kvartalet i år var 54 personer på våra härbärgen mellan 20 och 25 år. Vi hade 11 personer som var under 20 år och besökte våra härbärgen i Stockholm. Den stadscentrala enheten för hemlösa känner 12 personer just nu som är under 25 år.

Detta är ett allvarligt tecken som markerar en allvarlig förändring av hela hemlöshetsproblematiken i Stockholm. Det är ett litet antal än så länge, men det rymmer dynamit i sin förlängning.

85 miljoner kronor, kan jag nämna för Karin som verkar vara road av siffror, avsätts i vår budget för investeringar i förbättringar av våra härbärgen och hemlöshetsinriktningar för att bättre möta framtidens utmaningar. De kan behövas.

Den andra frågan jag vill ta upp är alliansens gemensamma ståndpunkt att gå till botten med frågan om sprutbyten genom en gemensam utdelning. Det verkar inte vålla någon ro. Jag vill påpeka att åsikterna går isär i sak om huruvida det är bra eller dåligt med sprutbyten. Min och Moderaternas hållning har varit och är mycket skeptisk. Därvidlag är ingen förändring. Samtidigt medger vi att detta är en komplex fråga. Det finns för- och nackdelar. Den tål att belysas ytterligare inför det ställningstagande som förr eller senare måste göras.

Det som vi i dag tar ansvar för är att skapa en stabil och ansvarsfull majoritet för ett riktigt kvalificerat kunskapsarbete. Det skäms jag inte ett ögonblick för. Vi tar då ansvar emot risken att Stockholms stad i kväll skulle kastas huvudstupa in i ett helt oförberett beslut med omedelbara konsekvenser om sprutbyten. I det valet var mitt och Moderaternas och hela alliansens ställningstagande väldigt enkelt. Därför ligger det yrkande som vi i dag har lagt.

Anförande nr 382

J a r i V i s s h e d (s): Välkommen i debatten, borgarrådet!

Hemlöshet är ingen ny företeelse. I början av 60-talet hade vi dubbelt så stor hemlöshet. Det som gjorde att vi hamnade på de siffror som vi i stort sett ligger kvar

på var miljonprogrammet då det byggdes bostäder. Det är helt klart att det finns ett samband mellan byggandet av bostäder och hur många hemlösa vi har.

Jag hörde ditt replikskifte med Thomas tidigare då du trodde att man inte kan bygga bort hemlösheten.

Att det finns bostäder på den öppna marknaden som folk kan flytta till när de har bott på våra boenden, till exempel stiftelsen Hotellhem, och skött sig under den tid de har bott där, gör ju att systemet rullar. Annars har vi stopp i systemet. De blir kvar på stiftelsen Hotellhem och blockerar därmed möjligheten för dem som inte längre bör finnas på härbärgen att komma in underifrån. Att det finns ett samband mellan bostadsbyggande och en minskning av hemlöshet är helt klart.

Anförande nr 383

K a r i n R å g s j ö (v): När det gäller unga vuxna som blir hemlösa och hamnar på härbärgen kan jag tala om att det kommer fler och fler rapporter om den psykiska hälsan hos unga vuxna. De har kommit under ett antal år. Vi har kunnat följa det. Vi har pekat på olika typer av insatser. Vi kan inte se i er budget vilka insatser ni har för unga vuxna.

Under den förra majoriteten försökte vi ta fram ett femårigt tvärpolitiskt program för hemlöshet, missbruk och andra sociala frågor. Det var på mitt initiativ. Jag tycker att det är vissa frågor som vi äger tillsammans. Jag vet inte om ni kommer ihåg det. Abit Dundar var med då. Vi satt alltså i en grupp och diskuterade vissa frågor som man kunde hitta något slags golv för tillsammans och där vi sedan skulle kunna säga att det här tycker vi tillsammans. Det här vill vi sträva efter. Vi ger det här fem år. Vi lämnar den politiska retoriken och kör detta.

Tyvärr hoppade ni av det ungefär när vi skulle ha presskonferens. Det hade väl varit bra om vi hade kört det tillsammans. Jag tror att missbrukare och hemlösa ser oss politiker bara lova allt möjligt. Det som ni lovade under det förra valet var mer pengar till organisationerna och att det skulle satsas mer på de sociala frågorna. Ingenting av det har skett.

Anförande nr 384

Borgarrådet K r i s t e r s s o n (m): Jag välkomnar Karin Rågsjö att lämna den politiska retoriken.

Jag sade ju just det. Detta kommer att fungera först när vi lyckas öka omsättningen och få in fler människor i ordnade former av insatser för hemlösa samtidigt som fler människor, som skulle kunna bo i eget boende, kommer ut ur den relativa trygghet som exempelvis stiftelsen erbjuder. Därför är just försöklägenheter så viktiga. Det var precis det som jag påpekade. Det är också precis det som vår nya inriktning i ganska hög grad går ut på. Där möter jag i dag ganska stort intresse.

Allmännyttan har länge tagit ett stort ansvar för detta. De privata värdarna har länge legat efter. Jag möter i dag ett ganska stort intresse att komma i fatt.

Innan vi, djupt inspirerade av Stadsmissionens chef och av Rädda Barnens chef, började uppmärksamma det faktum att även Stockholms hemlösa i dag ser annorlunda ut hörde jag ingen diskussion i Stockholm om unga partiellt hemlösa, om barn som är partiellt hemlösa, om unga vuxna - inte sällan med invandrarbakgrund – som är hemlösa. Vi har tagit tag i den frågan. Det är visserligen långt ifrån tillräckligt, men jag har hört väldigt lite stöd från den andra kanten.

Anförande nr 385

P a u l L a p p a l a i n e n (mp): Vi får oroande signaler om unga hemlösa. Tidigare har vi hört att arbetslösheten har gått ned tack vare den nya politik som förs i staden. Tar ni ansvar för de unga hemlösa också? Tar ni ett lika stort ansvar för dem?

Ni vill ju gärna ta åt er äran för att arbetslösheten går ned. Att signalerna om unga hemlösa nu kommer är det något ni också tar åt er äran för?

Anförande nr 386

J a c k i e N y l a n d e r (v): Ordförande, fullmäktige! Jag vill tacka Moderaterna för att de har vänt i fråga om sprutbyte. Det är bra att polletten har ramlat ned, men jag är samtidigt lite skeptisk. Jag vet att ni vill skära i ekonomin. Ni skär ju 200 miljoner. Det här får inte bli bara en spruta. Det kommer att bli ett kostsamt projekt. Det här sprutbytesprojektet kommer att kosta en hel del.

Det handlar om gynekologer för kvinnorna. Det handlar om motivatörer och sjukvård. Det kommer att bli kostsamt. Ni kanske är ute efter Nobels ekonomipris genom att skära 200 miljoner samtidigt som ni säger ja till den här frågan.

När det gäller unga hemlösa i Stockholm ska jag ge lite historik. I de lokaler som Convictus ligger i i dag fanns det på 60-talet något som hette Ungdomsslussen. Det var en herre som kallades Myran som skötte det. Han tog hand om unga hemlösa i Stockholm på 60-talet. Det här är alltså inte någon ny företeelse. Det här ansvaret har vi politiker brustit i under alla år. Nu måste vi ta ett krafttag.

Jag förstår inte varför vi inte tillsammans skulle kunna få fram en bra narkotikapolitik här i Stockholm. Nu har vi fått problemet med sprutorna hit. Det har varit en stor fråga som har skilt oss åt. Nu är frågan vad det ska innehålla.

Jag tycker att vi borde diskutera det här och ta tillbaka medborgarnas förtroende genom att visa att politikerna i Stockholm kan åstadkomma någonting tillsammans över partigränserna.

Vi sträckte visserligen ut handen för några år sedan med Karins hjälp. Jag tycker att vi ska försöka igen. Det vore ju kul om någon av er sträckte ut handen så får vi se om vi nappar. Försök med det.

Anförande nr 387

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Ordförande, fullmäktige! Det här är en debatt som handlar om allt möjligt, så det kan bli lite spretigt. Mitt anförande är också spretigt inne i själva inlägget.

Jag vill börja med att säga att det går bra för Sverige och det går bra för Stockholm. Allt fler stockholmare kommer i jobb och slipper leva på bidrag. I ett bra samhälle ska alla som kan arbeta göra det och ha möjlighet att bidra till sin egen försörjning. Vi är inte riktigt där ännu. Det är fortfarande alldeles för många som inte har ett jobb att gå till.

I januari startar jobbtorgen. I Vårberg, Farsta, Vällingby och Kista, på Rosenlundsgatan på Söder, i Rinkeby och i Lunda kommer det att finnas jobbtorg att gå till. Syftet är naturligtvis att kraftsamla, att samla resurser och se till att vi har en samlad modell som når alla.

Vi ställer tydliga krav på att alla som kan jobba ska jobba eller utbilda sig med tydligt fokus på arbete. Det är bråttom. Det gäller att passa på nu i högkonjunkturen, dels för att få ut så många som möjligt i jobb dels för att rigga en riktigt bra organisation som håller också när vi kommer in i en lågkonjunktur.

Vänsterpartierna talar gärna om klasskillnaderna i vårt samhälle. Den riktigt stora klyftan finns mellan dem som har och dem som inte har jobb. Allra störst är skillnaden mellan alla dem som aldrig någonsin har fått in en fot på arbetsmarknaden och dem som jobbar.

Så till frågan om sprutbytesprogram i Stockholm för injektionsmissbrukare. Smittspridningen av hiv bland intravenösa missbrukare har legat på en stabil nivå under många år. Färska statistik visar nu att det faktiskt har skett ett trendbrott under det senaste året. Situationen är allvarlig, och den är allvarlig i Stockholm. De flesta sprutnarkomaner har en lång karriär bakom sig, fylld av missbruk, kriminalitet, prostitution och sjukdom. Det handlar om hur vi ska förbättra förhållandena för dem.

Jag tillhör de socialliberaler som tror att sprutbytesprojekt kan vara en av många vägar.

Det är aldrig bara fråga om fria sprutor. Sprutbyte måste ske tillsammans med annat stöd. Det räcker inte bara med hälso- och sjukvårdsinsatser. Det måste till hälso- och sjukvård, motivation och en nära anknytning till narkomanvård. När man lyckas med motivationen måste det direkt finnas avgiftning och behandling.

Sprutbytesprojekt får och bör aldrig ske bara i en kommun. Det måste finnas ett nära samarbete med landstinget. Det är också därför som vi måste vara överens med landstinget om en gemensam strategi. Just därför är det förslag till beslut som nu ligger bra. Jag yrkar bifall till det.

Anförande nr 388

E l i s a b e t h B r a n d t Y g e m a n (s): Ordförande, fullmäktige och Ann-Katrin Åslund! Anser du att det löfte som Allians för Sverige – eller heter det kanske

Allians för Stockholm - skrev om jobbgarantin som var ett löfte om jobb inom fem dagar, är detsamma som jobbtorget som nu startar?

Anförande nr 389

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Jag anser att det är ett mycket stort fall framåt om man jämför med er politik. Inom fem dagar har man en åtgärd vare sig det är en utbildning som leder till jobb eller en annan åtgärd. Tidigare fick man vänta länge på en del ställen. Det var framför allt olika i olika delar av staden.

Anförande nr 390

K e r s t i n W i c k m a n (mp): Ann-Katrin! Du säger att den stora skillnaden är mellan dem som har jobb och dem som inte har jobb. Jag skulle vilja säga att den stora skillnaden är mellan dem som har en bostad och dem som inte har en bostad. Om man inte har en bostad får man heller inte något jobb.

För många unga är det i dag oerhört svårt att få bostad. Det kräver ganska kapitalstarka föräldrar eller släktingar.

Jag tycker att det är oerhört synd att man inte har satsat på att låta ungdomar var med och bygga sina bostäder för att få ned kostnaderna. Det gjorde man för några år sedan i Sollentuna. Om vi inte kan garantera att det finns hyresrätter här i staden har vi snart en stor kader av unga människor som kommer att vara hemlösa.

Anförande nr 391

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Det var roligt att du tog upp det. I Skarpnäck pågår just ett sådant projekt. Det är en mycket bra idé att ungdomarna är med och bygger sina egna bostäder. Det har vi också provat i Stockholm.

Anförande nr 392

K a r i n R å g s j ö (v): Det är bra om vi kan ta gemensamma steg när det gäller sprutbyte. Vi från Vänsterpartiet som skrev motionen är naturligtvis glada att det går i rätt riktning. Ju fler som är med på tåget desto bättre. Det är bra om samtliga partier är med när det gäller en sådan förändring i narkotikapolitiken.

Ni drar bort ungefär 91 miljoner kronor från ekonomiskt bistånd. Vad skulle hända om man inte fick ut alla dessa personer i jobb via jobbtorg och det ligger kvar ett gäng – människor som inte får jobb? Ni har ju slagit ihop påsarna i stadsdelarna. Om vi står inför en lågkonjunktur vad ska ni då spara på?

Anförande nr 393

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Det låter som om du tror att det är helt olika pengar, som om staden har vissa pengar som det inte gör något om man drar över på och vissa pengar som det gör något om man drar över på.

Totalt har vi den ekonomi som vi har. Oavsett om det tillhör anslag ett eller två måste vi ju se till att pengarna räcker. Det har inte med påsar att göra. När man kraftsamlar på det här sättet är det betydligt större chans att man når bättre åtgärder.

Anförande nr 394

P a u l L a p p a l a i n e n (mp): Jag har nog lite problem med språket. Om jag förstår majoritetens budget rätt ska man få en åtgärdsplan inom fem dagar. Det är den stora förbättringen jämfört med tidigare. Jag kan hålla med om att det låter jättetrevligt. Det ska inte ta två veckor att få en åtgärdsplan; det ska ta fem dagar.

Såvitt jag förstod det tidigare var det ett jobb som utlovades inom fem dagar – inte en åtgärd, inte en plan. Var är arbetslinjen?

Jag tog upp en lite märkelig fråga tidigare. Det kanske var fel tillfälle. Hur går det med det beslut som kommunfullmäktige fattade för ett och ett halvt år sedan när det gäller införandet av antidiskrimineringsvillkor i krogstillstånd? Hur går det med kravet att krogar ska ha skyltar med information om insläppsreglerna? Det är många som vill veta det.

Händer det någonting? Eller är det ytterligare en antidiskrimineringsåtgärd som plötsligt har försvunnit? Staden har stora ord men ingen handling i det alliansstyrda Stockholm.

Anförande nr 395

E l i s a b e t h B r a n d t Y g e m a n (s): Ordförande, fullmäktige! I den här debatten lyckas man tydligen komma till tals flera gånger även om man står långt ned i och med att socialborgarrådet inte är speciellt debattsugen. Det är svårt att få replikskiften. Jag tror att debatten därför blir lite trist. Vi pratar om både det ena och det andra.

Jag ska fortsätta och prata om jobbgarantin och säga att det är skillnad mot jobbtorgen. Jag vill ge en eloge till Ann-Katrin Åslund för att hon var så ärlig i sitt svar och sade att jobbgaranti och jobbtorg inte är samma sak. Det är inte viktigt att tala om vad det är bara för att ni har ett ansvar gentemot oss i oppositionen. Ni har ett ansvar gentemot alla dem som röstade på er eftersom de trodde att de skulle få ett jobb inom fem dagar. Det finns faktiskt en sådan frustration.

Ni skulle kunna säga att det inte gick. Vi vill göra så här i stället. Det skulle vara bättre och vi skulle komma längre, men jag kommer att fortsätta att fråga.

Ni talar om att värna barnen. Det saknas ett barnperspektiv i många av era förslag. Att söka jobb inom pendlingsavstånd i hela Mälardalen är en sådan fråga. Innan man ändrade riktlinjerna sade man att det är viktigt att man försöker söka jobb inom pendlingsavstånd. Nu har man lagt till: i hela Mälardalen.

Det är omöjligt för en ensamstående arbetslös förälder att få ihop livspusslet, som Kristina Axén Olin inledde den här dagen med att prata om. Hur närvarande är man som förälder om man tvingas pendla en stor del av tiden?

Ni sänker socialbidragsnormen. I dag lever ungefär 15 000 barn i hushåll med ekonomiskt bistånd. Vi delar uppfattningen att det inte är bra. Vi måste bryta det utanförskapet. Det blir inte bättre för att man gör familjer fattigare. Det måste ni försöka förstå. Ni säger er bekämpa utanförskapet, men ni ökar det ju. Någon sade förut att skillnaden är mellan dem som har jobb och dem som inte har jobb. Så är det till viss del. Ni gör den klyftan större. Det är problemet med er politik. Sedan kan Abit Dundar och andra säga att det är 70-talsretorik. Det är faktiskt nutidspolitik som är oansvarig och icke framtidsinriktad. Vi kommer att få betala för er politik i framtiden – kanske inte du och jag Abit, men våra barn och barnbarn.

Bifall till vårt förslag till budget.

Anförande nr 396

Borgarrådet K r i s t e r s s o n (m): Jag kanske inte är lika pratsugen som Elisabeth. Det kan möjligen bero på att vi hade precis den här debatten och beslutet om jobbtorg och socialbidrag på förra fullmäktige.

För oss är barnperspektivet den i särklass viktigaste frågan. Det handlar uteslutande om att de 8 000 barn i Stockholm som lever i bidragsberoende familjer ska få absolut största möjliga chans att leva i familjer som går till jobbet och tjänar egna pengar. Det är barnperspektiv på riktigt.

Det går inte att undvika att lägga lite smolk i glädjebägaren för dem som tror att vi nu fattar helt nya beslut i sprutfrågan. Låt mig läsa innantill ur det beslutsförslag som nu ligger så att ni vet vad ni tar ställning till: En sådan utredning bör bedrivas förutsättningslöst och inte ha som mål att förbereda en ansökan om att få starta sprututbytesverksamhet för injektionsmissbrukare. – Ni ska vara medvetna om det.

Anförande nr 397

E l i s a b e t h B r a n d t Y g e m a n (s): Jag tror att vi kommer att prata jobbtorg, jobbgaranti och annat som rör jobbpolitiken hela mandatperioden och förhoppningsvis även i framtiden. Det är en avgörande och viktig fråga. Det är en avgörande fråga vad man säger före ett val och efter. Några var väldigt noga med att påpeka det under den förra mandatperioden. Nu får ni faktiskt ta ansvar för det. Jobbtorg och jobbgaranti är inte samma sak.

Ni behöver inte bry er om att jag eller någon annan här är upprörd. Men det sitter människor i Skärholmen och Rinkeby och undrar varifrån jobben ska komma. Det är det som är ett problem.

Anförande nr 398

A b i t D u n d a r (fp): Det var ett roligt inlägg, Elisabeth. Jag vill påminna dig om att vi inte får sänka socialförsäkringsnormen eftersom den redan är reglerad utifrån basbeloppet. Jag vill bara upplysa dig om att du har fel. Du nämnde att vi sänker socialbidragsnormen, men det stämmer inte.

Anförande nr 399

D i k r a n D i s o n (kd): Herr ordförande! Av Elisabeth och andra får man intrycket att alla som har röstat på alliansen i Stockholm har gjort det på grund av jobbgarantin. Det har varit den enda fråga som de har satt sitt hopp till och därför förväntar de sig att just det ska förverkligas.

Har det slagit er att det mycket är på grund av er oförmåga och er dåliga politik som folk har röstat på oss andra?

Anförande nr 400

E l i s a b e t h B r a n d t Y g e m a n (s): Jag tror att en stor del låg i jobbpolitiken. En del var säkert kritiska till det som vi hade åstadkommit eller man kanske tyckte att vi inte hade åstadkommit tillräckligt.

Just nu är det inte så jättemånga som är nöjda med er förda politik. Det kanske också kan stämma till eftertanke.

Anförande nr 401

L u k a s F o r s l u n d (c): Ordförande, fullmäktige! Som Ulf Kristersson nämnde är frågan om sprututbyte komplicerad. Expertisen är delad. Vi har i vårt partidistrikt tillsatt en arbetsgrupp som tittar på detta för vår räkning. Vi välkomnar det initiativ som borgarrådet tar i frågan och vi kommer att rösta för det.

Anförande nr 402

M a r i a H a n n ä s (v): Herr ordförande! Peter Lundén-Welden tog upp flera saker som han sade att vi inte hade gjort något åt. Jag gjorde en lista över sådant som jag kom ihåg. När du sade så där tänkte jag att då kanske folk tror att vi inte gjorde något. Så vill jag ju inte att det ska vara. Därför har jag några exempel.

Vi tog till exempel fram det handikappolitiska programmet när vi hade majoritet. Vi såg till att alla nämnder fick handikappråd. Det hade de inte innan. Vi genomförde en väldigt uppskattad seminarierie för att implementera det handikappolitiska programmet. Det var enormt många som deltog på alla typer av seminarier. Jag deltog i det som handlade om idrott och fick prova på alla möjliga saker. Jag fick prova hur det kändes att vara synskadad, att spela spel i rullstol och så vidare. Det var enormt nyttigt.

Arbetet med att ta fram kriterierna för världens mest tillgängliga huvudstad påbörjades för ungefär tre år sedan. Det låg på SLK. Arbetet blev klart och fanns framtaget i december förra året. Vi hade inte majoritet då. Det har ännu inte kommit fram. Jag undrar vart det har tagit vägen. Det finns ett tjänsteutlåtande som ni ännu inte har plockat fram. Därmed har ni fördröjt processen ytterligare.

Anförande nr 403

P e t e r L u n d é n - W e l d e n (m): Det programmet har nu handikapporganisationerna ägnat en större del av sommaren åt att utvärdera. De har skrivit ett yttrande.

Det ligger på roteln och är på väg fram i ärendehantering. Handikapporganisationerna ville ha god tid för detta. Jag nämnde år 2010. Den dialog som vi i handikapprådet har med brukarorganisationerna bygger på att vi vill komma framåt. Vi vill använda konsultrapporten som var klar våren 2006 till att göra något bra av de tre år vi har framför oss. Vi har ganska mycket kvar att göra.

De har använt det. Du kan fråga er representant i kommunstyrelsens handikappråd.